

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\May Karel - Lovci lidí.pdb

PDB Name:
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.6.2007
Modification Date: 12.6.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Název: Lovci lidí
Autor: Karel May
Stav: scanováno, Mirek
Tato kniha pochází z Knihovny digitálních dokumentů.
Slouží pouze pro potřeby těžce zrakově postižených.
Doplňující informace naleznete v příloženém souboru.
* * *

MURÁD NÁSIR

Vítězná, el Káhira, Báb bilád eš šark, Brána Orientu, tak nazývá Egypt an hlavní město své země. I když první z těchto označení dávno už pozbylo oprávnění, je druhé stále ještě na místě. Káhira je skutečně bránou Orientu. Vlivem Západu zestárla a zeslábla, poevropšťuje se rok od roku, a byl-li kdysi vznešený Evropan sít jen proto, že tvrdil, že sultán vkročil do Aji Sofie v botách, může dnes kdejaký d'aur navštívit jednu z pěti set káhirských mešit, aniž se zul. Shepherd's Hotel, Hôtel d'Orient, Hôtel du Nil, Hôtel des Ambassadeurs, jakož i četné restaurace a kavárny dokonale slouží náročným cizincům. Ceny jsou však pěkně vyšroubované, a kdo jako například já - neoplývá penězi, nemá příjmy anglických lordů, ať se těmto dostaveníčkům evropských milionářů raději vyhýbá.

Radit je lehká věc, kdo se však chce bez těchto míst obejít, a přesto v Káhiře žít, musí se ubytovat u domorodců a mít se na pozoru, aby ho - nezná-li dobře poměry v zemi - nebrali na hůl. Měl by umět arabsky; spoléhat na poctivost tlumočnicků a sluhů není možné. Takovému sluhovi můžete svěřit celé jmění a nezapře vám ani zlamanou grešli, ale při sebestmenším nákupu vás ošidí alespoň o několik para nebo piastů.

S tlumočníky je to ještě horší. Cizinec, který neumí arabsky, si může být jist, že se jeho tlumočník, dřív než se odeberou na bazar, dohodne s obchodníkem a později si vyzvedne svůj podíl na zisku. Jistý Francouz, který zatajil, že dokonale ovládá arabštinu, vzal s sebou tlumočníka do obchodu se zbraněmi. A ještě než tam vypil obligátní šálek kávy, slyšel, jak se obchodník s jeho tlumočnickem domlouvá: "Jak bychom tu křesťanskou svini nejlíp ošidili? Strčíme mu obyčejné sheffieldské zboží za cenu damascénského a o zisk se rozdělíme!" Náramně se podivili, když je Francouz plynou arabštinou ujistil, že není svině a že ho ani nenapadne tady nakupovat.

Známý cestovatel jednou napsal: "Dříve se musel cestovatel starat sám, nakupovat potraviny i všechno ostatní. Teď se mu o vše

stará dragoman. Pán s ním uzavře smlouvu, podle níž je dragoman povinen zajistit patřičný počet chodů k snídaním i obědům, starat se o světlo, o služebnictvo i dopravu. Tato smlouva se uzavírá na konzulátě cizincovy země, což je pro obě strany důležité - ziskuchtivý dragoman dobře ví, že by mu konzul za porušení smlouvy mohl zabránit v další činnosti, a tak jej zničit. K zjevným přestupkům skoro nikdy nedochází, mazaní Arabové se ovšem snaží při uzavírání smluv získávat co největší výhody." Instituce průvodců je tedy uznána za důležitou, zároveň však je pranýřována i jejich prohanost.

Hned po svém příjezdu do Káhiry jsem zamířil do Hôtelu d'Orient a požádal o nejlevnější pokoj, neboť jsem tam nehodlal zůstat déle než jedinou noc. Hned jsem si také začal hledat soukromé ubytování. Hôtel d'Orient stojí na Ezbekiji, nejkrásnějším prostranství města, které se dříve při nilských záplavách měnilo v jezero. Muhammad Alí je však dal obehnat hlubokým příkopem a osázet břehy stromovím. Ismáil paša tam potom dal navést zeminu a proměnil je v park s kavárnami, divadly a umělými jeskyněmi. Odpoledne se zde často odbývají koncerty. Jsou tu budovy ministerstev, opery a činoherní divadla. Park sám měří 32 000 čtverečních metrů, a kdyby o tom nesvědčila bujná zeleň a tropická květena, nechtělo by se věřit, že se park rozkládá v samém srdci "Brány Orientu".

Dal jsem se na jihovýchod, směrem k staré čtvrti Muski, kde se za Saladinovy vlády poprvé směli usídlit křesťané. Zde je sídlo většiny evropských obchodů a velmi čilý provoz. Ulice je sice úzká a páchne zatuchlinou, ale před vznikem tří "elegantních" čtvrtí Ezbekije, Ismáilije a Ábdínu - byla nejširší ulicí Káhiry. Všechno tu stále ještě má evropský ráz, jen pár plochých staroarabských střech, nefalšovaná egyptská špína a pach rozvalin a pouště nám připomínají, kde jsme.

Kdo však chce poznat Orient, musí se vydat do některé z arabských čtvrtí. Rozpomněl jsem se na svůj dřívější pobyt v městě a zamířil do jedné z úzkých postranních uliček. Z hlíněné stěny nízkého domku mě vítal v angličtině, francouzštině, italštině a arabštině nápis:

Beer-house
Cabaret á biére

Birreria

Bíra inglízija ve nimsávija

Dojem byl odpuzující, i když pomyšlení na sklenku piva lákalo. Dům neměl ani okna, ani dveře, průčelí pozůstávalo z desíti dřevěných rozpraskaných sloupů, pivnice byla tedy vystavena pohledům kolemjdoucích. Na slaměných a lýkových rohožích sedělo pár hostů. Jako první mě upozoroval jakýsi nesmírně tlustý, potící se muž, vlídně se na mne zazubil a zvolal: "Gel celebi, gel celebi, arpa suyu pek iyi!" Pivo je prý tu dobré, tvrdil, a zval mě, abych šel dál. Byl to zřejmě Osman, mluvil turecky. Natahoval ke mně ruku s lahví, přičemž se jeho tělo povážlivě zakymácelo. To ovšem sedátko pod ním - křehká třínožka - nevydrželo, zvrátilo se a tlouštík se hřmotně poroučel na zem.

"Běda mi, ó nebesa, ó otcové, ó mé tělo, mé údy, má láhev!" bědoval.

Láhev se samozřejmě rozbila a chlapíkovi zbylo v ruce jen prázdné hrdlo. Pivo mu zalilo tvář i oči. Hosté se jen usmívali, nikomu nenapadlo pomoci tlouštíkovi na nohy.

"Yarali misiniz - Jsi zraněn?" zeptal jsem se ho, zatímco jsem mu otíral tvář a oděv svým šátkem, "jen zkus vstát, však to dokážeš!"

Táhl jsem ho vzhůru, až jsem si málem vykloubil paže z ramenou. Marně! V té chvíli vstoupil do místnosti černošský chlapec, číšník, s podnosem plným řezavých uhlíků, jimiž zapaloval hostům dýmky. Měl zřejmě smysl pro humor: uchopil jeden uhlík a podržel ho tlouštíkovi tak těsně pod nosem, že se mu začalo kouřit z kníru.

"Ach můj knír, mé krásné vousy!" vykřikl. Rázem byl na nohou a uštědřil chlapci takový bakšiš za ucho, že mu podnos vypadl z rukou a pikolík se spasil útekem.

Teď, když stál Turek na nohou, měl jsem možnost si ho líp prohlédnout. Nebyl vysoký, zato strašně vypasený. Tvář měl brunátnou, výraz bezelstný a oči, metající teď blesky nevole, se jistě uměly dívat i přívětivě. Nebylo mu víc než pětatřicet let. Oblečen byl jako já - do širokých tureckých šaravar, vesty a krátkého kurubánu, na hlavě měl fez, na krku a v pase šátek, na nohou lehké sandály, ale zatímco můj oděv byl barvy matně šedé, měl on šaty tmavomodré a bohatě zdobené zlatým krumplováním a šňorováním. Zdálo se, že nemá důvod strachovat se o obsah svého měšce.

Ohmatával se po celém těle, a teprve když se ujistil, že je vše v pořádku, usmál se a srdečně mi potřásl pravicí.

"Allaha súkrú, vyvázl jsem se zdravou kůží. Jak ses stále měl?"

"Zdá se, že mě znáš," řekl jsem udiveně.

"Cožpak ty si na mne nevzpomínáš? Pravda, nikdy jsme spolu nehovořili. Posad' se. Jsi Němec, rád si tedy vypiješ lahvičku piva. Pozval jsem tě, buď tedy mým hostem."

Posadil se na pevnější stoličku a já jsem usedl naproti němu. Byl jsem zvědav, jaké náhodě vděčím za toto setkání, kde jsme se už viděli a především - kdo to vlastně je.

"Přines nám dvě vodní dýmky!" zavolal muž, načež malý černoch váhavě přistoupil a natáhl zdaleka ruku s dýmkami - bál se, že slízne další políček. Když viděl, že se Turek už nezlobí, dodal si odvahy a připálil nám dýmky s tumbákem, černým perským tabákem, který lze kouřit pouze z nargilé.

Dones nám dvě láhve rakouského piva!" zazněl další příkaz."

Ze zdvořilosti mně, Němci, nabízel pivo rakouské, ne anglické. O to nezdvořileji se zachoval k číšníkovi. Sotva se láhve octly na stole, opakovala se, ještě vylepšená, scéna s políčkem. Chlapec zmizel jako blesk.

"Dostal, co mu patřilo," smál se Turek, zatímco naléval. Nepopíjel zřejmě s člověkem z mé vlasti poprvé, podle všech pravidel slušnosti si se mnou přít'ukl - a to opravdovým plzeňským! Rozhodně lepší mok než ostrý arak, který otravuje krev a nervy orientálců, který však Mohamed na rozdíl od vína nezakázal.

Když jsme se napili a chopili se dýmek, zadíval se na mě Turek s výrazem přátelské úcty.

"Neznáš mě, musím se ti tedy představit. Jmenuji se Murád Násir a bydlím v Nifu u Izmiru. Jsem obchodník a vlastním několik námořních lodí. Mám tak krásné a cenné věci, že by potěšily srdce leckterého paši, to mi věř, efendi" Přitiskl prsty k ústům, přivřel oči a zamlaskal. "Nejsem však pouhý obchodník, jsem i bojovník," pokračoval, "na svých cestách jsem často nucen použít zbraně a není člověka, který by se mohl honosit, že nade mnou zvítězil. To naznačuje už i moje jméno," uzavřel hrdě.

"Které z tvých jmen, Murád, nebo Násir?" zeptal jsem se. Násir!"

"Bože můj, to přece nemá nic společného s udatností, je to název pro ztvrdlou kůži prstů, věc často tak bolestivou, že člověka nutí k výrazu pramálo bojovnému: Kouří oko se totiž turecky řekne "nasir".

"Alláh, Alláh, jak velice se mylíš! Násir znamená vítěze. Nemám ti ovšem tvou nevědomost za zlé, raději ti povím, kde jsem tě viděl. Bylo to v Alžíru, kotvila tam jedna z mých lodí. Znáš francouzského obchodníka Latréaumonta?"

Ovšemže znám."

"Seděl jsi v kavárně v ulici Báb-Azún. Slyšel jsem, jak se přítomní hosté potichu o tobě baví. Když jsi odešel, dověděl jsem se, že jsi ten, kdo Latréaumontova syna vysvobodil, když jej lupiči přepadli a odvlékli hluboko do srdce Sahary."

"Nepopírám, že jsem to byl já, ale můj čin byl posuzován pod zorným úhlem zvětšovacího skla."

"Ne ne, já dobře vím, že jsi je všechny pobil. Ani jediný z těch Imošarhů nebo Tuaregů ti neušel."

"Nebyl jsem přece sám."

"Vím, byl s tebou jeden Angličan a dva sluhové, Latréaumont mi o tom vyprávěl. Odkud teď přicházíš, efendi?"

"Od Bí'r Halde v kraji Úled Alí"

"A kam se chystáš?"

"Domů," odvětil jsem krátce.

"Do Německa? Jsi očekáván, nebo jedeš za obchodem? Ovšem - pán jako ty za obchodem nejede!"

"Ne, za obchodem nejedu a nikdo mě neočekává," řekl jsem.

"Zůstaň tedy a pojed' se mnou do Súdánu, do Chartúmu."

Byla to lákavá nabídka, znamenala splnění mých dávných tužeb. Přijmout jsem však bohužel nemohl.

"Nemohu - musím domů," řekl jsem zase.

"Nutí mě k tomu tenhle!" smál jsem se a zvedal kožený měšec.

"Trpí nemocí, která se dá vyléčit jen doma. Jinými slovy řečeno: peníze mi stačí právě tak na cestu do Suez a k návratu domů"

"Peníze ti přece nemohou chybět! Ať půjdeš do Egyptské banky v Musí, k Oppenheimerovi a spol. v Ezbekiji nebo kamkoli jinam, všude ti dají, kolik budeš chtít. Všechny je znám"

"Jenže oni neznají mne."

"Dám ti směnku."

"Děkuji ti, nemám ve zvyku dělat dluhy. Cestuji, jen když na to mám."

"Opravdu nechceš?" řekl Murád Násir lítostivě, "byl bych tě velice potřeboval. Sotva jsem tě uviděl, umínil jsem si, že tě poprosím, abys mě doprovázel. Mám namířeno do Chartúmu, vezu svoji sestru k ženichovi. Doprovází ji i několik služek a potřebuji lidi, na které se mohu spolehnout. Cesta po Nilu je dlouhá a na území, jímž projíždím, je plno polodivokých arabských kmenů. Muž jako ty, který neváhal postavit se hordě zběsilých Tuaregů, neví, co je strach! Máš s sebou pušky, které jsi měl tehdy?"

"Mám."

"Uvažuj o mém návrhu! Cesta by tě nic nestála. Tobě ovšem nemohu nabídnout plat jako nějakému sluhovi, ale mám vyhlídku na výhodné obchody, domluvíme se, jaký podíl na zisku ti budu smět nabídnout."

Přiznávám se: měl jsem chuť říci rovnou ano. Přece jsem se ale chtěl ještě vyptat na podrobnosti.

"Jaké obchody máš na mysli?" otázal jsem se. "Cožpak netušíš?" Istivě se usmál Murád. Netuším nic."

"A což rakík?"

Odmítal jsem i pouhou myšlenku na rakík - obchod s otroky.

"K tomu bych se nikdy nepropůjčil. Jsem přece křesťan. Ostatně lov na otroky zakázal sám chedív!"

Lstivý výraz zmizel z Turkovy tváře.

"Kdo loví otroky, ten se na chedívův zákaz pramálo ohlíží, já však nejsem lovec lidí a nemám v úmyslu lovit černochoy. Zajímají mě pštrosí pera, kaučuk, kadidlo, senesové listy, buvolí rohy a slonovina. To všechno hodlám v Chartúmu nakoupit. Považuješ i to za přestupek proti své víře?"

"To jistě ne."

"Pojeď tedy se mnou, zde je má ruka. Opakuji, že jsi muž, jakého potřebuji. Až se vrátíš, budeš mít měšec napěchovaný"

Jen kdyby nebylo toho lstivého pohledu, jímž po mně prve šlehl. Měl jsem pocit, že by mu spíš bývalo vhod, kdybych se o svém odporu k lovu na otroky nezmiňoval.

"Snad to tolik nespěchá, dej mi čas na rozmyšlenou."

"Rád, efendi. Říkal jsi však, že nedohodneme-li se, odjedeš do Suez. Na kdy jsi plánoval svůj odjezd?"

"Na pozítří nebo popozítří."

"Máme tedy dost času. Kde bydlíš?"

"Vlastně ještě nikde. Svých pár věcí jsem si uložil v hotelu a hodlám si právě hledat ubytování v soukromí."

"To je znamenité! Mám pro tebe ubytování, bude-li ti ovšem vyhovovat."

"Žádné zvláštní nároky nemám, hlavně je-li tam čisto a nějaký dvorek, kde bych se mohl nadýchat čerstvého vzduchu."

"Jsi příliš skromný. Byt, který ti hodlám nabídnout, je velmi pěkný, budeš mít k dispozici tři pokoje, za něž by se nemusel stydět žádný ministr."

"Nejsem ministr a nejsem zvyklý žít na velké noze. Byt, který mi nabízíš, se mi nezdá vhodný ani pro mne, ani pro moji tobočku."

"Mýlíš se - nebude tě stát jediný piast."

"Hm, nevím, kdo by mi chtěl zadarmo dát tři pokoje!"

"Já sám, efendi. Nemám ovšem v Káhiře vlastní dům, mám ho jen v nájmu. Z obchodních důvodů se v Káhiře zdržím celkem tři týdny, a protože s sebou vezu i harém své sestry, nemohu bydlet mezi lidmi. Našel jsem si tedy dům - však sám uvidíš, je to jen přes dvě ulice odsud. Patří jedné bohaté osobě a je přepychově zařízený."

"A tři pokoje jsou volné?"

"I víc, budeš-li si přát. Vždyť tam bydlím jen já a je mi v tom velkém domě smutno. Prokázal bys mi laskavost, kdyby ses ke mně nastěhoval a sdílel i mou skromnou stravu. Souhlasíš-li, můžeme tam rovnou zajít. Platím, chlapče!" Malý černocho vstrčil hlavu do dveří, hned ji ale zase stáhl ze strachu, aby se jeho utrpení neopakovalo. Poslal za sebe raději majitele. Tloušť zaplatil za lahvičku plzeňského sedm piastů, nijak se však nad tím nepozastavil, naopak, poslal ještě chlapci piast spropitného.

Cestou mi vyprávěl, že v té pivnici tráví svůj volný čas, pivo že tam mají vynikající a nadto ho baví pozorovat pestrý dav, který proudí kolem. Došli jsme k domu, kde bydlel. Byl ve slepé uličce a okolí nebylo nijak vábné, což však zde v Káhiře nemusí nic znamenat, neboť některé domy tu zvenčí připomínají staré barabizny, a uvnitř jsou zařízené jako paláce. Na rozdíl od lidí ze Západu orientálec vše o své rodině a domovu před světem tají, což má jistě i své dobré stránky, sociálnímu pokroku a občanskému spolužití však zrovna na prospěch není.

Murádův dům stál v uličce napříč a vlastně ji celou uzavíral. Vstupní vrata byla vysoká, ale úzká - jezdec by jimi dokázal projet jen s nohama pevně přitištěnými k bokům koně.

Brána byla zavřena, na ní viselo dřevěné klepadlo, kterým teď Murád zabušil. Po chvíli se objevil člověk, jehož vzezření mě dost vyděsilo. Byl o dobrou hlavu vyšší než já, hubený, ba vyzáblý, a paže měl jistě dvakrát tak dlouhé jako já. Celá postava byla tenká, zato však vysoká, strašně vysoká. Nos měřil na délku alespoň deset centimetrů a byl ostrý jako

nabroušená dýka. Muž byl hladce vyholen a na hlavě měl tak veliký turban, jaký jsem neviděl ani u Kurdů, kteří, jak známo, nosí největší turbany vůbec. Zahalen byl od hlavy k patě do sněhobílého hávu.

"To je Selim, správce mého domu," vysvětloval Turek a tlačil strašidelného dlouhána zpátky do dveří.

Vstoupili jsme a ocitli se v úzké chodbě, která zabírala pravou stranu domu. Pokoje tedy ležely po naší levici. Murád mi především ukázal dvůr, který sice ještě nesl stopy dřívější krásy, byl však značně zanedbaný. Dlažba byla z mramoru, stejně jako studna uprostřed - teď už bez vody. Dvůr byl na všech čtyřech stranách uzavřen sloupopadím.

"Tady máme tu bývalou nádheru," řekl Turek a ukázal před sebe.

"Tato rozkošná fontána byla zdrojem svěžího chládku. A těch komnat, tady i v patře!"

Mluvil se mnou turecky. Správce domu se souhlasně ukláněl a arabsky mu přizvukoval: "Správně, správně!"

Nikdy jsem neviděl - a také už neuvidím - takové úklony: Selim se doslova lámal v pase tak prudce, jako by horní polovina jeho těla měla ve mžiku odletět. Přitom se otřásal jako osika zasažená náhlým nárazem bouře. Dlouhý kaftan se na něm vlnil, jako když na divadle napodobují vzdouvající se mořské vlny. Jako by se Selimova žebra rozešla a každé metalo pod kaftanem na vlastní vrub kozelce.

"Teď ti ukáži zahradu," řekl Murád. Otvorem ve zdi jsme prošli do zahrady, na střed města poměrně veliké. Ze tří stran ji vroubila vysoká zeď, místy značně poškozená zubem času. Po trávnících nebo květinách už tu nebylo ani potuchy, byla to jediná změť plevelu a jedovatých bylin - výstižný obraz Orientu.

Na dvoře nás opět očekával Selim s poklonou tak hlubokou, že jsem se právem obával, aby se nepřetrhl v pase. Pak nám s novou poklonou otevřel dveře domu.

Předsíní byla pokryta kobercem z kokosových vláken, stěny i strop vybílené. Z předsíně vedly dveře do další místnosti, zřejmě přijímacího salónu. U stěn leželo plno podušek z rudého sametu, na podlaze smyrenské koberce a na zdech byla vyvedena spousta citátů z koránu, zlatých na modrém pozadí. Ze stropu visela ampule z barevného skla, jeden kout zdobil perský modlicí kobereček, druhý umyvadlo z jemného čínského porcelánu. U stěny stálo lože s měkkými, nadýchanými poduškami a hedvábnými přikrývkami.

Další místnost byl pánský pokoj se sbírkou dýmek, v koutě pak stálo několik nargilé a stoleček s měděnou dózou na tabák, na další stěně police s knihami. Všiml jsem si, že jsou mezi nimi ručně psané korány a další nábožné knihy.

Majitel domu byl zřejmě člověk velmi vzdělaný, věřící muslim.

"Teď se blížíme k pokojům, které obývám já," řekl Murád. "Ty, jež jsi dosud viděl, jsou určeny pro tebe, budeš-li ochoten se ke mně nastěhovat."

"Jsem ochoten s podmínkou, že mě to k ničemu nezavazuje."

"Rozhodni se, jak se ti zlíbí, efendi, ale buď mým hostem," řekl Murád Násir. "Doufám, že se mnou přece jen pojedíš do Chartúmu, chci ti však ještě něco svěřit. Selime, dýmky!"

Správce domu se znovu uklonil skoro k zemi: "Okamžitě, to však není moje věc, zavolám černocha." Podivné slonbidlo zřejmě považovalo tenhle výkon za něco pod svoji úroveň. Za chvíli se skutečně objevil starý černoch, donesl dvě dýmky, nacpal a zapálil je a vkláče nám je podával. Pak zmizel, aby za dveřmi čekal na další rozkazy. Mezitím jsme s Murádem usedli a hovořili. Vyptávat se na jeho sestru nepřipouštěl zdejší mrav, už proto, že jsem měl cestovat společně s ní, přesto mě velice zajímala. Dáma, kterou převážejí ze Smyrny do Chartúmu, aby ji tam provdali - to bylo přinejmenším neobvyklé. Prozatím jsem se dověděl jen, že má s sebou čtyři služky, dvě bílé a dvě černé.

"Jsi křesťan, efendi," začal Murád Násir, "nevím přesně, co ti tvé náboženství prikazuje. Věříš na věčné zatracení? Věříš na blaženost a nesmrtelnost duše?"

"Ovšemže ano."

"A řekni, může se duše zjevovat na zemi jako strašidlo?"

"Snad jako duch, rozhodně ne jako strašidlo, jak to slovo chápu já."

"Brzo se však přesvědčíš, že strašidla existují, a to i zde v domě:

"Strašidla, jak si je lidé představují, neexistují," usmál jsem se "nemůžeš mít tedy pravdu. Snad jsi považoval za strašidlo nějaký stín, přirozený zjev."

"Vyloučeno, stín je temný, kdežto strašidla jsou světlá"

"A jak takové strašidlo vypadá?"

"Bere na sebe nejružnější podoby - někdy lidskou, někdy podobu psa, velblouda, osla."

"To si tedy moc duchaplně nevybírám! Já například bych nebyl rád považován za osla."

"Nežertuj, efendi, mluvím smrtelně vážně. Nebylo pro mě lehké říkat ti o tom, už ze strachu, že mé pozvání nepřijmeš."

"Naopak, po všem, co jsi mi sdělil, pozvání přijímám. Mnoho jsem už o strašidlech slyšel, ale ještě nikdy jsem žádné nespátřil. Teď se mi snad naskytá příležitost. Jak se to strašidlo vlastně chová? Tropí neplechy, nebo se chová jako usedlá osoba?"

"Neposmívej se, brzo tě naučí smýšlet jinak. Projde každými dveřmi."

"I když jsou zamčené?"

"To ne. Ale jako by řinčelo řetězy, vyje a burácí jako bouře. A náhle zmizí"

"To všechno dokážu udělat po něm! Jen si musím ověřit, jak to všechno dělá. Sám jsi strašidlo viděl a slyšel?"

"Zajisté, a také moje sestra, její služky, správce domu i černoši. Sklánělo se nad jejich ložem."

"Objevilo se i u lože tvé sestry?"

"To ne, protože služky dveře zabarikádovaly."

"Zdá se tedy, že si strašidlo se zavřenými dveřmi neví rady a prochází jen otevřenými. To bych uměl taky."

"Zámky v domě nejsou, dveře se zavírají jen na zástrčku. Strašidlo se objevuje v hodině duchů, to jest o půlnoci, a po hodině zase mizí."

"Má-li nárok na celou hodinu, bylo by bláhové, kdyby svého práva nevyužilo. Mluvil s ním už někdo? Odpovídalo?"

"Ne."

"Celkem vzato tedy tiché stvoření! To si chválím, upovídánost se mi přičí. Jak dlouho už tu straší?"

"Dlouho, i za všech ostatních, kdo tu bydleli před námi. Je to zřejmě duch posledního majitele domu."

"A prokázal se něčím?"

"Zanech žertů, efendi, od smrti posledního majitele, majora místokrálovny armády, tu nikdo nevydržel déle než týden."

"Jak dlouho už zde bydlíš ty?"

"Také týden, ale chtěl jsem se už vystěhovat. Teď však doufám, že se mi s tvou pomocí podaří strašidlo zahnat."

"Myslíš, že ze mne dostane strach?"

"Dovol, abych byl zcela upřímný, efendi. Podle knih, které jsi zde našel, jsi usoudil, že major byl zbožný muž, a lze proto předpokládat, že také jeho duch je věřící. Nebude se vracet do domu, kde bydlí křesťan - tedy nevěřící."

"Proto jsi mi tedy nabídl své pohostinství?"

"Nejen proto, efendi. Slyšel jsem o tobě a byl bych šťasten, kdyby ses uvolil mě na cestách doprovázet. Vmysli se do mé situace: tento dům je skutečně jediné vhodné obydlí pro mě a moji sestru, ta však je polomrtvá strachy a odmítá zde zůstat být jen o den déle. Také služebnictvo vyhrožuje, že mě opustí, nepřestěhuji-li se. Zpráva, že zde budeš s námi, je všechny uklidní."

"S potěšením slyším, že se muslimská strašidla křesťanů bojí. Kolik za ten zakletý dům vlastně platíš?"

"Padesát piastřů týdně, což je opravdu málo. Celá Káhira totiž ví, že tu straší, takže si dům najímají jen cizinci a ti jej za několik dní zase opouštějí."

"A komu teď dům patří?"

"Majorově vdově, ale také ona byla nucena odstěhovat se k svému bratrovi do Musí."

"To ovšem není od jejího manžela hezké - vyhání ji z domu, který jí odkázal!"

"Po pravdě řečeno, neodkázal ho jí, má jen právo užívat dům do své smrti. Opravdovým dědicem je bratrstvo Abd el Kádír el Džilání."

"Chápu: zbožné bratrstvo nemá z domu žádný užitek, dokud vdova žije a mrtvý tu straší. Pospěš za svou sestrou a vyříd' jí, že ji duch bude obtěžovat už jen jednou, naposled!"

"Tvůj vzkaz ji potěší, stejně jako zpráva, že jsi ochoten jet s námi do Chartúmu, rázem rozptýlí její obavy z nebezpečné cesty."

Tak mně hned v prvních chvílích pobytu zde kynulo nejkrásnější dobrodružství. Čekal mě bezplatný výlet do Chartúmu a lákavá vyhlídka, že se mi podaří přistihnout ducha při činu. Co si přát více?

Při Murádově vyprávění se mi v mysli vybavila vzpomínka na případ, který se před lety odehrával nedaleko mého domova a skončil před trestním soudem. Bohatý sedlák určil ve své závěti, že malý domek sousedící s hlavní budovou statku smí do své smrti užívat jakási stará příbuzná. Zanedlouho po pohřbu se nebožtík začal staré ženě zjevovat. Ta byla ovšem chytřejší než káhirská vdova, na duchy nevěřila a potají si do domečku sezvala pár silných chlapů. Ti si na strašidlo počíhali, chytli je, stáhli z něho prostěradlo - a ze strašidla se vyklubal sedlákův syn a dědic, který staré paní domeček nepřál.

Uvažoval jsem, zda by se nedalo podobně postupovat i zde. Jal jsem se prohlížet dveře jednotlivých pokojů. Jak otvírá duch zástrčky na dveřích? Můj pokoj měl tři vchody: prvním se vcházelo z chodby, druhý vedl k pokojům Murádovým a třetí konečně do sloupohradí ve dvoře. První dveře měly stejně zástrčku zevnitř, ani jsem je tedy nezkoušel otevřít. Druhé měly zástrčku zvenčí. Všiml jsem si, že jsou v jisté výšce vyvrtané nepatrné dírký. Třetí, do sloupohradí vedoucí dveře měly zase zástrčku zevnitř. Otevřel jsem je, prohlížel z druhé strany a uviděl stejné dírký poblíž místa, kde byla uvnitř zástrčka. Pochopil jsem, že je to možnost, jak s pomocí hřebíku nebo drátu otevřít kterékoli dveře. Stačí zastrčit hřebík do dírký; zachytit měkké dřevo zástrčky a odsunout ji. Rozhodl jsem se ponechat si svůj objev prozatím pro sebe.

Murád Násir se za chvíli vrátil se vzkazem, že jsem jeho sestře vítán, protože se však nesluší, aby mě navštívila a muž do harému vkročit nesmí, budu muset vyčkat, až nám cesta do Chartúmu poskytne příležitost k seznámení. Dáma se však domnívá, že už musím mít hlad.

Tloušťkovi zatím nic podobného ani nenapadlo. Ženy celého světa mají v tom ohledu více taktu. Zdálo se mi však, že Murádovi leží na srdci ještě něco jiného.

"Nerad bych tě obtěžoval," odpověděl mi na otázku, "jde jen o jednu z našich černošek, strašně ji bolí zuby a ty jsi přece lékař." V Orientu považovali tehdy každého Němce za lékaře nebo za zahradníka.

"Mohl bych ji vidět?" zeptal jsem se, a když Murád přisvědčil dal jsem ji hned zavolat.

Bylo to mladé děvče, neměla ani zploštělý nos, ani odulé rty své rasy. Pravou tvář měla strašně otekrou. Ukázala po řadě na čtyři zuby a o každém z nich tvrdila, že je to ten bolavý. Bylo mi jasné, že jde o nervové bolesti - zuby měla totiž dokonale zdravé. Slíbil jsem jí brzké uzdravení, přejel jí s tajuplným mumláním dvěma prsty několikrát rty a nařídil, aby dnes zůstala ve svém pokoji. Žádné čáry v tom nebyly, nešlo o opravdovou nemoc a já jsem dobře věděl, co dokáže víra a důvěra. Dotek bílého lékaře měl na černošku větší účinek než nejsilnější lék.

Že jsem děvče zbavil bolesti, to mi později zachránilo život. Zanedlouho se objevil starý černoch s mísou plnou porcovaného studeného kuřete a řezů hovězí pečeně. K tomu tenké placky, nahrazující tu chléb. Příbory chyběly, takže jsme se - Turek i já chopili svých kapesních nožů. Než jsem skončil s prvním plátkem pečeně, měl Murád v sobě už všech zbývajících osm kusů. Utrhl jsem si kuřecí stehýnko, ale při pohledu na svého hostitele jsem zapomněl i kousat: zručně obíral křupavé masíčko z kostí a strkal si je do úst. Zdálo se, že je polyká celé. Skončili jsme zároveň - já jsem dojedl stehýnko, on všechno ostatní. Černoch nám přinesl misku s vodou na opláchnutí rukou.

"K večeři dostaneme víc," utěšoval mě jedlík. "A teď vzhůru do pivnice! Tam je veseleji než v tomhle osamělém domě!"

Byl bych radši zůstal doma a listoval v knihách nebožtíka majora. Murád Násir však mávl rukou:

"K čemu jsou ti knihy, když ani majorově duši nepomohly překročit most smrti. Napáchal prý v tažení na Sennár spoustu ukrutností a trápilo ho svědomí. Proto byl na sklonku života tak nábožný a odkázal své jmění bratrstvu. Jen pojď, láhev bíry nimsávája je nad všechny duchovní poklady!"

Před touto životní moudrostí jsem se - a docela rád - musel sklonit. Venku už stál Selim, aby nám otevřel bránu.

"Kara ben Nemsí efendi je našim hostem a bude tu s námi bydlet. Vyžene nám strašidlo z domu," řekl jeho pán. Selim na mě civěl s otevřenými ústy, teprve za chvíli se rozpomněl na svou povinnost a zlomil se v hlubokém úklonu.

"Cožpak jsem nechodil po celou noc ozbrojen až po zuby?" zeptal se dotčeně, "nevynechal jsem nic, co zbožný muslim proti zlým duchům zmůže. Jsem chytrý a statečný, patřím mezi hrdiny svého kmene a prolil jsem krve, kolik je v Nilu vody. Jak však bojovat proti duchovi, jehož tělem proletí kulka, aniž jej zraní, jehož nelze zasáhnout ani šavlí, ani nožem?"

Podivný chlapík, ten Selim," řekl jsem, když jsme vyšli z domu,

"je u tebe už dlouho?"

"Ne, najal jsem si ho teprve zde, dělal předtím průvodce cizincům u pyramid, ale pohádal se s nějakým Angličanem. Zastává svou službu s velikou horlivostí, nemohu si stěžovat"

"Bereš ho s sebou do Chartúmu?"

"Ano, tvrdí totiž, že cestu dobře zná."

"Je-li skutečně tak velký hrdina, pak je zbytečné, abych s tebou jezdil i já."

"Selim o své udatnosti a nepřemožitelnosti mluví od rána do večera. Překypuje uctivostí a stále se hluboce klaní. Jsem však přesvědčen, že by v případě potřeby svou odvahu skutečně dokázal."

"Hm, lidé, kteří neustále zdůrazňují vlastní odvahu, bývají obvykle zbabělí."

"Selim mi vyprávěl o svých zážitcích. Angličana, s nímž měl ten spor, prý zpolíčkoval, až zůstal ležet"

"Tomu věříš? Bylo to spíš opačně, Angličan mu asi uštědřil výprask, že Selima přešla chuť hrát si na průvodce cizinců! Jinak by mu byl anglický konzulát dopomohl k pěknému trestu."

To už jsme seděli v pivnici a Murád Násir objednal dvě láhve piva. Malý černošský číšník nám s pivem donesl i dvě nargilé. Byl to čiperný chlapec, vlasy měl nakrátko ostříhané a přes svůj mladý věk už byl tetován. Mezi obočím měl hluboký zářez, od něhož se tetování kruhovitě táhlo až ke spánkům: ozdoba obvyklá u příslušníků kmene Dinků, stejná u mužů i u žen.

HLAVA MOCNÉ KÁDIRÍJE

2

Byli jsme svědky skutečně jedinečné, pestré podívané. Na rohu, u postranní ulice, postávalo několik malých oslařů se svými zvířaty. Osel má zde na jihu zcela jinou povahu než na severu, kde je symbolem ježaté a umíněné omezenosti. Egyptský osel naopak je čilým a neúnavným sluhou svého pána, který mu odměňuje potravu jako skrblik, zato však ho štědře častuje ranami a kopanci. Oslík dokáže klusat celé hodiny i s nejtěžším jezdcem na hřbetě a ještě si občas vesele vyhodí kopýtky. Zpocený oslař supí za ním a pobízí jej ranami, kopanci, ba i kameny k ještě rychlejšímu běhu. Tihle oslaři jsou dobří znalci lidí - dovedou přesně odhadnout, zda mají před sebou Angličana, Francouze, Itala nebo Němce, a na osly pokřikují v těchto jazycích, z nichž pochytí pár slov.

Uprostřed cesty před pivnicí se uvelebili dva kejklíři a předváděli svá kouzla, o něco dále se usídlil vypravěč, ochotný opakovat za penízek potřicáté stejnou pohádku, ještě dále zase tančil černošský chlapec na chůdách a pískal k tomu na flétnu. Mezi tím vším se proplétala dlouhá řada oslů s ženami zahalenými od hlavy k patě, proti nim stoupali ulicí velbloudi naložení těžkými břemeny, připoutaní jeden k druhému lýkovými provazy. Pak nás zase mýjeli supící nosiči beden nebo pytlů; aby nevyšli z rytmu své obtížné chůze, propěvovali si několik slov donekonečna se opakujících. Teď se zase objevil čistíč dýmek, v tabákem páchnoucích rukou dlouhé svazky bavlnou omotaných drátů, následoval prodáváč vody s hliněnou nádobou plnou osvěžující chladivé vody. Domy na druhé straně ulice byly otevřené, takže bylo vidět do krámů i do bytů. V jednom z nich seděl na rohoži ctihodný stařec. Mezi koleny se mu zmítala hlava malého klučiny. Zbavoval ji dotěrného hmyzu, který prý obšťastňoval Egypt už v dobách faraónů. Z vedlejšího bytu vyhodila jakási stařena kočku, která právě zavřela oči naposled. Mršina tu na ulici shnije a nikomu nevádí její puch. Poblíž starce s vnoučkem sedí další ctihodný stařec s bílou bradou. Tiše, s očima blaženě přimhouřenými se třaslavými prsty probírá zrnky růžence, rty se bezhlesně pohybují - putuje asi v duchu zahradami ráje, jak je přislíbil Mohamed věřícím.

"Bílé jako jítňi jas!" vychvaluje své zboží prodáváč mléka. "Slast žíznivých, plná sladké šťávy," velebí jiný své melouny. "Vůně všech vůní, Prorokův pot!" křičí prodáváč růží, jiný zase chválí svůj šerbet z rozinek: "Prodlužuje život, čistí krev!" Malé, asi osmileté děvčátko nabízí z košíčku zavěšeného na krku fíky. Chvillemi nesměle zavolá: "Fíky, sladké fíky, sladší než mé oči!" Kdo sem asi ubohé děcko poslal, kdo je nutí vykřikovat tu průpovídku? Dívenčiny tmavé, zasněžené oči jsou opravdu sladké, celá holčička je navzdory černé pleti opravdu krásná. Prosebný hlásek a dojemně vztažená ručka by měly všechny kolemjdoucí přimět ke koupi. Předsevzal jsem si dát dítěti pořádný bakšiš. Podivil jsem se, když jsem zpozoroval, že malý černošský číšník co chvíli k děvčátku zaběhne a koupí si jeden fik. Je tak mlsný nebo to dělá z dětské náklonnosti?

Chlapec, který zrovna neměl nic na práci, postával v koutě a opravdu, nemýlil jsem se - plakal. Hřbetem ruky si utíral slzy. Zřejmě mají k sobě ty krásné děti blízko, i holčička si začala při pohledu na chlapcovy slzy utírat oči. Vstal jsem a šel za chlapcem. Potlačil vzlyk a chtěl odběhnout, uchopil jsem ho však za ruku a vlídně se ho zeptal, proč pláče.

"Protože od Džangy nikdo nekupuje," řekl.

"To je ta malá prodavačka fiků tamhle naproti? Vždyť od ní kupuješ ty, pozoroval jsem tě!"

"Já ty fíky nejím, já jí je zase vracím, ale teprve, až náš pán přejde. Kupuji je jen, aby měla peníze, protože když večer nepřinese pět piastrů, nedostane večeři a přivazuje ji za ruce a za nohy ke kůlu. Já musím odevzdávat osm piastrů. Dnes už jsem dostal čtyři piastry bakšiše, od majitele pivnice dostávám tři, potřebuji tedy už jen jeden. Proto jsem Džanze dal dvacet para za fíky."

"A komu těch osm piastrů musíš odevzdávat?"

"Našemu pánovi. Jmenuje se Abd el Baraka a my oba, sestra i já, mu patříme. Je zlý."

"On si vás najal od otce?"

"Ne, naši rodiče bydlí daleko. Pán nás koupil od člověka, který napadl naši vesnici, zapálil naše chýše a skoro všechny nás schytl a prodal."

"Jste tedy v otroctví, ubožáci! Kde jste byli doma?"

"To nevím, vesnice nemá jméno, ale je u řeky Bahr al-Abjad Bílý Nil a naši muži si říkají Dongolci."

"A jak se jmenuješ?"

"Pulo"

"Neplač, dnes se ti nic nestane. O těchhle deset piastrů se rozděl se sestrou, aby nemusela hladovět a aby ji nepřivazovali ke kůlu." Chlapec slzel tentokrát radostí a nebyl schopen slova. Chtěl peníze hned odnést sestřičce, pak si to však rozmyslel a řekl: "Počkám, až pán přejde. Viděl by, že tolik neprodala, že dostala bakšiš. A dary musíme odvádět mimo tržbu."

"To znamená, že sem Abd el Baraka chodí za Džangou přesvědčit se, jak jdou obchody?"

"Ano, chodí si dopoledne i odpoledne pro peníze. Co mi zbude, to si schovávám, a až budu mít dost našetřeno, oba nás vykoupím a vrátíme se domů."

"Kolik máš ušetřeno?" zeptal jsem se chlapce, který mi zřejmě plně důvěřoval.

"Skoro čtyřicet piastrů."

"A jak dlouho už jste u Abd el Baraky?"

"Mnoho týdnů a ještě více dní."

"Rok?"

"To nevím."

Zkusil jsem to tedy jinak: "Kolikrát už jsi viděl karavanu odcházet do Mekky?"

"Dvakrát."

"To znamená, že jsi tu dva roky, pamatuj si to. Mě zase uvidíš, vrátím se sem a možná že vám budu moci být užitečný" Vrátil jsem se na své místo, sledován jeho vděčným pohledem. Měl jsem mu říci pravdu, prozradit, že místokrál otroctví zrušil? Stejně by nebyl schopen toho využít. Bylo to dojemné: chlapcova láska k malé sestřičce, snaha ušetřit si peníze, aby se mohli oba vrátit k milovaným rodičům. A přitom - jak jsou tito černí lidé obvykle ličení! Mohl by bílý chlapec v jeho letech jevit hlubší cit, správněji uvažovat a jednat? Kdo si myslí, že černoch není schopen vzdělání, kdo černochům upírá šlechetnost citů a pohnutek, hřeší nejen proti černé rase, hřeší proti všemu lidstvu.

A co onen Abd el Baraka, neboli "Sluha požehnání"? Jak málo se to hodí k činům! Nechtěl jsem se právě zde na něho vyptávat z obavy, abych tím neznemožnil svou pomoc dětem. Byl jsem pevně odhodlán se jich ujmout - já, cizinec, který má v kapse sotva víc, než ho bude stát cesta domů! Rozhodně však nemá Abd el Baraka právo nakládat s dětmi jako se svým majetkem. Musí je vydat, i kdybych měl jít až na ministerstvo!

Bylo mi jasné, že děti pocházejí z kmene Dongiol, součástí kmene Dinka, nazývaného též Džanga, což zde sloužilo i za jméno děvčátku. Dingové jsou beze sporu nejkrásnější lidé na Bílém Nilu, jsou štíhlí a urostlí, mají výraznější a vlídnější tvář než většina Súdánců. Kdyby měl Pulo možnost navštěvovat školu, učil by se jistě stejně dobře jako jeho němečtí vrstevníci!

Na Murádův dotaz, proč jsem tak zamlklý, jsem mu vyprávěl o malém odpůrci jeho velikého kníru. "Radím ti, aby ses do toho nemíchal," řekl po delší odmlce, "budeš z toho mít jen nepříjemnosti, ne-li něco ještě horšího!"

Otroctví bylo přece zrušeno."

"Ano, na papíře, ale ve skutečnosti trvá v Egyptě i v Turecku dál. Úřady se nestarají, jestli si černocha držím jako sluhu nebo jako otroka."

"Jde-li však o konkrétní případ a podám důkazy, musí se jím úřad zabývat"

"To ano, ale jak! Vezmi si jen dům největšího pána Egypta. Myslíš si snad, že má chedív jen sluhy a služky a žádné otroky a otrokyně?"

Mlčel jsem - co mu na to odpovědět?

Nic neříkáš a to je taky odpověď. "Nebo jsi přesvědčen, že od chvíle, kdy bylo otroctví zrušeno v Súdánu, nedodává Súdán otroky? Každoročně jich dovážejí tisíce až k nilské deltě. Lidé potřebují služebnictvo, otrokyně pro své ženy. Radím ti dobře, nepal si prsty!"

Byl jsem rozladěn, musel jsem však uznat, že muslim Murád Násir zná otroctví ještě jako právně zakotvené opatření, že mu musím jeho názory prominout.

Náhle upoutal moji pozornost člověk, který přicházel z postraní ulice. Byl to veliký ramenatý muž v nejlepších letech, měl silné čelisti, odulé rty, vystouplé lícní kosti a široké, vypouklé čelo. Plet lesklou jako tmavý bronz, neklamný důkaz černošské krve v žilách. Na nohou měl zelené pantofle, na hlavě turban stejné barvy a přes ramena bílý přehoz z jemné, lesklé látky. V pravé ruce držel růženec, kolem krku měl na zlatém řetězu pouzdro s hamáilem koránem psaným v Mekce, odkud jej dovážejí poutníci. Kráčel hrdě, se vztyčenou hlavou, držení těla, výraz tváře - všechno jednoznačně říkalo: to jsem já, kdo z vás se mi vyrovná?! Všichni na kolena přede mnou!

Byl mi od prvního okamžiku nesmírně protivný, měl jsem chuť ho udeřit do té nafoukané tváře. A přitom jsem netušil, jak oprávněný je můj odpor.

Když se blížil, vstali skoro všichni přítomní, hluboce se mu ukláněli a tiskli si ruku na srdce, na ústa a na čelo. Odpovídal sotva znatelným kývnutím, dvakrát prošel místností, až nakonec zmizel v zadních dveřích. Zděšenému chlapci pokynul, aby jej následoval, stejně tak za ním se slzami v očích klopýtala malá Džanga. To nemůže být nikdo jiný než Abd el Baraka! Pozorně jsem naslouchal, co bude dál. Skutečně k mým uším dolehlo slabounké bolestné zanaříkání. V okamžiku jsem byl ve dveřích. Vedly na malý dvoreček, uprostřed něhož stál muž se zeleným turbanem a držel Džangu za vlasy ve vzduchu. Bála se dát své bolesti průchod hlasitým nářkem, také chlapec vkléče jen tiše prosil o slitování. Chlap však divenkou cloumal a posměšně se šklíbil. Když mě uviděl, obořil se na mě, aniž ubohé dítě pustil na zem:

"Kdo jsi a co tu pohledáváš?"

"Okamžitě to dítě pust'!" nakazoval jsem mu.

Egypt'an vycenil zuby jako šelma. Protože však hned neuposlechl, dal jsem mu pěsti ránu do prsou, že bezděky povolil sevření a dívka padla na zem. Muž ustoupil o dva kroky, nahrbil se, sevřel pěsti a hotovil se k výpadu.

"Psí synu, udeřil jsi šarífa, potomka Mohamedova! Viš, kdo jsem? Jsem šaríf hádží Abd el Baraka, mukaddam bratrstva Abd el Kádír el Džilání."

To znamená, že mám před sebou hlavu zbožného bratrstva, majorova dědice. Jako křesťanu mi pro vysoké hodnosti islámu chybělo každé porozumění a také po stránce mravní mi tento člověk nijak neimponoval.

"Věřím ti, proč však nejednáš jako velký Prorokův potomek a hlava tak zbožného a významného bratrstva?" řekl jsem klidně.

"Co ty o mně a o mém jednání víš? Neviděl jsi snad, jak se mi všichni uctivě klaní? Udeřil jsi mě a budeš za to pykat. Na kolena!"

"Jsem křesťan a před nikým na kolena napadám!"

Výpadlo to, jako by se jeho postava ještě zdvojnásobila.

"Křesťan, d'aur, prašivý pes!" řval. "A ty ses opovážil dotknout se Abd el Baraky! Bodejž by tě byla vlastní matka zardousila, sotva jsi spatřil světlo světa! Dám tě odvléci v železech a..."

"Přestaň se chvástat!" skočil jsem mu do řeči, "tvé výhrůžky jsou mi jen k smíchu. Dopustím-li se přestupku, má právo soudit mě jedině můj konzul. A ten se neptá, jsi-li šaríf, hádží nebo mukaddam. Pro něho neznamenáš víc než nosič břemen nebo čistič dýmek."

"Pse, psí synu a vnuku psího syna, to se mi odvažuješ říci?"

"Nech těch urážek," řekl jsem a přistoupil těsně k němu, "řekneš-li ještě jediné urážlivé slovo, srazím tě k zemi a podám žalobu, neboť kupuješ otroky a pronajímáš je jako čišníky a pouliční prodavače. Pak se uvidí, je-li bohulibý život muže, který děti moří hladem a přivazuje ke kůlu."

"Kdo ti to prozradil?" zeptal se zaraženě. "To nemohl být nikdo jiný, než ten kluk. Běda mu, až přijde večer domů!"

"Postarám se o to, abys mu nemohl ublížit."

"Ty? Ty bys mi chtěl předpisovat, co mám dělat? Křesťanský pes, jehož Alláh zahubí a ..."

Dál se nedostal. Byl jsem své křesťanské cti dlužen splnit, co jsem slíbil. Zasadil jsem mu pěsti ránu do spánku, až padl naznak a zůstal ležet. Hostinský, svědek konce naší rozepře, lomil rukama:

"Alláh! Alláh! Zavraždil jsi mukaddama!"

"Je pouze omráčen a brzo přijde k sobě. Odklíď ho někam, kde nebude svědků jeho ponížení!"

"Ty však prchni, než tě stihne hněv věřících!"

"Nemám proč utíkat, odcházím jen, protože by mohla utrpět pověst tvého podniku."

Chopil se Abd el Baraky a vlekl ho pryč. Vzal jsem děti za ruce a pobídl je: "Pojďte se mnou, váš pán už vás trýznit nebude."

Pulo se mi vytrhl, vyhrabal z hromady smetí v koutě peníze, které tam měl schované, teprve potom byl ochoten jít. Odcházel jsem, ač bych se byl rád vrátil ke svému tureckému hostiteli, to však prozatím opravdu nebylo radno. Ještě před desíti dvacíti léty bych byl špatně dopadl, hostinský by svolal hosty a já bych neušel lynčování.

Po chvíli jsme se octli v tiché, odlehle uličce před domem, kde jsem bydlel. Správce domu užasl při pohledu na dvě černošské děti. Rychle jsem se ho zeptal, zda ví, kam chodí jeho pán na pivo. Když přisvědčil, nakázal jsem mu:

"Tvůj pán jistě neví, kam jsem se poděl. Běž a řekni mu, že jsem přišel domů. A pozor, aby tě nikdo jiný neslyšel!"

Odspěchal s poklonou, která by dělala čest hadímu muži.

Děti mě mlčky následovaly do mých komnat, teprve tam se rozpovídaly a živě se mě vyptávaly. Za půl hodinky se vrátil Murád Násir.

Co to všechno znamená, ti černí přišli s tebou? Proč jsi odešel?" začal se vyptávat.

Vylíčil jsem mu jen, co jsem považoval za nutné. Mlčel, poslouchal, teprve když jsem své vyprávění skončil, jal se hlasitě naříkat.

"Proč se toho Abd el Baraky tolik bojíš?" zeptal jsem se. "Nemůže nám přece nic udělat."

"Jak to že ne?" kroutil hlavou, "hlava tak vlivného bratrstva!"

"Co je ti po bratrstvu? Jsi jeho členem?"

"To ne, sám jsi však viděl, jak uctivě se k němu lidé chovají, má velký vliv a může nám být nebezpečný"

"Nezajímá mě, jak se k němu chovají ostatní, důležité je, jak jsem s ním naložil já. Ty jsi mu nic neudělal, proč se ho tedy bojíš? Jedině já bych měl důvod se mu vyhýbat."

"Jsi ale můj host, bydlíš u mne, a tedy za tebe nesu odpovědnost."

"To se dá zařídít, najmu si okamžitě jiný byt."

Předstíral jsem, že se chystám odejít. Chytil mě za rameno a prosil, abych zůstal.

"Neodcházej, můžeš mi být na prospěch, snad bychom se jen mohli dohodnout ohledně těch dětí."

"Kdyby došlo k jakýmkoli opletačkám s úřady, sval klidně celou odpovědnost na mě. Dovolíš-li, aby zde děti zůstaly, slibuji ti, že s tebou do Chartúmu pojedu. Láska za lásku!"

"Zde je moje ruka."

Snesl se krátký soumrak, tak příznačný pro onu zeměpisnou šířku. Murád Násir se vrátil z harému, kde se byl přesvědčit, jak pokračují přípravy k večeři.

"Jsi veliký lékař, efendi. Tvůj lék byl účinný, bolesti služce zcela zmizely. Uměl bys vyléčit i jiné neduhy?"

"Uměl. Máš v domě ještě dalšího nemocného?" "Bohužel. Jde o moji sestru."

"Co ji trápí?" "

"Neduh, o němž žádná žena ráda nemluví. Kumru ti však důvěřuje a pověřila mě, abych ti prozradil, co jí chybí: ztrácí už delší dobu ozdoby své hlavy."

"Padají jí vlasy? Musíš mi tedy zodpovědět otázku, na niž má právo jen lékař. Kolik je tvé sestře let?"

Murád váhal s odpovědí, je to totiž podle orientálního mravu otázka skutečně nevhodná.

"Musíš to opravdu vědět?" zeptal se pak.

"Musím."

"Věz tedy, že už jí jde na dvacátý rok."

V Orientě je děvče ve dvaceti už staré. Pátral jsem po dalších podrobnostech.

"Uprostřed hlavy se jí udělala kulatá lysinka velikosti bezmála tereziánského tolaru."

Možná že se mi podaří jí pomoci, ale musím tu lysinku vidět. "Zbláznil ses?" zvolal Turek zděšeně, "dívku nesmí spatřit ani stoupenec Alláhův, natož pak křesťan!"

"Vždyť já ji nechci vidět, nepodívám se jí do tváře, jediné na ono místočko na temeni hlavy!"

Tím hůř. Žena ukáže muži raději tvář než lysé místo na hlavě. "Teď nemluvim jako muž, mluvím jako lékař. Buď přistoupí na můj návrh, nebo si svou lysinku ponechá. A ta se bude zvětšovat, až nakonec bude tvá sestra holohlavá."

"Ach jaké neštěstí, jaký žal! Co mám udělat? Jestli ženich vadu objeví, pošle mi sestru zpátky. Půjdu za ní a zeptám se ji."

Byl jsem si jist, že jde o takzvanou kruhovitou lysinku, přesto jsem trval na svém, už proto, aby si tloušťka uvědomil, že se mnou nelze smlouvat. Vrátil se zanedlouho.

"Podařilo se to, efendi," řekl, "Kumru vyhoví tvému přání. Nemůže tě ovšem přijmout ve své komnatě, stejně tak nesmí vkročit do místnosti, kterou obývá muž. Setkáte se v neobydlené komnatě. Vzkáže pro tebe, jakmile bude připravena." Mezitím se dostavil Selim s mými zavazadly. Měl tak naspěch, že zapomněl na obvyklou poklonu a honem mi hlásil:

"Blíží se strašná pohroma, efendi. Hledají tě dva policisté."

"Mě? A jak to, že mě hledají právě zde? Ptali se po mně jménem?"

"Ne, ptali se po člověku, který sem přivedl černošské děti "

"To jsem ovšem já. Řekl jsi jim, že jsem tu?"

"Ano, řekl."

"Nedá se nic dělat, stejně mě asi viděli, zapírat by znamenalo věci jen ještě uškodit. Chtějí se mnou mluvit? Pozvi je tedy dál!" Selim vyšel z místnosti a Murád Násir, vyděšený, chtěl odejít s ním.

"Neodcházej, bude líp, zůstaneš-li se mnou! Alespoň uslyšíš, jak se z toho všeho vyvléknu. Ani tobě, ani mně nesmí nikdo vyčítat, že bychom se policie báli. Jednal jsem podle práva a spravedlnosti a tvá přítomnost bude důkazem, že v tom se mnou souhlasíš. Posad' se pěkně, jsem zvědav, jak se policisté budou tvářit"

Protože černochoch nebyl právě po ruce, zapálili jsme si sami vyhaslé dýmky a s důstojným klidem očekávali příchod policie. Vstoupili dva po zuby ozbrojení Albánci. Beze slova pozdravu se začali rozhlížet po pokoji, nakonec se jeden z nich, nakrucuje si kníry, zeptal:

"To jsou ti černí?"

Dělal jsem, jako bych ho neviděl a neslyšel. "Jestli jsou to ti černoši!" vyjel na mě.

mlčel jsem dál. Přistoupil ke mně, lehce mě nakopl a vztekla se na mě obořil:

"Jsi hluchý nebo slepý?"

Teď jsem se rozkřikl zase já: "Zpátky, nestoudníku! Jak se můžeš opovážit dotknout se svou špinavou nohou efendiho z Evropy?!"

Nevypadal jsem asi zrovna vlídně - policista zacouval ke dveřím, kde stál jeho kolega, neodpustil si však varovnou poznámku: "Dej si pozor na jazyk! Nazval jsi mě nestoudníkem. Víš vůbec, kdo jsem?"

"Jsi šavíš, malý policejní úředníček, s nímž jako cizinec nemám co jednat. Chce-li někdo se mnou jednat, musí se obrátit na mého konzula, který mi to sdělí prostřednictvím svého úředníka!"

"K tomu dojde, nejdříve však musíme věc vyšetřit my."

"Nic proti tomu, ale musí to probíhat ve vši slušnosti. Jenže vy jste sem vtrhli jako do maštale, ani jste nepozdravili!"

"Myslíš si, že bychom měli zdravit zločince?" ušklíbl se šavíš. "Zločince? Nazýváš mě zločincem? A kdo mi dokázal, že jsem spáchal zločin? Budu si na vás prostřednictvím konzula stěžovat u vašeho nadřízeného! Ani sám káďi nesmí nikoho označit za zločince, dokud nad ním nebyl vynesena rozsudek, a vy jste jen obyčejní policisté! Dokud se nebudete chovat slušněji, nemám s vámi co jednat! Okamžitě opusťte dům a nevracejte se, dokud vám nedojde, co znamená dotknout se Evropana nohou! Ven!"

Murád Násir zděšeně vyskočil ze židle, ale i policisté se zalekli mého křiku a vycouvali ze dveří.

"Při Alláhovi, jak tě to jen mohlo napadnout? Zle se ti to vyplatí," chvěl se Turek strachem.

Naopak, mé jednání nám jen prospěje," smál jsem se.

"Mýlíš se, takové jednání si nesmím dovolit ani já, poddaný našeho nejvyššího pána."

"Jenže pro mě platí jediné zákony mé vlastní země. Chce-li se mnou někdo mluvit, nechť především slušně pozdraví, a

kdo se mě dotkne nohou, brzo pocítí moji pěst ve tváři. Zdržel jsem se jen s ohledem na tebe. Pojď a klidně si zase sedni"

"Klidně ...,“ bědoval.

"Z toho ještě bude pěkná mela! Příliš sis troufal, budeš litovat."

"Já jsem naopak přesvěděen, že..."

Nedomluvil jsem. Dveře se pomalu otvíraly a v nich se znovu objevili oba policisté. Zdvořile se ukláněli a zdravili "salám!". Výhrůžka, že si budu stěžovat, se zřějmě neminula účinkem.

"Salám," odpověděl jsem já i Murád Násir.

"Máme příkaz zjistit, kde se nalězají ěernošské děti, které jsi odvedl z pivnice, efendi," řekl ten, který i předtím mluvil za oba. "Jak vidíte, jsou zde, u mne."

"To jsou ony?" zeptal se šávíš a ukazoval na Džangu a jejího bratra. "Odvedeme si je a vrátíme je jejich pánovi, šafiru hádžimu Abd el Barakovi, hlavě bratrstva Abd el Kádír el Džílání."

"To on vám příkazal, abyste mu je přivedli? On je váš nadřícený?"

"To není."

"Nemáte tedy právo přijímat jeho rozkazy."

"Varujeme tě, efendi, jsi cizinec a neznáš zákony této země."

"Zdá se, že je znám líp než vy."

"Dopustil jsi se na šarífovi násilí."

"A ty ses mě dotkl nohou, aniž jsem ti předtím ublížil, kdežto já jsem hlavu bratrstva srazil k zemi, protože mě přes opětovné varování nepřestal urážet."

"A jakým právem jsi odvedl děti s sebou?"

"Mám na ně stejné právo jako Abd el Baraka, najmul jsem si je, aby mi sloužily."

"Jsou to však jeho sloužící!"

"Teď už ne, rozhodly se zůstat u mne."

"Musí přece dodržet výpovědní lhůtu."

"Ach, ten pán na to jde pěkně chytře, jenže mu to nijak neprospěje. Daly se děti najmout nebo mu je snad svěřil jejich otec?"

"To my nevíme, efendi."

"Ať tedy Abd el Baraka dokáže, že má právo žádat je zpátky. Musí ovšem nejdřív dokázat, že si děti náležitě najal, dokázat to buď smlouvou nebo svědeckými výpověďmi."

"My však máme rozkaz vrátit je třeba násilím."

"Je to rozkaz vašeho nadříceného?"

"Ne, jednáme z příkazu šarífova."

"Byla proti mně podána žaloba?"

"Ne, ale Abd el Baraka ji hodlá vzněst, jestli mu děti nevydáš."

"Dobrá, vyěkáme. Ať rozhodne soud, komu děti náleží. Odkud ostatně víte, kde bydlím?"

"Víděl jsem, jak s dětmi zahýbáš do této ulice a vcházíš do domu."

"Už je mi to jasné. Zodpověz mi však ještě jednu otázku: je otroctví přípustné?"

"To ne."

"A víš, odkud děti pocházejí?"

"Abd el Baraka mi řekl, že jsou z kmene Dongolců."

"To souhlasí. Nenarodily se v Egyptě, nýbrž v lůně kmene svých otců. Byly svým rodičům uloupeny před dvěma léty, tedy už v době, kdy byly lvy na otroky pádišáhem zakázány. Abd el Baraka si děti koupil, udělal si z nich otroky a chlapce dokonce pronajímá. Mzdu strkal do vlastní kapsy, a nedonesly-li mu dost peněz, byly děti o hladu. Chce-li Abd el Baraka děti zpět, ať se obrátí na úřad. Dokáží mu, že je koupil a dám ho potrestat. Pro hlavu tak významného bratrstva nebude zrovna dobrá reklama, že kupuje otroky. Jsem ochoten prominout vám vaše neomaleně chování a nestěžovat si na vás, dám vám dokonce i bakšiš, aby vaše námaha nebyla zbytečná."

Vytáhl jsem z kapsy pár stříbrňáků. V mžiku zmizely v jejich opascích.

"Tvá slova oplývají rozumem a moudrostí, efendi," řekl jeden z nich, "vyřídím Abd el Barakovi, že udělá nejlip, když ti děti ponechá. Dejž ti Alláh mnoho šťastných dnů a dlouhý život!"

Zkřížili ruce na prsou a zdvořile se ukláněli. Pak zmizeli.

Můj tlustý Turek byl zvratem událostí tak ohroměn, že nechal vyhasnout svou věčnou dýmku. Nevěřicně kroutil hlavou. "Jak je to možné? Zdá se, že jsi navzdory své hrubosti vyhrál, Karo ben Nemsí efendi!"

"Ne navzdory, spíš díky své hrubosti. S těmito lidmi nelze jednat jinak. A bakšiš nasadil všemu korunu. Zdejší úředníci se evropského konzula bojí víc než vlastního sultána. Musím však být velmi opatrný, Abd el Baraka si sice netroufne žalovat mě u soudu, bude se mi však chtít pomstít jinak."

"Skutečně nevím, zda budu schopen poskytnout ti v tomto domě dostatek ochrany."

"To vím také, musím se odsud odstěhovat, avšak ani v hotelu si nebudu jist životem a svého konzula bych nerad obtěžoval. Zítra odjedu z města."

"Odjet z města? To nepřipustím, to bychom se už nesetkali."

"Neboj se. Pojedu s dětmi nějakou lodí kus cesty vzhůru po Nilu. Tam na tebe počkám a přestoupím k tobě. Ať se Selim ještě dnes v přístavu přeptá, kdy odjíždí nejbližší loď. Já sám se tam nechci ukazovat."

"A děti chceš vzít s sebou?"

"Ano, doufám, že budu mít v Chartúmu příležitost poslat je k Dongolcům. Ujal jsem se jich a nehodlám zůstat na půl cestě. Nebudou nám na obtíž, naopak, jsem přesvědčen, že v nich získáme věrné a oddané sloužící." Zanedlouho se dostavil černoch a hlásil mi, že mě jeho velitelka očekává. Venku stála černá služka, které jsem pomohl zbavit se bolesti zubů. Zavedla mě a Muráda Násira do komnaty, jež byla prázdná, až na malý kobereček uprostřed. Sotva služka vyšla, objevila se od hlavy k patě zahalená postava - Kumru, Turkova sestra. Neviděl jsem nic než balík šatstva, zpod něhož vykukovaly malé pantoflíčky. Balík se pomalu posouval ke středu pokoje, kde se bez hlesu sesul na kobereček. Pak se z celého toho klubka vysunula ruka a tam, kde jsem tušil hlavu, šat o poznání poodsunula. Murád Násir se přiblížil k postavě a svítil mi, ovšem s tváří odvrácenou, aby se ani náhodou nedotkl očima skvrny na cti své sestry. Já jsem si ošemetné místo pozorně prohlížel; uprostřed hustých vlasů byla skutečně lysinka, jaká vzniká při plísňových onemocněních.

"Budeš ji umět vyléčit?" zeptal se Murád.

"Doufám, že ano, a za několik týdnů se ozdoba její hlavy obnoví."

"Dejž to Alláh! Rád se ti odvděčím. Jak se jmenuje lék, kterým ji hodláš vyléčit?"

"Dostaneš ho v Káhiře v každé lékárně. Je to milh el hámid, za půl piastru dostaneš tolik, že ti vystačí na celou léčbu. Ředí se vodou a olysalé místo se roztokem třikrát denně potírá." Zahalená dáma byla mým sdělením tak rozradostněna, že se nezdržela a tichounce pípla: "Dík!" Pak se zvedla a opustila místnost. Selimovi jsme nakázali, aby lék zakoupil cestou k přístavu. Brzy

poté nám donesli večeři. Sestávala z kopce masné rýže s kusy kuřat a misky kebábu, kousků pečeného hovězího, napíchaného na

špejle. Odhadoval jsem kebáb na nejméně tři kila hovězího a všechno to vypadalo velmi lákavě. Večeři jistě připravily Kumřiny bílé ručky. Měl jsem hlad, vždyť k obědu na mě vybylo jen kuřecí stehýnko, nedal jsem se tedy dvakrát pobízet. Jedli jsme podle zdejšího zvyku, každý hrábl do misky, vytvořil z rýže jakousi kouli a strčil si ji do úst. "Strčil" platilo jen o mně, protože Murád si koule do úst házel. Hbitě polkl...ham!...a už sahal po další. Byl jsem zvědav, jestli se alespoň jednou mine cílem, ale jeho obratnost byla nedostižná. Ruce jsme si chvílemi otírali o půlky citrónů. Nejsem naštěstí velký jedlík, doufal jsem proto, že se na mě dostane alespoň tolik, abych se dosyta najedl. Najednou jsem však pod prsty ucítil jakýsi odpor. Tahal jsem, tahal, až jsem vytáhl hrst dlouhých, tmavých ženských vlasů. Výraz mé tváře mě asi prozradil, neboť Murád Násir se zeptal, co mi je. Ukázal jsem mu svůj nález, on však jen pokrčil rameny:

"Co má být? Alláh dává růst vlasům stejně jako rýži. A tyhle vlasy pocházejí s hlavy nejlepší kuchařky celé sultánovy říše, Fátimy. Je mistryní v přípravě jídel a její limonády osvěží jako rajský pramen. Budeš mít cestou příležitost ocenit její umění."

To znamenalo vyhlídku, která nebyla právě s to mě nadchnout. Rýže už jsem se ani nedotkl a věnoval se spíš kebábu, i s tím jsem však musel velmi spěchat, tlouštík asi považoval za čestnou povinnost chránit mě před přejídáním. Aby ani moji malí černoušci nepřišli zkrátka, hnětl jsem koule z rýže a házel jim je spolu s kusy hovězího. Obratně je chytali a s chutí pojídali. Co nesnědl tlouštík, zmizelo v útrobách dětí, které se už dávno tak nenajedly. Oči se jim leskly vděčností - i když arabštinu ovládaly jen zpola, pochopily, že jsem odmítl vydat je policii, která je chtěla vrátit jejich bývalému pánovi.

Po jídle se Murád zatvářil tajemně:

"Teď přijde to nejlepší," řekl, "pokud jsem v Káhiře, doprávám si to co nejčastěji."

Zatleskal a černoch přispěchal se čtyřmi lahvemi piva. Alespoň tento lahodný nápoj, tolik mi připomínající vlast, si nenechám ujít! Pilně jsem si naléval a vypil své dvě láhve stejně rychle jako Murád.

Začal teď vyprávět o strašidlu. Byl přesvědčen, že se nedostaví, že je přítomnost nevěřícího odradí. Já jsem ho zas ujišťoval, že nepřijde, protože se mě bojí.

Bojí? Duch nemůže mít strach. Nepřijde proto, že tě - křesťana - má za nečistého. Ty se ho však zřejmě vůbec nebojíš."

"Nebál jsem se ho hned, když jsem ho uviděl poprvé - at' už to byl on nebo jeho podřízený"

"Při Alláhovi! Kdy to bylo?"

"O tom až někdy jindy, stejně bys mi nevěřil. Mluvme raději o důležitých věcech. Zhasínáš v noci ve svém pokoji světlo?"

"Ne, kvůli strašidlům se ve všech pokojích svítí" A duch přece přichází?"

"Ano, prochází dveřmi zavřenými na zástrčku a pohybuje se před našima očima osvětlenými komnatami. Je to příšerné. Skutečnost, že jsem dosud nevyklidil pole, nechť je ti důkazem, že své jméno Násir - vítěz - nosím právem."

"Také domovní dveře jsou zavřené?"

"Ano, na dvě tak silné zástrčky, že jimi nelze lehce pohnout."

"A kde spí Selim, udatný správce domu?"

"Za domovními dveřmi, tam si denně stele lože. A denně vidí ducha přicházet. Vidíš tedy, že je opravdu udatný. Ach, jsem unaven a těším se dnes na nerušený spánek. Dobrou noc, efendi"

V STRAŠIDELNÉM DOME

3

Mohlo být podle našeho času asi tak jedenáct hodin, když jsem se pustil do svých - ostatně velmi prostých - příprav. Nejprve jsem uložil děti. Ustlal jsem jim lože v jednom z koutů pokoje a přikryl jim i tvářičky svým pláštěm, aby strašidlo ani nespatriřly. Pak jsem vyšel ven do dvora se sloupopradím. Měsíc sice nesvítí, ale hvězdy byly tak jasné, že bylo vidět alespoň na deset kroků.

Vstupními dveřmi strašidlo do domu vejít nemohlo - spal za nimi Selim a zástrčky byly opravdu příliš těžké. Jistě přelézalo zahradní zeď, jak už jsem podotkl, notně ohlodanou zubem času. Přesto jsem se nehodlal ukrýt v zahradě. Co

když tu duch už někde je, pozoruje mě a vzdá se dnešní obchůzky? Když jsem se vracel do domu, objevil se najednou Selim; sestupoval se schodů s lampičkou v ruce. U sta hromů, ten se vyparádil! S ramenou mu visely pušky, po boku měl šavli tak velikou, že ji až vlekl po zemi za sebou a navíc mu z opasku čouhaly střenky několika nožů a pažby pistolí. Když mě uviděl, trhl sebou, že mu lampička málem vypadla.

"Odstup ode mne, ďábelský duchu!" volal.

"Nekřič, Selime, pleteš si mě se strašidlem," chlácholil jsem ho.

"Alláhovi čest a sláva! To jsi ty, efendi! Kdyby to bylo strašidlo, na místě bych je skolil."

"Pán se už odebral na lože?"

"Ano."

"Všichni ostatní taky. I já jsem si právě šel lehnout."

Posvítíl si na dveře, poblíž nichž měl rozestřenu starou slaměnou rohož a přes ni velkou deku, do které se mohl celý zavrtat.

"Kde spí černoch?" zeptal jsem se ho.

"Nahore, v předpokoji žen, zabarikádoval se tam. Ale proč ty tu obcházíš právě teď, kdy se strašidlo může každou chvíli objevit?"

"Hledal jsem tě. Chtěl jsem se tě zeptat, zda máš nějaká silná lana nebo pár provazů."

"Mám, hned ti je přinesu."

Přinesl mi je opravdu, načež jsem se šel přesvědčit, jestli děti už spí. Pak jsem přešel do sousedního, neosvětleného pokoje a otevřel dveře sloupů. Sedl jsem si na zem a s napětím čekal, zda se duchovi uráčí i dnes se objevit.

Upřímně jsem si přál, aby mi dal příležitost přesvědčit se o správnosti domněnky, že se jedná o člena, ne-li dokonce o hlavu bratrstva. Jde-li o Abd el Baraku, jehož jsem považoval za silného muže, musím být opatrný a hbitý, překvapit ho.

Chtěl jsem si na mukaddama počíhat v osvětleném pokoji, abych viděl, co udělá, pozná-li mě. Každá minuta se mi zdála být čtvrthodinou. Seděl jsem s očima upřenýma na dvůr. Náhle jsem zaslechl šelest a z tmavé protější strany sloupů se vynořilo cosi světlejšího jakási našedlá, při světle tedy asi bíle zahalená postava. Vykročila do dvora, nebyla však sama - následovala druhá, pak třetí... Cožpak tu straší hned tři duchové? Pak není mé podnikání zrovna bez nebezpečí.

První postava zamířila doleva ke komnatám Murádovým. Zvedla ruku - zřejmě smluvené znamení ostatním. Vzápětí začaly kvílet a pištět jako rozbouřené živly. K tomu jim nemohly stačit rty - měly zřejmě patriční nástroje. Mne však v tu chvíli zajímala jen první postava. Byla teď až vzadu u prvních dveří. Způsobem, který jsem předpokládal, otevřela zástrčku a chystala se vejít. Zamýšlela projít Turkovými komnatami a dostat se do mých, kde by mě zastihla na lůžku. Tichounce jsem vklouzl do osvětlené místnosti, zavřel na zástrčky, uleh a přikryl se tak, že mi zpod pokrývky čouhal jedině nos. Oba černoušci pevně spali. Selimovy provazy jsem držel v rukou.

Netrvalo dlouho a dveře Murádových pokojů se s vrznutím otevřely. Duch vstoupil. Zahlédl jsem v jeho ruce tenký špičatý předmět, který zastrčil do dírek ve dveřích, aby mohl za sebou zavřít. Chlap si byl svou věcí tak jist, že se ani nenamáhal rozhlédnout se po pokoji. Privřel jsem oči a předstíral spánek, přitom jsem však bedlivě pozoroval, co se bude dít dál.

Duch neměl s obvyklým vzezřením strašidel zhola nic společného: byl zahalen do dlouhého bílého burnusu, přes hlavu měl kapuci a tvář zahalenou světlým šátkem s otvory pro oči. To přec není duch, to není strašidlo, je to živý člověk stejného vzrůstu jako Abd el Baraka!

Venku se kvílení změnilo v napodobení nejružnějších zvířecích hlasů, dost dětinský způsob, jak budit strach z nadpřirozených bytostí. Tomu jsem však teď nemohl věnovat pozornost, neboť můj protivník se zběžně rozhlédl a pomalu se blížil k mému loži. Chvilí nade mnou stál, zřejmě si mě prohlížel. Jak rád bych se mu byl podíval do tváře! Skvirkami očí jsem však pohledem dosáhl jen k místu, kde se pod burnusem značily jeho ruce. Teď tiše přešel tam, kde ležely děti. Sehnul se a zvedl cíp pláště, kterým jsem je přikryl. Když uviděl oba černoušky, ztuhle se zarazil, což mě jen ještě utvrdilo v přesvědčení, že přede mnou stojí Abd el Baraka:

Pak přešel "duch" neslyšně k mému loži. Naklonil se nade mne, takže šátek, jímž si chránil tvář, odkryl jeho ústa a bradu: Z burnusu vylétla jeho pravice, zalesklo se ostří nože. Nesměl jsem ztratit ani okamžik. Nebylo se čeho bát, i když byl Egyptan silnější než já, dodával mi moment překvapení jistou převahu. Nevyskočil jsem - byl bych se ocitl přesně pod jeho nožem. Bleskurychle jsem se odkutálel s podušky k jeho nohám a strhl ho k sobě na zem. Padl kupředu, přičemž mu nůž vyklouzl z rukou, hlava a hrudník ležely na podušce. Vyšvihl jsem se nad něho, sevřel mu levou rukou hrdlo a pěstí pravé ruky jej udeřil do týla. Slabě, křečovitě sebou trhl a zůstal několik vteřin nehnutě ležet. Využil jsem toho a omotal mu hrudník a paže silným provazem. Muž začal kopat, já mu však rychle omotal dalším provazem nohy, takže mi byl vydán na milost a nemilost. Rychle jsem mu strhl roušku s tváře a měl jsem před sebou zcela podle očekávání Abd el Baraku!

Probodával mě pohledem, nepromluvil však ani slovo, což mi bylo milé, nechtěl jsem, aby vzbudil děti. Sám jsem musel ihned vyjít z místnosti a z obavy, aby děti případnými výhrůžkami nedonutil rozvázat mu pouta, jsem byl nucen zacpat mu ústa roubíkem. Znovu jsem mu tedy stiskl hrdlo, aby musel otevřít ústa, a nacpal mu do nich cíp jeho roušky.

Vyšel jsem ven do sloupů a neopomněl vzít s sebou svou těžkou kulovnici, abych, bude-li třeba, mohl pažby použít jako zbraně.

Oba duchové venku vyváděli jako zběsilí. Skákali po čtyřech, aby je obyvatelé domu měli za zvířata. Přikrčil jsem se a plížil se blíž. Když jsem byl od prvního "ducha" na sedm nebo osm kroků rozpráhl jsem se, přiskočil a srazil ho pažbou k zemi. Vykřikl a zůstal ležet. Druhý se zděšeně postavil na nohy a chystal se utéci. Běžel jsem za ním, ale zakopl jsem cestou o kámen, který se odloupl z obrubně prázdné studny, a kulovnice mi vypadla z rukou. Nechal jsem ji kde byla a utíkal za prchajícím. Znal okolí domu zřejmě líp než já a měl už pořádný náskok. Běželi jsme zahradou, prodírali se vysokým plevellem a hložím ke zdi. Muž se snažil vyšplhat nahoru, včas jsem jej však doběhl a strhl ho za nohu, a to tak

prudce, že jsem ztratil rovnováhu a chlap se svalil rovnou na mne. Strašidlo číslo tři vytáhlo dýku a chystalo se bodnout. Rychlým obratem jsem docílil alespoň toho, že mi dýka projela mezi hrudí a podpaždím. Vrazil jsem útočníkovi pěst pod nos a snažil se zadržet ruku se zbraní. Bolest, kterou jsem mu způsobil, jako by vystupňovala jeho síly - vytrhl se mi. Vyskočil jsem rychle na nohy, strašidlo však se dalšího útoku vzdalo, šlo mu zřejmě o záchranu vlastní osoby víc než o vítězství. Než jsem se nadál, přehouplo se přes zeď a zmizelo. Slyšel jsem, jak venku běží, seč mu síly stačí.

Ať si tedy běží! Byl jsem rád, že jsem ušel jeho ráně, a vrátil jsem se rychle na dvůr, kde stále ještě leželo strašidlo číslo dvě. Sálh jsem omráčenému muži za opasek a vzal mu nůž. Pak jsem se vrátil do chodby, kde na své rohoži ležel udatný Selim. Když mě slyšel přicházet, začal se zděšeně modlit, jak se modlívají poutníci cestou k Mekce:

"Dobrotivý Alláhu, ochraňuj mě před devětkrát kamenovaným ďáblem, před zlými duchy a hlubinami pekla!"

"Nekňuč a vstávej, to jsem já," poručil jsem mu.

"Kdo jiný by to mohl být? Ustup ode mne, neboť jsem Alláhův miláček a nemáš nade mnou moc!"

"Neblázní, cožpak mě nepoznáváš po hlase? Jsem přece Kara ben Nemsí efendi, váš host."

"Ne, nejsi to ty, dobře vím, žeš jen změnil hlas, abys mě oklamal. Kalif však mě chrání a milióny duší v ráji se modlí za spásu mé duše. Alláh, Alláh, Alláh! Necht' mi dobrotivý Alláh pomůže přemoci ducha, který mi svými pařáty drtí hrdlo."

Člověk, který se chvástal, že se vyrovná největším hrdinům světa, byl zbabělec první třídy. Vyhnal jsem ho rychle na dvůr. Teprve když mě ve svitu hvězd poznal, pyšně se napřimil.

"Okamžitě jsem tě poznal po hlase, efendi. Děkuj Bohu, žeš vyvázl živ a zdrav; jinak by tvá duše opustila pozemskou schránku, neboť jsem ve svém hněvu strašlivý!"

"Strašidel ses tedy nebál?"

"Já a mít strach? Postavím se všem duchům a drakům pekelným."

"To rád slyším, musíš mi totiž pomoci přenést ducha do mého pokoje."

"Přenést?" zeptal se taškář opatrně a hned se o půl metru scvrkl.

"Žertuješ, efendi! Cožpak lze duchy přenášet?"

"Dokáží to já a dokážeš to i ty! Odneseš ho do pokoje."

Selim mě sledoval pohledem a jal se bědovat:

"Pomoz, ó Alláhu, k tomu mě nepřinutí ani pádišáhův rozkaz, ani nejvyšší ze zákonů!"

"Vždyť to není žádný duch, je to člověk."

"Sám jsi ho před chvílí nazval strašidlem."

"Hrál si na strašidlo, aby vám nahnal strach."

"Pověz mi tedy, jak se jmenuje, z kterého je kmene a prozrad' mi jméno jeho otce a předků do třetího kolena. Jinak ti neuvěřím, že jde o člověka."

"Blábolíš nesmysly. Zvítězil jsem nad ním, srazil ho pážbou a v mém pokoji leží další"

"Jsi ztracen. Dali se zdánlivě přemoci, napadnou však tvou duši, roztrhají ji na kusy a dají větru na pospas."

"Zalez tedy pod svou deku, ale nikdy už mi neříkej, že jsi hrdina!"

Nechal jsem zbabělce stát, přehodil si strašidlo číslo dvě přes ramena a odnášel je do svého pokoje. Má poslední slova však na Selima přece jen udělala dojem. Váhavě mě následoval a opatrně nakukoval otevřenými dveřmi do pokoje, kde ležel Abd el Baraka.

"Není to hlava mocné kádiriye, Abd el Baraka?" zeptal se užasle. "Kde se tu vzal a kdo jej asi spoutal?"

"Spoutal jsem ho já, je to on, kdo tu straší! Chystal se mě probodnout, proto jsem ho musel zneškodnit. Z jeho dvou pomocných strašidel tu jedno vidíš, druhému se podařilo upláchnout"

"Největšímu hrdinovi vlastního kmene" teď zřejmě svitlo. Hrdě postoupil vpřed a řekl:

"Nejsi sice pravověrný, efendi, zdá se však, že se Alláhovi zlíbilo vzít tě pod svou ochranu. Jinak bys tu teď ležel mrtev za dveřmi,

zničen mojí nepřemožitelnou rukou."

"Raději jdi a zavolej svého pána, hrdino! Ukáží mu strašidla, která ho chtěla vyhnat z domu."

"Zavolám ho, dříve si však ještě promluvím s tímto mužem, který předstíral, že přichází ze světa mrtvých."

Teď se přestal ohlížet na Abd el Barakův význam a moc, a jal se spoutanému hrozit pěstí.

"Dávno už jsi měl pocítit moc mé ruky, nebyl jsi však hoden jejího dotyku, proto jsem tě přenechal efendimu. V mých očích jsi smrdutá zahnívající ryba. Nebudeš mít potomků a tvoji předkové budou zapomenuti. Po smrti bude tvá duše navěky strašit!"

Sebevětší tragéd by nebyl dokázal odejít ze scény vznešeněji než teď Selim. Oči Abd el Barakovy nevěstily nic dobrého. Já jsem

se však musel teď především zabývat strašidlem číslo dvě - muž stále ještě nejevil známky života. Ohmatal jsem mu důkladně lebku, měl oteklou tvář, ale srdce tlouklo jasně a pravidelně. Že by se přetvařoval, aby alespoň prozatím ušel potupě? Stiskl jsem mu hrdlo. Okamžitě otevřel oči a zachroptěl:

"Pomoc, dusím se, umírám!" Povolil jsem stisk a zahrozil mu:

"Nech oči otevřené, nechceš-li, abych ti je zavřel navždy! Se strašidly neznám slitování." Černoušci se probudili.

Seděli ve svém koutku a zděšeně zírali, co se děje. Uklidnil jsem je několika slovy.

Teď už jsem mohl odstranit roubík z Abd el Barakových úst. Obavy, že by mi mohl být kvůli příhodě v pivnici nebezpečný, zmizely. Měl jsem ho v moci a byl jsem si jist, že proti mně otevřeně nic nepodnikne. Tím spíš jsem však musel počítat s jeho lstivostí. Selim odběhl do sloupofaři za Murádem Násirem, teď se znovu objevil ve dveřích a sdělil mi, že by se mnou jeho pán rád mluvil o samotě, než se přijde podívat na zajatá strašidla.

"Zatím tu tedy musíš počkat ty," poručil jsem dlouhánovi.

"Ovšem, samozřejmě," řekl a poprvé se zase uklonil. V zmatku uplynulých hodin zcela zapomněl na svou obvyklou zdvořilost.

"Doufám, že ti mohu zajatce svěřit!"

"Uškrtím je při sebemenším pokusu se pohnout. Pohled mých orlích očí jim nažene strach. Dovol však, abych si dříve donesl své zbraně."

"K čemu, jsou přece spoutaní!"

Druhého ducha jsem totiž předtím také spoutal.

"To vím, efendi, ale zbraně zvyšují důstojnost muže a dodávají jeho příkazům váhy."

Bylo mi jasné, že se Selim bojí zůstat s bezmocnými zajatci sám. Teprve když se vrátil se svými zbraněmi, mohl jsem odejít za Murádem Násirem, do jehož komnat jsem teď vstupoval poprvé. Byly zařízeny se stejným pohodlím a přepychem jako mé.

Co se to děje, efendi?" začal se mě Murád spěšně vyptávat.

"Nevěřím vlastním uším. Selim mi vyprávěl o svých hrdinných činech. Bylo prý tu osm strašidel, z nichž jsi dvě zajal ty, jednomu se podařilo uprchnout a se zbývajícími pěti bojoval on."

"Pěkná pohádka! Těch pět strašidel žije jediné v jeho fantazii. Byla tu celkem tři strašidla a já jsem se s nimi musel vypořádat sám."

"Je mezi nimi skutečně Abd el Baraka?"

"Vždyť jsem ti říkal, že v tom má prsty!"

"Na nic takového se nepamatuji"

"Neříkal jsem ti, že se mne bude duch bát a že jsem ho už viděl? Hned jsem si myslel, že je to on, že chce prostě zastrašit majitelku a nájemce domu, aby ho co nejdříve získal pro bratrstvo."

"To je neuvěřitelné, to je strašné! Ale teď mi řekni, jak se všechno zběhlo."

Co nejstručněji jsem mu vyličil, jak se věci vyvíjely. Turek nechápal, že se muž jako Abd el Baraka mohl propůjčit k takové roli. Vybidl jsem ho, aby mě doprovodil k zajatým.

Váhal.

"Dříve než se k tomu muži odeberu, musím si ujasnit, co s ním a jeho pomocníky uděláme. Máme je nechat běžet?"

"Hm, vlastně bychom to celé měli oznámit úřadům."

"Toho nechť nás Alláh chrání. Oznámit věc úřadům by znamenalo znepřátelit si celou kádírji. Toho se musím vyvarovat, škodil bych jen sám sobě, má obchodní spojení v Egyptě by brzo zašla na úbytě. A to nejen v Egyptě, bratrstvo je rozšířeno do celé Severní Afriky a hluboko do Súdánu. Ani ty si nesmíš znepřátelit tak mocné lidi. Jinak už svou vlast neuvidíš, věř mi!"

"Musím ti bohužel dát za pravdu. Nesmíme pachatele vydat k potrestání úřadům. Musíme se však zajistit před pomstou."

"Snad by stačilo, kdyby nám to stvrdili podpisem."

"Ano, potřebujeme písemné doznání, podepsané Abd el Barakou. Použili bychom toho dokumentu, jen kdyby se na nás chtěl mstít nebo proti nám poštvat bratrstvo."

"Připrav tedy prohlášení, zde máš pero a papír."

Odebrali jsme se do mého pokoje, kde Selim s puškou na rameni a hrůzostrašným výrazem ve tváři hlídal zajatce. Právě jim vysvětloval, že se nesmí mstít, že je dotčený příliš chytrý.

"O kom to mluvíš?" zeptal jsem se tluchuby. Zrozačtitel a váhal s odpovědí. Uhodil jsem na něho, protože mi neušel pohrdlivý výraz, s nímž na mě Abd el Baraka hleděl.

"Nemluvím o tobě, mluvím o mém pánovi. Odjíždí pod mou ochranou do Chartúmu a nemá se pomsty těchto lidí co bát"

Poslal jsem ho pryč s příkazem, aby ženám vyřídil, co se událo, nechtěl jsem, aby byl svědkem mé rozmluvy s hlavou kádírje; kdyby se ten upovídaný chvastoun dal strhnout a prozradil, že hodlám s dětmi nazítří opustit Káhiru, musel bych počítat s nejrůznějšími

překážkami a úklady. Mezitím jsem ještě nenašel ani vhodnou chvíli, abych se ho pozeptal, odjíždí-li nějaká vhodná loď. Rozvázal jsem Abd el Barakovi pouta, aby si mohl sednout a protáhnout si údy. Pak jsem mu pohrozil revolverem.

"Prozatím jsi stále ještě strašidlo, na které při prvním pohybu vystřelím."

"Máš-li pro mocného mukaddama kádírje nějaké rozkazy, mluv!" řekl s úsměškem. V jeho očích jsem četl divoký vztek.

"Nemám ti co poroučet, chci ti jen něco navrhnout."

"Mluv, poslouchám tě!"

Pyšně si založil ruce a čekal s výrazem vládce, který milostivě naslouchá prosebníkovi.

"Znáš spisy kádírje, jak jsou v mnoha sešitech šířeny po všech zemích, ve kterých žijí stoupenci vašeho bratrstva?"

"Samozřejmě."

"Kdo je píše?"

"Může je sepsat kterýkoli spisovatel."

"Já jsem také spisovatel, napiši tedy takový sešit."

"Ty?" smál se Egyptan, "jsi přece d'aur!"

"Toto slovo už nikdy nevypouštěj z úst! Pocítil jsi přece na vlastní kůži, jak trestám urážku. Napiši-li takový sešit, postarám se o to, aby ho lidé četli. Ponese název Abd el Baraka, el džin, a prozradí čtenářům, jak ubohou roli hrál dnes večer mukaddam kádírje."

"Neopovažuj se!" vyjel na mě hrubě.

Předpokládal jsem tedy správně - z pohrůžky, že ho udám, si zřejmě dělal mnohem méně než ze zahanbení, které by mu

hrozilo u členů jeho bratrstva.

"Znemožním tě před tvými přáteli, znemožním ti pomstu. S ohledem na početné členy kádírje však tě nebudu jmenovat. Jen dokážeš-li, že svého činu lituješ, a přestaneš-li pomýšlet na pomstu, ustoupím od svého úmyslu." Přemohl svůj vztek a zeptal se poměrně klidným hlasem: "Jak ti to mám dokázat?"

"Vzdáš se především veškerých práv na tyto černošské děti."

"Vzdávám se jich," mávl pohrdlivě rukou.

"Podepíšeš, že jsem je od tebe odkoupil. Dále mi podepíšeš list, jímž mě svěčuješ do ochrany všech členů kádírje."

"Podepíšeš," řekl stejně překotně, jako vyslovil souhlas s předchozí podmínkou. Směl jsem tak rychlému rozhodování důvěřovat? Lstivý výraz jeho očí mě varoval.

Nakonec shrneme v krátkém písemném dokumentu, co se tu dnes v noci odehrálo. A také tento dokument stvrdíš svým podpisem."

"Při Prorokovi, to neudělám!" zasyčel.

"Nevzývej Prorokovo jméno nadarmo, když víš, že nemáš možnost odporovat."

"Proč bych to měl podepsat? Co s tím zamýšlíš udělat?"

"Nebudeš-li se chovat nepřátelsky, neuvidí dokument živá duše. Budeš-li se však pokoušet nám uškodit, použiji ho."

"A co když nepodepíšeš?"

"Existují zde v Káhiře ještě jiná bratrstva. Dám si svolat jejich hlavy, ať tě vidí a poznají, co jsi zde prováděl. Ať se svět doví, že tvá pobožnost spočívá v imitování strašidel."

Byl to poslední, nejvyšší trumf, který jsem měl v rukou. Skutečně se neminul účinkem. Mukaddam chvíli civěl před sebe do prázdna, potom vyhrkl:

"Musím vstát, nemohu zůstat sedět"

Rozčileně přecházel po pokoji. Pak se přede mnou zastavil:

"Udělám-li, co po mně žádáš, necháte nás oba v klidu odejít?"

"Ano."

"Pak jsi, to přísahám při duši svých předků, člověk, před nímž se musím mít na pozoru. Podrobím se tvému přání, piš, co chceš, stvrdím to svým podpisem."

Ted' se konečně uklidnil a usedl. Za chvíli jsem mu všechny tři doklady předložil k podpisu. Aniž si je přečetl, podepsal, zhluboka si oddychl a zvedl se.

"Hotovo! Rozvažte tomu člověku pouta a nechte nás odejít." Odmotali jsme ze strašidla číslo dvě provazy a doprovodili oba veřelce k domovním dveřím. Abd el Baraka se ve dveřích výsměšně uklonil a pravil:

"Alláh jisallimak, Alláh jihfazak. Nechť tě bůh ochrání, nechť tě bůh uchová. Doufám, že se brzo uvidíme."

Vrátil jsem se do svého pokoje, zatímco Murád Násir šel za svou sestrou, která vzrušeně čekala na jeho zprávy.

Podepsané papíry jsem si vzal k sobě. Z Abd el Barakova jednání i z jeho posměšného rozloučení jsem vycítil, že má něco za lubem a že bude záhodno dávat si naň dobrý pozor.

Pak přišel Selim s otázkou, potřebuji-li ho ještě nebo může-li jít spát.

"Našel jsi vhodnou loď, která dnes odjíždí z Búláku vzhůru po Nilu?" zeptal jsem se ho.

"Našel, efendi, a objednal pro tebe i černošky místa na nejlepší a nejrychlejší lodi."

"Řekl jsi, o koho jde?"

"Musel jsem, efendi, kapitán se mě ptal na jméno cestujícího."

"Tos neměl. Jaká je to loď?"

"Dahabíja, efendi, asi rychlá plachetnice, neboť se jmenuje Samak - Ryba."

"A ted' to hlavní: když jsi tu hlídal, řekl jsi Abd el Barakovi, že se dnes chystám odjet?"

"Nezmínil jsem se o tom ani jediným slovem."

"Upřímně! Nebudu se na tebe zlobit, vybreptal-lis to"

Se sepjatýma rukama mě ujistil tónem nejvyšší upřímnosti: "Urážíš mou duši, efendi, nevěříš-li mi. Jsi přítel mého pána a já ti sloužím stejně oddaně jako jemu. Přísahám, že jsem neřekl ani slovo."

"Dobře tedy," řekl jsem, ač jsem o jeho pravdomluvnosti i nadále pochyboval. "Kdy zvedne loď kotvy?"

"Ve tři hodiny evropského času. Víš přece, že se věřící muslim vydává na cestu v devět hodin arabského času."

"Kde kotví dahabíja? Je nablízku nějaká kavárna, odkud by bylo možno loď pozorovat?"

"Je tam kavárnička, z níž lehce přehlédneš palubu. Chceš si tam zajít? Ukáži ti cestu."

"Prozatím ne. Nepotřebuji tě už. Doufám, žeš mi řekl pravdu, lhář si jen stěží získává důvěru těch, které jednou oklamal."

"Správně, velmi správně," řekl Selim a uklonil se tak, že se obrovským turbanem dotkl země.

Zanedlouho ke mně přišel Murád Násir, jemuž se zachtělo pohovořit si znovu o tom, co se zběhlo v noci. Zdálo se, že se snaží vylíčit mi Abd el Baraku jako neškodného člověka.

"Vždyť přece musel vidět, jak to myslíme vážně," řekl, "podepsal a nedal nám záminku použít zbraně, kterou proti němu máme." "Nemohu s tebou souhlasit. Bude se především snažit uzmut nám dokumenty. Je všeho schopen. Nepovšiml sis, jak s námi hovořil, když se loučil?"

"To bylo v rozčilení."

"Ne ne, byl to výsměch. Nápadná byla i rychlost, s níž přivolił k podpisu. Vytvořil si jakýsi val, za který nevidíme. Jsem také přesvědčen, že mu Selim prozradil, že dnes odjíždím. Musíme hlídat loď, abychom si byli jisti, že ji Abd el Baraka nenavštíví. Já to být nemohu, protože jde o mne, Selim není dost spolehlivý a ani tvého černocha tím nemůžeme pověřit."

"Musím tam tedy jít já."

"To bude nejlepší. Jméno lodi je Samak a z kavárny na břehu ji lze snadno pozorovat. Je třeba ji bedlivě hlídat, radím ti proto, aby sis teď řádně odpočinul. Se strašidly je amen, náš spánek už nebude nikdo rušit."

Také já jsem ulehl, když jsem předtím své malé svěřence znovu uložil ke spánku. Když jsem se vzbudil, bylo skoro poledne. Selim nám donesl snídani a sdělil mi, že jeho pán byl už časně zrána nakupovat a donesl mi různé dárky. Poznal jsem, že ten tlustý Turek přece jen není tak velký sobec, jak se mi zdálo. Nakoupil nejen potraviny, ale i jiné předměty, které nám měly cestu po Nilu zpříjemnit. Teď šlo především o jízdné. Budu-li nucen platit z vlastní kapsy, znamená to pořádnou trhlínu v mém rozpočtu.

Vědom si své povinnosti hlídat loď, nepřišel Murád Násir k obědu. Objevil se teprve ve dvě hodiny, kdy už byl nejvyšší čas odebrat se na loď. Násirovy nákupy zatížily má zavazadla natolik, že jsem si musel objednat nosiče. Můj hostitel přidal i krásný čibuk a vyšívaný váček na tabák. Dohodli jsme se, že se setkáme v Asijútu, nesměl jsem odjet příliš daleko, ale s ohledem na Abd el Baraku ani zůstat příliš blízko Káhiry. Murád Násir byl rozhodnut přesně za týden opustit město na sandalu jménem Tajr, což znamená pták. Dalo se tedy napřed říci, kdy jej mohu očekávat. Při pozorování mé lodi neobjevil Turek nic podezřelého - ač osobně zašel na palubu zaplatit za mne jízdné. Stále ještě tvrdil, že si dělám zbytečné starosti. Já jsem však ze zkušenosti věděl, jak těžce odpouští Orientálci urážky, a přitom šlo u Abd el Baraky o víc než osobní urážku.

Orientální mrav mi nedovoloval rozloučit se s Kumru. Dárkyni vlasů Fátimu jsem opouštěl docela rád. Se Selimem jsem se u domovních dveří rozloučil dobrou radou:

"Kdyby se snad, až odjedu, měl znovu ukázat nějaký duch, neběduj a pořádně bij! A neplet' si tři strašidla s osmi. K hrdinům patří i to, aby neviděli nepřátel víc, než jich skutečně je."

"Správně, velmi správně," řekl hofmistr, provedl svou životu nebezpečnou poklonu a vtiskl mi polibek na ruku. Jak vzácný zjev! Arab, muslim, který líbá ruku nevěřícímu - asi jsem za krátký čas naší známosti přece jen našel cestu k jeho srdci.

KEJKLÍŘ

4

Murád Násir mě a děti doprovázel, nosič šel před námi. Když jsme došli k lodi, končila posádka právě svou odpolední modlitbu a chystala se napnout hlavní plachtu. Stiskl jsem Turkovi ruku, poděkoval mu a skočil s dětmi na palubu. Nosič už tam složil naše zavazadla a vrátil se na břeh. Netrvalo dlouho, vítr se opřel do plachet a Dahabíja se vydala na cestu středem řeky. Zamával jsem svému tučnému příteli a šel pozdravit kapitána. Také on mi právě šel v ústřety, ukláněl se a několikrát za sebou mi, jak velel mrav země, podal ruku. Loď zatím řídil kormidelník a kapitán mě osobně doprovázel k mé kajutě. Byla na zádi pod prkennou stříškou a od paluby ji dělila pouhá slaměná rohož. Na podlaze jsem uviděl jakési matrace. Pokrývky mi dal Murád Násir s sebou, mohl jsem tedy sobě i svým svěřencům zajistit jisté pohodlí. K mému údivu stály na polici u stěny asi dva tucty lahví. Kapitán mi prozradil, že je poslal Turek. Byla v nich bira nimsávija - rakouské pivo. Moje náklonnost k tlouštíkovu tím jen vzrostla.

Když mě rajjis - to jest kapitán - opustil, přistoupil jsem k východu z kabiny, abych se pokochal pohledem na řeku plnou plachetnic, když jsem za sebou uslyšel hlas:

"Dovol mi, efendi, abych donesl tvá zavazadla. Leží stále ještě na přidi, kde je nosič zanechal."

Obrátil jsem se. Mluví stál u vchodu do kajuty a držení jeho těla bylo tak uctivé, ba pokorné, že by si byl zasluhoval zdvořilou odpověď. Nedokázal jsem se k ní přinutit: oči pod hustým obočím mu jen planuly, koutky úzkých rtů byly staženy, jako by se chystal posměšně se rozchechtat a jeho nos - ach, ten jeho nos! Byl nestvůrně oteklý a hrál všemi barvami - do žluta, do modra, do zelena, do červená. Bezděky jsem si vzpomněl na strašidlo číslo tři, jehož nos se dnes v noci dostal do tak těsné blízkosti mé pěsti. V nedůvěřivé duši mi klíčilo podezření. Před chvílí, když rozvínovali plachty, jali se lodníci prozpěvovat "Ah, já sidi Abd el Kádír". To je známé heslo muslimů přináležících k bratrstvu. Že by byli kapitán a jeho mužstvo také příslušníky bratrstva? Nařídil snad Abd el Baraka kapitánovi, aby vzal na palubu ducha číslo tři?

Neprozdíral jsem své úvahy, zato jsem překvapil muže narychlo vypálenou otázkou:

"Jak se jmenuješ?"

Nečekal více než mé "ano" na svůj původní návrh a otálel chvíli s odpovědí. Měl snad důvod své jméno tajit?

"Mé jméno je Ibn Šarík," řekl konečně.

Měl jsem dojem, že vyslovil první jméno, které ho napadlo. Ibn Šarík, to je Šaríkův syn - jemu však bylo už kolem padesáti, musel tedy už mít své vlastní jméno, k němuž by ovšem ještě patřil dovětek Ibn Šarík. Rychle jsem se zase zeptal:

"Proč se k té práci hlásíš?"

"Mám za úkol obsluhovat hosty v kajutách."

"Ach tak. Jsi Arab?"

"Ano, pocházím z kmene Masá."

"Jak dlouho už zde sloužíš?"

"Něco přes rok."

"Přines mé věci. Budu-li s tebou spokojen, oblažím tvé srdce bakšišem."

Nesměl jsem mu dát čas, aby mohl má slova sdělit někomu dalšímu. Vyšel jsem na palubu. Kapitán stál s kormidelníkem na zádi. Položil jsem jim několik nedůležitých otázek, týkajících se práv a povinností cestujících. Nakonec jsem se zeptal, zda by mi nemohl přidělit člověka k drobným službám. Bez rozmyšlení mi kapitán sdělil, že už na to sami pomysleli a že onen člověk právě odnesl mé věci z přidi a najdu ho ve své kajutě.

"Jak se jmenuje ten muž?"

"Barík."

"Beduín?"

"Ne, je z Minnija."

"A je věrný a spolehlivý? Jak dlouho už na lodi slouží?"

"Čtyři měsíce."

To mi stačilo. Strašidlo číslo tři mě tedy obelhlo. Zapomnělo dohodnout se patřičně s osazenstvem lodi. Bylo na lodi jen kvůli mně.

Co má stále ještě pohledávat v mé kajutě? Tichounce jsem se přiblížil ke vchodu. Děti tam seděly a pochutnávaly si na datlích, které jim daroval, aby od sebe odvrátil jejich pozornost. Abd el Barakův ctnostný nohsled zatím šmátral ve vnitřní kapse mého převlečníku. Předstíral jsem, že jsem nic nezpozoroval, a poslal ho pod jakousi nezávažnou záminkou pryč.

Ukázalo se tedy, jak odůvodněné byly moje obavy. Co tomu muži asi nařídil mukaddam? Aby mě zabil? Možná - pravděpodobnější se však zdálo, že mi má jen ukradnout dokumenty s Abd

el Barakovým podpisem, a že právě po nich v mých kapsách pátral. Situace nebyla příjemná, nejraději bych byl loď zase opustil což neznamenal velkou obtíž, neboť lodi toho druhu většinou přistávají u břehu. Prozatím jsem to však pustil z hlavy a začal si zařizovat svou malou plovoucí domácnost. Musel jsem zajistit své věci - především potraviny - před krysy, jimiž se to na nilských člunech jen hemží. Přitom jsem v zavazadlech našel balíček tabáku a v něm složený papírek se slovy "Jízdě do Asijútu", obsahující dvacet sovereignů. Tlustý Násir nebyl opravdu zlý! Nešlo mi jen do hlavy, k jakému druhu služeb si mě tím chce zavázat, zřejmě nebyly ty jeho obchody přece jen tak jednoznačné. Jeho otevřenou tvář chvílemi přece jen přeběhl výraz, který známe u osob, jimž vyhovuje jakákoli cesta, jen když vede k cíli. Srovnal jsem své věci na láhve, aby se k nim krysy nedostaly. Oba černoušci mi pomáhali a byli opravdu velmi šikovní. Mohl jsem si ovšem celou tu námahu ušetřit - ukázalo se, že můj pobyt na dahabiji nepotrvá ani den.

Vál severní vítr, což je v tuto roční dobu obvyklé, a plachetnice spěla rychle kupředu, dokud nezapadlo slunce a nenadešel čas večerní modlitby. Potom nařídil rajjis, aby lodníci svinuli jednu z plachet, a loď zamířila k levému břehu řeky. Zeptal jsem se kapitána po příčině.

"Přistaneme v Gíze," odpověděl.

"Ale proč? Vždyť jsme sotva vypluli! Není ještě tma a brzo vyjdou hvězdy, v jejichž svitu jsme mohli docela dobře doplnout až k Menil Šihá a Turra."

"Odkud ta jména znáš, kdo ti o nich vyprávěl?" divil se kapitán. Měl jsem dojem, že nebude na škodu, dokáži-li mu, že nejsem tak nezkušený, jak si myslí.

"Domníváš se snad, že jsem nováček," usmál jsem se. "Nejsem tu však poprvé a proplul jsem už všemi proudy řeky." Měl bys tedy vědět, že každá loď přistává po setmění u břehu."

"Po setmění ano. Jenže dnes nenastane vůbec tma, budou jasně svítit hvězdy. Mohli bychom pokračovat v jízdě celou noc. Chceš-li přenocovat v Gíze, nemuseli jsme se vůbec vydávat na cestu. Nepřeji si, abychom tu zůstávali, a vím, že rozumný kapitán se řídí přáním svých cestujících."

"To není nikde psáno. Tady poroučím já a dělám, co považuji za správné."

"Musíš tedy počítat i s tím, že tvé jednání vejde ve veřejnou známost a že nikdo z Evropanů, kteří jsou nejlepší hosté a nejlíp placíci pasažéři, s tebou víckrát nepojede."

"Ať si zůstanou, kde jsou. Já o ně nestojím."

S tím se obrátil a nechal mě stát. Zastávka v Gíze musela mít zvláštní příčinu, související s přítomností strašidla číslo tři na lodi. Mělo se stát, co se nedalo odkládat na zítřek, co muselo být vykonáno ještě poblíž Káhiry. O co asi jde? O pomstu? Chtějí mi vzít mé černochy? Nebo ukrást Abd el Barakovy podpisy? Všechny tři domněnky se zdály správné, zapadaly jedna po druhé.

Gíza byla tehdy přístavištěm lidí, kteří se chtěli lodí dostat z Káhiry k pyramidám, vzdáleným osm kilometrů. V době povodní, kdy je nutno dělat kvůli hrázím čnějícím z vod velkou okliku, se vzdálenost skoro zdvojnásobuje. Přes Nil vede železný otočný most. Proti ostrovu Róda leží zahrady harému a Selamický park. Jinak tam zbyly už jen rozvaliny bazarů a starých venkovských sídel mamlúků, nadto pár kaváren, tam však Evropan nerad vstupuje. Rozhodl jsem se proto nevystoupit a strávit noc na lodi. Předstíral jsem ovšem pravý opak. Sotva loď zůstala stát, přehodil jsem si plášť přes ramena, vzal obě černé děti za ruce a chystal se naoko opustit plachetnici.

"Co zamýšlíš udělat, efendi?" zeptal se mě rychle kapitán. "Chceš přenocovat v Gíze? Vždyť tam nenajdeš ubytování."

"Proč ne? Zaplatím-li dobře, vezmou mě kdekoli"

"Ale my chceme vyrazit velmi časně, mohl bys zaspát."

"Dám ti vědět, kde budu trávit noc, abys pro mě mohl poslat"

"To není možné, musím se řídit větrem, jakmile začne vát, vyrazíme."

"Máš-li tak naspěch, proč tu zůstáváš přes noc?"

"Jsem kapitán a není mou povinností zodpovídat se ti ze svých pohnutek. Chceš-li, jdi si tedy, ale posílat pro tebe nebudu. A zjistím-li, že jsou hvězdy dost jasné, budu možná pokračovat v cestě už před půlnocí."

"Nezbývá tedy, než se podrobit tvé vůli a zůstat na palubě. Bůh ti odplat' laskavost, s níž jednáš se svými hosty!"

Úmyslně jsem nasadil zachmuřený výraz. Kapitánova tvář se rozjasnila, což mě utvrdilo v přesvědčení, že to, co proti mně chystají, se má odehrát ještě dnes v noci.

Lodníkům bylo povoleno, co bylo odepřeno mně - směli opustit loď. Mimo mě tam zůstali jen tři lidé: rajjis, kormidelník a sluha s duhovým nosem. Chtěli se zřejmě zbavit zbytečných svědků.

Netrvalo dlouho a ve dveřích kajuty se objevil sluha s dotazem, zda něco nepotřebuji. Požádal jsem o vodu a o lampu, abych měl čím si zapalovat dýmku. Přinesl obě a já jsem - jaksi mimochodem - podotkl, že mi není dobře, že zůstanu v

kajutě. Přitom jsem z kapsy svého kabátce vytáhl náprsní tašku, pootevřel ji, aby bylo vidět, že obsahuje listiny.

Podářilo se mi zřejmě sluhu ošálit, odpověděl přátelsky:

"Jednáš správně, efendi, zůstaň ve své kajutě. Mnoho cizinců už si způsobilo zánět očí tím, že neprozřetelně zůstávali na nočním vzduchu. Budeš mě dnes večer ještě potřebovat?"

"Ne, sním si pár datlí, vykourím dvě dýmky a uložím se ke spánku."

"Nebudu tě tedy rušit. Pokojnou noc."

Uklonil se a spustil slaměnou rohož. Sotva se vzdálil, zhasl jsem světlo, aby mě zvenčí nebylo vidět, nadzvedl vstupní rohož a zadíval se za něj. Tužil jsem, že okamžitě ostatním "pocivcům" sdělí, co slyšel.

Na palubě nesvítlo ani jediné světlo. Hvězdná armáda se ještě nerozzářila, na obloze bylo jen několik hvězdiček a panovala ještě hustá tma. Mé zkušené oči vnímaly ostřeji než oči Arabů. Vyplížil jsem se zpod rohože a následoval sluhu ke středu paluby, kde stálo několik žoků tabáku, zabalených do lýkových rohoží a určených na jih. Přikradl jsem se obezřetně po čtyřech za jeden z těchto žoků, kde jsem mohl naslouchat rozmluvě přítomných. Opřen o žok tam seděl muž, těsně u něho stál druhý.

"Počkej ještě, k čemu to všechno opakovat, hned tu bude kapitán," řekl jeden z nich.

Kam šel?"

"Dát na břeh lucernu, aby kejklíř našel cestu."

Byl to kormidelník a můj sluha. K čemu lucernu, jaký kejklíř? Přichází kvůli mně, nebo s námi pojede k obveselení posádky? Tito lidé si často platí cesty tím, že baví mužstvo svými kousky.

Já sám jsem lucernu neviděl, protože jsem byl přikrčen k zemi, ale sluha se dal slyšet, že už svítí, že kapitán už zarazil do země kůl s lucernou a hned se vrátí. Vzápětí se opravdu objevil. Aniž mě upozoroval, řekl oběma členům své posádky:

"Co ten ďaur, jehož nechť Alláh uvrhne do věčného ohně?"

To znělo trochu jinak než zdvořilá slova, jimiž mě přijal...

"Sedí ve své kajutě a kouří," odvětilo strašidlo číslo tři.

"Nepůjde ven na palubu?"

"Ne, necítí prý se dobře, vykourí dvě dýmky a lehne si. Ostatně jsem mu řekl, že by mu noční vzduch mohl způsobit oční zánět."

"Dobře jsi udělal, jen ať se ten čubčí syn zalkne svým vlastním kouřem. Jak si ta páchnoucí hyena mohla dovolit vztáhnout ruku na našeho mukaddama a ukrást mu jeho otroky! Ať mu uschne ruka, kterou na hlavu bratrstva vztáhl. Jak to, že ti mukaddam, nechť mu Alláh zachová svou přízeň navěky - nenařídil zahubit toho nevěřícího psa nadobro?"

"Nechť tě vystavovat nebezpečí. Ví se, že vstoupil na tuto loď, a kdyby zmizel, musel by ses zodpovídat ty."

"To je pravda, řekl bych však, že cestou opustil loď, a moji lidé by mi to doufám všichni potvrdili."

"Jsou tu lidé, jimž není co věřit a kteří nejsou ještě dost dlouho v tvých službách. Proto jsem ti poradil, abys je přes noc poslal na pevninu. Nemusí vědět, že sem přijde kejklíř."

"Zbytečně ho sem posílali. Musel jsem kvůli němu zakotvit a ten křesťan si toho všiml. Naštěstí netuší, o čem jde. Věřící stoupenec Prorokův by hned vycítil nebezpečí. Kdybychom nemuseli čekat na muza'bira, mohl jsi ty papíry ukrást ty."

"Alláh, valláh, co si myslíš?! Ten ďaur je silný, o tom jsem se už přesvědčil. Zvítězil nad mukaddamem, který má sílu lva, srazil jeho sluhu a mě taky málem chytil. Stopy jeho pěsti mi budou hyzdit tvář alespoň měsíc. Ať mu za to ďábel roztrhá tělo na tisíc kusů a zničí jeho duši v plameni pekelném! Nevím, co je to strach, ale krást papíry z kapes takového zuřivce bych nedokázal, to dokáže jedině muza'bir Núbar, který zná tisíce rozmanitých kousků a je nejslavnější kapesní zloděj. Proto nám ho mukaddam posílá. Přijde, vezme papíry a zmizí. Pak ať si ďaur dělá, co je mu libo, na lodi prostě nebudou."

"A víš jistě, že je má u sebe? Co když se mylíš, vždyť je stejně dobře může u sebe nosit Turek Murád Násir!"

"Ne ne, jsem stejného názoru jako náš mukaddam. Ďaur je chytřejší, opatrnější a silnější než Turek, tak důležité listiny mu nesvěří. Mimoto jsem teď, když jsem byl u něho v kajutě, viděl, že má náprsní tašku plnou papírů. Určitě jsou tam i ony tři podpisy."

"Doufám, nebude však lehké je získat. Jestli se vzbudí, je po všem."

"Núbar má lehkou ruku a dokázal už jinší věci. Mukaddam nám přece nepošle někoho, kdo by nebyl schopen splnit plán."

"Pravděpodobně ne. Přesto jsem mohli nevěřícího prostě zabít a ne se utápět v pochybnostech, jestli se věc zdaří."

"Abd el Baraka musí dostat své podpisy zpět a dal kejklíři jistě přesné pokyny. Núbar má nůž. Nevzbudí-li se křesťan, zůstane zatím naživu a tobě se nic nestane. Vzbudí-li se, probodne mu kejklíř srdce."

"Zatím? Má tedy později přece zemřít?"

"Ano, za trest, čeho se dopustil na mukaddamovi."

"Kdy a kde? Snad v Asijútu, kde chce vystoupit a čekat na Turka!"

"Těžko předem říci, záleží na okolnostech, nevím, budou-li nám příznivé."

"Tam vám ale lehce může zmizet z očí."

"To ne. Mám příkaz držet se neustále v ďaurově blízkosti a nepouštět jej z očí. Musím si zdvořilým a pozorným chováním získat jeho důvěru."

"Máš ho zabít ty sám?"

"To ne. Mukaddam chce vidět ďaura umírat a proklít ho ještě v hodině smrti."

"Ale mukaddam je přece v Káhiře..."

"Prozatím, odcestuje však také na jih, do Chartúmu a dál. Má zprávy, že tu cestu vyžadují záležitosti kádírje. Tam na jihu žije velmi nábožný a učený fakír, který vstoupil do kádírje a vymyslel plán, jak rozšířit islám na celou zeměkouli. Jmenuje se Muhammad Ahmad nebo Ahmad Sulajmán - to už přesně nevím - a jestli se jeho plán zdaří, bude naše

kádíríje slavná, proto s ním mukaddam chce prohovorit vše potřebné. Vidíš tedy, že Abd el Baraka bude mít možnost spatřit v Chartúmu toho křesťanského psa."

"To je všechno náramně důležité. Tam na jihu nemají cizí konzulové tolik pravomoci jako zde u nás, a když takový prašivý nevěřící pes zmizí, nehne nikdo ani prstem. Mukaddam určitě vystoupí z lodi v Asijútu. Jestli se ti podaří d'aura tam zadržet, můžeš ho mukaddamovi lehce přihrát, tak svému osudu neujde. Musí to být velmi důležité listiny. Znáš jejich obsah?"

"Neznám, zná ho však pravděpodobně kejklíř, který přece musí zjistit, jde-li o správné papíry. Mně mukaddam nic nesvědčil, já..." Nedomluvil. Na palubě se objevil muž s lucernou v ruce, dozajista muza'bir Núbar, kejklíř a kapesní zloděj, jehož očekávali.

"Dobrý večer!" pozdravil.

"Ahlan va sahlan va marhaban," odpověděl kapitán, "přeji ti početnou rodinu, šíři a lehkost."

"Marhaban," dodali ostatní.

Většinou je zvykem říkat jen "marhaban", což pak znamená buď vítán. Obširnou formulí chtěl kapitán dokázat, jak velice si největšího zloděje Egypta váží. Natáhl jsem krk, abych na něho viděl. Postavil lucernu na žok s tabákem, ozařovala mu teď tvář i postavu. Zdál se stejně starý jako mukaddam, měl stejnou barvu a černošský typ, byl o něco menší, zato dost široký v ramenou. Byl jistě stejně silný, ale obratnější než jeho chleboďárce. Dlouhou tmavou košili měl přepásanou šňůrou, v níž trčel dlouhý nůž. Na nohou měl slaměné sandály. Bylo to oblečení chudého člověka, ale v uších měl kruhy z těžkého zlata a na prstech tmavých rukou alespoň deset cenných prstenů se zářivými drahokamy. Promluvil hrdě a sebejistě:

"Můj příchod vám byl hlášen?"

"Ano, pane, očekávali jsme tě," přisvědčil rajjis.

"Je prašivý pes na lodi nebo vystoupil na pevninu?"

"Je ve své kajutě. Ještě se tam svítí, ale před usnutím d'aur světlo zhasí. Oba malí černoši jsou tam s ním."

"Ať si zhasí nebo ne, mně je to jedno. Své dílo s úspěchem vykonám, ať se halí v temnotu hrobu nebo hoří tisíce plameny. Nemám chuť otálet, dám se brzo do práce. Musíte mi však přesně říci, kde se co v kajutě nachází, neznám to zde."

Duch číslo tři se úkolu podjal. Považoval jsem za taktické zmizet - zloděj spěchal a také já jsem chtěl napětí, jež se mě zmocnilo, ukřátit. Odplížil jsem se tedy zpět ke své kajutě. První část cesty byla obtížná, protože lucerna ozařovala palubu. Naštěstí vytvářely stíny mužů na podlaze tmavý pruh, takže jsem se šťastně dostal ke své rohoži a vklouzl do kajuty.

Zahlédl jsem ještě, jak kejklíř sfoukl světlo. Kdyby to byl udělal už dřív, nebylo by se mi podařilo vštípit si jeho podobu, což pro mě - jak jsem se později přesvědčil - mohlo mít hrozné následky.

Rychle jsem rozsvítil lampu sirkami, které jsem nosil stále u sebe, neboť jsou na jihu vzácné a drahé. Raději ať mě okrade při světle, pomyslel jsem si, zdálo se mi to méně nebezpečné.

Pak jsem vzal všechny tři listiny s podpisy a další písemnosti z náprsní tašky a uschoval je jinde. Sluha předtím viděl, jak tašku vracím do kapsy, a jistě o tom kejklíři řekne.

Proč jsem všechno to kejklířství hodlal strpět? Abych byl upřímný, chtěl jsem tomu člověku dokázat, že i hlava "křesťanského psa" obsahuje mozek a že nejsem ani slepý, ani hluchý. Nebylo to zrovna bezpečné podnikání, muza'bir mě mohl opravdu probodnout nožem, byl jsem si však jist, že se na své oči a svou hbitost mohu spolehnout.

Dětem jsem už předtím dal najíst. Ležely, ale ještě nespaly. Upozornil jsem je, že přijde jakýsi člověk a začne se mi přehrabovat v kapsách, a prosil jsem, aby se nebály a předstíraly tvrdý spánek, což mi slíbily. Pak jsem je na loži obrátil zády ke vchodu kajuty.

Já sám jsem si lehl na pravý bok, takže mi lampa ozařovala tvář. Vlastně jsem měl zůstat ležet ve stínu, ale jen ať je šibal přesvědčen, že opravdu spím! Kabát jsem si na prsou pootevřel, aby mi mohl lehce sáhnout do kapsy. Čím víc mu práci ulehčím, tím menší bude nebezpečí života! Přesto jsem si schoval pod hlavou jeden ze svých revolverů, takže jsem naň pravou rukou, o níž jsem si opíral hlavu, lehce dosáhl a mohl stisknout kohoutek. Byl jsem připraven a měl jsem už jen jediné přání - abych nemusel dlouho čekat.

Mé přání se splnilo. Přivřel jsem oči a škvírkami pozoroval rohož. Pohnula se v jednom rohu o coul, pak o dva, tři, čtyři, šest. Kejklíř nakoukl do kajuty, za chvilku si zlehka odkáslal. Oddychoval jsem klidně jako v hlubokém spánku.

Znovu zakašlal, ne zrovna hlasitě, ale tak, aby mě to probudilo, kdybych nebyl pohřížen do příliš hlubokého sna. Ani jsem se nepohnul, pocíťoval jsem však přece jen strach; kdyby některé z dětí neuposlechlo, mohlo být ve chvíli po nich i po mně! Měl jsem najednou dojem, že snad přece jen beru věc na příliš lehkou váhu.

Později mi děti řekly, že zakašlání slyšely, myslely však, že to kašlu já. Muza'bira neviděly ani neslyšely, pohyboval se tiše, takže si jeho přítomnost vůbec neuvědomily.

Byl přesvědčen, že pevně spím, a protáhl rohož nejdrive hlavu, pak ramena, nakonec i nohy. V pravici měl nůž a nespouštěl ze mne oči, byly jako světla šelmy, číhající na kořist. Znovu lehce zakašlal, já jsem se však ani nepohnul. Darebák chtěl mít jistotu. Jak je předvídavý, jsem poznal, když jsem viděl, že se svléká donaha a natírá si tmavé tělo olejem. I ruce sebesilnějšího, obratného protivníka by po něm jen sklouzly.

Dolezl ke mně po kolenou, namířil hrot svého nože přímo na moji hrud' a prsty levice zašmátral tam, kde se podle něho musela nacházet náprsní taška. Našel a vytáhl ji, pomalu, tak pomalíčku, že jsem měl dojem, jako by to trvalo čtvrt hodiny. Konečně ji držel v rukou. Odtáhl nůž s mých prsou a oběma rukama ohmatával kořist. Papíru tam bylo stále ještě dost.

Darebák se spokojeně zašklbil, nakonec se ještě jednou rozhlédl po místnosti, snad aby si ještě něco přivlastnil. Asi se mu však zazdalo, že by se to neobešlo bez šramotu, spokojil se tedy dosavadní kořistí. Zpáteční cesta proběhla stejně

jako cesta sem pomalu a obezřetně se vysoukal ven, načež ještě jednou poodhrnul rohož, aby se přesvědčil, zda stále spím.

Čekal jsem ještě minutu, pak jsem zhasil, uchopil revolver do levé ruky a vyskočil z lože. Nadzvedl jsem rohož a uviděl tři ze čtyř darebáků u žoku s tabákem- byl to rajjis, duch číslo tři a muza'bir. Kejklíř si mezitím už zase navlékl svou dlouhou košili, ale byl ke mně obrácen zády, takže jsem mu neviděl do tváře. Zdá se, že už skončil s prohlídkou náprsní tašky, mával jí svým společníkům před nosem, zřejmě eožčilením, že tam hledané papíry nenašel.

Kde mohl být čtvrtý člen posádky, kormidelník? Mylně jsem byl přesvědčen, že mi po něm nic není, že mám co dělat jedině s muza'birem. Zvedl jsem tedy rohož a vykročil na palubu. Vtom se však ozvalo varovné: "Efendi, efendi!"

Byl to kormidelník, scházel po úzkých schůdcích, vedoucích od kormidla do sousedství mé kajuty. Musel jsem uznat neuvěřitelnou duchapřítomnost kapesního zloděje: kormidelník mu svým zvoláním zřejmě připomněl, že jsem se probudil a svou náprsní tašku u sebe nenašel. Měl dvě možnosti - buď mě zabít a papírů se přece jen zmocnit, nebo se spasit útekem. Rozhodl se nepoužít násilí. Věděl asi od mukaddama, že by přímý útok na mě znamenal dost velké nebezpečí. Nezbyvalo mu než utéci, nechtěl však, abych ho uviděl a později přece jen poznal. Jiný by se byl na místě obrátil- i rajjis a strašidlo číslo tři se zděšeně ohlédli. Ale kejklíř se ani nepohnul, slyšel jsem jen, jak se tiše ptá:

"Je to opravdu ten psí syn?"

"Ano," blekotat kapitán.

"Bylo tedy všechno marné," zařval, odhodil náprsní tašku, až se obsah rozlétl po lodi, jako šíp prolétl prostor až k přistávacímu můstku a zmizel ve tmě.

Mou tašku nechal ležet, proto jsem jeho útek jen uvítal. Co bych si s ním také počal? Předat jej zdejší policii? To by znamenalo jen zbytečné opletačky. Říci mu své mínění a nechat ho běžet? Zmizel sám, ušetřil mi tedy námahu. Zeptal jsem se kormidelníka:

"Co křičíš? Chceš, aby bylo až do Káhiry slyšet, že jsem zde?"

"Promiň, efendi, lekl jsem se tě. Myslel jsem...domníval jsem se..."

"Co ses domníval?"

"Že pevně spíš. Proto jsem se tak vylekal."

"Copak jsem strašidlo? Nu, to malé leknutí ti na zdraví neuškodí. Pojd' se mnou ke kapitánovi."

Oba další jsem nespouštěl z očí. Sbírali rozlétané papíry, vraceli je do náprsní tašky, kterou kapitán bleskurychle zastrčil do svého šatu. I já jsem zastrčil svůj revolver, v té chvíli už jsem ho zřejmě nepotřeboval. Nebylo ovšem jasné, jak se věci budou vyvíjet dál. Núbar měl rozkaz papíry přinést, nenašel-li je v tašce, musely být jinde. Nezalekne se tedy při dalším pokusu ani vraždy. Musel jsem dávat bedlivý pozor, jestli se nevrátí. To vyžadovalo osvětlení. Zeptal jsem se proto kapitána:

"Jsou na palubě nějaké pochodně?"

"Nejsou, proč se ptáš?" koktal.

"Musíš přece mít čím za noci osvětlit loď!"

"Dáváme na před' i na zád' po pánvi se smolou."

Skutečně jsem za jakýmsi bedněním na přední lodi objevil dvě železné pánve a smolu. Rychle jsem jednu z pánví naplnil a zažehl smolu pomocí lucerny.

"Co to děláš? Co ti to napadlo?" zeptal se kapitán, který mě se svými společníky následoval.

"Zeptej se radši, co napadá tamhle tomu!" odpověděl jsem a ukázal na postavu na přistávacím můstku. Kejklíř se zřejmě rozhodl k návratu. Teď se zalekl smolného ohně a dal se na útek.

"Koho myslíš? Já nikoho nevidím," řekl kapitán, ač musel přehající postavu vidět stejně dobře jako já.

"Vysvětlím ti to tedy," řekl jsem, zapálil i druhou pánev a vynesl ji rychle nahoru ke kormidlu, takže loď i s okolím byla jasně ozářena. Pak jsem se vrátil po schůdcích dolů a zatáhl přistávací můstek na palubu.

"Alláh mi buď milostiv, co do tebe vjelo za zlého ducha, efendi?"

"Zlých duchů je tu zřejmě nadbytek," řekl jsem, "jeden z nich se právě chystal vstoupit na loď, jedině světlo ho odradilo. Také kormidelník mě prve zaměnil s duchem, což je trapný omyl, pravý duch tu přece stojí před námi" A ukázal jsem na "sluhu".

"Já a duch? Tvá duše zbloudila, efendi, vzpamatuj se!"

Tři lumpové, jejichž tváře teď ozařoval svit ohně, nevěděli, jak se mají chovat - zdvořile nebo neurvale.

"Nemám z čeho se vzpamatovávat, jsi strašidlo číslo tři! Pomohu ti s pamětí, chceš-li. Strašidlo číslo jedna jsem spoutal ve svém pokoji, číslo dvě jsem srazil na dvoře pažbou pušky a číslo tři jsem pronásledoval do zahrady, kde jsem je nechal uniknout, neboť mě ohrožovalo nožem. Už chápeš?"

"Stále ještě ne."

"Ne? A přitom jsi těmto mužům zde tvrdil, že jsem tě zostudil tak, že ještě měsíc budeš nosit stopy mé pěsti ve tváři. A k tomu jsi vyslovil přání, aby mě satan roztrhal na tisíc kusů a pálił mou duši v pekelném žáru."

Barík na mě beze slova zíral. Starý kapitán, ještě protřelejší darebák, mi začal drze odporovat:

"Proč tomu nábožnému a věrnému muži vrháš do tváře tak příkrá slova? Já nemohu než..."

"...doporučit ho, ne? Slíbil jsi mu, že mi může sloužit, aby mě mohl vydat do moci mukaddamovy."

Kormidelník byl zřejmě z jiného těsta. Začal lomit rukama:

"Já Alláh, já faza, já tahajjur - bože, jaká hrůza, jaký zmatek on je vševědoucí, on ví vše! Běžim, mizím!"

Chytil jsem ho za rukáv.

"Zůstaň a vyslechni, co ti chci říci!"

Kapitán považoval za vhodné předstírat, že nic neví, a zle se na mě obořil:

"Efendi, jsi můj pasažér a já mám ve zvyku být ke svým zákazníkům zdvořilý. Jestli ale..."

"Zdvořilý? Nazýváš zdvořilostí, že mi spíláš křesťanských psů, tvrdíš, že mám sice hlavu, ale žádný rozum, že mám oči a uši, a přesto jsem slepý a hluchý?! Je zdvořilé, žes mě chtěl raději dát zavraždit..."

"Zavraždit?" přerušil mě jako nevinnost sama.

"...než mi dát ukrást náprsní tašku?"

"Jakou tašku? Co je mi po tvé náprsní tašce?" divil se.

"Máš pravdu, nic ti po ní není. Vrať mi ji tedy." Kapitán se vztyčil a nadutě prohlásil:

"Efendi, jsem muslim a ty křesťan. Víš, co to v této zemi znamená. Dále: já jsem kapitán a ty jen cestující na palubě mé lodi!"

"Jsem však poctivý člověk, kdežto ty jsi zločinec," odpověděl jsem.

"Viš, co z toho vyplývá? Nejsme v Súdánu, jsme v Gíze, kde mají, jak sám prohlašuješ, naši konzulové pravomoc, před níž se třešeš. Vy, nábožní stoupenci kádíríje, mě chcete okrást, zabít. Jste mi však jen k smíchu! Věděl jsem, že sem Núbar přijde, nechal jsem si ukrást náprsní tašku, ale listiny s podpisy jsem předtím uschoval jinde. A tamhle u žoků s tabákem stojí zloděj! Co hledal, nenašel, proto na útěku tašku zahodil. Vrať mi ji, kapitáne!"

"Nic nemám," skřípal zuby.

"Ne? Podívej se na nos strašidla číslo tři - toužíš po stejné ozdobě své tváře? Chceš se seznámit s mou pěstí? Dej mi tašku, rychle, než si ji vezmu sám!"

Výhrůžně jsem se k němu blížil. Couval, potom sáhl do kapsy a zachechtal se:

"Dobře tedy, tašku mám, jenže nepatří tobě, patří řece," a chystal se ji hodit do vody. Přiskočil jsem a ve mžiku jsem svůj majetek třímal v rukou. Na okamžik jako by zkameněl, pak se chtěl na mě vrhnout. Podařilo se mi kopnout ho do levého kolena, takže zavravoral a padl na zem.

"Hrůza hrůzoucí, kapitáne, jsme poraženi!" bědoval kormidelník a snažil se svému pánovi pomoci na nohy, zatímco můj laskavý sluha stál jako přimražený na místě.

"Jak ses mohl opovážit ohrožovat mě?" obořil jsem se na kapitána, "jedině svému vysokému věku máš co děkovat, že tě neztrestám ještě docela jinak. Odvedte ho tamhle k žokům, ať vsedě vyslechne, co mu chci říci!"

Darebáci uposlechli, i kapitán si teď zřejmě uvědomil moji převahu. Sténaje a podpírán zprava i zleva svými nohsledy dobelhal se k nejbližšímu žoku a zničeně usedl. Bylo mi toho starého člověka líto. Neměli bychom své bližní posuzovat podle toho, jací jsou, ale podle toho, co je k tomu dohnalo. Pak bychom svou tvrdost čašto vyměnili za útrpnost. Řekl jsem tedy skoro soucitně: "Uznáš, že s tebou nechci mít nic společného a nepojedu ani o metr dál."

"Jeď si s čerty do pekel!" prskal.

"Jak vysoké jízdné za mě zaplatil Murád Násir?"

"Jenom sto piastrů," odpověděl, jako by netušil, co bude následovat.

"Nelži! Byly to dvě stovky za mě a stovka za oba černé. Řekl mi to, než jsem se nalodil, a já mu věřím spíš než tobě!"

"Sto piastrů," trval na svém.

"Tři sta, a ty mi vrátíš, než tvou dahabíju opustím."

"Budu jen rád, když mi zmizíš z očí. Jel jsi se mnou z Búláku do Gízy, to stojí padesát, dlužím ti tedy už jen zbytek - taky padesát"

"Za ten ždibec cesty padesát piastrů? Počítej si, co chceš, neodejdu odsud, dokud zdejší policie případ nevyřeší."

"To by mohlo trvat několik týdnů."

"Mám čas."

"Já také."

"Však se při tom ukáže, proč s tebou nehodlám jet dál. Počkám si na výsledek vyšetřování na svobodě, kdežto vy budete moci ve vězení uvažovat, je-li záhodno mít mne za hlupáka."

S tím jsem nechal nešťastníky stát.

MÍSTOKRÁLŮV KAPITÁN

5

Když jsem se procházel po palubě, uviděl jsem na břehu v jasném světle smolného ohně tři muže. Muza'bir mezi nimi nebyl. Večer byl tichý a my jsme předtím hovořili pěkně hlasitě, ba chvílemi dokonce křičeli. Z blízkého břehu nás tedy bylo jistě slyšet.

V okamžiku, kdy jsem se zastavil, abych si neznámé líp prohlédl, přistoupil jeden z nich blíž a zeptal se mě, je-li to loď Es Samak.

"Ano," přisvědčil jsem.

"Jsi pasažér? Odkud pocházíš?"

"Jsem cizinec a pocházím z Německa."

"Z Německa?" zvolal muž radostně, "dovol, abych se tě zeptal, kam máš namířeno."

"Do Asijútu."

"Na této lodi? Měj se na pozoru!"

"Před kým?"

"Před všemi na palubě. Viděli jsme plížit se odsud člověka, jehož dobře znám. Chtěl zřejmě slyšet, co se na lodi povídá. Byl to muza'bir Núbar."

"Vím, vplížil se na loď s úmyslem mě okrást. Jenže neuspěl."

"Poděkuj Alláhovi, že to tak dopadlo. Mohlo to skončit hůř"

"Máš-li čas, pojď, prosím tě, na chvíli na palubu!"

Chtěl jsem vystrčit přistávací můstek, cítil jsem však, že mě ze zadu kdosi drží; byl to kapitán.

"Co tě napadá, kdo má právo zvat lidi na loď, ty nebo já?"

"My oba."

"Ne, na to mám právo výlučně já. A já toho člověka znám, poznávám ho po hlase..."

Netroufal si větu dokončit, protože tři muži už vstupovali na palubu. Kormidelník mžikem zmizel v průvlaku a vzápětí ho následoval i "sluha". Kapitán by byl v té chvíli jistě uvítal schopnost stát se neviditelným. Když viděl, že nemá kam uniknout, zkrřížil ruce na prsou, pak se pravicí dotkl srdce, úst i čela a hluboce se uklonil. Z toho se dalo soudit, že přichází nebo alespoň první z nich - jsou význačné osobnosti.

První byl muž v nejlepších letech, silné postavy, a pokud jsem mohl posoudit, vybraného oblečení. Na sobě měl široké bílé kalhoty, tmavé polobotky a zlatem lemovanou modrou blůzu, kolem boků omotaný pás z rudého hedvábí, za pasem zakřivenou šavli a dvě slonovinou vykládané pistole. Přes ramena přehozený plášť z bílého hedvábí. Ze stejného materiálu byl i jeho turban. Tvář s tmavými, přívětivými očima vroubil tmavý plnovous. Na kapitána se přichozí ani nepodíval a pozdravil mě:

"Dejž ti Alláh pokojný večer."

"Bud' zdrav," odpověděl jsem zdvořile.

Také oba jeho průvodci se mi ukláněli, zatímco se jejich vůdce obrátil na kapitána s přísnou otázkou:

"Znáš mě?"

"Měl jsem už vícekrát štěstí spatřit tvou tvář."

"Nepokládej to za štěstí. Nebyli tu s tebou ještě dva lidé?"

"Ano, kormidelník a pasažérův sluha; jinak tu není nikdo, lodníci odešli do kavárny."

"A kam zmizeli oba jmenovaní? Do podpalubí mezi krysy? Okamžitě je zavolej, nechceš-li na své kůži ucítit chut' důtek."

Ukázal na jednoho ze svých průvodců, jemuž visely za pasem důtky. Kapitán oslovoval přichozího "sijádtak", což znamená "Vaše Jasnosti."

Kapitán odspěchal k průvlaku a zavolal oba zmizelé. Vzápětí se skutečně objevili a stísněně se přikrčili ke stožáru. Cizinec mi mezitím pokynul, abych ho následoval. Vystoupili jsme po schůdkách ke kormidlu a usedli na koberec.

"Posaď se, zdá se, že si musíme pořádně pohovořit. Smíš ti nabídnout evropský doutník?"

Usedl jsem po jeho pravici, jeden z jeho průvodců po levici. Také on měl za pasem šavli a byl oblečen podobně jako jeho pán, i když poněkud skromněji. Muž s důtkami zůstal stát. Na pokyn pána vytáhl z pouzdra dva doutníky a podával nám je. Byl to laciný druh, jakou cenu však za ně asi Egypt'an zaplatil! Pozoroval mě, snažil jsem se tedy dodat si výrazu velkého požitku. Zeptal se jako chlapec, který dal kamarádovi kus čokolády:

"Chutná, víd'?"

"Je výborný," pochválil jsem doutník.

"Říká se, že korán kouření doutníků zakazuje. Co ty o tom soudíš?"

"Je to nesmysl, v době, kdy korán vznikal, nebylo po doutnících ještě ani potuchy."

"Alláh! A přitom někteří vykladači koránu tvrdí, že je kouření vůbec zakázáno."

"Nedej se zmást. Když začali první lidé v Americe kouřit, uplynulo od hidžry osm set padesát let."

"Tak přesně na rok to víš? A hidžru znáš? Alláh je mocný a vy Němci jste moudří. Jaké máš povolání?"

"Spotřebuji spoustu inkoustu a zkazím každoročně několik set ocelových per."

"Chápu, co chceš říci - jsi vědec, hodláš snad dokonce napsat o nás knihu. Sám to mám v úmyslu, chtěl bych napsat knihu o otroctví."

"To je velmi zajímavé téma. Doufám, že svůj úmysl uskutečníš."

"Jistě, schází mi jen jedno: název knihy. Název je totiž hlava, a když ta za nic nestojí, není ani tělo k ničemu. Jenže kde vzít dobrý titul? Ty jsi odborník, mohl bys mi snad poradit."

"Jsou spisovatelé, kteří píšou výborné knihy, aniž našli pořádný titul, a naopak jsou lidé, kteří mají hlavu plnou dobrých myšlenek a nedokážou dát na papír jedinou stránku. Máme u nás přísloví, které říká "mluv, jak ti zobák narostl."

"Chápeš, co tím myslím?"

"Tak tedy píšeš také. Jaký název bys mi poradil?"

"Například: Mor otroctví v Súdánu, nebo Obchod s otroky a humanismus."

Byl nadšen.

"Už to mám, už to mám, a hned dva názvy najednou. I já jsem je měl v hlavě, jenže se mi nevybavily. Teď schází už jen předmluva."

"A co začátek?"

"No ovšem, nemohu přece vyjít rovnou z předmluvy. A pak, otroctví samo, co o něm napsat?"

"A co zakončení," zeptal jsem se znovu velmi vážně.

"Ano, i konec je důležitý, jinak vypadá kniha jako kuň bez ocasu. A nevíš, kdo by mi knihu vydal, až ji napíšeš?"

"To prozatím nevím, ale budeme-li mít častěji příležitost pohovořit si o tom, jistě mě něco napadne."

Podivná věc... Ještě před chvílí jsem byl v nebezpečí života a teď se tu bavím, jako by se jakživo nic nestalo! Přichozí zkontroloval rajjise, dělal dojem paši se sedmi koňskými ohony a teď se najednou dovídám, že chce napsat knihu, k níž mu neschází nic víc než všechno, od začátku do konce. Jak to, že se tento muslim hodlá zabývat otázkou otroctví? Má slova, míněná vlastně spíš žertem, přijímá naprosto vážně.

"Pojedeme společně a budeme tak mít příležitost pohovořit si. Míříš do Asijútu, kam jedu i já. Na téhle lodi zůstat nemůžeš."

"To také nemám v úmyslu, kapitán se však zdráhá vrátit mi jízdné, zaplatil jsem totiž až do Asijútu."

"Máš důvod, abys opustil lod?"

"To mám, nemá však smysl šířit se o tom - musel bych zůstat zde v Gíze dlouhou dobu a k tomu mi chybí čas."

"Sám jsem tě varoval, aniž jsem znal tvé úmysly. Byl jsem však nezdvořilý, vyptával jsem se tě a nepředstavil jsem se ti. Napravím to, nebo jsi snad už uhlodl sám?"

S šibalským pohledem z koutku očí mě pozoroval. Nebyl to tupý, lenivý syn Orientu, který své "nic" pokládá za vše a nepřipouští, že jinde, někde za horami, žijí taky lidé. Pocítil jsem touhu pokračovat v cestě s ním.

"Jsi důstojník," řekl jsem.

"Hm," zamručel přivětivě, "ano i ne. Jmenuji se Ahmad Abd el Insáf." To znamená Ahmad, sluha spravedlnosti. Je to jeho původní jméno, nebo si je dal ve svém povolání? I já jsem se představil, načež prohlásil:

"Také já jsem rajjis. Přestoupíš na moji lod."

Zmocnila se mě pochybnost - což je možné, aby tento muž byl kapitánem jedné z lodí, které vozi z horního toku Nilu senesové listy a kaučuk? Ne, to rozhodně ne.

"Vidím, že mi nevěříš. Věz tedy, že mi patří titul rajjis efendiná, kapitán našeho pána. Jsem jediný, kdo je oprávněn tento titul nosit."

"Jsi místokrálov kapitán?"

"Jsem, a souvisí to těsně s knihou, kterou hodlám napsat. Líbíš se mi, vysvětlím ti tedy, jak se věci mají. Obchod s otroky je, jak víš, zakázán, přesto se provozuje dál. Nedovedeš si představit, kolik lidí tím každoročně přichází o život."

"Dokáži ti, že i já o tom leccos vím. Zůstaňme jen u Egypta, kde obchod s otroky zakázali. Z Horního Nilu je ročně odvlékáno přes Rudé moře čtyřicet tisíc lidí. Z toho je šestnáct tisíc určeno pro různé jiné země, dvacet čtyři tisíce připadají na Egypt. K tomu nutno přičíst ještě čtyřicet šest tisíc osob, které jsou odváženy do Nubie i do Egypta po řece a po silnicích. Do země tedy proudí čtyřmi přístavy a pevninou každoročně sedmáct tisíc otroků. Nutno si však uvědomit i to, že na každého prodaného otroka připadají čtyři další, kteří zahynou při odchytu nebo umírají cestou. Docházíme k strašnému závěru, že Súdán ztrácí jen ve prospěch Egypta ročně tři sta padesát tisíc lidí."

Ahmad mě pozoroval s očima doširoka otevřenými.

"Cařihradské harémy jsou plné desíti až čtrnáctiletých čerkeských otrokyň, za které se dnes platí dvacet tolarů, ač ještě nedávno stály osmkrát tolik. A co je tam asi černochů a černošek! Přitom jsme ujišťováni, že obchod otroky už neexistuje."

"Víš o tom víc, mnohem víc než já sám, efendi," přiznal rajjis.

"A to je ještě nízký odhad, uvědomíme-li si, že v Súdánu hyne při honech na lidi přes milión osob ročně. To jsou čísla, která v tvé knize nebudou smět chybět."

"Uvedu je tam, slibuji ti při jméně Alláhově, že je uvedu. Nezapomeň je, příležitostně mi je budeš muset zopakovat. Dolů po Nilu se plaví četné otrokářské lodi. Máme sice policejní čluny, ale kapitáni nejsou. Čestní lidé a paktují se s otrokáři. Je tedy třeba, aby byl alespoň jeden poctivý a spravedlivý na stráži - a to jsem já, Abd el Insáf, sluha spravedlnosti. Jsem rajjis efendiná, chedívův kapitán. Nepustím jediného zločince, byť mi nabízel bůhvíco. Moje loď se jmenuje Eš Šáhín - Sokol - a je rychlá a útočná jako dravec, jehož jméno ji zdobí. Chceš se na ni podívat?"

"Toužím po tom."

"Kotví nedaleko. Musel jsem přistát v Gíze a provést kontrolu břehů, což má často bohatý výsledek. Tak je tomu i dnes, jde právě o loď, na jejíž palubě stojíme."

"Je to možné? Vždyť dnes teprve vyplula."

"Prozatím otroky nevez, je však na ně zařízení. Po jejím kapitánovi už dlouho pasu. Břicho lodi jsem sice neviděl, to přiznávám, ale proč se rajjis tak vyděsil, když mě uviděl, a proč se kormidelník honem vytratil? Jen aby mohl rychle něco změnit nebo upravit. Sám brzo poznáš, že se nemýlím. Smola dohořívá, řekni kapitánovi, ať ji doplní, rychle, než ucítí na kůži dűtky!" Poslední věta platila druhému z jeho průvodců.

Starý kapitán donesl žádané, ale ani zvednout k nám oči si netroufal. Teprve když zase zmizel, pokračoval rajjis efendiná:

"Teď víš, kdo jsem. Chceš mi stále ještě prozradit, proč spěcháš z této lodi?"

"Teď tím spíš. Jinak by mě odsud nepustili a já se musím dostat do Asijútu, kde očekávám přítele."

"Slibuji ti, že se tam dostaneš včas. Jedu na Horní Nil, do Chartúmu a dále, a zastavím se v Asijútu. Vyrážím pozítří, budeš mým hostem - platící pasažéry neberu."

Když jsem stále ještě váhal, podával mi ruku: "Zde je má ruka, laskavost prokazuješ ty mně, ne já tobě."

Stiskl jsem mu pravici a řekl: "Přijímám a pojedu s tebou do Asijútu."

"A teď mi vyprávěj, co se zde odehrálo!"

"Musel bych se vrátit k tomu, co bylo předtím. A tolik času, abys mě vyslechl, nemáš."

"Mám času dost. Chci vědět, proč poslal kapitán své lidi z lodi. Mluv zcela otevřeně, tento muž je mým kormidelníkem a muž s dűtkami je Azíz, můj oblíbenec a pravá ruka. Mnohý obchodník otroky a otrokář už na své kůži pocítil sílu, rychlost a ochotu jeho rukou plnit mé heslo: Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí!"

Nezbývalo mi, než se mu vyzpovídat. Začal jsem své vyprávění chvílí, kdy mě Turek pozval do pivnice. Rajjis efendiná poslouchal stále pozorněji, nerušil mě ani jediným slovem. Teprve když jsem došel ke scéně, kdy se proti mně kapitán této lodi domlouval s kormidelníkem a sluhou, položil mi ruku na rameno a zaprosil:

"Promiň na okamžik!" Pak se obrátil ke své "pravé ruce" a rozkázal:

"Zajdi rychle k našemu Sokolu a vrať se s desíti muži, obsadíme dahabiju! Já té sebrance dám příležitost připomenout si Alláha a jeho devadesát devět vznešených ctností! - Můžeš pokračovat, efendi!"

"Ty tedy nejsi členem mocné kádíríje?" zeptal jsem se.

"Nejsem členem žádného bratrstva. Mohamed byl prorok, stejně jako svatý Jan. Alláh znamená lásku a spravedlnost a také tvůj Bůh je Alláh. Jsme všichni děti boží, musíme se vzájemně milovat a být k sobě spravedliví. Nevynáším svou víru, neoustoužím víru druhých, nikoho nechci na svou víru obracet, ani si nedám svoji víru brát. Jsme jedna velká rodina a máme společného otce. Podej mi ruku, efendi, jsi křesťan a já muslim, jsme však bratři." Pokračoval jsem ve svém vyprávění. Končil jsem, když se vrátil rajjisův oblíbenec, "pravá ruka" svého pána. Rozmístil desetičlennou hlídku na palubě poblíž vysokého hrazení, takže ji ze břehu nebylo vůbec vidět.

"Splnil jsem příkaz, emíre," hlásil rajjisovi.

"Když jsem se vracel stál pod stromem na břehu muž, který dahabiju ostře pozoroval. Byl mi podezřelý, dal jsem rozkaz, aby ho chytily, bohužel se mu však podařilo uprchnout. Alláh mi daroval ostříží zrak, přísahal bych, že to byl týž, kterého jsme zahlédli, než jsme vstoupili na palubu."

"Ten zloděj! Škoda že vám unikl, teď už ví, v číh rukou se loď octla, a zmizí. Ale zítra ho v Káhiře dám zatknout."

"Jestli ho najdeš," podotkl jsem.

"Zburcuji policii. Ti musí vědět, kde se ten darebák Núbar potuluje. Skončil jsi své vyprávění, efendi, vím, co jsi prožil, a vím také, že bych tě velmi rád uviděl na svém Sokolu. Chceš se stát poručíkem v mých službách?"

"To je bohužel nemožné"

"Jsi tedy alespoň ochoten sdílet se mnou plavbu na horní konec Nilu?"

"Rád bych, ale ani to bohužel nejde."

"Pravda, dal jsi Turkovi slovo a musíš je splnit, když byl ochoten přijmout do svého domu černošské děti. Jak že se jmenuje?" Murád Násir. Pochází z Nifu u Izmiru."

Ahmadův výraz se náhle změnil.

"Znáš jej snad?" zeptal jsem se rychle.

"Mám dojem, že jsem jeho jméno už slyšel, a to rozhodně ne v příznivém smyslu. Nepamatuji se už přesně, o co šlo, ale časem si vzpomenu. Pojedeme spolu, máme tedy dost času přemýšlet. Zabývejme se teď raději přítomností. Kdyby měla tvá věc postupovat předepsanou cestou, musel bys tu i po intervenci svého konzula čekat několik týdnů. Povedu záležitost způsobem, který považuji za správný: potřebujeme jediné přiznání těch lumpů a svědectví několika lidí schopných svou výpověď později opakovat. A k tomu postačí moji lidé."

"Budou podvodníci potrestáni?"

"Samozřejmě, kdo zlé strojí, necht' se zlého bojí!"

"A co mukaddam, Abd el Baraka?"

"Hm, mukaddamovi kádirije se těžko dostaneme na kůži, nikdo nebude mít chuť znepřátelit si tak mocné bratrstvo. Já však prostřednictvím své pravé ruky najdu možnost ho usvědčit. Pojdme, chci ty tři hříšníky vyslechnout."

Kapitánův oblíbenec zřejmě dobře znal soudcovské metody svého pána a měl už důtky připravené v ruce. Když jsme se blížili ke stožáru, všichni tři muži vstali. Z jejich tváří mezitím zmizel sebevědomý výraz, tvářili se dost zkroušeně. Rajjis efendině zvedl ruku a v okamžiku vytvořilo deset mužů lodní stráž ochranný kruh kolem nás. Vyšetřující se nejdříve obrátil na mého "sluha".

"Jak se jmenuješ a odkud jsi?" zeptal se ho.

"Jmenuji se Barík a jsem z kmene Minnija."

"Pro jsi tedy tomuto pánovi tvrdil, že jsi z kmene Masá a jmenuješ se Ibn Šarik? Opovažuješ se obelhávat člověka, který má v malíčku víc moudrosti než ty a tvoji předkové i potomci dohromady? Radím ti, mluv pravdu, nejsem tak trpělivý jako tento efendi! Hrál jsi včera strašidlo?"

"Nehrál."

Vzpomeň si dobře, takt ti k tomu budeme udávat my."

Pokynul a čtyři z jeho mužů se lháře chopili, položili na zem a emírův oblíbenec udával takt, a to tak, že "sluha" už při páté ráně zařval:

"Zadržte, přiznávám, že jsem hrál jedno ze strašidel."

"Kdo byli ti druzí?"

"Mukaddam a jeho první sluha, který mu zároveň slouží jako písař."

"Jak často jste strašili?"

"Začali jsem s tím nedlouho po smrti majitele domu." Můžeš vstát. Postav se tamhle ke stožáru."

Oblíbenec mu nádvkem uštědřil ještě jednu ránu přes záda, zatímco se rajjis efendině obracel už ke kapitánovi.

"Znáš mě a víš, že mám nad tebou pravomoc. Budeš mluvit čistou pravdu, nechceš-li také pocítit, jak chutná výprask." To starý muž asi ještě nezažil, neboť na svého trýznitele zlostně vyjel:

"Jsem pravověrný muslim, emíre, nejsem otrok, nýbrž kapitán této dahabije!"

Emírův oblíbenec věděl, co v takových případech dělat. Ani pohledem se se svým pánem nedorozuměl a přetáhl starého pořádně dvakrát přes záda.

"Dobře," řekl rajjis efendině, spokojen s horlivostí svého miláčka. "Je-li někdo otrok, muslim nebo bezvěrec, to je Alláhovi a mým důtkám úplně jedno. Kdo odmlouvá nebo Iže, ať trpí. A teď kápni božskou, proslulý kapitáne:"

"Odkdy slouží Barík na tvé lodi?"

"Ode dneška," zněla urputná odpověď. Kdo ti ho přivedl?"

"Mukaddam."

"A jakou úlohu zde měl hrát?" Měl obsluhovat cizího efendiho."

"Vloudit se do jeho přízně, aby ho mohl vydat mukaddamovi, to jest na smrt, vid'?"

"O tom já nic nevím."

"Budeme muset tvou paměť trochu osvěžit!"

Položili ho na zem a třikrát ho přetáhli po hřbetě, načež ihned přiznal pravdu.

"Vidiš, jak pěkně se ti vrací paměť! Ty řemínky z hroší kůže jsou dobrým lékem na zatvrzelou mysl. Věděl jsi, že má být efendimu ukradena náprsní taška? Radil jsi, aby ho radši zabili hned, ještě dnes?"

Rajjis mlčel. Tohle přece jen nechtěl přiznat, jakkoli se bál prostředků, které mu měly dopomoci k řeči. Mně osobně byla tato metoda proti mysli.

"Mohl bych ti klást ještě další otázky, ale hnusíš se mi, jsi zbabělý pes, odvaha k hříchu ti neschází, ale k přiznání se ti ji nedostává. Zalkneš se ve vlastním kalu. Opřete ho o stožár. Na řadě je kormidelník."

Ten se třásl už při pohledu na to, co předcházelo. Teď rovnou padl na kolena a žádonil:

"Ach nebesa, ach Alláhu, ach mocnosti nadpozemské! Nebijte mě, všechno přiznám."

"Měj slitování, emíre, zdá se, že není tak zlý jako ostatní," prosil jsem za něho, "musel svého kapitána poslouchat, neřekl proti mně ani slovo, a když jsem jim všem vyčítal nakonec jejich podlost, obdivoval moji vševědounost. Jeho vina spočívá jedině v tom, že se dostal do tak špatné společnosti."

"Nechť ti Alláh žehná za tvá pravdivá slova, efendi," Ikal vystrašený kormidelník.

"Dobře, věřím ti tedy a dám ti jedinou otázku: je to, co nám efendi řekl, pravdivé?"

"Ano, ano, je to všechno pravda."

"Posaď se tamhle ke kajutě, ale nehýbej se, máme s tebou soucit, budeme však později potřebovat další přiznání."

Rajjis efendině si nepřál, aby měl kapitán dahabije možnost ovlivnit kormidelníka hrozbami nebo sliby a znemožnit mu další přiznání. Pak dal rajjis efendině přinést tři lampy a sestoupil s oběma průvodci známým průvlakem do vnitřku lodi. Viděl jsem, jak kapitán lodi bolestně stahuje rty, nejen pro bití, jež utrpěl, ale ze strachu před objevem, který měl následovat. Nemohl jsem se na něho ani podívat. Mladistvý zločinec může vzbuzovat soucit, ale hřeší-li starý pro pouhé potěšení ze zla, ačkoliv už je jednou nohou v hrobě, nezaslouží si účast. Přistoupil jsem ke kormidelníkovi.

"Děkuji ti za přimluvu, efendi," řekl mi, "jsem kapitánův příbuzný a nemohl jsem mu odmítnout poslušnost. Nechtěl jsem ti však ublížit, proto jsem raději mlčel."

"Tvé mlčení bylo ovšem nesprávné, to snad nahlížíš, ne? Kdyby rajjis Ahmad nevstoupil na vaši loď, nikdy by nevyšlo najevo, že plachetnice je otrokářská loď!"

"Ach, jsem zmaten, myšlenky se mi pletou, hroutím se, třesu se na těle i na duši. Topím se v moři žalu a vír beznaděje mě strhává s sebou do hlubin! Kdo se nade mnou smiluje, kdo mi podá pomocnou ruku?"

"Je ti bezmála šedesát let, máš příbuzné?"

"Mám syna a několik vnoučat, v Gutabaru, na jihozápadě; žije tam i moje žena."

"To je poblíž domova svobodných beduínů kmene Úléd Alí, znám je. Uchyl se k nim a zůstaň tam, dokud tato záležitost nebude zapomenuta. Máš peníze?"

"Jen několik piastrů, a ty má u sebe rajjis."

Dal jsem mu, co jsem sehnal po kapsách a mohl postrádat.

Všiml jsem si, že je vzadu za kormidlem malá loďka. Spust' se do ní po laně a hled' rychle zmizet"

"A jak rád! Ale jak se dostanu nahoru ke kormidlu, aby si mě někdo nevšiml?"

"Upoutám pozornost ostatních a soustředím ji na sebe."

"Jsem ti zavázán neskonalemi díky, efendi."

Víc jsem už neslyšel, spěchal jsem ke stožáru, kde jsem se lodníků ze Sokola vypytał na jejich loď. Byli plni obdivu ke svému plavidlu, a když jsem jim sdělil, že pojedu s nimi, shlukli se kolem mne, takže starý kormidelník mohl pohodlně upláchnout. Kdyby mi byl tehdy někdo řekl, že se spolu brzo zase uvidíme, a to ne u beduínů kmene Úléd Alí, nýbrž nahoře v Súdánu, nebyl bych mu věřil.

Teď se vrátil Ahmad Abd el Insáf a oba jeho průvodci. Na kormidelníka si ani nevzpomněli. Ahmad přistoupil ke stožáru a obrácen ke kapitánovi pravil:

"Chtěl bych především vyřídit maličkost. Kolik ti zaplatil tento efendi na cestovném?"

"Sto piastrů," nepřestával starý drze lhát.

"Efendi však hovořil o třech stech - jeden z vás mě tedy chce ošálit. Tobě já nevěřím, spíš mám za to, že se efendi o dvě stě piastrů zmýlil, že mu dlužíš - a okamžitě vyplatíš - pět set piastrů."

"To je podvod, vyložený podvod," křičel starý, pocítil však na kůži zase důtky, které ho přiměly k souhlasu. Přiznal, že má pokladnu dole v podpalubí.

Půjdeš tedy s námi dolů," přikázal mu rajjis efendině.

"Kam až hodláš se svou dahabíjí jet?"

"Jen do Chartúmu."

"Lžeš, abych neuhodl, jaký druh obchodu provádíš. Z čeho se skládá náklad lodi?"

"Ze všeho, co je v Chartúmu žádané: vezu látky, nástroje, laciné šperky pro černochoy a tak dále. Hodlám zboží vyměnit za místní výrobky."

"To zní nezávadně, jenže já ti nevěřím. Bedny a žoky, které jsem dole viděl, prozrazují, že jsou v nich zcela jiné věci."

Dám je otevřít a běda ti, jestli zjistím, že chodíš po zakázaných stezkách!"

"Jdu cestou zákona, emíre," tvrdil stařec, "můžeš si námahu s otvíráním beden opravdu ušetřit."

"Spíš bych věřil, že obchoduješ s prkny, fošnami a podobným zařízením..."

"I to je na prodej, na jihu není řezivo a zámožní lidé za ně rádi dobře zaplatí. Potřebují je na stavbu domů."

"Proč mají tedy prkna, latě a fošny rozměry, z nichž se dají pohodlně zřídit dvě až tři podpalubí?"

"To je pouhá náhoda, emíre!"

"Stoupenec Prorokův by měl vědět, že náhody neexistují. Nebo snad obchoduješ i se železnými řetězy? Viděl jsem jich tam dole celou hromadu! Nepotřebuji ani, aby ses přiznával, dokáži ti ústy tvého vlastního kormidelníka, že lžeš."

Přivedte ho!"

Jenže kormidelník nebyl k nalezení. Rajjis efendíná to kupodivu nebral nijak tragicky a své lidi odvolal: "Nenamáhejte se, staříkovi se zřejmě podařilo v nestřežené chvíli uprchnout. Měl bych vás za to potrestat, protože však kormidelník nebyl tak prohnáný šibeničnický jako jeho kapitán, promíjím vám. Teď sejdeme dolů pro peníze."

Pokynul mi, abych ho následoval. Dva z rajjisových lodníků se chopili kapitána dahabíje a táhli ho dolů. Vnitřek lodi byl prostorný, vpředu a vzadu byla bedněním vytvořena zvláštní oddělení. Celkem se dole povalovalo jen asi dvacet beden a žoků, což bylo tím nápadnější, že tento druh lodí normálně neopouští Káhiru, dokud není plně naložený. V zadní části bylo plno řetězů, o nichž už byla řeč. Byly různě dlouhé a silné, bylo však jasné, že jsou určeny k spoutávání otroků. Po stranách volného lodního prostoru byly na sobě naskládané fošny a prkna, k žebrům lodi vodorovně přišroubované tři vrstvy trámů, připravených zřejmě ke zřizování trojího podpalubí, kam byli pěchováni otroci. Znamenalo to, že každé to podpalubí je jen něco přes metr vysoké, takže ubozí černoši tam po dobu plavby nemají ani možnost sedět. Kapitán ostatně později přiznal, že si otroci smějí sedat jen ve výjimečných chvílích, jinak jsou většinou připoutáni řetězy, mohou tedy jen ležet. Odmyslíme-li si obě přepážky, kde jsou složeny řetězy, zbývá z lodního trupu pravouhlý prostor. V každém podpalubí je naskládáno po padesáti otrocích nohama k sobě. Uprostřed vzniká chodbička, která pomocí schůdků spojuje všechna tři podpalubí. Představíme-li si nízké podpalubí, naprostý nedostatek větrání, strašné egyptské vedro, mizernou stravu a kruté zacházení, lehce se vmyslíme do strašné situace čtyř set padesáti lidí, ubohých otroků!

Zavedli jsme kapitána k přední přepážce, uzavřené na zámek. Když otevřel, uviděli jsme na stěnách spoustu bičů. Byl tam také značný počet lahví araku - asi pro kapitána - a v rohu skříň s dvěma visacími zámky. Kapitán ji otevřel a před námi se zalesklo několik tisíc tereziánských tolarů. Rajjis efendíná se nerozpakoval, hrábl do hromady zlatáků, odpočítal jistý počet a podal mi ho se slovy: "Ber, efendi, je to tvých pět set piastrů."

"To je přece mnohem víc," protestoval jsem, "tolar zde platí..."

"Tomu rozumím lépe já," přerušil mě, "ten otrokář tady má peníze připravené pro Súdán, kde má tolar cenu desíti piastrů. Tady máš padesát tolarů, vím, co dělám. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí."

Musel jsem tedy mlčet, i když se jeho tvrzení o tolarech diametrálně rozcházelo s pravdou. Tato mince má v Súdánu daleko větší cenu než v Káhiře. Když jsem strkal peníze do kapsy, obracel starý kapitán oči k nebi a vzdychal:

"Osud, jímž Alláh stíhá své stoupence, je někdy příliš krutý. Jistě mi však, můj bože, svou ukrutnost splatíš věčným blaženstvím v ráji."

"Ne blaženství, bič tam ochutnáš, stejně jako ho ochutnáš i tady ještě párkrát," osopil se na něho rajjis efendíná.

"Budeš trpět jako naruby obrácený jezek, jemuž ostny drásají vlastní maso! Kdo krade lidi a obchoduje s otroky, musí počítat s peklem."

"Nechápu, emíre - nikdy mi nepřišlo na mysl dělat něco zakázaného. Mé cesty jsou stezky spravedlivých, které Alláh miluje."

"Mlč, čubčí synu," zahřimal přísný soudce. "Nechceš rozumět postarám se tedy, abys alespoň jednou okusil, jak chutná takový bič. Tvá zloba je veliká, ještě větší však tvá drzost. Myslíš si snad, že já, rajjis efendíná, nedovedu uhodnout, čemu zařízení lodi slouží? Dokáží ti, že to důkladně znám!"

Pak osvětlil účel a zařízení, jímž se dahabíja měnila v otrokářskou loď, jako by je sám navrhoval. Starý kapitán byl nucel přiznat pravdu, a Ahmad Abd el Insáf prohlásil loď se vším všud za zabavenou. Skříňku s penězi vytáhl z přepážky a kapitána zavětil na klíč v jeho vlastní kajutě. Osud krásných tereziánských tolarů mu zřejmě působil větší bolest než to, co ho očekávalo.

Dva z lodníků pak vynesli skříňku s penězi na palubu a na rajjisův příkaz uzamkli i strašidlo číslo tři do kajuty.

Mezitím už se začala vracet posádka dahabíje. Muži neměli tušení, co se mezitím událo. Ukázalo se, že sice nevěděli, k čemu je plavidlo určeno, přesto však něco tušili. Rajjis efendíná jim pohrozil výpraskem a dal je střežit v podpalubí.

Nakonec mě vyzval, abych ho spolu se svými malými svěřenci následoval. Sokol kotvil o kus dál po proudu řeky. Byla tma, rozeznával jsem však obrysy lodi - byla velmi dlouhá a štíhlá, měla dva stožáry s podivně vyřízeným lanovím. Na zádi byly dvě kajuty, jedna ve výši paluby, druhá o několik schodů níž. Dolní jsem měl obývat s dětmi já; byla prostorná, po orientálsku, ale pohodlně zařízená. Ahmad Abd el Insáf poslal dalších pět mužů, aby střežili dahabíju, a dva lodníky pro má zavazadla. Posádku Sokola tvořilo celkem čtyřicet mužů, zkušených válečníků, jako předurčených k životu v Súdánu a pronásledování otrokářů.

Neměl jsem už co na práci, ulehl jsem tedy a spal - na poduškách hodných paši - do bílého rána. Pak jsem vyšel na palubu, kde se mě poručík vyptával, mám-li nějaká přání, která je povinen plnit stejně pečlivě jako přání pána lodi.

Objednal jsem sobě i dětem kávu a zeptal se, kde je rajjis efendíná. Byl už na cestě do Káhiry, kde hodlal zabavenou loď s kapitánem a posádkou předat úřadům a poohlédnout se po kejklíři. Ze zdvořilosti mě před odjezdem nebudil.

Přinesli nám podušky a upravili pohodlné sezení na zádi, odkud jsme měli výhled na celou šíři řeky. Loď měla ladné, i když strohé linie a pohled na stožáry a lanoví dokazoval, že jde o vynikající plavidlo.

Než jsme stačili dopít kávu a sníst čerstvé pečivo, spatřili jsme sandal, který se blížil prostředkem proudu. Nesl jméno Abú 'l Adžal, Otec rychlosti. Rychle jsem poslal malého Pula do kajuty pro svůj dalekohled. A hle - když se loď octla v jedné úrovni s naší, poznal jsem v muži na palubě muza 'bira, který se zřejmě uchýlil na první plavidlo, jedoucí vzhůru po Nilu.

Řekl jsem poručíkovi o svém objevu a zeptal se, zda by bylo možno dopravit dotyčného na loď k nám. Litoval, že bez zvláštního rozkazu nesmí ani on sám opustit loď, ani poslat své lidi z paluby. Nezbyvalo, než nechat kejklře prozatím běžet.

VASIJÚTU

6

Jaký je to požitek, plavit se po Nilu! Člověk za sebou zanechá Káhiru, bránu Orientu, a zamíří k jihu. Jih, cesta do tajuplného neznáma! I pro toho, kdo zde byl už mnohokrát, zůstává stále země temná, kde naň denně čekají nové objevy.

Teď už se dá jet z Káhiry do Asijútu i železnici. Ale pískající lokomotiva poblíž Nilu, odporný sloup kouře v nádherném vzduchu posvátné řeky - to vše se mi zdá být znesvěcením.

Daleko milejší je mi cesta lodí, umožňující člověku odpočívat na palubě na rohoži nebo v poduškách s dýmkou v ruce a šálkem kávy před sebou. Řeka se klene doširoka, beznáma donedohledna, dodává fantazii křídla. Lana napíná severní vítr, na palubě se potulují lodníci, krátí si čas spánkem, lelkováním nebo dětinskými hrami. Oči se vám klíží; ale nezavírají, sníte s otevřenými očima, dokud se neozve volání: "Vzhůru k modlitbě, věřící!" Hned nato všichni pokleknou, skloní hlavy směrem, kde leží Mekka, a volají: "Svědčím, že není božstva kromě Boha, svědčím, že Mohamed je Posel boží" Potom znovu klímají nebo hrají různé hry, dokud nezazní rajjisův povel, aby věnovali pozornost lodi nebo voru, který se chystá loď míjet.

Vory jsou pro cizince zajímavé, neboť se neskládají ze stromů, kmenů nebo prken, nýbrž ze džbánů na vodu. Egypťan pije jedině nilskou vodu. Džbány, do nichž ji čerpá, jsou porézní, nečistota se sráží na dně, vlhkost proniká póry a voda v nádobě se vypařováním ochlazuje. Má výbornou chuť, a kdo si na ni jednou zvykne, pije ji raději než pramenitou vodu oázy. Džbány vyrábějí v Ballasu, na levém břehu řeky, proto se jim říká ballas. Egypťané splétají z provazů dlouhé sítě a do jejich ok džbány zavěšují. Prázdné nádoby plovou na hladině, pak se na ně postaví ještě jedna vrstva a vor je naložen.

Úrodnost země je zcela závislá na nilských záplavách. Vody Nilu v určitém období stoupají a stejně pravidelně zase klesají. Čím větší záplava, tím bohatší úroda. Aby se voda dostala co nejdále, zřizují se kanály. Na jejich hrázích, stejně jako na vysokých březích stojí čerpadla, většinou jen kola, na nichž visí vědra, a z těchto věder teprve teče voda do zavlažovacích kanálů. Čerpadla pohánějí velbloudi, osli, hovězí dobytek, dokonce i lidé. Do daleka zní jednotvárný skřípot kol. Někdy vidíme i chudáka, jak vodu pro své políčko nabírá jen vědrem. Je příliš chudý, aby si opatřil čerpadlo a zaplatil patřičnou daň. V Egyptě se platí daně z čehokoli - i ze stromu, který nese trochu ovoce. Celé osady jsou někdy nuceny zničit své palmové háje, aby nemusely platit daně. Zámožní své jmění pečlivě tají, jen chudí nemají co tajit. Proto působí povodí Nilu dojmem chudoby, ač je to v křiklavém rozporu s úrodností země.

Pomalu jsme se blížili k Asijútu, prozatím mi cíl mé cesty. Plné dva dny kotvil Sokol v Gíze, teprve po návratu emírově, který v Káhiře marně pátral po kejklíři a byl poután i jinými povinnostmi, se vydal na další plavbu. Rajjis efendinā se utěšoval nadějí, že náš rychlý Sokol dokáže loď s kejklířem brzo dohonit.

Stavěli jsme ve všech přístavech nebo alespoň vysílali na břeh čluny - všechno marně, kejklíř se břehům vyhýbal. Doufali jsme, že ho spatříme alespoň v Asijútu. Dlouho před zakotvením jsme před sebou uviděli město. Koptové je pojmenovali Sa'úd; je to Lykopolis starověku - Město vlků; leží stranou řeky ve velmi úrodném kraji, má třicet tisíc obyvatel, sídlí tu paša a koptský biskup. Je hlavním stanem núbijských a východosúdánských karavan a vzkvétá zde obchod s vnitrozemím celé Afriky. Bylo význačné už v dávném starověku, historické památky bychom zde však marně hledali, nepočítáme-li staré pohřebiště a hroby s mumiami v dávných dobách uctívaných vlků v západním libyjském pohorí. Nedaleko města je vesnice Má'abda s mumiami krokodýlů, zajímavá, ale bohužel málo navštěvovaná. Zakotvili jsme u vesnice el Hamrá, což je vlastně asijútský přístav. Ahmad - rajjis efendinā - se nemusel zdržovat formalitami s přístavní policií, vystoupili jsme rovnou na pevninu. Po sandalu však nebylo ani potuchy. Velitel přístavu nám potvrdil, že tudy projížděl, ale v Asijútu nepřistál. Zdálo se tedy, že bychom tu muza'bira marně hledali. Ahmad Abd el Insáf, který se chtěl kejklíře zmocnit stůj co stůj, rozhodl, že bude pokračovat v cestě a pokusí se sandal dohonit. Povinnosti jej stejně volaly do Chartúmu, nemohl se v Asijútu dlouho zdržovat. Od svého důvěrníka v Káhiře (měl jich v každém městě několik) se na poslední chvíli dověděl, že se v Chartúmu něco chystá, co slibuje dobrý úlovek. Vyznamenával mě důvěrou, přesto jsem však nedokázal přimět jej k otevřenému doznání, oč jde. Sám se mně nepřestával vyptávat, musil jsem mu zodpovědět tisíc otázek a jeho zájem mě těšil. Byl to duševně i tělesně zdatný, nadaný člověk. Rychle také pochopil, jak chabé jsou jeho znalosti ve srovnání s evropským věděním. Proto mě, který jsem byl s to zodpovědět každou otázku, považoval za výlupek vší moudrosti. Přitom si přece jen zachovával jistou, pro orientálce typickou zdrženlivost a viděl jsem, že se považuje za vznešenějšího už proto, že je rajjis efendinā, kdežto já nemám ani vojenskou, ani žádnou jinou hodnost. Neměl nepravdu, s radostí jsem pozoroval, jak se mu líbí mé skromné vystupování. Jen pokud šlo o Chartúm, zachovával naprosté mlčení. Nemohl jsem mu to mít za zlé, šlo přece o úřední tajemství.

Chtěl jsem dodržet slib, který jsem dal tlustému Murádu Násirovi, musel jsem se proto s Ahmadem rozloučit. Děti zůstaly na lodi s ním, pro něho bylo snadnější dopravit je bezpečně domů. Při loučení se mě držely jako klíště a nechtěly zůstat na palubě beze mne. Podařilo se mi osušit jejich slzy jen slibem, že za nimi co nejdříve přijedu. Pak se dva lodníci chopili mých zavazadel a rajjis efendinā mě doprovázel do města. Když jsem se ho zeptal, kde mě hodlá ubytovat, udiveně zvedl obočí: "Kde jinde než u paši? Muž jako ty nemůže bydlet jinde než u vznešeného pána. Přivedu a doporučím-li tě já, budeš mu vítán, přijme tě jako starého přítele."

Uklidnil jsem se, přesto bych se byl raději usídlil v obyčejném domě, kde bych mohl za svůj pobyt platit.

Cesta nás vedla po stinné hrázi k městu. Po stranách se do dálky rozprostírala šťavnatá zeleň, ozářená jasným sluncem. Z přístavu a do přístavu proudily davy lidí. Saracénskou branou - zároveň hlavním vstupem do města - jsme prošli na nádvoří pašova paláce. Zdi bíle zářily, okna, jichž tu bylo poskrovnu, byla chráněna tmavými okenicemi. Podél zdí stály nízké lavice, na nichž seděli bradatí muži: popíjeli kávu a kouřili. Měl jsem za to, že jde o palácovou stráž, nikdo z nich si nás však ani nevšiml.

Byl vidět, že zde Ahmad není poprvé. Lodníkům přikázal, aby na něho počkali venku, a zamířil k jednomu dveřím, kde se

zeptal na majordoma. Voják opřel dlouhou flintu o zeď a zmizel. Za chvíli se vrátil a natáhl ruku.

"Dáš-li mi bakšiš, zavedu tě k němu."

"Sluha spravedlnosti" se rozpráhl a uštědřil mu pořádný políček. Tady máš svůj bakšiš, a teď rychle, nechceš-li ještě ochutnat moji hůl!"

Postižený zřejmě pochopil, že nemá co dělat s obyčejným hostem, horlivě si třel tvář a kráčel před námi.

Octli jsme se ve vnitřním dvoře, kam ústilo plno dveří. V jedné z nich stál, zahalený do hedvábného pláště, neforemně vypasený černoch a nedůvěřivě si nás prohlížel. Teprve když rajjise efendíná poznal, změnil výraz a zkřížil ruce na prsou.

"Promiň, že jsem zůstal stát na místě. Kdybych si byl uvědomil, jak vzácný host přichází, byl bych ti spěchal v ústřety."

Rajjis efendíná zřejmě dobře věděl, že strohost vzbuzuje úctu a řekl úsečně: "To by bylo zbytečné. Jak to však, že ses odvážil poroučet strážnému, aby na mně loudil bakšiš?"

"Alláh je mi svědkem, že jsem nic takového neudělal, pane. Dokáží ti to, dám mu vysázet baštonádu."

"Nech toho, dal jsem mu už sám, co si zasloužil. Ohlas mě pašovi!"

"To je bohužel nemožné. Velkomožný odcestoval se svým doprovodem na velkou oázu Dachla. Může trvat i týden, než se očím jeho sluhů dostane radosti spatřit jeho tvář."

"Slyš tedy můj rozkaz a poslechni, jako by ti jej uděloval sám paša. To zde je velmi vznešený a vzdělaný efendi z Almáníje, hodlá se zdržet v Asijútu několik dní. Chtěl jsem ho pašovi přivést jako hosta, protože tu však paša není, žádám tě, aby ses o něho postaral, jako by šlo o příbuzného tvého pána."

Černoch tedy zastával vysoký úřad majordoma! Pozoroval mě nepříliš vlídně, ale Ahmadovi odpověděl:

"Budiž po tvém, pane. Cizinec dostane pokoj odpovídající jeho důstojnosti. Dovolte mi oba, abych vás pohostil dýmkou a kávou."

"Nemám čas, musím pokračovat v cestě, počkám jen, až efendiho vhodně ubytuješ. Pospěš si, zaved' nás do jeho pokoje."

Nebylo mi příjemné, jak rajjis efendíná s černochem zachází, tušil jsem, že následky ponesu já. Majordomus se zamračil, ale zdvořile se uklonil a pokynul nám, abychom ho následovali. Dovedl nás do nízké místnosti, jejíž blankytně malované stěny byly plné zlacených výroků z koránu. Ahmad byl spokojen a nařídil tloušťkovi, aby dal přinést mé věci. Majordomus zmizel a zanedlouho se objevil další černoch s mými zavazadly. Třetí donesl čibuk a kávu a usedl přede mnou, aby mě obsluhoval. V každém lepším orientálním domě je neustále v zásobě vřelá voda na kávu. Rychlá obsluha se Ahmadovi zdála dostatečnou zárukou, že jeho příkazy budou plněny. Dal mi svou adresu v Chartúmu a podal mi ruku:

"Teď se rozloučíme. Jsi dobře ubytován, přicházet a odcházet můžeš, jak a kdy se ti zachce. Kdyby tvé příkazy náležitě neplnili, odvolej se na mě a nikoho nešetři. Alláh ti žehnej a přived' tě bezpečně ke mně zpět"

Odešel a mé pocity nebyly příjemné, měl jsem dojem, že budu mít brzo příležitost použít doporučené hrubosti, přičemž jsem si však umíňoval, že Ahmadovy rady nevyužiji. Předsevzal jsem si, že palác raději opustím, bude-li se mnou někdo zacházet nepřívětivě, a najdu si ubytování jinde.

Odpočíval jsem asi hodinu a kouřil svůj čibuk. Rajjis efendíná je už mezitím jistě zase na cestě! Čekal jsem, až se někdo objeví a poptá se, přeji-li si něco. Majordomus skutečně přišel, nijak však netoužil dovědět se, co bych si přál. Etiketa vyžadovala, aby si ke mně přisedl, on však jen stál a nenávisťně si mě prohlížel.

"Rajjis efendíná je tedy tvým přítelem. Když ho člověk poslouchá, má dojem, že jde o samotného místokrále. Jak dlouho už ho znáš?"

"Krátkou dobu," odpověděl jsem ochotně.

"A přesto tě dovedl do pašova paláce...Jsi muslim?"

"Ne, jsem křesťan."

"Alláh, Alláh! A já jsem ti dal pokoj se zlatými výroky z koránu. Co jsem to jen provedl! Okamžitě tento pokoj opustíš a půjdeš se mnou tam, kde tvá víra nebude urážet posvátnost koránu!"

"Dobře, opustím tento pokoj, ale nehodlám tě nikam následovat. Ty sám znesvěcuješ islám, neboť korán nařizuje, abychom hosta ctili. Pošlu si pro své věci a za kávu a dýmku, které jsi mi nabídl, si vezmi bakšiš."

Dal jsem mu bohaté spropitné a vyšel ven. Sotva jsem došel do dvora, slyšel jsem hlasité bědování. Dveře zleva se otevřely a dva sluhové vynášeli mladého muže, který krvácel z rány na čele. Za ním spěchalo několik osob, mezi jinými i v závojích zahalená žena. Naříkala, prosila aby zavolali lékaře. Když mě míjeli, zeptal jsem se, co se stalo. Starší, asi šedesátiletý muž mi odpověděl:

Kůň ho shodil rovnou na zeď. A teď mu uniká život z těla. Běžte rychle pro hakíma, snad se ještě dá zachránit."

Nikoho však v tom zmatku nenapadlo, aby mu vyhověl. Zadržel jsem ho a řekl: "Možná že ani není třeba volat lékaře, vyšetřím zraněného sám."

"Jsi hakím? Pojď a pospěš, zachráníš-li mi syna, zaplatím ti desítinásobek toho, co budeš žádat."

Táhl mě do dveří, ve kterých zmizeli nosiči. Byl to otec zraněného mladíka, zavedl mě do pokoje, kde chlapec ležel. U lůžka klečela a bědovala matka.

"Uklidni se, ženo, přivedl jsem ranhojiče, bude-li nám Alláh milostiv, vrátí život radosti a opoře našeho stáří!"

"Kěž jej vrátí," opakovali po něm nosiči a spínali ruce.

Prohlědl jsem důkladně ránu, nebyla nijak nebezpečná, a neměl-li chlapec vnitřní zranění, nebylo opravdu proč si zoufat. Byl však v bezvědomí; měl jsem u sebe lahvičku ěpavku - obyčejný prostředek proti komářímú bodnutí. Podržel jsem ji mládenci otevřenou pod nosem. Ihned se pohnul, kýchl a otevřel oči. Matka se radostí dala do hlasitého pláče. Otec sepjál ruce.

"Alláhovo jméno budiž pochváleno, život se mu vrací"

"Vrací, vrací, budiž Alláhu sláva."

Prohlédl jsem mládence důkladněji. Zlomeniny neměl žádné, jen hlava mu ještě řádně třeštila. Požádal jsem, aby mi přinesli obvazy, vymyl mu ranku a ovázal čelo. Rodiče byli blažení - vždyť měli zranění za života nebezpečné, mdlobu za smrt.

"Jak se ti odvděčím, efendi? Bez tebe by duše našeho syna nebyla našla cestu k tělu zpět!" zvolal mladíkův otec.

"Mýlíš se, za pár minut by tvůj syn stejně nabyl znovu vědomí"

"Ne, ne! Neznám tě, nejsi zdejší, pověz mi, kde bydlíš, abych věděl, kde tě hledat, kdyby se synův stav zhoršil."

"Přijel jsem do Asijútu teprve dnes a nevím ještě, kde se ubytuji. Hodlám zůstat ve městě jen několik dní."

"Buď tedy naším hostem, efendi, místa máme nadbytek."

"Nemohu vaši nabídku přijmout. Nevíte asi ani, že jsem Němec - Almán."

"Almán, Evropan," mumlal starý a prohlížel si mě s uctivou zvědavostí. "Slyšel jsem už, že před lékaři vaší země je smrt často nucena přehnout. Dovedeš přičarovat život do lahvičky a vlít jej do těla mrtvého. Promluví s majordomem, který ti za pašovy nepřítomnosti musí přidělit nejkrásnější pokoj celého paláce. Také on je nemocen a podaří-li se ti ho vyléčit, získáš si jeho neskonale vděčnost. Trpí na žaludek, je však nutno říci, že Dáud aga toho sní víc než pět nebo šest jiných, proto je stále nemocen."

"Nepotřebuje tedy pomoc, stačí, bude-li žít střídavě. Ostatně mě právě vyhnal z domu. Hluboce mě urazil, ačkoli mě jako hosta doporučil rajjis efendinā Ahmad Abd el Insáf."

"To je pochopitelné, majordomus ho totiž nenávidí, protože se k němu chová tak povýšeně. Jsem ti však natolik zavázán díky, že se odvažuji nabídnout ti svůj dům, zalíbí-li se ti u nás, bude nám to ovšem radostí a ctí."

Mínil svá slova upřímně, odmítnout by znamenalo urazit ho. Také jeho žena mě prosila se sepjatýma rukama a syn pravil: "Zůstaň zde, efendi, tolik mě bolí hlava, kdyby se můj stav zhoršil, mohl bys mi rychle přijít na pomoc."

"Dobře tedy, ať vám majordomus vydá zbytek mých věcí. Doufám, že vám nebudu na obtíž."

"To rozhodně ne," bránil se otec, "nejsem žádný chudáš, jsem Ismáíl ibn Chalíl, pašův podkoní. Dovol, abych ti ukázal, jak bydlíme. A vy běžte efendimu pro zavazadla!"

Nosiči se bez meškání rozběhli k majordomovi, zatímco mě podkoní zavedl do velkého, krásného pokoje, odkud vedly dveře přímo do dvora. Našel jsem tedy přece jen ubytování v paláci, a to u člověka, který mi byl stokrát milejší než tlustý majordomus.

Ismáíl se šel rychle poptat, jak se daří synkovi, zanedlouho se však vrátil, donesl mi dýmku a sám si také zapálil.

Mezitím už také přišli nosiči s mými zbraněmi a ostatními zavazadly.

"Musili jsme majordomovi prozradit, kde bydlíš, efendi," řekl jeden z nich. "Když Dáud aga uslyšel, že jsi slavný lékař a že vlastníš životodárnou lahvičku, litoval, že se nezachoval dost zdvořile. Prosí tě, abys ho přijal, je velmi nemocen a naši lékaři mu předpovídají, že jednoho krásného dne pukne, je tedy přesvědčen, že tě seslal sám Alláh, abys mu pomohl."

"Řekněte mu, že může přijít kdykoli."

Nezazlíval jsem tloušťkovi jeho chování a řekl jsem si, že mi rozhovor s ním může poskytnout chvilku dobré zábavy.

Nenechal na sebe dlouho čekat. Připadal mi tak sklíčený, že jsem ho málem začal litovat.

"Odpusť mi, efendi," začal, "kdybych byl jen tušil..."

"Dost," přerušil jsem ho, "nemám ti co odpouštět. Rajjis efendinā k tobě nebyl dost zdvořilý, chyba byla tedy na jeho straně."

"Jsi příliš dobrotivý. Smím se posadit?"

"Prosím"

"Teď, když seděl, jeho strašná tloušťka ještě vynikla. Byl mnohem tlustší než Murád Násir, můj otylý turecký přítel. Chroptivě oddychoval, tváře měl nafouklé jako křeček a přes černou barvu pleti bylo vidět, že má obličej překrvený tak, že může co chvíli zemřít na mrtvici - neskončí-li ovšem dřív na poruchu zažívání.

"Nejsem tak zdravý, jak vypadám, efendi."

"To vím, evropští lékaři dobře vědí, že je člověk smrti blíž, je-li tak tlustý jako ty."

"Alláh mi buď milostiv. Jak dlouho budu ještě žít?" "Kdy jsi jedl naposledy?"

"Dnes ráno, efendi, a za půl hodiny se hodlám odebrat k obědu."

"Co jsi měl k snídani?"

"Ne moc, efendi, jen kuře a půlku skopového hřbetu. Také oběd bude skromný - vezmu si druhou půlku skopového hřbetu, pečené kuřátko a trochu rýže, jen asi co by se vešlo do mého turbanu. Potom už následuje jen tři čtyři stopy dlouhá rybka a talíř prosné kaše s mlékem."

"Obávám se, že se nedožiješ večera, Dáude ago."

"Nebesa! To myslíš vážně?"

"Zcela vážně. Kdybych měl sníst jen čtvrtinu toho, co hodláš pozřít ty, jistě bych praskl. Cožpak si myslíš, že je naše tělo dutý sud? Sám sis přivodil svou nemoc. Bolí tě prý žaludek. Kde tě bolí?"

"Tuhle," nařikal. "Mám neustálý pocit prázdnoty. Dostavuje se pravidelně před jídlem, a to se pak honem musím najíst."

"To je ovšem nebezpečná nemoc," řekl jsem vážně, ač jsem se musel přemáhat, abych se nerozesmál, "vyžaduje okamžité léčení. Jsem ochoten tě vyléčit, není to nijak složité, když člověk povahu a jméno nemoci zná."

"A jak se ta moje nemoc jmenuje?"

"Francouzi jí říkají faim, Angličané hunger, zdejší označení znát nemusíš."

"Ani si to nepřejí, jen mi honem řekni, co dělat, jsem pašův majordomus, peněz mám habaděj, rád ti zaplatím zlatem."

"Honorář nevezmu, přesto budeš muset zalovit ve svém měšci. Co ti radili zdejší lékaři?"
"Chtějí, abych hladověl, mám prý slabý žaludek."
"Bláhoví, naopak - máš žaludek hrocha nebo nosorožce! Ty nesmíš hladovět, musíš jíst, hodně jíst!"
Zářil a nadšením se tlustýma rukama plácal do tučných stehén. "Mám jíst, smím jíst, dokonce mi nařizuješ jíst. Ach Mohamede, ach kalifové! To je medicína, která oblažuje srdce i rozum."
"Musíš však se léčit správným způsobem; když ucítíš prázdnotu v žaludku, pokloníš se nejprve sedmkrát Mekce. Teprve pak si smíš sednout a jíst, dokud pocit prázdnoty nezmizí"
"A co? Co smím jíst?"
"Všechno, co ti chutná. Až se ti uleví, pokloníš se devětkrát směrem, kde leží Mekka, až se hlavou dotkneš země."
"Myslíš, že to dokážu?"
"Musíš, jinak ti nic nepomůže. Opírej se o ruce, chceš-li, ale hlavou se musíš dotýkat země. Zkus to!"
Černoch vstal a zkoušel to. Byla to ohromná podívaná, ještě obdivuhodnější však bylo, že jsem zůstal vážný. Nakonec přece jen ztratil rovnováhu, překulil se a začal zkoušet vše od začátku; kupodivu se mu tentokrát pokus zdařil.
"Jde to, půjde to! Budu to ovšem muset dělat tajně, aby tím neutrpěla má vážnost. Co dál?"
"Z vděčnosti musíš konat milosrdné skutky. Viděl jsem, co je tu lidí s nemocnými očima. Jde většinou o děti s těžkým hnisavým zánětem, s očima plnými much."
"Ano, takových dětí je u nás strašně moc. Sedí podél cest a prosí chodce o milodary."
"Jsi bohatý a váš Prorok nařizuje, aby bohatí nešetřili almužnou. Chceš-li, aby ti můj lék pomohl, naříd', aby ti každé tři měsíce přivedli padesát takových slepých dětí a obdaruj každé z nich třemi piastry..."
"Jsi velký lékař, efendi, tvá sláva se brzo rozšíří po celém Nilu, cítím však už zase prázdnotu v žaludku. Směl bych odejít a něco pojišť? Jen co se najím, vlastnoručně děti podělím. Jsi křesťan, já ti však přesto přeji, aby se ti otevřely brány ráje, neboť nejsi krutý, nemučíš můj žaludek hladem!"
Uklonil se a vyšel z pokoje. Podkoní po celou tu dobu ani nehlesl. Teď mu tvář na okamžik zjasnil lehký úsměv.
"Jsi nejen velký lékař, efendi, jsi také veselý a dobrosrdečný člověk, když se tak staráš o slepce."
"Proč veselý?"
"Hm, nemyslíš to přece vážně s tím jídlem. Oněch sedm a devět úklon směrem, kde leží Mekka, je ovšem důležitá věc. Kéž bys dokázal zbavit mě i další starosti, která trápi mou duši."
"Mluv, my Evropané dokážeme leccos, co se vám zdá nemožné."
"To, co mě trápi, nikdo nezmění, leda snad Beduín, který by byl ochoten nasadit vlastní život. Evropané mají sice také koně, nejsou však zkušený jezdci."
"Jde tedy o koně?"
"Ano, je to ovšem zvíře horší než sám ďábel. Bratr našeho paši poslal mému pánovi před několika týdny hřebce, bakkárského siváka. Slyšel jsi už někdy o koních z Bakkáru?"
"Říká se, že jsou to nejohavnivější koně Afriky. Dobrého jezdce však musí poslechnout každý kůň, ať je původu a barvy jaké chce." "To neříkej, efendi, jsi dobrý lékař, nemůžeš však být stejně dobrý jezdec, vždyť jsi vědec a ještě k tomu Evropan. Jsem pašův podkoní a dokázal jsem dosud zkrotit každého koně. Navštívil jsem kdejaký kmen v povodí Nilu, závodil a nebyl nikdy poražen. Tenhle sivák mě však shodil, jedva se mi podařilo vyšvihnout se do sedla. Než se paša vrátí, musí být hřebec zkrocen tak, aby se na něm mohl projet, tak zní rozkaz. Ale abychom mohli koně osedlat, musíme jej dřív spoutat, vyhazuje a kouše jako blázen, ani přiblížit se mu nikdo nemůže. Zmrzal mi už několik štolbů a sám jsi prve viděl, jak zřídil mého syna."
"Shodil ho? Byl tedy zřejmě už v sedle, ale jak se tam dostal, když sám říkáš, že nikoho nestrpí?"
"Spoutali jsme ho provazy vleže, na zemi, pak jsme ho osedlali, posadili syna do sedla a rychle provazy strhli. Ve mžiku letěl můj syn na zeď."
"Kde je ten kůň?"
"Na dvoře před stájem. Nikdo se neodvážá na něho být i jen sáhnout. Slíbíš-li mi, že se k němu nebudeš přibližovat, ukáži ti ho. Nikdy jsi takové zvíře neviděl a ani neuvidíš!"
To vzbudilo moji zvědavost: pravý bakkárský hřebec! Můj Rih, který mě nosíval po dalekých krajích, byl ze stejné ušlechtilé krve. Dřív než jsem hřebce spatřil, byl jsem přesvědčen, že s ním nezacházeli správně. Umí-li to s ním člověk, je sebeohnivější arabský kůň krotký jako děcko. Proč by právě toto zvíře mělo být výjimkou?

PLNOKREVNÍK, NENASYTA A ZATMĚNÍ MĚSÍCE

Ismáíl ibn Chalíl mě vedlejší komnatou zavedl do chodby ústící do prostorného dvora. Dvůr byl vysypán pískem a četné stopy kopyt dokazovaly, že slouží k výcviku koní nebo že se tu zvířata smějí prohánět. Teď zde stálo jen jediné - sivý hřebec. Stál ve stínu a pokojně se drbal o zeď. Až se mi při pohledu naň rozbušilo srdce - ano, to je pravý arabský plnokrevník! Krátké, gracilní, ale šlachovité a pružné tělo, krásná malá hlava s velkýma ohnivýma očima, půvabné a přece pevné nohy, štíhlá, vysoká šíje a lehká hříva s dvěma prameny, podle beduínů znamení odvahy a vytrvalosti, to vše vzbuzovalo touhu vyskočit si na něho a rozjet se s ním pouští do dále.
Byl osedlán a nedrbal se, jako by chtěl sedlo shodit, byl na ně tedy už zvyklý. Vypadal tak klidně, tak nevinně, že se mi nechtělo ani věřit, co mi podkoní vyprávěl.
"Nu, jak se ti líbí? Nejsi sice znalec koní, ale jistě přiznáš, že jsi takové zvíře ještě neviděl."
"Je to opravdu čistá rasa," odpověděl jsem. "Je krásný a myslím si, že bude i poslušný. Viděl jsem však už i krásnější zvířata."
"Mýlíš se, a pokud jde o poslušnost - podívej se, jak mu planou zraky. Vyjdu teď k němu a uvidíš, že se mýlíš."

Vykořčil do dvora. Hřebec se opravdu okamžitě vzepjal a obrátil zády k nám, hotov zasáhnout vetřelce zadními kopyty. Podkoní se rychle vrátil do chodby a zavřel za sebou dveře.

"Tak ho vidíš, čerta, jiný kůň by splašeně lítal po dvoře, ale ten pekelník jde rovnou po mně."

"To jen dokazuje ušlechtilou krev a dobrou paměť. Jistě jste mu nejednou ublížili, proto je teď tak vzpurný a bojovný. I obyčejný kůň dokáže pána, který mu stále jen ubližuje, usmrtit kopyty a zuby. A ušlechtilý hřebec ani tolik nepotřebuje, aby se z něho stal nesmiřitelný nepřítel!"

Ismáíl ibn Chalíl se na mě díval jako profesor na studenty, kteří by ho chtěli poučovat o pohybu hvězd. Hlasitě se rozesmál.

"Jak si tedy představuješ, že jsme s ním měli zacházet?"

"Jako s přítelem, a ne jako s otrokem. Kůň je nejušlechtlejší ze všech zvířat. Má víc rozumu než slon, ba i víc než pes. Je-li k něčemu donucen, ztratí svou ušlechtilost a čest. Ušlechtilý kůň je ochoten se obětovat, i když jde na jistou smrt. Žízni a hladoví se svým pánem. Raduje a trápí se s ním; dalo by se říci, že je málem schopen lidských citů. Tuší-li nebezpečí, varuje svého pána. Pošeptej svému koni do ucha jeho súru, připomeň mu 'znamení', a poletí s tebou až na smrt"

"Co ty víš o znamení, efendi, a o každovečerní sůře, šeptané koni do ucha? To je tajemství, které majitel koně neprozradí ani prvorozenému synovi."

"Můj hřebec měl svou vlastní súru, kterou jsem mu každý večer šeptával. Bylo to zvíře, které bych nevyměnil ani za tři síváky, jako je tento. Žil jsem tehdy s Haddády kmene Šammár. Myslíš, že Evropan nemůže být dobrý jezdec a znalec koní. Já ti tedy dokážu opak, projedu se na tom hřebci!"

"Alláhu, co zamýšlíš? Vždyť si zlomíš vaz!"

"To se nestane, chci ti jen dokázat, jak špatně jste s tím ušlechtilým zvířetem zacházeli. Zavolej na syna a štolby, ať se podívají, jak to dělat správně."

Podkoní se zdráhal v domnění, že nechápu nebezpečí, nakonec mi však přece jen vyhověl. Abych mu dokázal, že se Evropan klidně může vyrovnat Beduínovi, přinesl jsem si ze svého pokoje světlý háik, zatímco on svolával své lidi. Shlukli se v místnosti, odkud se dalo lehce vystoupit na plochou střechu stájí. Nakonec se do dveří vřít i tlustý majordomus a křičel sotva dechu popadaje:

"Co zamýšlíš, efendi? Střež se toho satana! Kdybych z něho spadl já, vyvázl bych možná životem, mé kosti jsou obaleny masem. Ale jestli shodí tebe, rozletí se tvé kosti jako hnízdo krys, do kterého vtrhla kočka!"

"Nedělej si starosti. Jedl jsi, Dáude ago?"

"Jedl, efendi."

"Máš stále ještě bolesti?"

"Nemám."

"Vystup tedy na střechu a uvidíš, jak rychle se vztekly satan změni v přítele. Ten hřebec nebyl nikdy v zavřeném prostoru a děsí se stáje. Také oděv zdejších lidí je mu cizí. Viděl dosud jedině muže zahalené do háiku. Na to jste měli pamatovat. Jak se kůň jmenuje?"

"Nemá ještě ani jméno, ani tajemství, je to dar a obojí mu měl dát teprve jeho nový pán."

Beduín volá na svého koně břitkým hlasem, a to buď jménem nebo podle barvy srsti. Půjdu teď na dvůr, nejprve tak, jak jsem, potom teprve v háiku, a uvidíte, jaký je v tom rozdíl."

Počkal jsem, až se všichni usadili se zkříženými nohama na střeše, otevřel jsem dveře a vyšel z chodby. Sotva mě hřebec uzřel, jal se hlasitě supět a musel jsem se před jeho kopyty rychle uchýlit zpět do chodby. Zůstal stát poblíž dveří a trvalo dost dlouho, než se uklidnil a odklusal. Pak jsem se zahalil do háiku a přetáhl si kapuci přes hlavu, takže jsem vypadal jako Beduín. V koutě místnosti, kam jsem se uchýlil, měli uskladněné nářadí potřebné k ošetřování koní. V koutě stála nádoba s nejlevnějším druhem datlí, kterými krmí koně. Nabral jsem si pořádnou hrst do kapsy. Hřebec stál na konci dvora s hlavou odvrácenou. Otevřel jsem tichounce dveře, takže mě ani neuslyšel. Diváci na střeše pozorovali hned mě, hned zase zvíře.

"Já hisán azrak - hej, síváku," zavolal jsem pronikavým hlasem. Zvíře bleskurychle po mně stočilo hlavu. Teď se rychlým skokem zachránit před jeho kopyty a rychle dokázat, jestli jsem se nemýlil! Kůň váhal, pozoroval mě se svěšenou hlavou. Roztáhl nozdry, zastříhal malými ušima a ovíval se ohonem. Byl strašně překvapený. To znamenalo dát všechno v sázku. Odlepil jsem se ode dveří, pokročil k hřebci a natáhl dlaň s několika datlemi. Ze střechy zaznívaly výkřiky hrůzy.

"Hej, síváčku!" lákal jsem hřebce a kráčet k němu pevným, i když rozvázným krokem. Tiše zařehotal, obrátil se a lehkým, půvabným obloukem ke mně přitáčil. Zastavil se těsně přede mnou, zapřel se zadními nohama do písku a stál s rozšířenými nozdrami jako přimrazený.

Pojď, síváčku, pojď, miláčku, na, srdíčko moje!" pobízel jsem ho a držel mu datle u pootevřených pysků. Mluvil jsem arabsky, řečí, kterou důvěrně znal. Očichal mi ruku, paži, rameno, vzal si datli, pak ještě jednu, až je nakonec spolykal všechny. Zvítězil jsem.

Pak jsem vytáhl z kapsy další porci, levou rukou mu ji nabídl a pravíci ho hladil po krásné šíji. Přitáhl jsem si jeho hlavu k sobě a zašeptal mu do ucha citát z koránu - súru, která mi právě napadla. Arab tento obřad opakuje svému milovanému koni večer co večer. Musí to být stále stejná súra. Jakmile ji odříká, uloží se zvíře ke spánku. Zvykne si na šepot tak, že pozdějšího majitele, který by navyklou modlitbu nevyslovil, neuznává a není ochotno jej poslouchat.

Hřebec strnul. Uhodil-li jsem jeho navyklou súru, nebylo rozhodující, důležitý byl jen sám fakt a šepot. Hřebec se tichounce ozval, pak zvedl hlavu a zaržal tak hlasitě, že jsem málem leknutím ucouvl. Začal se mi otírat o rameno a pak - jako by mě chtěl líbat - i o tvář. Objal jsem ho oběma rukama kolem krku a šeptal mu do ucha stále totéž. Znamenalo to pro něj, že nastává chvíle klidu, že se může uložit ke spánku. Stačil jsem zašeptat ještě několik veršů, potom se kůň

složil na zem. Vzápětí jsem ho následoval, uvelebil se mu mezi nohama a použil jeho těla jako podušky. Ze střechy se ozývaly hlasité projevy obdivu.

Pak jsem náhle vyskočil a zavolal.

"Chud bálak, il a' dá - pozor, nepřátelé!"

Rázem byl kůň na nohou a já jsem se vyšvihl do sedla, aniž zvíře projevilo sebemenší odpor. Celou půlhodinu jsem jezdil, prošel celou arabskou školu a nacházel u hřebce vzácné porozumění pro každý pohyb a stisk, jako bychom měli jednu jedinou vůli. Nakonec jsem seskočil a odměnil ho pohlazením a další porcí datlí. Pak jsem ho zavedl do stáje.

Když jsem odcházel, sledoval mě očima a tiše ržál.

Diváci si strachem sotva troufali slézt se střechy a do stáje mě sledovali s ještě větším strachem. Sotva je hřebec spatřil, začal vyhazovat všemi čtyřmi najednou. Uklidnil jsem ho hlazením a domlouváním, takže si na něho nakonec směli i sáhnout. Považoval mě už za svého pána a strpěl je.

Radil jsem, aby ho znovu pustili na dvůr. Objel jsem dvůr ještě několikrát kolem dokola, pak jsem vyzval podkoního, aby to také zkusil. Moc chuti neměl, nakonec si však dal říci. Hřebec se několikrát vzeplal, když jsem mu však domlouval, dal se přimět k poslušnosti. Pak jsme ho nechali pobíhat po dvoře a odebrali se k obědu.

Protože mrav země nedovoluje ženám a dcerám hostitele, aby jedly spolu s muži, a protože syn domácího se ještě stále nezbavil bolesti hlavy, obědvali jsme vlastně jen ve dvou. Majordomus už byl po obědě. Ale když přinesli horu tučné rýže s rozinkami, na níž trůnil celý skopec, ovšem bez hlavy a předních nohou, rozhostila se v pokoji tak libá vůně, že si Dáud aga najednou nápadně odkašlal. Když to nepomohlo, začal kašlat tak významně, že by Ismáil musel být opravdu barbar, kdyby mu neporozuměl. Zeptal se tedy černého nenasyty, nechce-li pojíst s námi.

"Děkuji, už jsem obědval," řekl zrudlý tlouštík.

Úmyslně jsem si užil krásný kus kýty a při prvním soustu jsem obrátil oči k nebi tak blaženě, že černoch neodolal. A hned měl po ruce výmluvu, proč se předtím jídla odříkal:

"Už mě zase tak strašně bolí žaludek, efendi, zase už cítím tu krutou prázdnotu. Když tedy jinak nedáte, ochutnám s vámi..."

Byl jsem zvědav, čemu říká ochutnat. Přitáhl si svoji podušku a bez nože, jen tak rukama vytrhl druhou kýtu a užuž ji nesl k ústům, když jsem ho zadržel:

"Počkej! Chceš snad umřít? Musíš se přece před jídlem sedmkrát poklonit směrem, kde leží Mekka!"

"Vždyť nehodlám jíst, chci jen kousek ochutnat."

"To je jedno, lékaře musíš poslouchat, jinak na to můžeš doplatit životem."

Dáud se zvedl a skutečně se sedmkrát hluboce uklonil. Pak teprve začal "ochutnávat". Připomněl mi mého tlustého tureckého přítele z Káhiry - dříve než jsem stačil sníst polovinu svého řízku, zmizela celá kýta v jeho útrokách. Potom mistrně obral ještě půl hrudi a k tomu spořádal lavinu rýže. Podkoní už ho znal, nevyšiml si ho a snažil se mu vyrovnat. Konečně zmizela hora rýže i všechno maso. Žrout si spokojeně utřel mastné prsty o ubrus a zhluboka si oddechl.

"Bolesti jsou tytam," povídal, "budiž Prorokovi čest a sláva. Následuje ještě něco?"

"K jídlu ne, ale co bude s úklonami?"

"Ó kalifové, málem bych byl zapomněl."

Ztěžka se zvedl a s tváří obrácenou k východu se snažil provést předepsané kruté cviky. Moc se mu to nedařilo, při každém předklonu padal na kolena, tažen k zemi svým ohromným břichem. Snažil jsem se zůstat vážný, přesto mi po tvářích tekly slzy smíchu. Byl to jen spravedlivý trest za to, že Dáud aga označil přítomnost křesťana v komnatě s citáty za zneuctění koránu.

Ted' prohlásil, že se cítí unavený a musí se chvíli prospat. Já s hostitelem jsme zůstali ještě sedět a podkoní mě ujišťoval, jak je šťasten, že se mi podařilo přivést hřebce k rozumu. Přiznal, že Evropan může být lepší znalec koní než Egyptan, a pozorně naslouchal mým radám, jak se sivákem v budoucnosti zacházet. Navrhl mi, abych si vyjel s koněm do pouště, což jsem s radostí přijal. Jaký požitek, letět s takovým zvířetem širokou pouští!

Hodlal jsem zbytku odpoledne využít k procházce městem, ani ve snu mě však nenapadlo, jaké mě čeká zajímavé setkání!

Zamířil jsem do středu města a míjel právě bíle natřenou hrobku jakéhosi šejka, za níž vedl přes kanál most. Když jsem se chystal vkročit na most, zpozoroval jsem nápadně vysokou, hubenou postavu v bílém s obrovským turbanem na hlavě. Neklame mě zrak? To je přece ten vyzáblý hofmistr mého tureckého přítele Muráda Násira! Ted' mě zpozoroval i on.

"Jsi to opravdu ty, Selime?" zvolal jsem.

"Jsem, jsem," potvrdil svým skřipavým hlasem, "budiž Alláhovi dík - právě tě totiž hledám."

"Myslel jsem, že jsi se svým pánem v Káhiře! Musí za tím vzet něco důležitého, když jste opustili město dřív, než bylo sjednáno."

"Mýlíš se, efendi, Murád Násir zde není, přijel jsem za tebou sám."

"Počkej, tady na mostě se o těchto věcech nebudeme dohadovat, bude líp, když si sedneme někam do kavárny."

Našli jsme si skutečně kavárnu, usadili se v klidném koutku a poručili si limonádu.

"Ted' mi tedy pověz, proč jsi mě hledal."

"Protože mi to můj pán nařídil," zněla ne právě duchaplná odpověď. "Murád Násir si nepřeje, abys tu byl sám," dodal Selim ještě.

"Myslí si snad, že se bojím?"

"To ne, ale je přece jen záhodno, abych tu byl s tebou. Jsem nejslavnější bojovník svého kmene a víš, že se nezaleknu nikoho na světě..."

"Až na strašidla, vid'?" přerušil jsem ho.

"Nežertuj, efendi! Proti duchům nelze bojovat puškou a dýkou, tam nepomáhá nic než modlitby."

"Ale vždyť to žání duchové nebyli."

"Mohly to být duše zesnulých, ty nelze zabít, jsou už stejně mrtvé. Konal jsem svou povinnost a bděl za dveřmi. Jen mi pošli živé nepřátele - padesát, sto, tisíc lidí - a uvidíš, jak hrdinně je přemůžu. Má odvaha je jako bouře v poušti, před mou neohrožeností se chvějí i skály. Murád Násir mě posílá, aby sis byl, zaštitěn mou bdělostí a přízní, jist životem."

"Já si však myslím, že ho k tomu vedly ještě jiné důvody."

Starý, zbabělý, ale dobromyslný Selim jistě mluvil pravdu, zato Murád Násir měl určitě ještě jiné motivy, než onu směšnou výmluvu. Uvažoval jsem a došel k jedinému přijatelnému závěru: Turek mi nedůvěřoval. Myslel si snad, že mu teď, když za mě zaplatil a dal mi ještě něco navíc, uteču? To by byl neodpustitelný nedostatek důvěry. Nebo si myslí, že bych mu zde, v Asijútu, chtěl zhatit jeho plány? Pak mi je měl upřímně svěřit. Najednou se mi tlustý Turek jevil v jiném světle, má důvěra k němu byla otřesena. Připadal mi vypočítavější a sobečtější. Napadl mi rajjis efendiná, člověk v každém ohledu tak otevřený: proč náhle zmlkl, když padlo Murádovo jméno? Jistě to nebylo jen proto, že už Turkovo jméno slyšel! Jakmile se Ahmad Abd el Insáf vrátí, dovím se určitě co a jak. Zatím musím přítomnost a "hrdinnou ochranu" Selimovu snášet.

To budeš chtít bydlet se mnou pod jednou střechou, ne?" zeptal jsem se.

"Samozřejmě. Kde jsi ubytován?"

"V pašově paláci. A nevím, budou-li ochotni přijmout tam i tebe."

"Pochybuješ o tom snad? Nu ovšem, jsi nevěřící a nemůžeš vědět, že islám prikazuje svým stoupencům neomezenou pohostinnost. Ještě k tomu jsem nejslavnější muž kmene. Oznámím tedy svému bytnému, že musím jak jeho, tak svého přítele opustit a ubytovat se v paláci."

"Je tu s tebou ještě nějaký přítel?"

"Ano, seznámili jsme se na lodi a vystoupili společně v Asijútu. Je to obchodník, přijel sem nakupovat. Zůstaň zde zatím, půjdu mu oznámit, jak se situace změnila."

"Počkej ještě, až si zjistíme, budou-li v paláci ochotni tě přijmout."

Nebylo mi příjemné žádat, aby Selima v paláci ubytovali, ale nedalo se nic dělat, "největší hrdina svého kmene" se ode mne zřejmě nehodlá ani na chvíli hnout. Už ve dveřích jsem zpozoroval tlustého majordoma, který přijímal mě i rajjise efendiná. Dáud aga se mi hluboce poklonil a prohlížel si mého průvodce. Když jsem ho představil a vysvětlil, že má za úkol mě chránit, hned souhlasil.

"Ať bydlí u mne, efendi! Urazil jsem tě, a ty ses přestěhoval k podkonímu. Nahlížím, že tvoje přítomnost je našemu domu jen ke cti, dej mi tedy příležitost, abych svoji chybu napravil tím, že budu hostitelem tohoto muže."

To mi přišlo vhod - tak bude Selim přece jen trochu dál a nebude mi tolik na obtíž. Také on hned souhlasil.

"Vidíš, že jsem měl pravdu, efendi! Moje vlastnosti mi otvírají dveře všech domů, všech stanů. Musím se však především rozloučit se svým domácím a se svým přítelem. Hned tu zase budu. Necht' prodlouží Alláh dny vašeho života a dovolí vám těšit se z mé přítomnosti!"

Odešel. Co teď? Mám na něho počkat doma, nebo se projít po městě? Právě jsem se chystal vykročit ze dvora, když se objevil podkoní a prosil, aby směl jít se mnou. Sotva to uslyšel černocho, prohlásil, že by na sebe uvalil hněv Prorokův i všech kalifů, kdyby se k nám nepřidružil. Prosil jen, abychom chvilku počkali, než zařídí, aby Selima za jeho nepřítomnosti náležitě přijali. Také Ismáíl ibn Chalíl se šel připravit. Za chvilku se oba objevili ve svátečním šatu.

Majordomus přivedl s sebou dva běžce a dva černocho. Běžci měli s bílými holemi kráčet před námi a razit nám cestu, kdyby se ukázala potřeba, kdežto černoši průvod uzavírali a stavěli kolemjdoucím na odiv drahocenné dýmky a váčky na tabák.

Tak jsme pomalu a důstojně kráčeli ulicemi Asijútu. O městě není mnoho co říci, není to sice Káhira, ale vypadá stejně, jen je menší a jinak rozložené. Je tu všude plno prodavačů vody, ovoce a chleba, pohaněčů oslíků, nosičů břemen, jsou to Turci, Koptové a feláhové stejně jako tam. V bazarech všude nával lidí, ale naši běžci dav odháněli, mávali holemi a tloukli kolem sebe tak, že jsme měli cestu volnou. Úcta, s níž všichni majordoma zdravili, dokazovala, jak vlivné a důležité má postavení. Krátká a pomalá procházka ho tak unavila, že při každém kroku naříkal a prohlašoval, že hladem nemůže ani o krok dál, že musí honem do nějaké sufy.

Sufra znamená vlastně jídelní stůl, v tom smyslu jsem ten výraz neznal, byl jsem tedy zvědav, kam nás tlouštíkové zavede. Poručil běžcům, aby zabočili do postranní ulice a postavili se jako stráž po obou stranách jakýchsi domovních dveří. My sami jsme se octli v nevelikém dvorku, kde ležely podél zdi několika řadami podušky. Seděli tam hosté, každý měl před sebou hliněnou mísu, ze které si oběma rukama nabíral. Čistota tu zřejmě nehrála velkou roli, to mi bylo jasné na první pohled. Nadto se dvorkem táhl pach žluklého oleje, takže by mě - i kdybych měl hlad - okamžitě přešla chuť k jídlu.

Dáud aga si to namířil k několika volným poduškám a my jsme ho následovali. Oba černoši si přidřepli před nás, aby nám mohli zapalovat dýmky. Přišel špinavý sluha a zeptal se, co si budeme přát. Tlouštíkové mu odpověděl pouhým zvednutím tří prstů.

"Pro mě ne, já jíst nebudu," řekl Ismáíl. Rychle jsem tedy prohlásil, že ani já jíst nehodlám.

"A přece tři," řekl tlouštíkové a znovu zvedl tři prsty. Přinesli misky s hnědozelenou kaší, která vypadala jako bláto. Marně jsem koukal a čenichal, nepodařilo se mi uhodnout, co by to mohlo být.

"Ochutnej, z lásky ke mně," přistrkoval mi majordomus jednu z mis.

"Děkuji ti, Dáude ago, mé tělo si však teď právě nežádá potravu, nech si chutnat!"

"Je to pramen všeho blaha, mletá čočka vařená v oleji. Povznášá duši k nejčistším citům a posiluje srdce v útrapách tohoto světa." Zalovil svou sádelnatou černou rukou v kaši, uhnětl kouli a strkal mi ji k ústům.

"Ochutnej."

"Přeji ti vznešené city a silné srdce, jen klidně jez."

Vstrčil si kouli do úst a škodolibě se usmíval.

Vy křesfané nevíte, co je dobré. Vždyť už Ezau prodal prvorozenství Jakubovi za čočku vařenou v oleji. Ale o tom ty asi nic nevíš."

"Oho! Ta historie s čočkou je z naší bible, odkud ji Mohamed opsal. Jenže Písmo svaté nikde neříká, že by ta čočka byla vařená v oleji."

Vyprázdnil jednu po druhé všechny tři mísy, pak si je, jak to dělávají nezvedené děti, ještě vytíral ohnutým ukazováčkem. Přitom se podílel na naší rozmluvě. Po zdařilém zkrocení hřebce byl podkoní přesvědčen, že znám všechno na světě, a stále se mě jen vyptával. Když jsme se konečně vrátili domů, krčil se ve dvoře houf slepých dětí. Pohled na ně byl opravdu srdceryvný a odpuzující. Oči jim otekly na hnisavé polokoule, na nichž se usadil drobný hmyz a mouchy. Je to strašná nakažlivá nemoc. Rychle jsme tedy mezi děti rozdělili peníze a poslali je pryč. Ta malá oběť, kterou jsem tlouštíkovi uložil, nijak nezatežovala mé svědomí, peněz měl dost.

Začalo se stmívat, pak se náhle snesla tma. Večeři se mnou sdílel jen Ismáíl. Ptal se sice, nemá-li pozvat i mého průvodce, upustil však od toho, když jsem mu vysvětlil, že Selim je jen sluha jednoho z mých známých.

Po večeři mě hostitel vyzval na partii šachu. Sotva jsme si rozestavili figurky, strhl se venku podivný hluk. Ozývalo a mísilo se několik hlasů, takže jsme v domnění, že došlo k nějakému neštěstí, vyběhli na dvůr. Stáli tam štolbové a sluhové a upřeně civěli na nebe.

"Zatmění měsíce! Zatmění měsíce!"

Měli pravdu, měsíc potměl. Nevěděl jsem, že má k tomu přírodnímu jevu dojít. Byl úplněk. Stín Země - šedý, ne měďnatě rudý - se pomalu kladl na kotouč měsíce, z něhož byl nakonec viditelný jen nepatrný srpek. Mně se to zdálo velice zajímavé, ale ostatní měli zřejmě strach. Přifuněl tlustý majordomus, za ním se klátil vyzábělý Selim.

"Vidiš, efendi, jak měsíc mizí? Můžeš nám vysvětlit, co se to děje?" křičel Dáud aga, sotva mě spatřil.

"Země stojí mezi sluncem a měsícem a vrhá na měsíc stín."

"Mezi sluncem a měsícem? Vrhá stín? Už jsi ten stín někdy viděl?"

"Už často a teď ho vidím znovu."

"Jsi pramen moudrosti a studnice vědy, efendi. Ale o slunci a měsíci a hvězdách mluvit nesmíš, těm nerozumíš; cožpak nevíš, že to satan zatemnil měsíc?"

"A proč by to dělal?"

"Aby nám naznačil, že nás čeká neštěstí. Toto zatmění znamená neštěstí pro celý svět a pro mě osobně ještě varování před zvláštním nebezpečím."

"Pro tebe? Co ty máš se zatměním měsíce společného?"

"Mnoho. Vidiš tento amulet, který nosím na krku proti zatmění měsíce?"

"Zatmění měsíce je normální přírodní úkaz, ale i kdyby v sobě skrývalo nebezpečí, nemůže tě před ním ochránit žádný amulet."

"To říkáš ty, křesťan. Co může křesťan vědět o měsíci? Vždyť znamením křesťanství je kříž a znamením islámu měsíc. Musíme tedy o měsíci vědět víc než vy."

Mohl jsem ho porazit jedině jeho vlastními argumenty:

"Je vaším znamením novoluní nebo úplněk?"

"Ani jedno, ani druhé - půlměsíc."

"Dnes je však úplněk."

"Nevím, co bych ti na to řekl, efendi. Novoluní jsem vlastně ještě nikdy neviděl."

"Tak netvrď, že měsíci rozumíš a nesnaž se pronášet soudy o zatmění. Znamením islámu ostatně nebyl původně půlměsíc, nýbrž Mohamedova zakřivená šavle. Když váš Prorok vytáhl v měsíci ramadánu v druhém roce hidžry proti Mekce, nasadil šavli na tyč, aby ji jako prapor nesli v čele vojsk. Šavle mu dopomohla k vítězství a stala se symbolem každého dalšího tažení. Jenže jednou se rukojeť ulomila a zůstala jen zakřivená čepel. Ta měla podobu půlměsíce, což bylo pro kalífa Utmána důvodem prohlásit půlměsíc za symbol islámu vůbec."

"Alláh, Alláh! Vždyť ty znáš dějiny a tajemství všech náboženství," divil se.

"O měsíci vám mohu ještě prozradit," dodal jsem, "že je od země vzdálen 385 080 kilometrů, v průměru měří 3840 kilometrů, je tedy padesátkrát menší než naše země. Jeho nejvyšší hora je vysoká 7200 metrů."

Všichni zmkli. Egypt i Turecko sice zná metrickou soustavu, ale že by se daly změřit takové vzdálenosti, to nešlo nikomu do hlavy. K tomu, aby mi uvěřili, jim scházely předběžné znalosti. Modlili se, vzývali korán a naříkali, dokud zatmění neskončilo. Ale ani potom se neupokojili, čekali, že se účinek přece jen dostaví. Dlouhý Selim chtěl zůstat se mnou, řekl jsem mu však, že půjdu spát, načež se s tlouštíkem odebral do svého pokoje.

DOBRODRUŽSTVÍ V POUŠTI

8

Nazítí po snídani přivedli koně. Smluvená projížďka měla být podniknuta ve větší společnosti, než jsem původně myslel. Černý majordomus si nedal vzít, aby nás nedoprovázel, a také Selim tvrdil, že musí jet se mnou, neboť je mým ochráncem. Ujišťoval jsem ho sice, že si dělá zbytečné starosti, byl však neústupný.

"Jsem největší hrdina a nejlepší jezdec svého kmene, efendi, kdežto ty jsi cizinec a já jsem tě nikdy neviděl v sedle. Kdyby sis zlomil vaz, ponesu odpovědnost já. Proto zůstanu s tebou a nepustím tě z očí."

"Jsi-li opravdu tak vynikající jezdec, jak tvrdíš, nesmíš se ode mne vzdálit ani na krok, jinak si budu tvému pánovi stěžovat, že jsi špatný ochránce, že na tebe není spolehnouti."

"Bude-li třeba, pojedou o závod i se zlými duchy samumu."

Byl tak sebevědomý, že jsem se už nyní těšil na ostudu, která ho nemohla minout. Bylo nás tedy šest: Dáud aga, Ismáíl, Selim, já a dva štolbové. Krokem jsme projeli město a šinuli se vzhůru k skalním hrobům. Z výšin, které dělily údolí Nilu od Libyjské pouště, jsme viděli širokou písčitou rovinu, lesknoucí se rudě v paprscích slunce. Pak jsme zase sjížděli s kopce, stále ještě zcela mírného. Teprve dole se podkoní ozval:

"Předjeme do cvalu, efendi, místa je tu v poušti dost."

Dal svému koni ostruhy a vyletěl vpřed, my ostatní jsme následovali. Sotva jsme vyjeli, snažil se můj kůň tryskem ujet ostatním. Musel jsem pevně svírat otěže v rukou a koleno mu tisknout boky, abych přemohl jeho netrpělivost. Ostatní si toho nevšimli. Seděl jsem ostatně v sedle, jako to dělají lovci préríi - s nohama nataženými dozadu a s horní částí těla nahrbenou nad tělo zvířete, na což není zrovna bohatýrský pohled. Je to však pohodlné a odlehčuje to zadním nohám koně. Ostatní seděli na svých ořích po arabském způsobu, rovně a hrdě, s výjimkou Dáud agy. Mohl tedy snadno vzniknout dojem, že jsou lepší jezdci než já. I Selim jel docela slušně a měl dobrého koně, nemohl jsem mu tedy zazlívat, že se na mne dívá trochu spatra. Ted' ovšem, když jsme přešli do cvalu, chtěl můj bakkárský hřebec ukázat co umí. Stále ještě jsem ho

zdržoval, takže jsem zůstal spolu se Selimem poslední. Oba štolby, kteří měli vlastně tvořit závěr skupiny, přešla nakonec trpělivost, mihli se kolem a předjeli nás.

"Rychleji, rychleji, efendi!" vykřikl Selim, "musíme je dohonit nebo se nám vysmějí."

"To nejde, mohl bych spadnout s koně," předstíral jsem.

"Alláhu, Alláhu, přede všemi mě zahanbuješ, budou si myslet, že neumím jezdit, a já jsem přece nejodvážnější jezdec pouště. Uznáváš alespoň, že bys byl beze mne ztracen?"

"Ano, to musím bohužel uznat."

"Jen to, prosím tě, řekni mému pánovi, až přijde. To mu dokáže, jaký jsem nenahraditelný. Rychleji, snaž se přidat, efendi! Kdybys ztratil rovnováhu, podržím tě v sedle."

Abych ho ještě utvrdil v jeho omylu, choval jsem se neohrabaně, klátil se doleva a doprava, jako by mě stálo námahu udržet se vůbec v sedle. Selim bědoval, neboť ostatní už byli hodný kus cesty před námi a vzdálenost se stále zvětšovala. Jen tlustý černoch jim nestačil a držel se někde mezi nimi a námi. Leccos už jsem viděl, ale tak směšnou figuru na koni nikdy. Měl z nás všech největšího koně a na těžkém čtvernožci seděla černá nestvůra s roztaženými nohama a shrbenými zády.

Podkoní byl už tak daleko vpředu, že cítil povinnost počkat. První k němu dorazil černoch, bědoval a jeho kůň funěl, jako by za sebou měli už hodinu trysku.

"Co je s tebou, efendi, nestačíš nám?" zeptal se mě Ismáíl. "Neumí jezdit," odpověděl Selim za mne. "Umí snad zkrotit koně, ale jezdit ne, kdybych ho nechránil, dávno už by si polámal ruce a nohy. Je to zrovna trest vydržet vedle něho."

"Pravdu díš, je to trest a ty to nedokážeš," řekl jsem.

"Co to povídáš, cožpak jsi zůstal zpět kvůli mně? Udělej mi tedy tu radost a přidej!"

"Vždyť mi nepostačíš."

"Ach, Alláhu, není na světě jezdce, kterého bych nepředjel. Chceš se vsadit?"

"Nemám to ve zvyku, ale budiž!"

"Viděl jsem, že vlastníš zlaté anglické mince, říká se jim libry a každá má cenu více než sto piastrů. Chceš se o jednu vsadit?" Napjatě se na mne zadíval. Byl svatosvatě přesvědčen, že sázku musím prohrát.

"Máš taky takové mince?" zeptal jsem se ho.

"To ne, ale dost piastrů, abych se mohl vsadit jako rovný s rovným."

"Dobře tedy, sto piastrů proti jedné anglické libře. Obojí dáme podkonímu, a kdo vyhraje, tomu výhru vyplatí. Souhlasíš?"

"Souhlasím," odvětil Selim, "za pár minut zmizí lesk tvé mince v mé kapse. Jsem rychlý, jsem nepřemožitelný. Nikdo, a ty nejméně, mě nedohoní."

Rozjeli jsme se. Zpočátku jsem svého siváka držel na uzdě, aby mi Selim stačil.

"Vidíš, zvítězím!" triumfoval.

"Hned uvidíš pravý opak, a za dvě minuty už neuvidíš vůbec nic, ani mě ne!"

Povolil jsem otěže. Hřebec už na to jen čekal, hlasitě zaržál, radostně vyhodil všechny čtyři do vzduchu a rozletěl se vpřed tak, že by byl nejistý jezdec podlehl závratí. Chránil jsem se dát mu ostruhy, věděl jsem, že tak ušlechtilé zvíře ostruhy nesnáší. Mluvil jsem k němu, vlídně ho pobízel a on mi dokonale rozuměl. Ostatní mě s křikem následovali, ale jejich hlasy postupně slábly, neboť poušť jako by mizela pod kopyty mého siváka. Když jsem se za minutu obrátil, vypadali ostatní jako postavičky děcek na houpacích koních, pak už z nich zbývaly jen body a nakonec zcela zmizeli. Byl bych se měl zastavit, to mi však ani na mysl nepřišlo. Dosyta jsem vychutnával radost projíždky na takovém koni! Zvíře mělo stejnou radost, čas od času radostně zarehtalo, a když jsem je pohládl po šíji, vydalo temný prsní tón - výraz rozkoše.

Tak jsem jel asi tři čtvrti hodiny stále kupředu, pak jsem širokým obloukem zabočil doprava. Dalo se totiž čekat, že ostatní pojedou v mých stopách, a chtěl jsem je zmást. Za půl hodinky jsem opsal půlkruh, který mě dovedl zpět do vlastních stop. Moji společníci už tudy přejeli, viděl jsem stopy jejich koní a rozjel se za nimi. Brzo jsem je uviděl před sebou, zatímco oni byli přesvědčeni, že jsem někde bůhvíkdě před nimi. Napjatě sledovali terén, takže mě nezpozorovali dřív, než jsem se jim přiblížil na dvacet koňských délek. Zavolal jsem hlasitě: "Kampak máte namířeno?"

Strašně se podivili, když mě uviděli za sebou. Tlustý majordomus byl zpocený jako okno v zimě a funěl jako parostroj.

"Odkud se tu bereš, efendi?" zeptal se mě s tak hloupým výrazem, až jsem se rozesmál.

"Tamodsud," ukazoval jsem za sebe. "Dělám to jako slunce - na západě zacházím a na východě vycházím."

"Kdo to má chápat? Byli bychom jeli dál a dál, snad až na konec světa."

"Tak daleko snad ne. Jeli jste v mých stopách, které by vás dovedly obloukem zpět. Vidiš, jak báječný závodník je ten hřebeč. Ismáíl ibn Chalíl byl neprozřetelný."

"Jak to neprozřetelný? Naopak, naučil jsi ho nosit jezdce, a připravil ho tím na to, že bude nosit i mě a svého pána, pašu."

"To je sice pravda, ale co kdybych ho ukradl?"

"Ukradl?" zarazil se Ismáíl a leknutím zbledl. Uvědomil si, co se mohlo stát, kdybych nebyl čestný muž.

"Ano, ukradl. Představ si, že bych se nevrátil. Byl bys mě dohonil?"

"To ne; Alláhu, Alláhu, v jakém jsem to byl nebezpečí!"

"V žádném - nejsem zloděj. Ale tento hřebeč má cenu sto tisíc piastrů, to by mohlo znamenat pokušení i pro poctivého muže."

"Máš pravdu, efendi, máš pravdu. Ach kalifové, ach Alláhu, co bych si jen počal! Hřebeč byh nemohl nikdy nahradit a paša, nechť je mu život po dlouhá léta zachován, by mě dal umrskat k smrti. Budu se držet vedle tebe."

"To bys nedokázal, kdybych se ti chtěl mstít za tvou nedůvěru. Ale co je se sázkou? Máš v úschově naše peníze. Kdo je vyhrál?" "Samozřejmě ty."

"Sem s nimi tedy! A Selim, který se nazval nejodvážnějším jezdce všech kmenů, ať opakuje, že bych si bez něho zlomil vaz."

Ismáíl mi podal peníze a já jsem je strčil do kapsy. Selim se tvářil, jako by ho potkala největší pohroma světa.

"Jsi pramen veškeré dobroty a milosrdenství, dosvědčíš mi, že tě nemůžu ochraňovat, když jsi daleko, a že jsem jen ubohý sluha, politováníhodný otrok svého pána, Muráda Násira."

"Nejsi tedy jeho i mým ochráncem?"

"Ne ne," začal se dušovat. "Jsem nejchudší muž všech kmenů a osad. Jsem jako vzduch, který nikdo nevidí, jako suché zrno rýže v poušti. Kdyby si Alláh posvětil na můj měšec, nenašel by nic než symbol nejhorší chudoby. Jeden piastr znamená pro mě jmění, jehož ztráta v mé duši budí hrůzu a beznaděj."

Věděl jsem, kam míří, ale předstíral jsem prozatím, že nechápu. "Prozradím ti, co ti vynese bohatství: sázej se co nejčastěji, pokud možno s jezdci. Jako nejodvážnější jezdec svého kmene, který dokáže jezdit s větrem o závod, musíš každou sázku vyhrát a zbohatneš!"

"Nežertuj, efendi, jsem sice opravdu nejlepší jezdec pouště, ale můj kismet si přeje, abych prohrával. Chtěl jsem ti dokázat svou oddanost a ty bys teď chtěl tý z krve chudáka? Kdo polyká piastry žebráka, bude mít v pekle zatopeno víc než ostatní. Nezapomeň na to, Karo ben Nemsí efendi!"

"Můžeš svých sto piastrů získat zpět, jestli podle pravdy přiznáš, že mi nejsi skutečným ochráncem."

Bylo zle. Selim se nechtěl zesměšnit ani vzdát svých peněz, které bych si stejně neponechal. Prohlásil proto:

"Když jinak nedáš, efendi, přiznávám, že moji ochranu nepotřebuješ."

"Ne ne, háček je v něčem jiném. Musíš přiznat, že nejsi správný muž na správném místě."

"Jsi tvrdý, efendi. Prokáži ti však laskavost a splním tvé přání. Přiznávám to. Jsi spokojen?"

"Ano. Tady máš svých sto piastrů, sázet se už asi tak hned nebudeš."

Zastrčil peníze a okamžitě se znovu začal tvářit jako můj ochránce a příznivec. Byl nepolepšitelný, ale dlouho se na něj člověk zlobit nemohl. To jeho přehánění z něho teprve dělalo pravého Selima. Vraceli jsme se do města, tentokrát jinou cestou, podkoní mi totiž chtěl ukázat Tell es Sir - pahorek tajemství. Tvrdil, že tam vede brána do pekel.

Na obzoru se táhly libyjské vrchy, dole v poušti pod nimi se zvedal nevelký pahorek, vypadal jako pouhá hromada písku. To byl onen "pahorek tajemství".

Proč myslíš, že je zde brána do pekel?" zeptal jsem se podkoního.

"To nevím, slyšel jsem to od lidí, kteří to zase slyšeli od někoho dalšího. Lidé o tom hrozném místě neradi mluví, vyhýbají se mu. Ty však jsi muž vědy, a protože jsi zachránil život mého syna lahvičkou životodárné tekutiny a protože miluješ každou pozoruhodnost, upozornil jsem tě na ně."

"Děkuji ti, rád si tam jednou zajedu."

"Nedělej to, efendi, kdyby byl šejtan právě nablízku, vystrčil by ze země drápy a stáhl by tě k sobě do hlubin.

Mnohému se to už přihodilo a zmizel navždy."

"To je sice možné, ale za to nemůže čert. Budou zde asi propadliny, do nichž se ti lidé zřítíli."

"Nikdo dosud takové díry nespátral!"

"Protože jsou zasypané pískem. Vítr v poušti vane od západu k východu, žene písek svým směrem a ten časem zaplní všechny prohlubně."

"Vysvětluješ si to podle své vědy, my však jsme stoupenci Prorokovi a bojíme se jícnu pekla. Chceš-li tento pahorek opravdu propátrat, prosím tě, abys s naším doprovodem nepočítal. Zůstaneme na úpatí, tam na tebe počkáme."

Teď tu před námi ležel onen písečný kužel, ne vyšší než třicet metrů. Svah nebyl příkrý, ale písek jemný a sypký, až měl člověk pocit, jako by se brouzдал moukou. Abych viděl na všechny strany, vystupoval jsem v serpentínách. Nic zvláštního jsem však neviděl a nahoře jsem stanul v holém písku. Písek, všude jen písek, nic víc. Bůhví jak ta hloupá pověst mohla vzniknout. Poblíž Asijútu byly četné hrobky, možná že by se i zde našla jeskyně s hrobkami. Dole pod sebou jsem viděl své společníky. Zdálo se, že si dlouhý Selim chce napravit pověst, seděl na koni a nechal ho předvádět nejrůznější skoky a obraty. Po něm to zkoušel i černý tlouštík. Později mi ostatní prozradili, že mezi nimi došlo k hádce, kdo je lepší jezdec.

Dáúd aga chtěl svého koně přinutit, aby se vzepjal a otočil na zadních kolem vlastní osy. Kůň, těžkopádný a nevrlý, se bránil, vyhazoval a dupal, až najednou zapadl zadními nohama hluboko do písku. Stačil se ještě vyhrabat ven, ale černoch ztratil rovnováhu a zmizel beze stopy.

Ostatní ječeli hrůzou jako blázni a prchali z nebezpečného místa. Běžel jsem dolů. Ismáíl na mě křičel:

"Vidiš, že jsem měl pravdu, efendi. Je to jícen pekel, spolkl Dáuda agu! Včerejší zatmění měsíce mu to předpovědělo."
"Nesmysl," řekl jsem. "Byla to díra zakrytá pískem, který se pod kopyty zvířat sesul. Teď záleží jen na tom, jak je díra hluboká. Vede-li šachta kolmo dolů, je zle. Je-li však vodorovná, dostaneme tloušťku rychle zase ven."
"Ta díra vede přímo do pekel," tvrdil podkoní. "Dáud aga je ztracen a my už nikdy neuvidíme ani jeho tělo, ani jeho ducha."

"Jeho ducha jsi snad ani dosud neviděl. Pojďte se mnou k otvoru, musíme to zde prozkoumat."

"Alláh uchovej!"

"Jsem stoupenec Prorokův a ani ve snu mě nenapadne přibližovat se peklu."

"Tak dost," rozzlobil jsem se, "mluvíte o vchodu do pekel a o ohni pekelném. Viděli jste už někdy oheň bez dýmu?"

Cožpak nechápete, že kdyby tam bylo peklo, musel by z díry vycházet kouř?"

Tato námitka se neminula účinkem, který se ještě vystupňoval další poznámkou.

"Ty, Selime, o sobě tvrdíš, že jsi největší hrdina všech kmenů, a přitom se bojíš otvoru v zemi! Styď se! Kdyby to byl jícen pekel musela by země vydávat hrozný žár. Vaše obavy by pro Dáuda agu mohly mít osudné následky. Je pravděpodobné, že se nám podaří vytáhnout ho na povrch, budeme-li však otálet, můžeme zavinit jeho smrt. Pojďte a nebudte zbabělí!"

Šel jsem k místu neštěstí, ostatní si dodali odvahy a plížili se pomalu za mnou. Asi půldruha metru od okraje díry jsem zůstal stát a naklonil se vpřed. Stěny byly z písku, neviděl jsem však dost hluboko. Udělal jsem tedy ještě krok kupředu. Půda mi povolila pod nohama a sotva jsem uskočil, propadlo se i místo, kde jsem předtím stál.

"Honem zpátky, efendi," křičel Selim. "Je to opravdu peklo, možná že je to oddělení, kde se duše nevěřících navěky třesou zimou, a proto není vidět dým. Pomodleme se fátihu, vraťme se domů a poděkujme Alláhovi, že jsme se nepropadli do země také."

Ostatní spěchali ke svým koním. Předešel jsem je však, vytáhl revolver a pohrozil jim:

"Při vašem Prorokovi a všech kalifech, každého, kdo vsedne na koně, sestřelím ze sedla!"

Polekali se a ustoupili. Podkoní se však rozzlobil:

"Chceš být vrahem svého hostitele, efendi? Co od nás žádáš?" Dlouhé otálení a vyjednávání se mohlo tloušťkovi stát osudným. Sám jsem mu pomoci nemohl, potřeboval jsem k tomu ostatní.

"Sundejte s koní otěže a řemení," poručil jsem. "Když to všechno svážeme, vznikne dlouhý řemen, a ten právě potřebuji."

Brzo bylo řemení skutečně svázáno v dlouhý kožený pás, jehož konec jsem si přivázal vzadu k opasku. Druhý konec měli ostatní pevně držet, aby mě mohli vytáhnout, kdyby nastalo nebezpečí. Přistoupil jsem znovu k místu nehody, zalehl a opatrně se plazil po zemi jako po tenkém ledě, když chce člověk zachránit tonoucího. Muži pomalu pouštěli řemen, aby zůstal stále napjatý. Hlavu jsem měl ještě asi půl metru od otvoru, když se protější stěna zřítíla; na mé straně však půda držela. Měl jsem dojem, že z hlubin, kam jsem stále ještě nemohl dohlédnout, slyším jakési chroptění.

Posunul jsem se ještě o kus dál a pohlédl dolů. Co jsem uviděl, bylo opravdu překvapující. Díra byla asi dva a půl metru hluboká. Stěny v dolejší části byly z černých nilských cihel a měly v průměru asi půldruha čtverečního metru, směrem nahoru se otvor značně rozšiřoval. Tmavé cihlové stěny se podobaly vnitřku čtyřhranného komínu, uzavřeného nahoře cihlovým stropem. A tento strop byl právě pokryt pískem, zřejmě však zpráchnivěl nebo povolil, písek na něm příliš tížil, a tak se strop pod kopyty těžkého koně provalil. Z písku, který se do otvoru sesypal, čouhala horní půlka tloušťkova těla! Dáud aga měl ruce sepnuté a oči zavřené. Mrtev nebyl, neboť z jeho odulých rtů vycházely chrčivé steny, které jsem prve zaslechl. Teď bylo důležité zjistit, jak hluboká je černá cihlová šachta. Nakláněl jsem se zřejmě nad staroegyptskou stavbou, na níž se v průběhu staletí nahromadil písek, až pod jeho nánosem zcela zmizela. Možná že šachta byla dost hluboká, písek ji však tak ucpal, že v něm tloušťka zůstal po pás vězet. Kdyby se písek uvolnil, Dáud aga by se beznadějně propadl. Pokus o záchranu byl tedy věc dost nebezpečná. Protože jen sténal, ale nijak se nepohyboval, myslel jsem, že je raněn a v bezvědomí. Zavolal jsem na něho jménem. Odpovědí mi bylo hlasité zachroptění. Opakoval jsem volání, načež mi Dáud aga odpověděl matným hlasem:

"Zde jsem, Asraeli!" Měl mě tedy za anděla smrti.

Dáude ago," zařval jsem, "otevři oči a rozhlédni se kolem sebe."

"Nemůžu, jsem mrtev," odpověděl už slyšitelněji.

"I mrtví musí, až se probudí, otevřít oči. Jen to zkus a podívej se vzhůru."

Uposlechl a uviděl mě.

"To jsi ty, efendi? Jsem tedy v pekle. Ach Alláh, Alláh, do našeho nebe nesmí přece křesťan vstoupit, jsme tedy oba v pekle."

Jak ho zbavit utkvělé představy, která tak ztěžovala záchranu? Jedině zmínkou o jeho věčném hladu!

"Ano, jsme v pekle," řekl jsem, "ale spadl jsi jen do malé díry. A až tě vytáhneme, pojedeme domů do Asijútu, kde nás čeká oběd. Mám hlad."

"Já také," ožil náhle, otevřel doširoka oči a jasně, tázavě se na mě zadíval.

"Pospěšme si," řekl jsem, "raněn nejsi?" "Ne, nejsem-li vůbec po smrti."

"Jsi k smíchu. Kde máš nohy? Stojíš nebo sedíš v písku?" Sedím na cihlové podlaze."

"Ulevilo se mi. Nebyla tam tedy hluboká šachta, tloušťka seděl ve vodorovné podzemní chodbě, do které se propadl větrací šachtou. "Vstaň," přikázal jsem mu, "půjde to, nejsi přece zcela zasypan." Dáud aga uposlechl. Ale tak lehké, jak jsem si představoval, to přece jen nebylo. Prostor byl úzký, jeho tělo těžké, nakonec to však přece jen dokázal. Konečně stál a já jsem se mohl paží dotknout jeho hlavy. Písečná vrstva, na níž jsem ležel, byla dost pevná. Černoch si zhluboka oddychl.

"Ó Alláh, ó nebesa, ó Mohamede, opravdu tedy nejsem mrtev, žiji, pojedu domů a sním celého skopce. Vidím jen tebe,

efendi, kde jsou ostatní?"

"Stojí za mnou, hned je uvidíš. Umíš šplhat?"

"Neumím. Copak si myslíš, že jsem kočka?"

"Spustím se tedy dolů a nadzvednu tě."

"Ale potom budeš dole zase ty. Jak tě dostaneme nahoru?"

"Vyšplhám se po řemeni. Počkej chvilku!"

Vysvítlil jsem svým průvodcům co dělat; dodali si konečně odvahy a následovali mě k otvoru. Udělali na řemeni smyčku a dvojitý konec spustili dolů. Sešplhal jsem po něm a tísnil jsem se na malém prostoru tak, že se mi jen s námahou podařilo omotat tloušťkoví řemení kolem prsou a upevnit na zádech. Teď jsme ho mohli vytáhnout, musel jsem jej však zároveň zvedat, aby písek nepovolil a nezasypal nás. Zbývala jediná možnost: pomalu jsem dosedl do písku mezi jeho roztažené nohy. Dáud aga se mi opřel o ramena, muži nahoře táhli a já dole jsem pomalu vstával, opíraje se rukama o stěny. Byla to těžká robota. Většinu námahy jsem nesl já, protože muži nahoře nesměli celou silou táhnout, aby písek nepovolil. Ale podařit se to muselo, a když jsem konečně stál na nohou, přesahovala horní půlka tloušťkova těla okraj prohlubně a ostatní ho posledním trhnutím vytáhli celého. Škubli řemením tak prudce, že udělal několik kotrmelců a zůstal pak s nářkem ležet. Nakonec mi shodili dolů řemení a já jsem se vyšplhal nahoru bez obav, že se stěny a okraje díry pode mnou zhroutnou. Když jsem byl nahoře, tloušťka už seděl a ohmatával se, pak se zvedl na kolena a obrácen k Mekce se začal modlit fátihu, první síru koránu. Teprve potom vstal, přistoupil ke mně a vzal mě za ruce.

"Efendi, byl jsem v pekle a vidím znovu oblohu, byl jsem mrtev a žiji, a za to vše mám co děkovat tobě."

"Karo ben Nemsí efendi, všiml sis, jak pevně jsem držel řemení, když jsi na něm visel?" ozval se v tu chvíli Selim.

"Ostatní chtěli povolit, já však necouvl ani o píd, mně máš tedy co děkovat za to, že jsi opět spatřil světlo světa. Teď ses snad konečně přesvědčil, že jsem tvůj mocný ochránce, opravdový strážný duch."

"Přesvědčil," smál jsem se.

Nasedli jsme a vrátili se zpět do města. Dáud aga nás požádal, abychom o tom, co se stalo, pomlčeli. Báł se, že by utrpěla jeho pověst, kdyby se o našem dobrodružství mluvilo. Ismáíl ibn Chalíl i já jsme museli přijmout jeho pozvání k obědu. Předložili nám jídlo, jež by stačilo pro třicet osob - chválit se však dalo jedině množstvím.

Selim, jehož účast při obědě by byla u Muráda Násira zcela nepředstavitelná, jedl s námi; bavilo mě, jak se dal obsluhovat: tvář se mu leskla štěstím a skopovým lojem. Vyprávěl o svých vymyšlených dobrodružstvích a bavil nás tak skvěle, že jsme seděli, dokud se nezešeřilo. Tloušťka toho zatím snědl tolik, že se mu předepsané úklony nechtěly dařit.

Měl jsem vlastně v úmyslu navštívit odpoledne jeskyni krokodýlů v Ma'ábda, musel jsem to však odložit na příští ráno. Majordomus mi slíbil, že zařídí potřebné. Toužil jsem uvidět proslulé pohřebiště krokodýlů, balzamovaných před dvěma nebo třemi tisíci lety.

POHŘEBIŠTĚ MUMIÍ

9

Staří Egyptané nebalzamovali jen lidská těla, balzamovali i krokodýly, býky, kočky, vlky, jeřáby, plameňáky, netopýry a různé druhy ryb. Věřili v posmrtný život lidí i zvířat a snažili se uchovat tělo, aby je duše, až se do něho vrátí, našla, jak je opustila. Aby byly mrtvoly uchovány v původním stavu, zaplnili dutinu břišní, hrudník i vnitřek hlavy hmotou, která se podobá asfaltu a které říkali mumija. Proto se tak uchovaným tělům říká mumie.

Mrtvoly ukládali ve vodorovné poloze s rukama složenýma podél těla nebo překříženýma v klíně. Každý úd zvlášť byl zabalen do plátna a celé tělo omotáno spoustou obvazů. Tak byly podle stavu, jemuž náležely, ukládány buď do dřevěných rakví - někdy dvoudílných až trojdílných - nebo do kamenných sarkofágů. Jen chudí byli pochováváni bez rakve nebo zahrabáváni do písku.

Existuje několik druhů mumii. Nejstarší byly objeveny v Memfis. Jsou černé a tak seschlé, že se snadno lámou. Mumie z Théb mají žlutou, matně lesklou barvu a nehty obarvené henou, zvyk dodnes oblíbený u Orientálků. Nejstarší objevená mumie je tělo krále Merenrého, který žil před více než čtyřmi tisíci lety. Mnohé mumie mají na prstech prsteny, na těle různé šperky; v blízkosti těl ukládali ovoce a obilná zrna, jejichž zbytky tam nalézáme podnes.

Bohužel se v staroegyptských pohřebištích řádilo politováníhodným způsobem. I v novověku způsobili drancující Arabové zmatek v "rodinných vztazích" balzamovaných králů a knížat, vytahovali mumie z rakví a přehazovali je.

Kdokoli měl právo hroby otevřít a odnést, co se mu zlíbilo. Už středověk znal čilý obchod s mumii. Teprve Muhammad Alí učinil tomuto řádění přítrž, když obchod s mumii prohlásil za výlučné právo státu. Čachrování však nijak nepolevilo, provozovalo se tajně dál a vyústilo nakonec v podlouductví: Beduíni a felláhové drancují sině s mumii a rozbíjejí lebky mrtvol, v nichž bývá skryt zlatý plíšek - poplatek za převoz přes řeku mrtvých.

Naše doba sotva pochopí, že se mumii zmocnila i lékařská věda. Nejdříve to byli alchymisté, kteří hledali "kámen mudrců" a "elixír života". Mumii byly připisovány tajné síly. Našli se vědci, kteří tvrdili, že lze z býčí krve, lidského popela, šťávy z euforbií a prachu z mumii stvořit umělého člověka!

Německé a rakouské obchody s drogami dostávaly mumie přes Livorno a Terst. Začátkem sedmdesátých let stál metrický cent mumii padesát zlatých. Protože teď znamená nebezpečí života, ceny mumii značně stouply. To je asi příčinou toho, že se našli obchodníci, kteří vyráběli falešné mumie z hlíny. Naštěstí se ukázalo, že mumie nemají - pokud jde o hojivé účinky - sebemenší cenu a spotřeba se omezila jen na některé kraje v Tyrolích, kde používají "mum" k léčení zvířat.

Nazítí jsem byl už brzo ráno připraven na cestu. Ismáíl ibn Chalíl i Selim mě hodlali doprovázet. Tlustý majordomus by se jistě byl rád připojil, měl však po včerejším zatmění měsíce přece jen strach. Zůstal raději doma pod spolehlivou ochranou svého amuletu.

Dva štolbové, kteří měli veslovat a obsluhovat nás, s námi sešli k řece, kde už čekala malá loďka. Bylo v ní připraveno vše pro pohodlí cestujících a dostatek voskových pochodní. Měli jsme dobrou zásobu sirek, provazů i šňůr.

Bylo překrásné ráno, jaké se najde jedině na Nilu. Když se zvedla mlha, vznášel se nad řekou lehký opar, který paprsky proudící z arabské pouště měnily v průhledný zlatistý závoj.

Vpluli jsme přímo doprostřed řeky, jeli dolů po proudu až za Mankabat. Pak se na levém břehu objevil Manfalút, na pravém Ma'ábda, cíl naší cesty. Qd poslední nilské záplavy byl břeh ještě pod vodou, z vody však čněla hráz, po které jsme došli do vesnice. Je asi půl hodiny cesty vzdálena od Džebel Abú Fehda, horského řetězu; tam leží jeskyně, do nichž staří Egyptané pohřbívali posvátné krokodýly.

Ptali jsme se ve vsi po vůdci, bez něhož není možné proniknout do tajů spleťtých chodeb. Cizinec, který by se spoléhal na vlastní důmysl, by snadno zabloudil a nakonec v jeskyních zahynul. Přivedli nám muže, který byl ochoten provázet nás jeskyněmi, což zabere dvě hodiny času: Když jsem se ho zeptal, co žádá, odpověděl:

"Pět osob po čtyřiceti piastrech, to dělá dvě stě."

Za dvě hodiny! Nikdy jsem se dosud s tak vysokým požadavkem nesetkal, ačkoli vím, že se v této zemi vždy alespoň polovina žádané ceny musí usmlouvat.

"Dobře. Slyšel jsem, co žádáš, teď uslyšíš zase ty, co jsem ochoten platit. Do jeskyně půjdou jen tři z nás; dám ti deset piastrů za osobu, celkem tedy třicet. Budu-li spokojen, dostaneš nakonec ještě bakšiš deset piastrů."

Dělalo to dohromady deset marek, což je přece dostatečná odměna za dvě hodiny egyptského zahaleče! Vůdce však předstíral, že jsem ho urazil.

"Jak mi jen můžeš udělat takovou nabídku, pane! Jeskyně jsou nezdravé, obětují cizincům zdraví, a nepůjdu-li s vámi, neuzříte více světlo světa."

"Uvidíme je, i když se vzdáme tvého doprovodu, najdeme si jiného vůdce."

"Jiného nedostanete, jsem jediný:."

"Nelži, každý obyvatel vesnice tu jeskyně zná a může nás vést! Hned ti to dokáži."

Nařídil jsem sluhům, aby přivedli jiné muže, kteří nemají tak přehnané požadavky. Sotva poodešli, volal náš průvodce, aby se vrátili, a ptal se, jsem-li ochoten zaplatit: sto padesát, pak sto, osmdesát, a tak dále. Byl jsem však neoblomný.

"Třicet a deset bakšiš, ale jen, budeme-li s tebou spokojeni!"

"Musím se tedy podvolit. Necht' ti Alláh odpustí, že násobíš starosti ubožáka. Já na tvém místě bych dal tři sta."

"Jenže ty nejsi na mém místě, platím já - ledaže bys chtěl platit za mě!"

"Pane, tvé srdce je kruté a tvá řeč jako dva kameny, které se o sebe trou. Pojdte tedy, povedu vás!"

Prošli jsme vesnicí a zanedlouho došli k jeskyni, za níž se táhne poušť až k Rudému moři. Opodál stála kopule, zřejmě hrob jakéhosi fakíra. Na modláku tam klečel muž. Když se k nám obrátil, spatřil jsem tvář s tak důstojnými rysy, jaké jsem viděl jen málokdy. Měl sněhobílý, po pás sahající plnovous.

Náš vůdce se modlícímu starci hluboce uklonil, ruce zkřížené na prsou:

"Necht' ti Alláh žehná, necht' ti popřeje dlouhý život a dá požehnání, svatý muži. Necht' tvá cesta končí v ráji."

Stařec si nás zkoumavě prohlédl a odpověděl:

"Děkuji ti, synu, necht' i tvá cesta vede k věčnému příbytku Prorokovu. Máš zaměřeno do jeskyně?"

"Ano, vedu tam tyto cizince."

"Učiň tak, aby viděli, jak marné je všechno světské snažení. I tělo, jemuž je souzeno vydržet tisíce let, se nakonec rozpadne, aby se zem znovu spojila se zemí a prach s prachem. Jen Alláh je věčný a dovolil duším smrtelníků těšit se na věčnost."

Náhle se obrátil, ostře na mne upřel zrak a přistoupil až ke mně.

"Zajímá mě tvá tvář, její tahy, chtěl bych znát myšlenky skrývající se za tvým čelem! Chci vidět do tvé budoucnosti, byl mi propůjčen dar jasnozřivosti. Či snad nevěříš, že Alláh dovoluje, aby smrtelník viděl do budoucna?"

"Jen Bůh ví, co se v budoucnu může stát," odvětil jsem.

"Ano, ale občas to sdělí některému z věřících. Dokáží ti to. Nemohu odolat, tvoje tvář mě přitahuje, jako slunko nutí stéblo, aby rostlo kolmo do výše. Podej mi ruku! Chci se přesvědčit, zda v jejích čarách najdu potvrzení toho, co vidím v tvých rysech."

Jde tedy o čtení z ruky - kdopak dnes věří takovému humbuku?! A přece nevypadal ten ctihodný stařec ani trochu jako podvodník. Měl jsem ho odmítnout a urazit? Ulehčil mi rozhodování tím, že mě prostě vzal za ruku a přiblížil si mou dlaň k očím. Po krátké chvilce ruku opět pustil.

"Tvá ruka mi jen potvrzuje, co mi řekla tvoje tvář. Tvá budoucnost přede mnou leží jako dům, v jehož komnatách se procházím. Stále ještě pochybuješ?"

"Ano."

"Řeknu ti tedy něco o tvé minulosti a přítomnosti, abys uvěřil, že vidím i do budoucna. Nosiš šat věřících a mluvíš řečí muslimů. Nejsi však stoupenec Prorokův, jsi křesťan. Je mnoho křesťanských zemí," pokračoval, "já však vidím jen dvě. Jednu, ve které panuje král, druhou, ve které panuje císař. Ti dva spolu vedou válku. Slyším rachot tisíců děl a vidím, jak proti sobě nastupují jízdní pluky. Král vítězí a odváží si císaře jako zajatce. Teď vidím na králově hlavě císařskou korunu a slyším jásot lidu. Jásáš i ty, neboť jsi synem vítězného národa." Narážel zřejmě na válku z let 1870-1871.

Zadíval se na mne, jako by čekal odpověď. Přikývl jsem na znamení souhlasu.

"Vidím loď s velkými plachtami," pokračoval. "Rajjis této lodi je mečem spravedlnosti a ty jsi jeho přítel. Mnoha lidem přineseš štěstí a získáte si věhlas a úctu. Znáš takového rajjise?"

"Znám," přiznal jsem a myslel přitom na rajjise efendína.

"Řekl jsem ti pravdu a mohl bych ti teď zjevit i budoucnost. Protože jsi však o mně pochyboval, sdělím ti jen to, co tě

ochráni před velkým nebezpečenstvím, dokonce snad i před smrtí. Oko mé duše vidí syna pomsty, který ti ukládá o život. Dosud tě Alláh před ním chránil. Chceš-li ujít pohromě, neodjížděj, dokud je měsíc v úplňku. Zůstaň až do příští čtvrti měsíce tam, kde jsi. To jsem ti chtěl vyjevit, věř nebo nevěř, mě to ani nepotěší, ani nezarmoutí, tobě to však - podle toho, jak se rozhodneš - přinese požehnání nebo neštěstí. Alláh tě prováže!"

Stařec se uklonil a vrátil se ke svému koberečku, aby se znovu pohroužil do modliteb. Nežádal odměnu, naopak, jeho chování nasvědčovalo spíš tomu, že by jakýkoli dar odmítl. Nerušil jsem ho a následoval s ostatními průvodce. Prapodivné setkání! Stařec s bílým vousem ví, že jsem křesťan. Naznačil mi, i když nepřímo, že jsem Němec. Právě tak správná byla jeho zmínka o rajjisovi efendině. A pak ono varování před synem pomsty, v němž jsem musel tušit muza' bira! Ačkoli je mi pověra cizí, udělal na mě stařec neobyčejně silný dojem. Cestou jsem se na něho přeptával našeho průvodce.

"Je to svatý fakír, vidí opravdu do budoucnosti," řekl. "Chodí z místa na místo, žije jen kázáním a modlitbou. Tělem je na zemi, duší za hranicí světa."

Přinutil jsem se prozatím na starce více nemyslet a soustředit se na krokodýlí jeskyně. Nebyla to pohodlná cesta. Stoupala prudce na náhorní planinu. Byla plná lesklých, průhledných romboidů křišťálu, ne nepodobných islandskému živci. Ležely tam porůznu i velké koule pazourku, takže krajina vypadala jako po bitvě dvou obřích armád.

Z náhorní planiny se náhle zvedal pahorek s otvorem, kolem něhož se povalovaly vysušené zbytky mumii a úlomky kostí - stáli jsme před vchodem do jeskyně. Ismáíl ibn Chalíl se postaral o tři obleky, jichž bylo k návštěvě třeba - byly to plátěné kalhoty a kazajky. Naše vlastní šaty bychom si v jeskyni úplně zničili.

Náš průvodce sestoupil do otvoru, spadajícího kolmo dolů do více než dvoumetrové hloubky. Potom pomohl sestoupit i mně, podkonímu a Selimovi. Sluhové, kteří zůstali venku, nám spustili po laně plátěné obleky a vše, čeho bylo třeba. Octli jsme se skoro v úplné tmě a převlékali se. Selim, "největší hrdina všech kmenů", byl najednou při pohledu na úzký vchod nápadně zaražený, ač se cestou honosil, že už navštívil stovky jeskyní. Teď mlčel a bylo slyšet jen jeho hluboké vzdechy.

Zapálili jsme pochodně, každý dostal jednu hořící a dvě do zásoby, a rozhlédli se. Bylo zde víc místa než nahoře u vchodu a na severní straně zela úzká díra, do které jsme na průvodcův pokyn měli vlézt; on sám lezl první. Selim prohlásil, že chce být poslední. Nedůvěřoval jsem dlouhánovi, mohl snadno podlehnout strachu, vrátit se a zabloudit. Musil tedy lézt přede mnou.

Prodíral jsem se po čtyřech úzkou chodbou, ve které byl vzduch horký, smrdutý. Pocítil jsem úzkost, kterou jsem přemáhal jen s velkým úsilím, a čím dál jsme se dostávali, tím byl vzduch hustší a nedýchatelnější.

"Alláh, Alláh!" slyšel jsem za sebou vzdychat Ismáíla ibn Chalíla. "Včera jsme měli vchod do Tell es Siru za jícen pekel. Kam by potom vedl tento vchod? K tisícerému, nejhlubšímu peklu všech pekel. Proč sem jen lezu, když se venku mohu těšit z jasného dne a čerstvého vzduchu!"

Zakrátko se chodba zúžila ještě víc. Nemohli jsme se už pohybovat po rukou a kolenou, musili jsme se sunout kupředu po břiše. Slyšel jsem Selima bručet: "To je strašné, vlasy mi vstávají hrůzou. Už to nevydržím!"

Vůdce na něho něco volal, čemu jsem v úzké chodbě nemohl porozumět, načež Selim vztekle vyjel:

"Ty mi nemáš co poroučet, dostaneš zapláceno, tak poslouchej a mlč. Jestli se tyto stěny zúží ještě víc, rozmačkají mě jako rybu v tlamě krokodýla. Vráťím se, dál mě nikdo nedostane. Pusťte mě!"

Marně jsem se ho snažil uklidnit, přímo říchel strachem a vztekem a nezbyvalo, než mu vyhovět. Chodba byla však tak úzká, že se kolem nás nemohl protáhnout, a museli jsme, já i podkoní, lézt pozpátku jako raci až k jejímu ústí.

Dělal jsem mu výčitky, připomínal jeho "odvahu", ale marně: "Říkej si co chceš, efendi, já zůstanu zde."

"Má pravdu," řekl podkoní, "také já mám pocit, jako bych měl pět nebo šest hlav. Oči mě pálí od kouře a plíce mám jako sešněrované. Co je mi do mrtvých krokodýlů, dovol, abych tu počkal se Selimem, než se vrátíš."

"I ty mě tedy chceš opustit?"

"Neopustím tě, zůstaneme zde, v jeskyni. Užil jsem si ten kousek cesty a netoužím po dalších tajemstvích!"

"Zůstaňte tedy zde, já provedu, co jsem si umínil."

Vůdce jsem našel na místě, kde jsem ho opustil. Byl docela spokojen, měl s jedním mužem méně starostí než se třemi a na jeho odměně se tím nic nezměnilo.

Lezli jsme dál. Chodba se stále ještě zužovala a byla plná ostrých kusů křemene, které nás řezaly do rukou a trhaly šaty. Pak jsme prolézali skulinou, která byla tak úzká, že jsme se skutečně protáhli jen s námahou. Za ní byl rozlehlý klenutý prostor plný skalních trhlín a rozsedlin. Jediný chybný krok by znamenal konec. Všude viseli netopýři. Polekali se našich pochodní a začali nám kroužit kolem hlav. Bylo jich tolik, že to znělo jako šumot horské bystřiny.

Přeskakovali jsme rozsedliny, až jsme se nakonec zase dostali do úzké chodby. Také zde bylo plno netopýřů, zem byla plná jejich výkalů, které páchly tak pronikavě a odporně, že mnoho nechybělo a byl bych se vrátil stejně jako ostatní. Netopýřů stále přibývalo a chodba se stále zužovala. Neměli už kam se vyhnout, naráželi na naše hlavy, na tváře, na plameny pochodní, které zhasínaly. Sotva jsme škrtli, zhasla sirka nárazem dalšího netopýra. Přesto jsme pokračovali v cestě, až jsme se nakonec octli v jakési komoře, kde jsme se mohli napřímit a trochu volněji dýchat. Ale i zde bylo plno hlubokých trhlín, rozsedlin a děr. A v těch místech jsem uviděl první zcela zachovanou mumii, tělo asi pět metrů dlouhého krokodýla.

Následovala další chodba, kterou jsme se dostali do sálu, kde bylo mumii plno, i když ne celých. Viděli jsme na vagóny trupů bez nohou, půlky trupů, celé a zpřerážené údy, a to nejen zbytky krokodýlů, ale i jiných zvířat, ba i lidských mumii.

Probíral jsem se těmi pozůstatky, nic cenného jsem však nenacházel a neměl jsem ani v úmyslu něco kupovat - co bych si také počal s mumii! Čhtěl jsem přece pokračovat ve své cestě na jih. A prohrabávat se v těch hromadách bylo dost

nepříjemné, stoupal z nich prach a šířily v tom přišerném vedru hrozný puch.

Sál byl, stejně jako místnosti a chodby, kterými jsme dosud prošli, pokryt černou lepkavou masou, která se dala lehce seškrabat. Teprve pod ní se skrýval lesklý křemen.

Jak jsem se prohrabával troskami, vůdce mě bedlivě pozoroval a nakonec mi řekl, že je to vše, co se v jeskyni dá vidět.

"To není možné," odporoval jsem mu. "Musí tu být spousta mumii v místech, která jsi mi neukázal. Vždyť se tvrdí, že v této jeskyni, která není dosud zcela probádána, je několik set tisíc mumii."

"To tě někdo špatně informoval."

"Ne, ne, vyprávěli mi to lidé zcela spolehliví. Lidské mumie prý leží v pravidelných řadách na lehátkách, a na nich jsou křížem položeny další vrstvy. Musí tu někde být krokodýli dlouzí deset metrů. Nejmenší, kteří měří jen půl metru nebo ještě méně, jsou po patnácti nebo dvaceti kusech svázáni palmovými listy a větvemi, takže tvoří něco jako žoky. V podobných balících tu musí být i hadi všech velikostí, krokodýlí vejce, žáby, ještěrky, vlaštovky a jiní ptáci. Někde tu musí být ohromné sály, přeplněné mumiami až ke stropu. Kde jsou ty sály a kam se poděly ty hory mrtvol?"

Průvodce přistoupil těsně ke mně a položil mi ruku na rameno:

"Chceš kupovat mumie?"

"Ne. Přijel jsem se na tu jeskyni podívat z čistě lidského zájmu."

"A přesto mi kladeš takové otázky. Nabídl jsi mi třicet piastrů a chtěl bys, abych ti za tento obnos odhalil tajemství. Co je ti po naší jeskyni a po mumích, které tam podle tebe mají být? Já se na tebe nezlobím, i když jsi na mně chtěl tak šetřit. Něco ti prozradím: nepotřebuji tvé peníze, jsem bohatší, než si myslíš. Svátý fakír k tobě laskavě promlouval a dal ti nahlédnout do budoucnosti, což nikdy nedělá. Musíš být tedy člověk, jehož Alláh miluje, a já jsem se rozhodl, že ti umožním odnést si z jeskyně něco na památku. Počkej zde chvíli, hned se vrátím"

Odešel se svou pochodní a já jsem zůstal sám. Moje pochodeň už dohořovala, zapálil jsem si zbyteček další. Posadil jsem se na mumii, které chyběly ruce i nohy. V té chvíli osamění mě napadaly podivné myšlenky: jsem jediný živoucí tvor mezi horami mrtvých, hluboko v lůnu země; kdo to asi byl, na jehož těle tu sedím? Žil, miloval, doufal a trpěl jako každý smrtelník. Možná že stál po boku faraónovi, a teď, po čtyřech tisíciletích, slouží Němci jako stolička!

Čas míjel a průvodce se nevracel. Chtěl se mi snad pomstít za to, že jsem s ním smlouval, a nechat mě, který jsem neznal cestu zpět, bídně zahynout? Měl jsem ovšem ještě celou pochodeň a byl jsem si jist, že bych našel cestu zpět i sám. Moje nedůvěra však nebyla oprávněná, muž se za chvíli vrátil a podával mi malý, do jemného plátna zabalený předmět. "To je památka, kterou jsem ti přinesl, je to jen malý kousek mumie, ale budeš na mě vzpomínat, jako bych ti přinesl celé tělo."

"Proč mi to chceš darovat? Proto, že se mnou fakír jednal tak laskavě?"

"Ne, protože jsem si tě oblíbil. Slyšel jsem cestou, jak o tobě mluví sluhové. Vezmi si tuto maličkost s sebou. Abys věděl, o co jde, přiložil jsem do balíčku cedulku s nápisem, neboť hieroglyfy, vztahující se k této mumii, byly rozlušťeny."

"Každopádně ti děkuji. Jsem na cestě do Chartúmu a rád bych tě na zpáteční cestě znovu vyhledal."

"Budeš mi vítán. Teď však se vraťme. Viděl jsi zhruba, jak jeskyně vypadá, víc vidět nemusíš. K předchozí otázce bych ti jen chtěl říci, že se v tomto kraji nalézají hodnoty, o nichž vláda, která zakazuje mumie vykopávat a prodávat, nemá ani potuchy. Pojď za mnou, cesta zpět už bude kratší."

K východu jsme došli za třetinu času, který jsme potřebovali k putování do prázdného sálu. Muž mě vedl tak, že jsem místnosti, které nezasvěcený neměl vidět, vůbec nespátřil.

Podkoní a Selim seděli u vchodu. Žádali, abych nikomu neprozrazoval, že se mnou nešli až dolů, a já dobře pochopil proč. Oba sluhové se neměli dozvědět, že jim chyběla odvaha nahlédnout do podsvětí.

Musím se přiznat, že mi světlo dne ještě nikdy nepřipadalo tak jasné a milé, čerstvý vzduch tak osvěžující! Vraceli jsme se do vesnice. Fakír už nebyl tam, kde jsem s ním předtím hovořil. Když jsme došli k řece, viděli jsme, jak se - ponořen v myšlenky - krčí poblíž našeho člunu. Zdálo se, že nás nevidí. Náš průvodce byl stále ještě s námi. Když jsem se chystal vyplatit mu smlouvenou částku, odmítavě zvedl ruku:

"Chceš urážet moji duši a mé srdce? Každý piastr, který mi nabízíš, je na škodu přátelství, které k tobě pociťuji. Ponech si své peníze a mysl na mě tak rád, jako budu já vzpomínat na tebe. Až se vrátíš z jihu, nezapomeň mě vyhledat, bude mi to radostí a ctí."

Stiskl mi ruku a odešel. Ostatní se nestačili divit.

"Alláh udělal zázrak," řekl podkoní, "zpočátku žádal desetkrát víc, než jsme byli ochotni dát, a teď najednou nechce vůbec nic. Není to podivné?"

"To ti vysvětlím," řekl Selim. "Pronikli jsme s nevídanou odvahou do lůna země, prozkoumali její páchnoucí nitro a pokryli se slávou neslýchané udatnosti. Ten člověk viděl, jací jsme odvážní a odhodlaní citel Prorokovi, proto si netroufá vzít od nás hříšný mamon."

Jeho slova platila především sluhům, chtěl, aby v Asijútu šířili jeho slávu. Podkoní nevěděl, co na takovou nestoudnost říci. Nejchytřejší, co mohl udělat, bylo mlčet a já jsem s ním byl zajedno. Když jsme nastoupili do člunu a chystali se vyplout, objevil se fakír a zeptal se mě."

"Ždá se, efendi, že máte namířeno proti proudu?"

"Ano, jedeme do Asijútu."

"Dovol tedy, abych se s vámi svezl."

Aniž vyčkal svolení, usedl proti mně. Nijak mě to neudivilo. Fakír je člověk, který se zřekl marností tohoto světa a slouží výhradně bohu. Žije v dobrovolné nuzotě a lidé se naň dívají jako na světce. Žádný muslim by si nedovolil odříci mu přání. Ostatně jsem proti němu nic neměl. Udělal na mě příznivý dojem. Nijak nás také nerušil, usedl, v hlubokém předklonu se probíral zrnky svého růžence a neslyšně se modlil.

Nebylo mi do řeči. Plíce jsem ještě měl plné špatného vzduchu z jeskyně a pochmurné obrazy, které mi utkvěly v paměti, mi braly chuť k rozhovoru. Vytáhl jsem z kapsy dárek našeho průvodce a vybalil jej. Objevila se ruka, ženská pravice, jakoby těsně za zápěstím uťatá. Byla malá, štíhlá a jemná jako ruka dvanáctiletého děvčátka. Podle zdejších poměrů však mohlo být majitelce i sedmnáct. Ruka měla barvu tmavého citrónu s lehkým nádechem bronzu. Prsty byly lehce pokrčené, jako by nabízely nebo očekávaly dar. Dlaň a hřbet ruky byly pozlacené, první vrstva zlata tvořila jakoby skarabea, posvátného brouka Egyptanů, symbol slunce a stvoření světa, druhá představovala hada Urea. Protože tohoto znamení směli užívat jen králové a členové královských rodin, měl jsem před sebou pravděpodobně ruku dcery faraónů.

Do balíčku byl přiložen lísteček s arabským nápisem: "Toto je pravá ruka Duant Nefret, dcery Amenemhéta III." Mluvil-li lísteček pravdu, byl to dar velké ceny, neboť onen Amenemhét III. byl nejslavnější postavou dvanácté dynastie. Žil asi čtyři tisíce let před našim letopočtem, ruka byla tedy čtyři tisíce let stará a přece mladistvě zaoblená, i zbarvení nehtů henou bylo jasně znatelné.

Chtěl jsem dárek znovu zabalit, avšak fakír ke mně natáhl ruku a chvíli si dárek prohlížel. Pak mi jej vrátil se slovy:

"Ruka z harému vznešeného muže. Co asi skýtala - lásku, nebo nenávisť, a jaký měla úděl - štěstí, nebo žal? Vezmeš ji s sebou do své země, ale stejně se rozpadne v prach. Všechno je pomíjivé, jen Alláh je věčný. Hledáš zde takové pozůstatky? Stejně jsi viděl jen kusy krokodýlů a pár lidských těl. Já však znám místa, kde leží pochováni králové a královny. Žádný cizinec je nikdy nespátí."

"Cožpak o nich mimo tebe nikdo neví?"

"Ne. Předek mých předků je objevil, já jsem poslední svého rodu, a až se odeberu k Alláhovi, nezůstane nikdo, kdo by toto tajemství znal. Cizinci by rakve oloupili, neboť se v nich kromě mrtvol nalézá spousta zlatých šperků, po nichž Evropané touží. Je tam přes dvě stě rakví, na každé z nich je obraz postavy s šátkem na hlavě a srpem nebo zahnutým nožem v ruce."

To mě zarazilo. Srp! K výsostným znakům egyptských králů patří chopeš, srpovitá šavle, stejně jako berla a důtky.

Také šátek zvláštního tvaru je ozdobou králů.

"Leží tam králové a královny, princové a princezny, a na stěnách je plno hieroglyfů."

Pronášel to vše lhostejným tónem, a přece šlo zřejmě o hroby a nápisy velké důležitosti. Snažil jsem se přimět ho v zájmu vědy k dalším odhalením. Chvilu se na mě díval, jako by mi chtěl pohledem proniknout až do ledví. Pak zašeptal:

"Ty opravdu nehledáš staré poklady? Proč se mě tedy vyptáváš?"

"Vysvětlím ti to. Odjakživa jsem miloval cizí země, učil se cizím jazykům. Mám doma knihy, pojednávající o jazyku a písmu těch, kteří tam v rakvích leží. Rád bych se přesvědčil, zda se mi opravdu podařilo jejich písmo rozluštit."

Pokyvovav starou hlavou, zdálo se, že bojuje vnitřní boj, nakonec řekl tiše:

"Nahlédl jsem do tvé minulosti i budoucnosti, efendi. Vím, že ti smím důvěřovat, a splním ti tvé přání s podmínkou, že až do mé smrti živé duši neprozradíš ani slovo. Jsi křesťan, ale já vím, že tě Alláh miluje. Staň se tedy dědicem tajemství, které jsem v sobě nosil po celý život."

"A kdy mi splníš mé přání?"

"Zítřka, dnes nemám čas, musím se modlit. Zajdu však na pár minut k tobě a domluvíme se. Kde tě najdu?"

"V pašově paláci. Jsem hostem podkoního, který sedí na lavici za tebou."

"Přijdu určitě. Teď už o tom nemluvm."

Upadl znovu do rozjímání a já jsem uvažoval, proč mi asi důvěřuje. Nemohl jsem mu přece výměnou nic nabídnout. Napadlo mě, nemá-li nějaký podivný sobecký, mně nepřátelský úmysl, ale brzo jsem podezření zavrhl. Nic zlého jsem mu neudělal, proč by mi tedy chtěl škodit? V jeho ctihodné tváři nebyl jediný záludný nebo úskočný rys.

PO STOPÁCH KEJKLÍŘOVÝCH

10

Když jsme přistáli v asijském předměstí El Hamrá, rozloučil se fakír krátkým pozdravem a zmizel někde v zahradách. My jsme pokračovali v cestě do paláce, kde nás čekali s obědem. Rád bych se byl znovu prošel po městě, očekával jsem však fakírovu návštěvu. Přišel krátce po odpolední modlitbě, ve tři hodiny našeho času. Odmítl dýmku i kávu, kterou jsem chtěl dát přinést:

"Věřící smí kouřit, Alláh má pro lidskou slabost pochopení. Přísně věřící si však tabák odpírá. A protože žízeň hasím vodou Nilu, nevidím důvod, proč pít kávu. Mou potravou je půst, mým pokrmem modlitba."

"Také u nás se mnohý zbožný muž zřekl požitků tohoto světa a obrátil se jen k Bohu."

"Čím více se duše vzdaluje země, tím blíže je nebi. Přišel jsem však promluvit si s tebou o královských hrobech."

Chceš-li je stále ještě vidět, buď zítřka hodinu před polednem připraven. Budu tě čekat u brány. Je to jen hodinka cesty."

"A přece jsi jediný, kdo o těch hrobech ví?"

"Ano, nikdo nepředpokládá, že se na onom místě vyskytují. Vezmi s sebou jen provaz a pochodeň."

"Jen jednu jedinou?"

"To postačí. Provaz však musí být tak dlouhý, aby se k němu mohli, jeden za druhým, připoutat tři muži"

"Bereš tedy s sebou přece jen ještě někoho?"

"Já ne - ty musíš mít s sebou sluhu. Potřebujeme pomoc třetí osoby, musím se tedy bohužel smířit s jeho přítomností. Dotyčný však musí přísahat, že nikdy nikomu neprozradí, co viděl. Máš přece sluhu? Přiveď ho, chtěl bych si s ním promluvit."

Poslal jsem pro Selima, který okamžitě přišel. Fakír si ho chvíli prohlížel a zeptal se ho pak na jméno.

"Cožpak je neznáš?" zněla hrdá odpověď. "Znají je ve všech městech, vesnicích a stanech a je dlouhý jako sám Nil."

Kdo není schopen vyslovovat je celé, říká mi prostě Selime."

"Dobře, Selime, máš odvalu?"

"Odvalu? Jako lev, nebo spíše jako deset, sto, tisíc lvů!"

"Však uvidíme. Byl jsi v jeskyních Ma'ábda, nebojíš se tedy hlubin země. Musíš s námi totiž zítra navštívit jeskyni, a nikdo, ani teď, ani později, se o tom nesmí dovědět. Jsi ochoten přísahat, že tajemství neprozradíš?"

"Samozřejmě."

"Kara ben Nemsí efendi ti tedy vše vysvětlí. Budu vás čekat před branou, a kdyby se někdo ptal, kam jdete, řekněte, že se vám zachtělo prohlídky města."

"Nejvznešenější muž kmene žádné vyptávání nestrpí. Jsem tu proto, abych efendiho chránil, můžeš se na mě spolehnout."

Potom se s gestem krále, který propouští poddaného, s fakírem rozloučil a obrátil se ke mně:

"Dobrý přítel je nejsladší útěchou v nouzi. Dokud budou mé zraky láskyplně spočívat na tvé tváři, budou tě hrát tisíce sluncí. Mám moc..."

"Žádnou moc nemáš," přerušil jsem ho, "a nech už toho, jsi směšný."

"Směšný? To jsem si od tebe nezasloužil, efendi. Místo abys mi poděkoval za lásku, mluvíš o směšnosti. Jsem zdrcen." A opravdu měl oči plné slzí. Měl mě ten podivný chlapík opravdu rád? Stalo se mu chvástání druhou přirozeností, takže si už neuvědomoval, jaké mluví nesmysly? Změnil jsem tedy tón:

"Vzpomeň si na včerejšek, Selime! Co jsi mi prozradil, když jsem ti vracel těch sto piastrů? Nepřiznal jsi, že nejsi schopen být mým ochráncem?"

"Zarmucuješ mě, efendi, jsem ubožák, jehož měsíc hyne na úbytě. Jen proto jsem se snížil k oněm slovům. Ve skutečnosti jsem však odhodlán chránit tě před každým nebezpečím. Jen se zeptej mého přítele, ten ti to potvrdí."

"Kdo to vlastně je, ten tvůj přítel?"

"Je to onen muž, který se mnou přijel a bydlel, dokud jsem tě nepotkal. Zarmoutil jsem ho svým odchodem, vystoupil v Asijútu jen kvůli mně. Byl by tě hrozně rád viděl, tolik jsem mu toho o tobě navyprávěl, neodvažoval se tě však obtěžovat. Jsi vznešený a vzdělaný efendi a on jen chudý handlíř. Přesto bys měl z jeho návštěvy jistě radost, má obratné ruce a umí tolik kousků, že by se mohl měřit s nejlepším muza'birem."

Rychle jsem se začal vyptávat po lodi, která je přivezla, a dověděl se ke svému překvapení, že šlo o plavidlo, na jehož palubě jsem keklíře viděl. Popis jeho osoby mě přesvědčil, že keklíř, který mi usiloval o život, a Selimův "přítel" jsou jedna a táž osoba. Tento muž je v Asijútu a určitě se pokusí o nový útok, když předtím ztroskotal.

"Mluvili jste o mně? Zajímal se o cíl mé cesty? Řekl jsi mu, že zde čekám na Muráda Násira?"

"Řekl, proč bych to měl tajit?"

"Máš pravdu, jenže on to věděl už předem."

"Mýlíš se efendi, nevěděl o tobě ani zbla."

"Ale věděl, slyšel na palubě dahabíje, že hodlám vystoupit v Asijútu. Zatajil ti, že mě zná, měl jsi mu dát možnost mě sledovat"

"Byl by mi o tom jistě řekl, je to upřímný a milý člověk. Jsem nejlepší znalec lidí svého kmene, nikdy se nemýlím."

"Tentokrát jsi byl pěkně oklamán. Vyprávěl jsem ti, jak mě na té lodi chtěli připravit o život? Věz tedy, že ten tvůj upřímný a milý přítel je keklíř, který mi ukradl náprsní tašku. Jel do Asijútu jen proto, aby tu na mne počkal. Zneužil tě k tomu, aby mě mohl špehovat, aniž jsem jej spatřil. Vyprávěl jsi mu přece, že bydlím v paláci?"

"To ano. Prosil však, abych ti o tom nic neříkal."

"To rád věřím, a od chvíle, kdy ses zde ubytoval, jsi se s tím svým příteličkem znovu setkal. Ano, nebo ne?"

"Setkal, včera, hodinu po noční modlitbě. Ptal se, co budeš dnes podnikat. Řekl jsem mu, že navštívíš hroby v Ma'ábda. Jinak nic. Vyměnili jsme spolu jen několik slov."

"Vidiš, jak neprozřetelně jednáš? Kdyby byl Nubar poctivý, neměl by proč se přede mnou skrývat. Kdy se s ním opět setkáš?" Mám za ním přijít teprve, až se dovím, kdy hodláš odcestovat."

"Možná že se chyba dá ještě napravit."

"Neplísni mě, efendi. Každý ví, že jsem nejmoudřejší svého rodu, ale vševědoudnost ode mne žádat nemůžeš. Jak jsem měl tušit, že tento muž je tvým nepřítelem?"

"Uvidíš, že bude hledat příležitost, jak se mi tajně přiblížit. Jenže my ho předejdeme. Vypravíme se za ním, a to hned teď."

"Bude se zlobit, efendi. Je ve svém hněvu jako lev. Poznal jsem to, když jsem mu vyprávěl, jak jsi mi pomohl chytit tři strašidla."

"Já tobě, Selime? Vzpomeň si dobře, já jsem chytil dvě a třetí mi uniklo, zatímco jsi ty ležel na tlusté rohoži v chodbě."

"Nepřekrucuj fakta, efendi! Řekl jsem svému příteli, že jsem ve vrchním strašidle, které jsem chytil a spoutal, poznal mukaddama kádíríje. Mého přítele to rozlítlo, až mě chtěl zastřelit."

"Kdo se bojí, ať zůstane, kdo je odvážný, vyhledá protivníka. Jdu tedy. A co ty?"

Napřímil se a bušil se pěstí do prsou.

"Samozřejmě půjdu s tebou, budu tě krýt tělem a nehnu se, ani kdyby mě měl nepřítel provrtat kulemi jako řešeto!"

Dostal jsem Selima tam, kde jsem ho chtěl mít. Šli jsme a on svými dlouhými nohama vykročoval tak, že jsem mu sotva stačil. Ale jeho kroky byly stále pomalejší, a když jsme zabočili do uličky, kde bydlel jeho bývalý domácí, loudal se, že by ho dokázalo předhonit každé děcko.

"Je ještě vidět, efendi," chytračil, "neměli bychom počkat, až se setmí a nepřítel nebude mít možnost dobře mířit?"

"Nejsme v poušti, jsme ve městě, ba dokonce v hlavním městě Horního Egypta. Kdo by si troufal jen tak střílet na lidi? Ostatně by mi to ani nevadilo. Chceš se přece za mě dát provrtat kulemi?"

"Ze srdce rád, ale dnes ještě ne. Bylo by škoda předčasně zničit hrdinu. Běž napřed, půjdu v tvých šlápějích. Soustřed'

své smysly, tohle už je zahradníkův dům."

"Dům" byla spíš chatrč bez oken v průčelí, úzké nízké stavení uplácené z nilského bláta. Zdi byly popraskané a dveře visely nakřivo v kožených stěžejích. Rozrazil jsem je a vstoupil do úzké tmavé chodby, z níž se linuly možné i nemožné, jen ne příjemné pachy. Chodba končila v malém dvorku obklopeném po všech čtyřech stranách kopci bláta, které snad sloužily za lidská obydlí, ve skutečnosti se však hodily spíš za kozí chlívky nebo králíkárný.

Uprostřed dvora na hromadě odpadků seděli čtyři muži, tři starší a jeden mladší, ve kterém jsem okamžitě poznal kejklíře Núbara. Spatřit mě, vyskočit a zmizet v díře, která představovala cosi jako dveře ven, bylo dílem okamžiku. Ale i starci se zvedli a zastoupili mi cestu.

"Kdo jsi a co tu pohledáváš?" zeptal se první, zřejmě domácí pán.

"Kdo jsem, to ti řekne můj průvodce, který u tebe bydlel," pravil jsem a obrátil se, chtěje ukázat na Selima. Jenže Selim zmizel rozhodl se zřejmě zůstat venku, což mi ve tmavé chodbě ušlo.

"Stojí za dveřmi, zavolej ho, já si zatím promluví s kejklířem."

"Tady žádný kejklíř není."

"Jak by ne! Seděl tu s vámi a vzdálil se jen, aby mně, svému nejlepšímu příteli, uchystal slavnostní uvítání. Pusť mě, ať se potěším pohledem na jeho tvář."

Odstrčil jsem ho a pokročil k díře. Nepovažoval jsem to za nebezpečné a úspěch mi dal za pravdu, ale když jsem se protáhl nízkým otvorem, kejklíře už jsem neviděl. Ocítl jsem se v místnosti tak nízké, že jsem hlavou bezmála narážel na strop. Spojení s další místností jsem neviděl, ani žádné schody, až nakonec jsem proti díře, kterou jsem vstoupil, objevil další, a tou asi šejdiř uprchl. Prolezl jsem jí a octl se v zahradníkově "zahradě". Nebyl tu ani jediný strom, ani jediný keř, jen asi osm záhonů česneku a cibule zabíralo šíři i délku zahrady, z jejíhož výnosu majitel žil. Nikde tu nebylo místo, kde by se kejklíř mohl skrýt, a přece jsem ho neviděl, teprve při bližším ohledání jsem v rozměklé půdě objevil stopy jeho nohou. Podařilo se mu zřejmě přehoupnout se přes nízkou zídku do sousedního dvora. Nechtěl jsem mu za bira chytit, chtěl jsem mu jen dát na srozuměnou, že vím, kde je, a že se ho nebojím. Prolezl jsem oběma děrami zpět do dvorka. Na konci chodby stál domácí a Selim. Zdálo se, že zahradník peskuje dlouhána, který si netroufal vyjít ven a úzkostlivě pošilhával směrem, kudy kejklíř zmizel. Když viděl, že se vracím živ a zdrav, hned nabyl odvahy. Volal nadšeně:

"Hned jsem věděl, že uposlechněš mé rady, efendi. Viděl jsi přece kejklíře. Právě mi můj bývalý domácí prozradil, že jde o kejklíře, ne o handlíře. Vyčítá mi zradu, ty mi však dosvědčíš, že jsem od prvopočátku věděl, že nejde o skutečného přítele. Mě nikdo neošálí. Kde je ten zlosyn, který tě chtěl zničit?"

"Zmizel."

"Protože tušil, že se tu objevím. Proč jsi ho nechal upláchnout, efendi? Kdybych to byl tušil, byl bych tě nechal čekat venku. Mně by neutekl!"

Domácí nasupeně naslouchal Selimovu chvástání, potom řekl:

"Mám tě snad, dřív než někoho přijmu do svého domu, prosit o dovození?"

"To ne," odpověděl jsem za Selima, "ale je rozdíl, máš-li na bytě poctivého muže, nebo vraha. Mohl bys na to pěkně doplatit"

"Neprosím se tě o radu. Vnikl jsi do domu bez mého svolení, a jestli okamžitě neodejdeš, vyhodím tě sám."

Byl starý, ale hovořil tak nestoudným tónem a choval se tak drze, že jsem mu přece jen musel udělit lekci.

"Kdo u sebe někoho přechovává, musí se smířit i s tím, že za ním někdo chodí, a jestli si myslíš, že mě můžeš častovat nadávkami, velice se mylíš. Núbar je pryč, budeš se mi tedy zodpovídat ty. Chci především vědět, jak dlouho tu ještě bude bydlet"

"Do toho ti nic není. Núbar je můj host, a neodejdeš-li okamžitě, vyhodím tě. Nestrpím ve svém domě špinavého křesťana. Jsem členem kádiríje a pohled na tebe je pro mne pohled na mrtvolu, které se člověk obloukem vyhne. Klid' se odsud!"

Chytil mě oběma rukama a tlačil mě ze dveří, přičemž ze sebe chrлил hrubé, urážlivé nadávky, na něž je arabština tak bohatá. To jsem si nemohl nechat líbit. Uchopil jsem krobiana za pás, strčil do něho, pak ho zvedl do výšky, zatřepal jím a odhodil ho na rumiště, kde předtím seděl. Zůstal tam bezvládně ležet.

"Správně, efendi. To byl čin silného muže, obrana proti slabochovi, který nemá morek v kostech! Jen ať si troufne napadnout tě znovu. Pak bude mít co dělat se mnou."

Pozoroval jsem starého, není-li raněn. Když jsem do něho strčil, otevřel oči a jal se bědovat:

"Alláhu, Alláhu! Proč se nezřítí nebesa, když se křesťan dopustí takového násilí na nejvěrnějším ze tvých věřících? Jsem do hloubi duše otřesen!"

"Budeš otřesen tak, že tvá duše opustí tvé tělo, řekneš-li jen ještě slovo, které mi nebude po chuti," vyhrožoval jsem mu. "Opakuji ti, že musím vědět, jak dlouho ještě hodlá kejklíř bydlet v tvém domě."

Nařikal, jeho odvaha byla tatam.

"Jsou-li všichni křesťané takoví násilníci jako ty, pane, znamená to konec islámské říše. Núbar chtěl u mne bydlet až do tvého odjezdu."

"Víš, že mi usiluje o život?"

Neopověděl, což jsem považoval za znamení souhlasu.

"Na které lodi mě chce pronásledovat?" zeptal jsem se ho.

"To se ještě neví. Je významným členem kádiríje a každý rajjis mu bude k službám."

"Vrátí-li se, řekni mu, že ho dám zatknout, neopustí-li okamžitě město, a potíže neminou ani tebe. Říkám ti rovnou, že dám tebe i tvůj dům hlídat. Nezapomínej, že nás náš konzul chrání líp než vaše úřady vás. Alláh nechť posílí tvůj slabý rozum!"

S tím jsem se obrátil k odchodu. Selim mě následoval a na ulici mi řekl:

"Dobře jsi udělal, že ses ve sporu s domácím choval tak statečně. Bohužel jsi však nechal kejklíře utéci."

"Největší z hrdinů si ovšem netroufal vstoupit do domu, aby mohl v případě nutnosti vzít nohy na ramena."

"Vezmi ta slova zpět! Jsi ještě příliš mlád, abys mohl správně posuzovat životní situace. Když s moudrou zdrženlivostí držím na uzdě svou udatnost, patří mi za to uznání, a ne hana!"

Mezitím jsme došli až k paláci, Selim se odebral k majordomovi, já do své komnaty, odkud mě zanedlouho volali k večeři. Zúčastnil se jí i syn podkoního, kterému se rána už zacelila.

Po večeři se objevil Dáud aga a přivedl Selima. Bylo pozváno i několik dalších hostů, kteří toužili poznat cizího efendiho. Na četné otázky jsem bez váhání odpovídal, jejich úcta proto rostla od minuty k minutě, a když odcházeli, prohlásili mě přes můj protest za nejučenějšího muže všech zemí a národů. Většinu jejich otázek by byl bez obtíží zodpověděl u nás každý bystrý školák, tu velkou poctu jsem si tedy nijak nezasluhoval.

Po namáhavém dni jsem dobře spal a procitl dost pozdě. Po chvíli podkoní tiše pootevřel dveře, a když viděl, že jsem vzhůru, pozdravil mě slovy:

"Dejž ti Alláh dobré jitro, efendi, jak sis odpočinul?"

"Osvěžil jsem se spánkem a doufám, že i ty ses dobře prospal."

"Pošlu ti sem dvě porce kávy a dvě dýmky."

"Proč dvě?"

"Dostaneš návštěvu. Rád by s tebou mluvil Ibn Vask, vůdce z Ma'ábda."

"Je mi vítán."

Podkoní ho uvedl a nechal nás o samotě. Ibn Vask zkřížil ruce na prsou, hluboce se uklonil, zul si přede dvěma trepkami a vešel. Budiž tvé jitro požehnáno jako východ slunce, efendi."

"A tvé jitro jako tráva osvěžená rosou noci," odpověděl jsem. Posad' se ke mně zde napravo, jsi mi vítán."

"Dovol, abych si raději sedl naproti tobě. Nejsem hoden odpočívat po tvé pravici a chtěl bych se těšit pohledem na tvou tvář."

"Čiň, jak je ti libo, jako doma."

Ibn Vask si tedy sedl proti mně a nastala chvíle mlčení, obvyklá u každé návštěvy, jejímž účelem je prosba. Sluha přinesl dýmku a kávu. Srkali jsme horký nápoj a kouřili svůj čibuk. Když byly dýmky znovu nacpány a zapáleny, nastal čas k hovoru.

"Máš sílu v rukou, efendi, a rozum, který proniká každým tajemstvím," řekl Ibn Vask. "Proto přicházím ulevit svému srdci a přednést ti prosbu své duše."

"Mohu-li ti něčím posloužit, rád to udělám, neboť mi tvá laskavost ozářila včerejší de."

"Můžeš mi být nápomocen a já se ti za to rád odměním."

"Nemluv o odměně, přátelé si mají pomáhat a neptat se po piastrech. Proč jsi mi svou prosbu nepřednesl už včera?"

"Netroufal jsem si tě obtěžovat, ale když jsi odešel, napadlo mi, že bych se mohl odvážit svěřit se ti se svým trápením."

"Mluv, jako bys hovořil se svým bratrem nebo nejlepším, nejvěrnějším přítelem!"

"Jde o mého bratra, Hafida Sachra. Poslal jsem ho do Chartúmu, ale on se nevrátil včas. Pátrání ukázalo, že ho pak už nikdo nespatri. Poslal jsem za ním neobyčejně zkušeného a nábožného muže, ten bratra hledal několik měsíců, a bezvýsledně. Předevčírem se vrátil a je přesvědčen, že bratr cestou zpátky zemřel nebo se stal obětí neštěstí."

"A ty by sis přál, abych v pátrání pokračoval?"

"Předešel jsi mě svou otázkou, efendi. Vím, že hodláš pokračovat v cestě do Chartúmu. Protože jsi nejmoudřejší a nejjudatnější Evropan, jehož jsem kdy spatřil, napadlo mě, že bych tě o to měl poprosit. Jistě zůstaneš v Chartúmu delší dobu a mohl bys nějaký čas věnovat mému soužení. Nechceš-li, nebudu ti to zazlívát, ale ujmeš-li se mne, budu ti do konce svých dní blahorečit."

"Říkám ti upřímně, že jsem ochoten věnovat se pátrání po tvém bratrovi, pokud mi to mé záležitosti dovolí."

"Díky, efendi!" zvolal Ibn Vask a tiskl mi obě ruce. "Doufal jsem sice, že mi prokážeš tuto laskavost, ale nebyl jsem si jist. Spadl mi těžký kámen ze srdce."

"Nemohu ti zaručit úspěch svého snažení, zklamání by bylo příliš hořké. Víš, kudy se měl tvůj bratr vracet domů? Jel po řece nebo se rozhodl pro cestu karavan?"

"To nevím, nemohli jsme to určit předem, měl se rozhodnout podle situace."

"Cesta po Nilu je poměrně bezpečná, kdežto cesta karavan přes poušť Bajúda a Atmur v sobě skrývá mnohá nebezpečí. Čím byl tvůj bratr?"

"Průvodcem, stejně jako já."

"Jinak se nezabýval ničím?"

Ibn Vask chvíli otálel, teprve potom řekl: "Smím ti důvěřovat, jde-li o něco zakázaného?"

"Na to ti nemohu odpovědět, dokud nevím, co to je."

"Pašování mumíí."

"Po tom mi nic není, nejsem chedívův policejní úředník."

"Efendi, jsem poctivý a nikoho jsem ještě neošidil, ale pokud jde o mumie, nemohu s chedívem souhlasit"

Musel jsem se této prohnané odpovědi zasmát.

"A není pašování mumíí nebezpečné?"

"Jistěže je. Koho přistihnou, ten se nemá proč smát. Pašerák nesmí být zbabělý ani neopatrný. Můj bratr však byl nad tyto vlastnosti povznesen."

"Volil tedy jistě cestu, kterou považoval za nejbezpečnější. Jak že se jmenuje?"

Hafid Sachr."

"Proč jsi ho poslal do Chartúmu?"

"Měl mi přinést peníze od mého obchodního přítele, Burajda el Amína."

"Co to bylo za peníze? Podíl na zisku?"

"Ne. Šlo o peníze, které jsem mu půjčil."

"A je tvůj obchodní přítel poctivý? Jméno by tomu nasvědčovalo, Burajd el Amín přece znamená Burajd Spolehlivý."

"Je opravdu poctivost sama," pokračoval Ibn Vask po krátkém zaváhání. "Řekl jsem ti přece už včera, že nejsem tak chudý, jak by se zdálo. Ale poměry u nás člověka nutí, aby svou zámožnost tajil. Burajd el Amín mi dlužil sto padesát tisíc piastrů."

To bylo při tehdejšímu kursu asi třicet tisíc marek, na egyptské poměry obnos značný, zvlášť patřil-li průvodci jeskyněmi. Podivil jsem se proto.

"To jsi obchodníkovi až někde v Chartúmu půjčil tak značný obnos? Jak dlouho toho člověka už znáš?"

"Šest let, peníze jsem mu půjčil před pěti lety."

"Nebylo to neprozřetelné? Vždyť jsi ho tehdy znal teprve rok." "Doporučil mi ho však člověk, jehož slovo je nezadatelné jako výrok z koránu. Je to zbožný fakír, který s vámi včera jel do Asijútu."

"Nejsem muslim a nevím, zda si vaši fakíři zaslouží takovou důvěru. Znal jsem ovšem i fakíry, ze kterých se vyklubali pěkní darebáci."

"Máš pravdu, i tací se najdou. Ale poctivost, zbožnost a spolehlivost tohoto fakíra je nade všechnu pochybnost."

"To on ti tedy poradil, abys obchodníkovi půjčil peníze, které potom pět let sloužily jeho obchodu? Proč jsi teď najednou požadoval peníze zpátky? Přestal jsi Burajdovi el Amínovi důvěřovat?"

"Nežádal jsem vrácení peněz, on sám mi vzkázal, že už je nepotřebuje. Proto jsem vyslal do Chartúmu svého bratra."

"A víš vůbec, jestli do Chartúmu dojel?"

"Ano, Burajd el Amín mu obnos vyplatil, ale od té chvíle je bratr neznámý."

"Hm, peníze tedy dostal a pak zmizel?" uvažoval jsem. "Myslím tu na povinnosti hostitele."

"Co mají povinnosti hostitele společného se zmizením mého bratra?"

"Dokonce velmi mnoho. Půjčil jsi tomu obchodníkovi značnou částku, byl ti zavázán a byli jste dobří obchodní přátelé. Určitě tedy pozval svého bratra k sobě. Jak to vlastně bylo - zmizel Hafid Sachrteprve, když odcestoval?"

"Odcestoval, ale domů nedojel."

"A ty nevíš, kterou lodí jel nebo kterou karavanu nebo trasu si zvolil?"

"Nic z toho mi není známo."

"To je na pováženou. U nás tento druh pohostinství neznáme. Člověk jde do hotelu a zaplatí za to, co dostal. Zde je tomu ovšem jinak, člověk je odkázán na pohostinství svých přátel, a jde-li o zem méně civilizovanou, nutno tomu přičítat velký význam. Hostitel v Chartúmu má víc povinností vůči hostům než v Káhiře. Při odjezdu je zvykem doprovázet hosta kus cesty, čím delší, čím pevnější je přátelství mezi hostem a hostitelem. Burajd el Amín ti vděčí za mnoho. Půjčil jsi mu tolik peněz, že zbohatl a mohl ti je teď vrátit. Objevil se u něho tvůj bratr, bydlel, jedl a pil v jeho domě, a teď by najednou odcestoval, aniž se Burajd el Amín zajímal, jaký způsob cesty si zvolí? Co o tom soudíš?" Zaraženě se na mne podíval. "Měl jsem pravdu, když jsem tvrdil, že vy Evropané jste mnohem chytřejší než my, efendi. Položil jsi mi jen několik otázek a pochopil jsem věci, na které bych sám nikdy nepřišel. Bohužel máš asi pravdu, obchodník mého bratra slavnostně přijal, bylo tedy jeho povinností stejně slavnostně ho doprovodit. To mě nenapadlo."

"Není se tedy co divit, že Burajda začínám podezřívat; buď je to padouch a dobře ví, kam se tvůj bratr poděl, nebo zanedbal povinnosti hostitele a má přímý podíl na neštěstí, které hosta potkalo."

"Alláh, tvá slova mi rozdírají srdce, efendi. Mám podezřívat toho, jemuž jsem dosud tak důvěřoval?"

"Zločin nebo nedbalost, obchodník rozhodně nese vinu. Je však člověk, kterého jsi do Chartúmu vyslal, skutečně tak spolehlivý, jak tvrdíš?"

"Je nejspolehlivější z lidí - je to svatý fakír."

"Hm, byl to přece on, kdo ti radil, abys obchodníkovi půjčil peníze?"

"Ovšem, ale proč ses náhle tak zachmuřil? Cožpak ani tomu svatému muži nedůvěřuješ?"

"Měl jsem dojem, že by takového zločinu nebyl schopen, ale kdo je tak hluboce zaujat učením Alláhovým, tomu bych důležitou světskou záležitost nikdy nesvěřoval. Žije v modlitbách, má tedy sotva smysl pro skutečnosti, které by pomohly odhalit spletité, tajné cesty zločinu."

"Koho jsem tam tedy měl vyslat? Nikoho lepšího jsem neznal," tvrdil Egyptan zaraženě.

"A sám jsi nemohl jet?"

"Nemohl, efendi. Kvůli dětem jsem se na cestu nemohl vydat. Ne že by se mi zdála příliš nebezpečná, ale z obchodních důvodů. Ztratil jsem sto padesát tisíc piastrů a musím tuto částku nahradit, neboť mám na starosti kromě svých vlastních teď i děti svého bratra. Kdybych se vydal do Chartúmu, byl bych ztracen. Protože mě tam znají, nemohl bych nic podnikat potají. Tebe tam nikdo nezná a neví ani, že se spolu známe. Lehce dokážeš, co by se nikdy nepodařilo mně."

"Ujišťuji tě, že se tvé věci ujmu. Musím však ještě přemýšlet. Jak přijal obchodník návštěvu zbožného fakíra?"

"Jak to odpovídá jeho svatosti - jako proslulého šejka."

"Pátral fakír po tvém bratru potají nebo otevřeně?"

"Zcela otevřeně."

"To nebylo rozumné, posel se měl tvářit, jako by nevěděl, že tvůj bratr Chartúm vůbec navštívil."

"Tak svatému muži je každá přetvářka cizí, efendi."

"Pak se tedy k tomu poslání nehodil. Řekli mu pravděpodobně, že tvůj bratr dlužný obnos převzal."

"Ano, Burajd el Amín předložil fakírovi potvrzení, že bratrovi částku vydal. Já sám jsem toto potvrzení napsal a opatřil svou pečeti, bratrovi pak nakázal, že je smí vydat jen proti převzetí peněz."

Nechce se mi věřit. Co když mu to potvrzení vzali? Proč ti peníze neposlali rovnou, proč chtěli, aby pro ně někdo přijel?"

"Tato okolnost ve mně nevzbudila podezření. Posílat tak velkou částku z Chartúmu do Asijútu je nebezpečné, tak velké riziko nemohl Burajd podstoupit."

"Řekl jsi prve, že je nebezpečné v té věci otevřeně pátrat. Jak to, že to fakírovi neuškodilo?"

"Protože je to svatý člověk."

"Ach, zločinec se neptá po zbožnosti protivníka. Nechci fakíra podezřívát, a přece se mi zdá, že ať už vědomě nebo ne má v té věci prsty. Je-li opravdu nevinen, nemá za to, že vyvázl se zdravou kůží, co děkovat své zbožnosti. Spíš se těm lidem zdálo, že není dost chytrý, aby zločin objevil, že se nemají čeho obávat."

"Myslíš tedy opravdu, že došlo k zločinu, efendi?"

"Jsem o tom přesvědčen."

"A koho podezříváš? Burajda el Amína osobně?"

"Troufal bych si to tvrdit. Ví fakír, že se zabýváš pašováním mumíí? A nepovažuje to za přečin?"

"Ptal jsem se ho, odpověděl mi však, že o tom korán nic neříká"

"Mluvíval někdy sám o mumíích?"

"Pokud vím, nikdy."

"Možná že fakír zná hroby, o nichž ostatní nic nevědí."

"Je to možné. Putuje z místa na místo a celé nilské údolí je plné jeskyň s hroby, které lidské oko dosud nespátklo."

"Slyšel jsem jednou, že poblíž Asijútu jsou významné královské hrobky."

"Kdo by je objevil, ten by si to tajemství určitě ponechal pro sebe. Myslíš, že fakír o něčem takovém ví? Příležitostně se ho na to zeptám."

"Nesmíš mu však prozradit, že jsem o tom hovořil, ani to, že hodlám pátrat po tvém bratrovi."

"Přece jen mu tedy nedůvěřuješ?"

Měl pravdu. Nemohl jsem se zbavit neurčitěho pocitu podezření. Přesto jsem zaprotestoval: "O nedůvěře nemůže být řeč, ale stařec by mi mohl být nebezpečný."

"Nebezpečný? Tak zbožný muž, k jehož hrobu budou jednou proudit davy poutníků?"

"Schází mu pozemská chytrost. Sám říkáš, putuje z místa na místo, jak lehce by se tedy mohlo stát, že by došel do Chartúmu dřív, než se tam dostanu já, protože zde musím vyčkávat svého přítele. A co když vyhledá obchodníka a řekne mu, že přijede nějaký cizinec, který pátrá po tvém bratrovi? Bude lépe, když o tom všem nebude vědět. Nic mu tedy neprozrazuj, nebo nemůžeš-li mi to slíbit, vrať mi mé slovo."

"Nechtěl jsem tě přece urazit, efendi," zvolal Ibn Vask zděšeně, "udělám, co žádáš, a zaopatřím tě vším, co si jen budeš přát."

"Nebude toho mnoho. Potřebuji dopis, adresovaný tvému bratrovi, který mu předám, podaří-li se mi se s ním sejít."

Napiš mu, žeš mě pověřil pátráním, a dodej, co pokládáš za důležité. Podpis a pečeť nesmí chybět."

"To se dá okamžitě zařídit, efendi, pečeti prsten mám s sebou."

Zatleskal jsem, načež přispěchal sluha a donesl papír, inkoust, pero a pečeti vosk. Ibn Vask napsal dopis a odevzdal mi ho.

"Zde to tedy máš, efendi," řekl.

"Musím si ještě něco zařídit, ale za hodinu se vrátím. Naleznu tě zde?"

"Ano, nikam zatím nepůjdu."

Egyptan se vzdálil. Když se v určený čas vrátil, přinesl další dopis.

"Nezapomeň i tento dopis odevzdat, jakmile přijedeš do Chartúmu. Adresát ti může být k užítku."

"O koho jde? Není tu adresa, je tu jen jméno."

"Vyslovíš-li je, někdo tě k němu zavede. Kdy chceš odjet?"

"Jakmile se dostaví přítel, kterého očekávám."

"Snad se tedy ještě uvidíme. Doufám, že tě později budu moci uvítat v Ma'ábda. Ať mého bratra najdeš nebo ne, jsi kdykoli vítán. Alláh ti žehnej a provázej tě po šťastných stezkách. Nezapomeň na mě a věř, že tě zahrnu do svých modliteb, i když jsme různé víry."

Zase tedy další dobrodružství! Najít zmizelého, kterého se ani fakírovi nepodařilo objevit! Přičilo se mi podezřívát toho ctihodného starce, a přece jsem se nemohl ubránit dojmu, že má s věcí společného víc, než byl průvodce ochoten připustit.

FAKÍROVO TAJEMSTVÍ

11

Byl jsem docela rád, že jsem si s fakírem smluvil výpravu ke královským hrobům - budu ho při té příležitosti moci vyslechnout. Neví přece, že mě Ibn Vask navštívil a hovořil se mnou o svém bratrovi. Je-li mé tušení správné, mohu lehce nastražit past. Po vydatné snídani jsem Ismáilovi sdělil, že dnes nepřijdu k obědu, že se chystám k návštěvě dalších jeskyň.

"Alláh! Cožpak ti nestačil puch včerejších?"

"Tentokrát nejde o krokodýly."

"O co tedy? O balzamované vlky?"

"Možná," řekl jsem, pamětliv svého slibu. "Půjde se mnou jedině Selim."

"Alláhovi budiž chvála, že s tebou jde Selim, to jistě nejde o nic nebezpečného. Potřebuješ pochodně? Jsou tu ještě nějaké od včerejška."

"Potřebuji pochodně, zápalky a dlouhý pevný provaz."

Přinesli potřebné a já jsem si vzal šest pochodní, ačkoli stařec tvrdil, že stačí jedna jediná. Půl hodiny před smlouvenou dobou přišel jakýsi chlapec se vzkazem, že nás svatý muž očekává u bran města.

"Proč nepřišel sám?"

"Alláh mu nařídil, aby neopouštěl místo svých modliteb," zněla odpověď.

Zašel jsem k černému majordomovi pro Selima. Seděli na koberci, kouřili a klábosili. Zaslechl jsem Selima:

"Nesmím ho opustit, byl svěřen mé ochraně."

Týkalo se to jistě mne, neboť mě černý tlouštík přivítal slovy:

"Co to slyším, efendi? Vyhledáváš další dobrodružství? Zůstaň doma, vím, že tě čeká neštěstí."

"Řekl ti Selim, kam máme namířeno?" zeptal jsem se ve snaze dopátrat se, zda dlouhán neprozradil, co mělo zůstat utajeno.

"Neřekl mi ani slovo, prohlásil, že musel přísahat, že bude mlčet. To mi právě dělá starost."

"Nedělej si starosti; nic se nám nestane, dal jsem slovo a musím jít."

"Nech tedy alespoň Selima doma."

"Cože? Já že bych tu měl zůstat, já, ochránce a opatrovník bych měl efendiho opustit? Jsem ochoten projít s ním vším nebezpečím země, bojovat se lvy, draky, hady a škorpióny..."

"Prozatím drž jazyk za zuby," přerušil jsem ho, "o dracích, Ivech a hadech není řeč. Pušku nech pěkně doma a vezmi si jen můj nůž. Tobě žádný lev neublíží a ani ublížit nemůže, sotva bys ho spatřil, pelášil bys, že by tě nedohonil."

"Stále mě podceňuješ, efendi: prosím Alláha, aby na nás seslal velké nebezpečí a já ti mohl dokázat, jakého hrdinství jsem pro tebe schopen!"

Zastrčil nůž za opasek, vzal tři pochodně a provaz a vydali jsme se na cestu. Chlapec na nás čekal venku a vedl nás přes město cestou, kterou jsem předevčírem projížděl na koni. Když jsme nechali hlučné ulice za sebou, uviděl jsem chudě oblečeného člověka sedět v písku a sekát srpem sporé chomáčky trávy. Poznal jsem v něm zahradníka, u něhož jsme hledali a našli kejkliře. Setkáním s námi nebyl zřejmě nijak překvapen. Spíš se zdálo, že na nás čeká. Podíval se na nás a posměšně se ušklíbl.

"Dobře, jen si jdi cestou nevěřících, zhyň na stezce zatracenců, psí synu!" zavolal na mě.

Pak se obrátil a utíkal, párkrát se ještě ohlédl, snad aby viděl, jestli ho pronásledují. Mně to ovšem ani na mysl nepřišlo. Jeho nadávky znamenaly jen drzou, nestoudnou pomstu za včerejšek. O tom jsem byl v té chvíli přesvědčen. Teprve později jsem poznal, že šlo ještě o něco jiného.

Když jsme došli skoro na vrchol pahorku, ukázal chlapec do dálky na díru ve skále.

"Tamhle, u staré hrobky, uvidíte starce. Čeká na vás v modlitbách."

Chtěl jsem mu dát malý bakšiš, ale on si s odpořem odplivl.

"Nech si svůj piast! Nebudu se špinit penězi nevěřícího! Jdi k čertu!"

A běžel svou cestou. Něco takového se mi dosud nestalo. Mladí i staří baží v Orientě po penězích a zvláště chlapci se umí o bakšiš porvat do krve! A tenhle kluk nejen že můj dárek odmítl, ale troufal si mě ještě urážet. Nechal jsem ho být a kráčel se Selimem ke skalnímu otvoru, o nějž opřen se modlil náš fakír. Obrácen tváří k Mekce doprovázel svou modlitbu patřičnými gesty. Jeho tvář zářila nejčistším náboženským nadšením. Ne, tato tvář nelže! Stařec nad hrobem že by byl přítel zločinců? To je zhola nemožné. Pocit oval jsem k němu v té chvíli plnou důvěru.

Slyšel nás přicházet, obrátil se k nám, uklonil se a podal mi ruku.

"Bud' vítán, efendi! Alláh nechť řídí tvé kroky k radostnému a šťastnému cíli. Dodržel jsi slovo, i já plním svůj slib."

Uvidíš naše královské předky, jejich syny, ženy, dcery a příbuzné."

"Proč jsi pro nás nepřišel domů, jak jsi slíbil?" zeptal jsem se ho.

"Alláh mě zavolal, musil jsem uposlechnout. Stál jsem na zemi a viděl v nebi zář očí blažených a lesk křídel nebeských armád. Musil jsem zůstat a naslouchat Prorokově hlasu."

"Jsi tedy kazatel, který šíří islám mezi věřící i nevěřící?"

"Ano, řídím kroky lidí k posvátné Mekce, ke koránu, knize života, a jejich duše přes most es Sirát od smrti k životu."

"Vybral sis špatného posla. Chlapec mě urážel, protože vyznávám jinou víru."

"Odpusť mu, je ještě malý a nedokáže se ovládat. Jsem připraven, můžeme jít."

Chtěl mě předejít, snad aby se vyhnul dalším řečem. Protože jsem však měl v úmyslu pokračovat v rozmluvě, držel jsem se mu po boku, takže vzadu šel jen Selim. Fakír kupodivu zvolil cestu, kterou jsme šli už předevčírem. Poznal jsem to, i když stopy našich kroků byly už zaváty. Fakír mlčel, nakonec jsem začal sám:

"Jsem rád, že jsi kazatel..."

"To znamená, že jsi špatný křesťan," vpadl mi do řeči.

"Proč myslíš?"

"Cožpak vy nemáte kazatele, kteří učí pohany?"

"Jistěže, říkáme jim misionáři."

"Vím, a tito misionáři jsou naši nejhorší nepřátelé, proto se dobrý křesťan nemá radovat, potká-li šířitele islámu. Víš, co učí korán a co vaše svatá kniha? Která z nich má pravdu, vaše nebo naše?"

"Pravdu má bible. Přesto jsem rád, že jsem tě poznal a doufám, že mi pomůžeš, abych si ověřil, zda mám na některé národy správný názor. Smím se tě zeptat, které kraje jsi navštívil?"

"Byl jsem všude, na Bílém i na Modrém Nilu, v Kordofánu i Dárfúru."

"Závidím ti tvé znalosti. Je pravda, že je na horním toku Nilu osada zvaná Zeríba?"

Vyptával jsem se úmyslně jako školák, chtěl jsem ho utvrdit v přesvědčení, že jsem nezkušený, přimět ho, aby se rozhovořil o tom, co mě zajímalo.

"Zeriba není ani město, ani vesnice. Je to název opevněných míst, kde bydlí obchodníci a lovci otroků."

"Lovci otroků? Jak hrozné slovo!"

"Zní tak jen uším křesťanů, muslim o něm smýšlí jinak. Víš, jak nazýváme otroky?"

"Ano, Turci jim říkají esir, kále nebo kul, Arabové abd."

"Správně, ovšem slovo abd znamená také sluhu, zplnomocněnce nebo učedníka. To ti vysvětlí, proč pro nás není otrok jen tažným zvířetem, nýbrž učedníkem a sluhou. Má se u nás lépe než u své rodiny, ve své domovině."

"Abyste získali jednoho otroka, musí průměrně tři jiní zemřít."

"Cožpak je pohanů škoda? Musíš si otroctví a vypravy na lov otroků představit jinak, než vám je doma líčí. Navštívil jsem Abú'l Móta v zeribě a poznal jsem, že černoši nejsou lidé, že jsou to pouhá dvounohá zvířata."

"Tys byl u Abú'l Móta, nejproslulejšího lovce otroků? Hodně jsem už o něm slyšel. Obýval zeribu Omm et Tamásih, nemýlím-li se."

"Ano, navštívil jsem ho. Byl to skutečně největší lovec otroků, teď však jej předstihl někdo jiný."

Starcova tvář náhle změnila výraz. Vlidnost a ctihostnost ustoupila nadpozemskému nadšení.

"A jak se jmenuje?" zeptal jsem se ho.

"Ibn Asl, syn prapůvodu."

"Rozumím-li dobře jazyku této země, je Asl - prapůvod synonymum boha, což by znamenalo, že se onen muž jmenuje syn boží."

"Ne, jmenuje se po svém otci, Abd el Aslovi, sluhovi prapůvodu."

Tato slova pronášel s hrdostí, jež mi byla nepochopitelná.

"Znáš otce nebo snad i syna?"

"Znám oba velmi dobře a mohu ti prozradit, že Ibn Asl má další jméno, které si získal svými činy. Říkají mu el Džasúr - Odvážný. Nezdá se ti, že je to jméno pro lovce otroků velmi vhodné?"

"To nevím, jistě však nebyl lovcem otroků odjakživa. Co byl původním povoláním?"

"Obchodníkem v Chartúmu, pomocníkem Burajda el A..." zarazil se uprostřed slova, chtěl zřejmě vyslovit jméno obchodníka, u něhož zmizel bratr našeho průvodce z Ma'ábdy, Burajda el Amína. Bohužel jsem neopatrně zvedl tvář, proto fakír větu nedokončil a zeptal se mě:

"Ty toho muže znáš?"

"Neznám, v Chartúmu jsem nikdy nebyl."

"Ale chystáš se tam. Nemýlím-li se, chceš Burajda el Amína navštívit."

"Proč bych měl navštěvovat muže, kterého neznám?"

"Zarazilo tě jeho jméno. Nejsi ke mně stejně upřímný jako já k tobě. Ibn Vaska znáš?"

"Znám, je to průvodce z jeskyní v Ma'ábda. Mluvíli jsme spolu o jeskyních a krokodýlích mumiích."

"A o Chartúmu a bratrovi, kterého tam vyslal, se nezmiňoval?"

"Ibn Vask má bratra? A ten bratr žije v Asijútu?"

"Zřejmě opravdu nic nevíš, povím ti to tedy. Obchodník s otroky Ibn Asl el Džasúr vyvedl Vaskovu bratrovi nejpovednější kousek, o němž jsem kdy slyšel."

Stál jsem na prahu tajemství, po němž jsem pátral. Mýlil jsem se však. Fakír jen odmítavě mávl rukou.

"Ale po tom ti nic není, cizincům člověk o těchto věcech nemá vyprávět."

"Proč? Myslíš, že bych to prozradil?"

Zůstal stát a podivně, strašně podivně se zasmál.

"Prozradil? Ty? Ne, ty nic neprozradíš, to vím určitě."

Pojednou se mi jevil ve zcela jiném světle. Co znamená ten podivný smích? Posmívá se mi, nebo jsem ho jen rozveselil? A jeho tvář, je v ní pohrdání nebo výhrůžka - jevil se mi pojednou jako šelma, která si pohrává se svou obětí. Ale už v příštím okamžiku se výraz jeho tváře opět změnil a on se mi laskavě zadíval do očí.

"Odmítáš obchod s otroky a považuješ ty, kdož jej provozují, za nelidsky kruté. Nebudeme se o tom bavit. Pojď, dáme se doleva."

Zamířil k jihu. Ve vzdálenosti asi čtvrthodinky chůze jsem uviděl Tell es Sir, kde se nám tlustý majordomus propadl do země. Snažil jsem se znovu navázat rozhovor, dostávalo se mi však jen kusé nebo vůbec žádné odpovědi. Fakír si vykračoval tak, že jsem mu stěží stačil. Zpomalil jsem krok a zašeptal Selimovi:

"Neříkej, že už jsme zde jednou byli. Později ti všechno vysvětlím."

Vzklíčilo ve mně podezření. Byl jsem už skálopevně přesvědčen, že fakírova zbožná líc není nic než maska. Mohlo mi být lhostejné, je-li mezi muslimskými fakíry o jednoho pokrytce víc nebo méně, ale kdo se dovede přetvařovat, je jistě nejen licoměrný, ale i nebezpečný. Musil jsem se mít na pozoru. Ale s tím starým si snad poradím! Široko daleko nebylo živého tvora a nadto jsem měl za pasem svůj nůž a dva revolvery.

Blížili jsme se k pahorku ze strany, z níž jsem se posledně šplhal nahoru, na opačné straně zela díra, ze které jsme černocho vyprošťovali. Na úpatí se fakír zastavil.

"Jsme na místě. Tady jsou chodby s královskými mumiiemi."

"Tady? Tady přece nemohou být skalní hroby!"

"Kdo mluvil o skalních hrobech? Jsou tu vysoké, široké, zděné podzemní chodby, do kterých se teď spustíme."

Když jsem zde byl poprvé, došel jsem na vrcholek serpentínami, viděl jsem tedy pahorek ze všech stran, nikde jsem však nepozoroval otvor vedoucí do lůna pahorku. Tázavě jsem se rozhlížel kolem sebe.

"Kde je vchod? Nevidím ho."

"Až nahoře, u samého vrcholu. Není ho vidět. Myslíš, že tak špatně střežím své tajemství? Jen mě následuj." Chystal se k výstupu, já jsem ho však zadržel. Všiml jsem si na cestě asi metr širokého pruhu, jako by někdo za sebou vládl plášt', aby zahladil stopy nohou.

"Nevidíš, že zde už někdo byl? Že za sebou táhl plášt', aby zametl stopy? To se mi zdá podezřelé!"

"Mně ne," usmál se stařec, "netušíš, kdo to mohl být? Byl jsem to já, musel jsem se přesvědčit, je-li všechno v pořádku. Nebyl jsem tu předtím několik měsíců."

"Přesto mám dojem, že tu byly zahlazovány stopy několika osob."

"Alláhu! Či oči by rozeznaly, kolik zde bylo lidí?"

"Moje vlastní. Navštívil jsem už mnoho národů a můj život byl často závislý na tom, že jsem si včas uvědomil, kolik mám proti sobě nepřátel."

"O nepřátelích tu nelze mluvit, jen já jsem tu byl a sám zase odešel, což jsou dvoje stopy. Nemám chuť zasvěcovat do svého tajemství další osoby!"

Uklidnil jsem se a stoupali jsme dál. Skoro na vrcholu se stařec zastavil a rozhlédl.

"Kam lidské oko dohlédne, není živáčka. Můžeme tedy klidně začít."

Ano, byli jsme sami a zbytek mé nedůvěry se rozplynul. Co nám může stařec udělat, i kdyby měl zlé úmysly? Nanejvýš nás někam zavřít, a tomu se dalo lehce předejít. Stačilo přimět ho, aby šel první a na zpáteční cestě uzavíral řadu. I Selim byl zřejmě pln důvěry. Stařec se shýbl a začal rukama odhrabávat písek, házet ho doprava i doleva. Když byl otvor asi metr hluboký, objevila se kamenná, přes půldruha metru dlouhá a metr široká deska. Společně jsme ji zvedli a před námi se objevila chodba z tmavých nilských cihel, vysoká a široká, že jí i tělnatý muž mohl snadno prolézt. Fakír se opět rozhlédl a pravil:

"Jsme sami, nikdo nás nepozoruje, můžeme sestoupit dolů. Kdo půjde první?"

"Jdi ty, jsi přece náš vůdce!"

Uposlechl. Následoval jsem ho, za mnou se loudal Selim. Po dvou a půl metrech jsem upozoroval, že se chodba rozšiřuje. Fakír nám přikázal, abychom zažehli pochodeň. V jejím světle jsem viděl, že jsme v malé místnosti, kam by se vešlo šest nebo sedm osob. Mohli jsme se teď už vzpřimit. Stěny byly ze stejných nilských cihel jako chodba, vzduch čistý, po pachu mumií ani stopy. Selim vesele prohodil:

"Tady by se dalo i bydlet, efendi! To je jiný vzduch než v té smutné jeskyni v Ma'ábda, která se tak prohřešila na mém ctihodném nose. Velice jsem se musel přemáhat, abych prolezl všemi chodbami a vydržel až do posledka."

"Líbí se ti tady?"

"Každý nehoruje pro tmavé podzemí, ale já bych, kdyby bylo třeba, sestoupil i do nejhlubších pekel. Vida, copak je tu za díru v zemi?"

V rohu místnosti byl jakýsi otvor, vedoucí zřejmě do hlubin, široký, že jím mohl sestoupit dospělý člověk.

"Touto štolou musíme dolů," řekl fakír.

"Štolou?" mumlal Selim zklamaně. "Není tu nějaké schodiště nebo žebřík?"

"Ne, ale po stranách šachty jsou nevelké čtvercové otvory, do nichž se člověk může zapřít nohou. Také ruce se mají čeho zachytit, takže budeme sestupovat jako po žebříku nebo po schodišti."

"Jak je šachta hluboká?"

"Po dvaceti stupních se dostaneme ke dvěma postranním štolám, ty však jsou prázdné a neveliké. Pak sestoupíme ještě o třicet stupňů, až do hlavní chodby."

"Jak daleko je jeden stupeň vzdálen od druhého?"

"Asi půl nilského lokte, to je čtvrt metru. Je to pohodlné."

"A jaký je tam dole vzduch?"

"Skoro tak svěží jako tady. Musí tam být nějaké průduchy, na které jsem dosud nepřišel. Snad je svým ostrovtipem objevíš ty."

Řekl to podivným tónem, čehož jsem si v té chvíli nevšiml. Teprve později jsem zjistil, že šlo o čirý výsměch.

"Jsou stupně spolehlivé, ta štola je přece z cihel z nilského bahna, a ty se jak známo rády drolí. Člověk by mohl snadno ztratit oporu a zřítit se dolů."

"To není možné, cihly jsou pevné, mimoto máme s sebou lano, ke kterému se uvážeme. Kdo půjde napřed?"

"Já ne," pospíšil si nás ujistit Selim.

Plánoval-li fakír přece jen zradu a nechtěl-li jsem se od něho dát přelstít, musel jít jako první on. Řekl jsem tedy, že vůdce musí jít v čele, kdežto já, nejsilnější, půjdu poslední. Kdyby se snad někdo z nich smekl, lehce ho na laně udržím. Konec lana jsme starci provlékli v podpaždí a zavázali na prsou. Uprostřed jsme umístili Selima a konec lana jsem si ovinul kolem boků a zavázal pevně na uzel já.

Bylo dost obtížné opírat se při sestupu o ruce, mít i nohy zaklesnuté a ještě držet pochodeň. Fakír šachtu znal, on světlo nepotřeboval, Selimovi jsem je svěřit nemohl, potřeboval obě ruce k tomu, aby se udržel. Byl jsem tedy jediný, kdo byl schopen hořící pochodeň nést.

Poklekl jsem nejprve nad otvorem a ohmatával jamky. Velikostí stačily rukám i nohám a zdálo se, že jsou dost pevné. Fakír sestoupil první a ve mžiku nám zmizel z očí. Selim byl pomalejší, sotva zmizela v otvoru jeho hlava, slyšel jsem ho drmolit:

"Svědčím, že není božstva kromě Boha a Mohamed je Posel boží!"

Potom jsem vykročil i já. Musel jsem se spoléhat na své nohy a pravou ruku, v levici jsem nesl pochodeň. První kroky byly trochu obtížné, potom, když si člověk zvykl na vzdálenost jedné jamky od druhé, šlo to rychleji. Všichni jsme mlčeli.

Počítal jsem kroky. Opravdu se po dvaceti jamkách přede mnou otevřel vchod do postranních štol. Pokusil jsem se do

jedné z nich nahlédnout, ale světlo pochodně bylo příliš slabé. Ted' tedy ještě třicet schůdků dolů k hlavní chodbě, jak tvrdil fakír. Jenže všechno dopadlo jinak. Minul jsem už obě štolý a přidržoval se čtvrtého nebo pátého schůdku pod nimi, když se shora ozval ďábelský smích. Někdo křičel:

"Takhle dovedeme navždy umlčet křesťanského psa! Zhyň tu v hlubinách a probud' se v pekle!"

Pohlédl jsem vzhůru a ve slabém světle uviděl dvě tváře - poznal jsem fakíra a muza' bira Núbara. Neztratil jsem ani na okamžik duchapřítomnost. Ted' bylo třeba jednat rychle, museli jsme se dostat zpět.

"Rychle, Selime, rychle nahoru!"

Hned jsem také začal stoupat, jenže mi v tom překáželo lano, které mě spojovalo se Selimem a ten ubožák na moje volání nereagoval.

"Znáš mě?" volal zatím kejklř shora. "Chtěl jsi mě dát zavřít, ted' jsi tu uvězněn ty a nikdo na světě ani tebe, ani Selima nevysvobodí."

"Nikdo na světě!" přizvukoval mu ctihodný stařec. "Přestal jsi mi sice důvěřovat, ale byl jsi tak hloupý, žeš mě následoval. Jsem členem kádírje, a abych ji pomstil, čekal jsem na tebe v Ma'ábda. Chcípni jako pes, bídný d'aure!"

mlčel jsem, slova tu byla zbytečná, bylo třeba činů. Nohama jsem byl pevně zaklesnut do jamek ve zdi, pochodeň jsem držel v levé ruce, pravou vytáhl z opasku nůž a přefízil lano. Tak jsem se oddělil od Selima a poznal, kde se oba nepřátelé skrývají: vykukovali z postranních šachet, kolem nichž jsme sestoupili, do štolý, ve které jsme byli my. Musel jsem se vrátit k nim nahoru a boj s nimi mohl skončit dost nedobře. Stačilo, aby mě, až budu v dosahu, uhodili do hlavy. Zastrčil jsem proto nůž do kapsy a vytáhl revolver. Bohužel měli oba lumpové ve světle pochodně možnost sledovat mé počínání. Sotva spatřili zbraň, zatahli hlavy. Slyšel jsem, jak muza'bir volá:

"Jen zkus vystřelit, psí synu, zkus nás zabít!"

Ve tmě, která najednou zavládla, jsem zaslechl, jako by o sebe narážely kameny. Vzal jsem hlavěň revolveru do zubů, čímž jsem si uvolnil pravici a spěchal nahoru. Když jsem dospěl k místu, kde jsem prve viděl oba muže, nemohl jsem najednou dál: vysunuli kamennou desku, čímž šachtu dokonale uzavřeli, a zřejmě ji nadto ještě zatěžovali kameny. Byli jsme v pasti.

Zkusil jsem ze všech sil deskou pohnout, ale marně. Dvakrát jsem směrem k ní vystřelil, ovšem také bez výsledku. Protože jsem tělem zabíral celou šíři šachty, nemohl Selim vidět, co se děje. Hlasy sice slyšel, ale slovům nerozuměl. Ted' se mě zeptal:

"S kým to mluvíš, efendi? Proč střílíš? Stalo se něco?"

"Bohužel ano, ten starý lump nás tu uvěznil."

"Jak je to možné, vždyť byl pode mnou!"

"Ne, je ted' nade mnou. Uzavřel šachtu a my nemůžeme ven."

"Alláhu, Alláhu, to je strašné, počkej na mě, přijdu ti na pomoc!"

"To je vyloučené, dva vedle sebe stát nemůžeme. Pokusím se znovu, obávám se však, aby nám kameny nespady na hlavu. Drž se pevně, aby tě nestrhly do hloubky."

Vystoupil jsem o jednu jamku výš a zkoušel zapřít se do kamenné desky ramenem. Nad sebou jsem slyšel dunivé zvuky, naši protivníci tedy stále ještě zatěžovali desku dalšími kameny. Jistě si jich v obou postranních štolách připravili pěknou hromádku. Všechna námaha byla marná, a jak jsem se celou vahou opřel do kamene, cítil jsem, že se mi cihly z nilského jílu začínají drolit pod nohama. Musel jsem tedy od svých pokusů upustit.

"Nepůjde to, Selime. Opory pode mnou povolují, mohl bych se zřítit."

"Ach ty milosrdný, dobrotivý bože, jsme ztraceni! Bídně tu zahyneme a nikdo se nikdy nedoví, ve které díře trouchnivější naše kostry! Proč jsem jen nezůstal doma a netěšil se z dobré kuchyně Dáuda agy!"

"Nenaříkej, neztrácej odvahu, doufám, že se přece jen dostaneme ven! Musíme sestoupit až dolů. Odstranit překážku nad námi je nemožné, a i kdyby se to podařilo, zabili by nás. Neřnukej, budeme ted' potřebovat všechnu tělesnou i duševní sílu. Budeš-li se klepat, ztratíš rovnováhu a polétíš dolů. Podej mi konec lana, připoutám si tě k sobě."

Zatímco jsem jej přivazoval, zeptal se:

"Ale jak se ten starý mohl najednou octnout nad námi? Vždyť byl ke mně připoután!"

"Prostě se cestou odvázal, a když potom došel k postranní štole, nepozorovaně do ní vklouzl, zatímco na něho ve druhé štole už čekal kejklř. A my jsme, aniž jsme co tušili, prolezli kolem nich. Vždyť jsem to říkal: stopy, které fakír zahlazoval, nepocházely od jedné osoby. Tak, ted' jsi ke mně přivázán, pomalu sestupuj, já půjdu za tebou. Fakír se zmínil o třiceti jamkách, nevím, mluvil-li pravdu, ale pokusit se musíme, jednou přece musí šachta končit."

Začali jsme sestupovat. Selim hlasitě počítal, a když napočítal do třiceti, hlásil mi:

"Cítím pod nohama pevnou půdu, efendi."

"Zkus opatrně, jestli tě unese."

"Nepovoluje, drží."

Měl pravdu, když jsem sestoupil až k němu, poznal jsem ve světle pochodně, že jsme v komůrce podobné té, kterou šachta začínala. Podlaha byla i zde z cihel z nilského bláta, ale pod sebou jsem uviděl kamennou desku, přesný čtverec o průměru metru. Odstoupili jsme a kámen zvedli. Ukázala se další šachta vedoucí dolů.

"Vidíš, stejná deska jako nahoře u postranních štol, kterou zasunuli teprve, když jsme tudy prošli, a pak ještě zatěžkali kameny."

"Rozumím, efendi, ale co je mi to platné. Jsme ztraceni a už nikdy neužijeme světlo světa. Život je tak krásný, kdo by si byl pomyslel, že tak rychle a bídně skončí!"

Usedl na zem a hořce se rozplakal; nerušil jsem ho v jeho žalu a pustil se do zevrubné prohlídky místnosti. Především jsem s radostí zjistil, že je tu vzduch dobře dýchatelný. Pochodeň sice nehořela jasným plamenem, ale přece jen vydávala dost světla. Nepříjemné bylo jen, jak to zde páchlo vlhkem a zatuchlinou. Stěny, také cihlové, se zdály pevné.

Jen na jediném místě se propadaly. Zčásti je pokrýval písek. Nebo se snad mýlím, a na tom místě cihly nikdy nebyly? Poklekl jsem a začal rukama písek odhrabovat; byl lehký a sypký. Všude kolem cihly a najednou ten sypký nános! Za zády mi stále ještě plakal Selim, i když už ne tak hlasitě, spíš jen jako by vzdychal. Byl to podivný dutý zvuk. Obrátil jsem se, dlouhán tam seděl, rukama si zakrýval tvář, ale ani nedutal.

"Vzdychal jsi, Selime?" zeptal jsem se.

"Já? Vzdychal? Kdy?"

"Teď, v tom okamžiku."

"Ne, já jsem nevzdychal."

"Nemýlím se, slyšel jsem jakési vzdechy."

Znovu se ozval onen dutý ston.

"Slyšíš?"

"Ano, efendi, teď jsem to slyšel zřetelně i já."

"Co to může být? Sesouvající se písek rozhodně ne."

V té chvíli se tón ozval znovu. Dovtípl jsem se, oč jde. "Vzdechy vycházejí z šachty pod námi!" zvolal jsem překvapeně.

"Jsou tu někde nablízku lidé."

"Lidé? Kde by se tu vzali? Jsou to pekelníci, kteří baží po našich duších, přivedl jsi mě na pokraj zhouby, efendi, dostaneme se, odkud není návratu."

"Zůstaň si tady a naříkej si dál! Já se však zachráním. Nebo raději pojď, zdá se, že tam dole někdo potřebuje naši pomoc."

"To není člověk, jsou to vzdechy zatracenců z pekla."

"Hlupáku! Ten muž se zdá být u konce svých sil, a budeme-li váhat, zahyne. Dělej, jak rozumíš, já jdu dolů."

Odvázal jsem se, ovinul si provaz kolem těla a vlezl do díry.

"Ty chceš opravdu pokračovat, efendi?" bědoval. "A co bude se mnou?"

"Pro mě za mě si tu zůstaň."

"Ne, to ne! Sam tu nezůstanu. Jdu, už jdu!"

Sestoupili jsme o dalších dvacet jamek. Pak jsem se zastavil a naslouchal. Pod sebou, zcela blízko, jsem zaslechl lidský hlas.

"Pomoc! Pojď dolů!" křičel někdo.

"Už jdu, hned jsem tam," odvětil jsem.

Po dalších desíti stupních jsem ucítil pevnou půdu pod nohama.

SYN NILU

12

Posvítíl jsem si a zjistil, že jsem ve vyzdřeném prostoru, který zřejmě býval naplněn vodou. Někdy před tisíci léty to tedy byla studna. Královské hrobky si fakír jen vymyslel, aby mě sem vylákal.

U zdi se křčil jakýsi muž a prosebně ke mně vztahoval ruce.

"Slitování! Pusťte mě ven! Nic nevyzradím, vždyť jsem vám to slíbil!"

"Neboj se," utěšoval jsem ho, "nepřišli jsme tě trýznit."

"Což nepatříte k těm lidem, kteří mě z příkazu Abd el Baraky mají usmrtit?"

"Naopak, Abd el Baraka je i mým úhlavním nepřítelem a jeho spojenci nás sem vylákali."

"Alláhu! I vy jste tedy odsouzení k smrti a nemůžete mi pomoci"

"Nezoufejte! Chtějí nás tu sice umořit hladu, já se však pokusím jejich plán zhatit, budeš se opět těšit ze slunečního světla. Jak dlouho už jsi zde?"

"Tři dny."

"Musíš být tedy polomrtvý žízni."

"Žízni jsem příliš netrpěl, efendi, je tu vlhko a se zdí kape voda. Ale mám hlad. Než mě sem vylákali, nejedl jsem už víc než den. Jsem tak slabý, že nedokážu ani vstát."

Protože jsem ve volných chvílích cvičil u svého přítele Ismáíla hřebce, zvykl jsem si nosit v kapse hrst datlí; teď jsem je vytáhl a podal ubožákovi. Když to Selim uviděl, pravil:

"Já mám také něco. Dáud aga mi dal s sebou kebáb a chléb pro případ, že bych cestou dostal hlad. Tumaš, jez!"

Zatímco ubožák jedl, pozoroval jsem ho. Byl ještě mladý, mohlo mu být něco přes dvacet, nevypadal jako Arab a dělal na mě dobrý dojem. Na sobě měl jen kazajku a kalhoty z modrého plátna, stažené v pase koženým řemenem. Na hlavě podle zdejšího zvyku fez. Jedl mlčky, nechtěl jsem ho proto rušit otázkami. Když se nasytil, pokusil se vstát.

"Budíž Alláhovi díky, jídlo mě posilnilo, i když mi ještě neproniklo do krve. Kdo jste? Prozradte mi svá jména, abych vám mohl poděkovat!"

Selim si neodpustil prohlásit:

"Mé jméno je tak dlouhé a tak proslulé, že bys je nedokázal vyslovit, můžeš mi tedy prostě říkat Selime. Jsem ochráncem tohoto efendiho, jehož..."

"To je všechno zbytečné. Kdo jsme, se tento mladík ještě doví. Důležitější je, abychom se dověděli my, kdo je on a jak se sem dostal."

"Jmenuji se Ibn Níl," prohlásil.

Protože to znamená syn Nilu, zeptal jsem se ho:

"Narodil ses tedy v povodí Nilu, vid'?"

"Ne, narodil jsem se přímo na řece, moje matka cestovala se svým otcem, Abú'n Nílem po řece, když jsem přišel na

svět."

"Tvůj děd se tedy jmenoval Otec Nilu. Je lodník?"

"Ano, nejlepší kormidelník na celé řece."

"A proč jsi zde?"

"Měl jsem být nápomocen zavraždění člověka a odmítl jsem. Za trest mě sem přivedli a odsoudili k bídné smrti."

"Kdo byli ti lidé?"

"Byli tři. Netroufám si je však jmenovat, jsou mezi nimi dvě velmi vlivné osoby."

"Jedna z nich je Abd el Baraka, nemýlím-li se."

"Máš poctivou tvář, efendi, důvěřuji ti. Ano, jeden z nich je skutečně Abd el Baraka, druhý proslulý fakír a třetí kejklř."

"Ti dva sem vylákali i nás."

"Máme tedy stejný osud, stejné trápení. Nechci vám nic tajit, i když vám může být Ihostejné, koho jsem měl zabít; je to cizinec, jakýsi křesťan z Almánie jménem Kara ben Nemsí, který se prohřešil proti kádírji."

"Patříš také ke kádírji?"

"Jsem jedním z jejích nejnižších sluhů."

"A přece jsi neuposlechl rozkazu!"

"Jsem poctivý člověk, nechci vraždit, protivníka bych dokázal zabít jedině za války, v případě krevní msty nebo jiné těžké urážky. Mimoto prokázal onen cizinec mému dědovi velkou službu. Abú'n Níl byl kormidelníkem na otrokářské lodi a měl být potrestán. Onen křesťan ho nechal tajně uprchnout, a já bych ho teď měl zabít?"

"Jednal jsi správně, doufám, že ti to budu moci odplatit. Mluvíš totiž s člověkem, jehož jsi měl zavraždit. Kara ben Nemsí efendi stojí před tebou."

"To znamená, že mi byl kismet nakloněn."

"Neznal jsem jméno tvého děda a slyším je od tebe poprvé. Mohu ti však dokázat, kdo jsem. Tvůj děd byl kormidelníkem na lodi, která měla dojet do Asijútu, sotva však opustila Búlák, zastavila se v Gíze."

To souhlasí."

"Tou lodí jsem jel i já. Večer přišel na palubu kejklř a snažil se mě okrást. Později jsem měl být zavražděn."

"Slyšel jsem o tom od svého děda. Znáš jméno oné lodi?"

"Byla to dahabíja Es Samak."

"Mluvíš pravdu, efendi, jsi to ty, kdo prokázal dobrodiní mému dědovi; ach, jak velice ti děkuji."

"Ale jak ses o mně dověděl? Věděl o mně jedině tvůj děd, ten však zamýšlel navštívit v Gutabaru syna, a ty jsi zde v Asijútu."

"Abú'n Níl ti neřekl všechno. Ve skutečnosti nechtěl jet do Gutabaru. Já jsem vlastně také patřil k posádce lodi, ale při poslední cestě dolů po Nilu jsem onemocněl a musel jsem prozatím zůstat zde. Na palubu jsem se měl vrátit na zpáteční cestě lodi. Děd mi sice řekl, že jede do Gutabaru na návštěvu, ale bál se, že se úřady přece jenom dopátrají, že je tam doma. Proto přijel sem, kde jsem ho očekával. Vyprávěl mi, co se na lodi odehrálo. Naštěstí se mu hned naskytlo místo na další lodi, se kterou odjel do Chartúmu. Zůstal zde tedy celkem jen půl dne a nakázal mi, abych odjel do Gutabaru a sdělil rodině, jaká ho stihla pohroma. Chtěl jsem ho poslechnout, jenže jsem potkal Abd el Baraku, mukaddama kádírje..."

"Kde jsi ho potkal?" skočil jsem mu do řeči.

"V Asijútu na ulici."

"Nevíš, kde bydlí?"

"Ne. Dal si se mnou schůzku za městem. Když jsem tam přišel, byl už tam i fakír a kejklř Núbar. Nařídil mi, abych tě zabil."

"Vždyť jsi mě ani neznal!"

"Přesně věděli, že přijedeš na Šahínu s rajjise efendíná. Prý mi tě ukáží. Když jsem se zdráhal, předstírali, že jim to nevadí. Pak mě fakír vyzval, aibych s ním sestoupil do podzemního hrobu jakéhosi marabúta. Přivedli mě sem, on a kejklř."

"A co Abd el Baraka?"

"Musel prý zase odjet. Nevím kam, slyšel jsem jen několik kusých slov, z nichž soudím, že jel varovat jakéhosi otrokáře před rajjise efendíná. V Asijútu už asi není."

"Namluvili ti tedy, že je tu hrob nějakého marabúta?"

"Ano, a já jsem neměl důvod o tom pochybovat, když mi to řekl fakír, sám světec."

"Světec, který lže a vraždí. Neměl jsi mu věřit."

"Promiň, efendi, ale cožpak sem pod nějakou záminkou nevylákali i tebe?"

"Máš pravdu, zasloužím si stejnou výtku. Zde jsi tedy dosud nikdy nebyl a nemůžeš nám nic říci?"

"Ani to nejmenší, efendi."

"To je zlé. Zdá se, že bude nemožné najít cestu ven."

"Já jsem ji také hledal, ale marně, žádná tu není"

"Jak jsi ji mohl hledat, vždyť jsi tu byl potmě!"

"Nebyl. Dvacet kroků od počátku šachty, počítáno od shora, se do stran otvírají dvě štoly. Není vyloučeno, že vedou ven a že je ústí pouze zasypáno pískem. Zavedli mě do jedné z nich, ležela tam tlustá kamenná deska a stály tam hliněné kahany s olejem. Několik jich bylo rozžato. Sotva jsem však sestoupil o několik stupňů, začali na mě shora křičet, že musím zemřít, abych nemohl prozradit, že tu má být zavražděn Kara ben Nemsí. Zprvu jsem myslel, že jen žertují, když však východ zakryli deskou a zatížili kameny, poznal jsem, že je zle. Marně jsem křičel, prosil a bědoval. Potom jsem si

uvědomil, že mi výstup spásu nepřinese, sestoupil jsem proto ještě níž. Prohlédl jsem celou šachtu, i tuto bývalou studnu, ale nenašel jsem ani skulinku, která by skýtala naději, že se odsud dostanu. Nakonec mi lampa zhasla, tam v koutě leží střepy. A také já jsem začal pohasínat. Snad stokrát jsem ve tmě lezl nahoru a dolů, nakonec jsem už nemohl dál. Byl jsem blízek šílenství. Řval a zuřil jsem jako zvíře, dokud jsem nezůstal bezmocně ležet."

"Jak víš, že jsi zde tři dny?"

Vytáhl z opasku jako sluneční velíkové hodinky.

"Snad tisíckrát jsem ohmatával ručičky. Smrt nebyla daleko, když jsem vás nad sebou uslyšel. Slyšeli jste mě volat?"

"Slyšeli, ale teď už nemluv, příliš se vysiluješ. Sedni si a odpočívej, budu pokračovat v pátrání."

"Nic nevypátráš," prohlásil Ibn Níl a uvelebil se na zemi.

"I já jsem přesvědčen, že bude všechno hledání marné. Jsme hluboko pod úrovní kopce, odsud asi žádná chodba ven nevede. Ale musíme najít východisko, i kdybychom se měli sami prokopat ven."

"To by trvalo týdny a dříve bychom zahynuli."

"Já mám naopak pocit, že se brzo octneme na denním světle."

"Kéž bys měl pravdu, efendi," zanařikal Selim. "Moje naděje zhasla, musíme zde zemřít!"

"Neběduj," řekl Ibn Níl. "Nazval ses prve sám největším hrdinou celého kmene. Je-li to pravda, musí být ostatní samé baby!"

Umlčel jsem Selima, který se chystal vztekle odpovědět, a otukával jsem stěnu. Nikde jsem nenarazil na duté místo, a přitom se vzduch každým okamžikem zhoršoval. Už proto jsme museli pomýšlet na výstup, mimoto jsem měl dojem, že nám nahoře přece jen kyne naděje na záchranu.

"Jsem příliš slabý, nevyškrabu se nahoru," nařikal Ibn Níl.

"Potáhneme a vyneseme tě."

Opásal jsem ho lanem, jehož druhý konec jsem omotal Selimovi kolem beder a nařídil, aby šel první. Ibn Níla jsem si vysadil na ramena jako nedávno Dáuga agu. Zvedal jsem ho, tlačil, zatímco Selim ho za lano tahal vzhůru. Tak jsme se bez velké námahy dostali do horní místnosti. Ještě štěstí, že jsme měli pochodně, že jsme je nenechali u fakíra. Dohořovala sice už druhá, ale stále ještě jsme měli čtyři v zásobě. V horní místnosti jsem se jal opět odhrabávat písek tam, kde jsem předtím začal. Selim mi pomáhal a Ibn Níl nám svítil. Pracovali jsme sotva pět minut, když se na okrajích vodorovného otvoru začalo rýsovat zdivo.

"Alláh je mocný, to je přece chodba!" vzkřikl Selim.

"Zdá se."

"Odkud jsi to věděl, efendi?"

"Nevěděl, ale tušil jsem to. Vzduch je tu tak dýchatelný, že tu někde muselo být spojení s vnějším světem, a tohle je jediné místo, kde je zdivo přerušené. Ani na chvilku jsem nepochyboval, že se nakonec zachráníme. Fakír není z těch, kdo by nás dokázal natrvalo uvěznit. Nemá ponětí, co dokáže myslící a energický člověk."

"Pomodlím se teď," řekl Ibn Níl, "a běda zákeřným vrahům, dostaneme-li se ven!"

"Mám dojem, že už vím, kudy ven," řekl jsem. "Podívej: sestoupili jsme dosud o padesát jamek ve zdi. Předpokládám, že jsme na samém dnu písčitého kopce, tedy o něco hlouběji, než je úroveň pouště kolem. Probíjíme se pískem na jižní straně pahorku. A co nás tam čeká, Selime?"

"Nevím, kam míříš, efendi."

"Jen si vzpomeň na díru, do které se zřítíl Dáud aga!"

"Alláh, valláh, talláh! Ty tedy myslíš, že..."

Byl tak překvapen, že nemohl ani dokončit větu.

"Ovšemže. Jsem přesvědčen, že se odsud dostaneme do stejné jámy. Bude-li chodba pokračovat rovně, znamená to, že jsme v šachtě, do které se propadl majordomus."

Chodba byla asi na dva metry úplně zavalena pískem, potom však náhle zcela volná. Vlezl jsem s pochodní v ruce dovnitř. Pohyboval jsem se bez obtíží, proplazil se po kolenou deset, dvacet, čtyřicet nebo i více metrů. Chodba pokračovala stále rovně, připadala mi však příliš dlouhá. Pak náhle končila, lépe řečeno byla uzavřena sypkým pískem stejně jako na začátku. Uvažoval jsem, mám-li začít písek odklízet nebo nejdříve dát svým druhům znamení, když jsem za sebou uslyšel Selimův hlas:

"Budiž Alláhovi dík, že jsem tě opět našel."

"Proč jsi šel za mnou?"

"Nebylo to v té tmě k vydržení. Já jsem se sice nebál, zato ten malý Ibn Níl měl strach."

"A proto jsi ho tam nechal, co? Máš podivný způsob, jak dokazovat svou statečnost. Podrž mi pochodeň, začnu odhrabávat písek."

Písek byl lehounký, házel jsem si ho za hlavu. Neuplynula ani minuta a ucítil jsem proudění čerstvého vzduchu. O pár vteřin později bylo světlo jako za bílého dne. Písek se sám od sebe sesul a vznikl otvor, kterým jsem vylezl ven. Slunce jsem měl přímo nad hlavou - byl jsem v díře, ze které jsme před několika málo dny vytáhli majordoma.

Vdechoval jsem svěží vzduch plnými doušky. Selim už také vylezl ven, napřímil se a zvolal:

"Hamdu li'lláh! Budiž nebesa pochválena, nechť všichni kalifové..."

"Dej s těmi svými kalify pokoj, osle!" vyjel jsem na něho polohlasem. "Chceš nás vyzradit?"

"Vyzradit?" řekl s výrazem tak hloupým, jaký jsem ani u něho dosud nespasil. "A komu?"

"Naším nepřítelům. Jsou-li tu ještě, musíme být opatrní. Jestli na nás předčasně upozorníš, utečou a budeme je marně hledat."

"Máš pravdu, efendi, schytáme je a já je rozdrtím, já..."

"Přestaň žvanit. Rozhlédnu se, ty se zatím vrať pro Ibn Níla."

"Já?" zvolal zoufale, "to nemůžu."

Skutečně se mi nepodařilo přimět toho zbabělce k návratu. Musel jsem pro Ibn Níla dojít sám, když jsem mu předtím nařídil, aby byl zticha, a kdyby uslyšel nějaké kroky, ukryl se v chodbě. Ibn Níl seděl, kde jsem jej předtím zanechal.

"Jaké mi přinášíš zprávy, efendi?" zeptal se.

"Výborné, jsme volní, chodba vede ven."

Klesl na kolena a začal se hlasitě modlit. Pak mi podal obě ruce.

"Nikdy na tuto chvíli nezapomenu, efendi, a kdybych měl zapomenout, nechť mě Alláh nepustí do brány nebeské."

"Přišel jsem pro tebe, doufám jen, že budeš mít dost sil. Chodba je dlouhá, úzká a nízká. Nebudu ti moci pomáhat."

"Nepotřebuji už pomoc, datle a maso mě posílily, a také jistota, že budu zachráněn. Jdi napřed, polezu za tebou."

Zdalo se, že skutečně nabyl sil, brzo jsme se dostali na světlo, Selima jsme sice neviděli, zato však slyšeli.

"Pší synové, čubčí vnuci, čubčí potomci! Utíkejte, běžte, než vás rozdrtím. Utíkejte, než bude po vás veta!"

Nebyl by přestal rvát, musel jsem na něho zavolat, aby přišel na okraj jámy. Bylo mi záhadou, jak se dostal nahoru bez pomoci.

"Řekl jsem ti přece, že máš být zticha a zůstat v úkrytu," rozčiloval jsem se.

"Cožpak těm psím synům nesmím říci, co si o nich myslím?"

"Kterým psím synům?"

"Fakírovi a kejkliři. Utíkají odsud jako splašení koně."

"Jak ses dostal z jámy ven? Řekl jsem ti přece, že na nás máš počkat dole."

"Udatnost mě přemohla a pomohly mi mé dlouhé ruce a nohy. Sotva jsem vystoupil, uviděl jsem je přicházet. Zařval jsem na ně, takže najednou nabyli rychlosti gazel. Tamhle v dálce je ještě můžeš spatřit."

"Podrž rychle lano, musím je vidět."

Hodil jsem mu konec lana a vyšplhal nahoru. Ano, běželi jako o závod, oba. Byli už tak daleko, že bylo vyloučeno je dohonit. Dlouhán opět jednou všechno pokazil. Vztekla jsem na něho vyjel:

"To je tvoje vina, ty starý nepolepšitelný žvanile! Kdybys držel zobák, padli by nám do rukou a my jsme je mohli předat spravedlnosti. Kde byli, když jsi je uviděl?"

"Když jsem lezl z díry, sestupovali ti ohavníci s pahorku. Spatřili mě, zůstali stát a zírali na mě jako blázni. Teprve když jsem zařval, dali se na útěk."

"Jeden zajíc se tedy bál druhého. To, že uprchli, je na celé té historce nejzajímavější. Kdyby měli víc rozvahy, mohlo to s námi smutně dopadnout. S tebou by si byli lehce poradili, a já, dole v jámě, byl bych proti nim bezmocný."

"Se mnou že by si byli lehce poradili, efendi? Byl bych je roztrhal na cucky. Ostatně je i tak máme v hrsti. Udáme je policii a..."

"... policie nás vyslechne a složí ruce do klína," dokončil jsem větu za něho.

"Jdi tedy za svým konzulem."

"To mi ani nenapadne. Co mohu vyřídít sám, s tím nebudu obtěžovat konzula. Spust' lano, vytáhneme svého chráněnce nahoru."

Ibn Níl si protáhl lano podpaždím a brzo stál vedle nás. Teď, když už nebylo pochybností, že je volný, klesl znovu na kolena a modlil se. Slunce páliło, ale vzduch nám přesto připadal svěží a kořeně voňavý. Chtěl jsem se podívat, jak to vypadá nahoře u vchodu do šachty. Ibn Níla, který byl ještě slabý, jsem nechal sedět dole, a vystoupil jsem na pahorek se Selimem. Otvor byl prázdný a stopy nohou byly ještě zřetelné.

"Vidíš, zaplašil jsi je. Kdybys nebyl tak křičel, mohli jsme je chytit. Pojď, sestoupíme do šachty."

"Nezahrávej si s peklem, efendi! Poprvé jsi mu unikl, ale podruhé tě ze svých spárů nepustí."

"Nebud' bláhový, viděl jsi dole něco, co by připomínalo peklo?"

"Víc než dost, slyšel jsem všechny ďábly a viděl plameny věčného zatracení."

"Zůstaň tedy zde. Stejně mi víc překážíš než pomáháš."

Chtěl mě zadržet, já jsem však vlezl do vstupní díry, zažehl pochodeň a sestoupil dolů. Po dvaceti opěrných jamkách jsem došel k oběma postranním štolám. Šachtu pod nimi uzavírala kamenná deska, přikrytá ještě silnou vrstvou cihel. Nazvednout ji zdola bylo opravdu vyloučené. Vlezl jsem do obou postranních štol. Nebyly dlouhé a sloužily zřejmě jen za přívod vzduchu. V jedné stály kahany, o kterých mluvil Ibn Níl. Rozšlapal jsem je a vrátil se nahoru.

Když jsme sestoupili k Ibn Nílovi, stál už na nohou a pravil:

"Učinil jsem slavnostní slib, efendi. Při Alláhově jménu jsem slíbil, že si nedopřeji klidu, dokud se Abd el Barakovi, fakírovi a kejkliři nepomstím. Připouští tvoje víra pomstu?"

"Ne, pomsta patří bohu. Ale každý zločin musí být potrestán a je naší povinností viníka zneškodnit, aby nemohl konat další zločiny."

"Chceš tedy ty lotry potrestat?"

"Ne, já nejsem jejich soudcem. Nehodlám je v této chvíli ani udat, protože vím, že bych věc spíš poškodil než jí prospěl. Musím počítat i s tím, že pachatelé budou varováni."

"Co tedy hodláš udělat?"

"Mít otevřené oči. Dostane-li se mi některý z nich do rukou, obžaluji jej a budu bdít nad jeho potrestáním."

"Nebudeš mít příležitost. Dříve než je budeš moci obžalovat, odsoudí je můj nůž. Nejhorší z nich je ten pokrytec Abd el Asl, kterého všichni pokládají za svatého muže. Je to ďábel v lidské podobě."

"Abd el Asl, koho tím myslíš?" divil jsem se.

"Fakíra přece. Neslyšel jsi ještě jeho jméno?"

"To jméno ano, ale nevěděl jsem, že patří jemu. A jméno Ibn Asl znáš také?"

Pozorně se na mě zadíval. "Ptáš se jistě, protože myslíš na loď k jejíž posádce jsem patřil."

"Ne, je mi lhostejné, byl-li jsi členem posádky otrokářské nebo jiné lodi."

"Pak ti mohu prozradit, že jméno Ibn Asl znám až příliš dobře. Je to Abd el Aslův syn, říkají mu Džasúr."

"Díky, pomohl jsi mi rozřešit tajemství, které by mi jinak asi zůstalo neznámo. Byl jsi už někdy v Chartúmu?"

"Často."

"Znáš tam obchodníka jménem Burajd el Amín? Co je to za člověka?"

"Je obecně pokládán za poctivého muže a já myslím, že si tuto pověst zaslouhuje. Chystáš se také do Chartúmu?"

"Ano."

"Nepotřebuješ sluhu, efendi? Vezmi mě s sebou, jsem sice chudý, ale plat nežádám, rád ti budu sloužit za pouhou stravu."

"Dobře, líbíš se mi, vezmu tě s sebou. A protože jsi lodník, budu se snažit opatřit ti v Chartúmu dobré místo."

"Věř, že se nebudeš přimlouvat za nehodného. Kdy hodláš odjet?"

"To zatím ještě nevím, očekávám přítele."

"A co když přijde už dnes? To bych s tebou nemohl odjet, mám tu ještě něco důležitého na práci."

"Ani já ne. Musím ještě zajet do Ma'ábda, kde se, jak doufám, setkám s Abd el Aslem."

"To je ona důležitá práce, která čeká i mne. Chci se mu pomstít."

"To přenech mě."

"Ne, efendi. Chceš ho dostat, a já také. Máme stejná práva, kdo z nás bude první, tomu musí druhý ustoupit."

"Jak se mu chceš pomstít? Vždyť nemáš ani nůž."

"On sám mi jej vzal, abych ve studni neměl žádný nástroj. Doufám však, že mi teď, když budu tvým sluhou, půjčíš jiný."

Mladík na mě skutečně dělal dobrý dojem. Mluvil skromně a přece s jistou rozhodností. Tvář vyjadřovala nejvyšší poctivost, jakou si jen lze u Egyptěana představit. A protože dobře znal povodí Nilu, mohl mi být velice užitečný. Ted' najednou mi ostatně bylo jasné, co jsem předtím nechápal. Chlapec, který pro mě přišel, i starý zahradník se mi vysmívali. Jistě věděli, co se na mě chystá. Fakír mi řekl své jméno a prozradil i jméno svého syna. Řekl, že jistý Ibn Asl el Džasúr je v současné době nejproslulejší lovec otroků a že průvodci z Ma'ábda, Ibn Vaskovi, provedl povedený kousek. To vše říkal pyšně, přesvědčen o mé blízké smrti. Byl si jist, že už nebudu moci nic prozradit.

Vydali jsem se na cestu k domovu. Kvůli Ibn Nílovi jsme šli pomalu, teprve asi za hodinu jsme došli k prvním domům. Tam jsem se mladíka zeptal, jestli umí zacházet se zbraněmi.

"Ano," řekl prostě.

"A jak to vypadá s tvou odvahou?"

"Vyzkoušej mě, efendi."

"Kdo ví, jak bys obstál," řekl Selim. "Leckdo si myslí, bůhvíjak je udatný, a není na tom zrnka pravdy. Podávej se na mě, já jsem hrdina svého kmene..."

"Mluvíš stále o svém kmeni, ale ještě nikdy jsi mi neřekl, ke kterému kmeni patříš," řekl jsem.

"Slyš a žasni tedy: jsem syn nejslechetnějšího kmene této země banů Fazára."

"Z Kordofánu?"

"Ano. Pocházím odtud, ale opustil jsem svůj kmen, protože přestal vést války a hrdina jako já chce bojovat a vidět krev. Bojoval jsem ve všech zemích světa s litymi šelmami i lidmi. Ted' však ať nám řekne také Ibn Níl, ke kterému kmeni patří."

"Jsem Beduín z kmene Úléd Alí," odpověděl mladík.

"Proti mně jsi tedy pouhý vzduch a měl bys přede mnou klečet v prachu; ale udělám z tebe hrdinu!"

"A já mu k tomu dodám potřebné zbraně," smál jsem se, neboť jsme právě procházeli bazarem, kde jsem mladíkovi koupil nůž, dvě pistole a pušku. Překypoval vděčností za tak vzácné dary, přehodil si pušku přes rameno, zastrčil nůž za kožený opasek a vykračoval si hrdě jako král. Chtěl jsem mu ještě koupit oblek - levný, toť seví - ale to mohlo počkat do zítřka, kdy jsem si chtěl obstarat nové šaty i pro sebe; mé dosavadní výpravu odnesly - zvláště prolézání studní jim neprospělo!

Když jsme došli k paláci, odebral se Selim k majordomovi a Ibn Níla jsem zavedl k Ismáílovi s prosbou, aby ho u sebe ponechal. Stručně jsem mu vylíčil naše příhody, načež nám přinesli tolik jídla, že by bylo stačilo pro dvacet lidí. Po čtyřdenním půstu se Ibn Níl činil, a také já jsem byl při chuti. Mezitím vyslal podkoní sluhu, aby dal člun do pořádku. Zanedlouho přišel i Selim s černým agou. První tlouštíkova slova platila mně:

"Uznáváš konečně, co znamená zatmění měsíce, efendi? Hned první den mi přinesl nebezpečí a vám šlo o život dnes." Zapomínáš, že to, co se ti přihodilo, bylo naše štěstí. Nebýt toho, že ses propadl do země, trčeli bychom stále ještě ve studni."

"To je možné. Ale zločinci nesmějí ujít trestu. Selim mi vyprávěl, že se chystáš na Ma'ábda a chceš se zmocnit fakíra. Dal jsem příkaz, aby připravili člun s vojenskou posádkou. Pojedu s tebou, chci toho zlosyna dopadnout sám."

Měl jsem zlé tušení a hned jsem také zaprotestoval:

"Okamžitě svůj rozkaz odvolej! Proč by ses měl zabývat záležitostmi, která je ti tak vzdálená?"

"Protože mi nijak vzdálená není. Jsi náš host, máme tě rádi, jsme proto povinni starat se o tvé bezpečí. Nadto se věc dotýká i paši, který tu není a kterého zastupuji. Když jsi sestoupil do jeskyně, zůstal jsem venku. Ale teď, když jde o dopadení zločince, tě rozhodně nenechám samotného."

"Dovol tedy, abych se ti přiznal, že bych mnohem radši jel sám."

"Nebraň se, mou povinností je jet s tebou a já se nedám zvíkat."

Tím jednání skončilo a vydali jsme se na cestu. I podkoní se k nám přidal, stejně jako Selim, který už zase žvanil o své udatnosti.

Na řece už byly připravené čluny, jeden na rozkaz Ismáílův, druhý z příkazu Dáuda agy. Do prvního jsem nasedl já, hostitel a Ibn Níl. K veslům zasedli štolbové. V druhém člunu se uvelebil majordomus a Selim. Tento člun měl být obsluhován vojáky. Ale co to bylo za vojáky! Když mě po příjezdu do Asijútu vedl rajjis efendiná do paláce, seděla v prvním dvoře početná skupina starých mužů. Byli polonazi a krátili si čas pletením, šitím a jinou poklidnou prací. Teď jsem poznal, že to jsou pašovi vojáci. Dvanáct jich nasedlo do člunu, byli po zuby ozbrojeni, ale jejich zbraně dělaly ubohý dojem a oni sami vypadali spíš jako obyvatelé starobince než udatní synové Martovi, v jejichž rukou spočívá pašův osud. Ukázalo se však, že jsem jejich sílu podceňoval. Když dosáhly čluny středu řeky a plachty byly rozvinuty, opřeli se starci do vesel, takže jejich člun letěl po řece jako šípka. Zůstali jsme daleko za nimi.

"Počkat! Musíme zůstat pohromadě!" volal jsem.

"Vždyť se v Ma'ábda opět sejdem!" těšil mě tlouštík a dával znamení svým lidem, aby si ještě více přispíšili. Měl snad své vlastní plány? Křesťan se chce zmocnit fakíra, kterého mají všichni za světce! Možná že pomoc jen předstírá a chce zlosyna přece jen varovat.

Přikázal jsem štolbům, aby přidali, a sám jsem zasedl k jednomu z vesel, nebylo to však nic platné. Vzdal jsem se tedy, a když jsme minuli Mankabat, pozoroval jsem vrchy po pravé straně řeky dalekohledem. Přitom jsem ani majordomův člun nespouštěl z očí.

Když jsme se blížili k Ma'ábda, spatřil jsem na skalním útesu sedět muže; zdálo se, že pozoruje řeku a oba naše čluny. Byl bych přísahal, že to je sám kejklř. Právě přistával první z člunů. Muž se rozběhl k vesnici a zmizel.

Vojáci vystoupili a pochodovali k vesnici. Než tam došli, uviděl jsem zmíněného muže ještě s dalším člověkem šplhat se na druhé straně vesnice vzhůru do vrchu. Zmizeli v úzké rokli. Měl jsem dojem, že onen druhý muž je fakír. Proto jsem nezamířil do vsi, ale jal se je rychle pronásledovat. Ibn Níl mě bez říkání doprovázel. Ismáíl křičel, že jdu špatným směrem, neměl jsem na odpověď čas a on se i se štolby pustil k vesnici.

"Jdeme správnou cestou, efendi," řekl Ibn Níl. "Možná že se nám podaří fakíra a muza'bira dohonit."

"Cožpak tys je poznal?"

"Ano, mé oči jsou bezmála tak ostré jako tvá skla."

"A ty to tady znáš?"

"Ano. I když ne tak dobře, jak bych si přál. Kotvili jsme tu už několikrát, ale ve zdejších horách jsem nebyl."

Potřebovali jsme víc než čtvrt hodiny, než jsme doběhli k rokli. Byla to svízelná cesta. Úzká soutěska se po chvíli dělila na dvě strany. Teď byla dobrá rada drahá - kudy se dát?

Bohužel jsem zpočátku nesledoval stopy a teď jsem žádné nenacházel. Půda byla z hrubých valounů, v nichž se otisk nohou pochopitelně nemohl udržet. Museli jsme se spoléhat na štěstí a dali jsme se doprava. Po pěti minutách chůze však cesta skončila. Nezbyvalo než se vrátit a dát se doleva. Tato větev cesty začínala velikým obloukem, ale pak se náhle znovu dělila na dvě části. Zvolili jsme tentokrát levou a stanuli zanedlouho před strmou skalní stěnou. Zdolat ji bylo zcela vyloučeno, nezbyvalo než se vrátit a jít doprava. Cesta příkrě stoupala, až nás nakonec dovedla na skalní plošinu, která ze zbývajících tří stran padala bezmála kolmo do hlubin. Museli jsme si přiznat, že jsme byli ošálení, a vrátit se.

"Nechápu, kam ti proklatci mohli zmizet, jak nám mohli uniknout," rozhořčoval se Ibn Níl.

"V těchto horách je spousta jeskyň, v jedné z nich se skryli," řekl jsem. "Ale možná taky, že jsme se přece jen mýlili a že to nebyli oni."

"Ne ne, byl to Abd el Asl a Núbar. Můj zrak mě neklame, efendi. Uznávám však, že bychom je teď už marně hledali; za chvíli bude večer."

Měl bohužel pravdu. Od chvíle mého setkání s fakírem uplynulo mnoho hodin a slunce se chýlilo k západu za libyjské hory. Vrátili jsme se do vesnice.

Obklopeni vesničany, seděli tam naši společníci na zemi a kouřili.

"Hledali jste je?" zeptal jsem se majordoma.

"Ne, čekali jsme na tebe, proč jsi nepřišel rovnou za námi?"

"Vědí lidé, kteří tu postávají kolem vás, proč jsme přijeli?"

"Ano, řekl jsem jim to."

"Můžeme se tedy klidně vrátit do Asijútu. Teď, když byl účel naší cesty prozrazen, bychom viníky marně hledali."

"Inšá'lláh! Jsi náš host, uděláme, co si přeješ."

Ptal jsem se po Ibn Vaskovi, bylo mi však řečeno, že není doma, že odjel po proudu do Aríše. Jemu jedinému jsem mohl důvěřovat, jedině on by mi byl pomohl uprchlíky objevit! Ptal jsem se přítomných, zda někdo z nich fakíra nebo kejklře viděl, ale všichni jen vrtěli hlavou. Přesně jak jsem předpokládal: mně, křesťanovi, nechtějí pomáhat v honbě na "pravověrného", ještě k tomu svatého fakíra! Musel jsem se spokojit nadějí v budoucnost a v své štěstí. Že se s tím starcem ještě někdy v životě setkám, o tom jsem byl skálopevně přesvědčen.

PŘED NOVÝMI ÚKOLY

13

Kurusku! Proslulé, široko daleko známé jméno, a přitom tak ubohá víska! Núbijská vesnice, obklopená skalnatými horami, jejichž holé svahy přitahují a odrážejí horké paprsky slunce jako pláty plechu. Nikdo zde nechce žít; jenže právě zde, díváme-li se po proudu, opouští Níl svou dosavadní pouť a pokračuje velikým obloukem krajinou mezi skalami, kterou nazývají Batn al Hadžar - Kamenné břicho. Jsou tu četné divoké peřeje, které splavnost řeky sice neznemožňují, ale přece jen značně omezují. Plavidla se musí vyložit, táhnout peřejemi v soutěskách na lanech a teprve pak znovu naložit, což znamená nejen velkou námahu, ale i značnou časovou ztrátu. Je proto zvykem zkracovat si cestu po souši. Núbijskou pouští mezi Kurusku a Berberem, územím zvaným Atmur, vede cesta dlouhá asi čtyři sta kilometrů. Vychází

bod je právě ono Kurusku, kde se zboží překládá z lodí na velbloudy, dělají poslední nákupy, a tak dále. V tom spočívá význam vesnice, která se skládá jen z několika chýší a hány, ve které lze přenocovat. Je tu i mešita s minaretem jako holubník. Poštovní úřad se honosí dveřmi, které se dají zamykat na zámek. U řeky stojí několik kůlen, krytých rohožemi a pytlou. Jsou to obchodní místnosti a skladiště arabských obchodníků, kteří zde směňují súdánské výrobky za evropské zboží.

Cesta pouští končí opět u řeky v Abú Hámíd. Tato možnost byla po dlouhá léta opomíjena, teprve Muhammad Alí nakázal jakémusi malému šejkovi jménem Abábda, aby cestu znovu vyznačil. Ten vyřešil obtížný úkol bez kompasu a bez jakýchkoli pomůcek, začal, jak on, tak jeho potomci vyznamenáni titulem "šejk pouštních cest". Jeho syn - jmenoval se Hámíd Chalífa - byl neomezeným pánem této pouštní cesty a vybíral za každého velblouda malé mýtné, zato však zaručoval cestujícím bezpečnost života a majetku. A přece ani moc tohoto šejka nestačila chránit cestující vždy a za všech okolností.

Thlustý Turek Murád Násir se konečně objevil a vzal mě, Ibn Níla a Selima k sobě na palubu. Když se dověděl, co nás postihlo, nemohl se vynadivit, že nás Abd el Barakova nenávisť tak nemilosrdně pronásledovala až sem do Asijútu. Když jsem mu vyprávěl o svém přátelství s rajjím efendíná, byl zřejmě dost nepřijemně dotčen. Proto jsem si umínil, že o něm nebudu více mluvit.

Cestou z Asijútu do Kurusku jsem se ani trochu nenudil. Bylo tu stále něco k vidění, slyšení a pozorování. Sedával jsem s Murádem Násirem na palubě pod stříškou z plachtoviny a vyprávěl mu o svých zážitcích. Zdálo se, že ho velice zajímá má minulost, často na mě spočinul očima s výrazem, který naznačoval, že má se mnou vážné plány. Dosud se však nijak přesně nevyjadřoval.

Jeho sestru jsem vídal několikrát denně, ovšem vždy zahalenou do hustých závojų. Její dvě černé služky si tvář nezahalovaly, obě bělošky však ano, i když jejich závoje nebyly zdaleka tak husté.

Přece jen bych byl rád jednou spatřit tvář jejich velitelky. Když se procházela po palubě a já jsem ji, také při procházce, potkal, směl jsem pozdravit, a ona mi několika slovy odpověděla. Byla mi přece zavázána díky. Její bratr mi sdělil, že ozdoba její hlavy opět dorůstá. Prostředek proti vypadávání vlasů se tedy osvědčil. Měla měkký, hluboký alt, který mým ušima zněl velmi příjemně.

V Kurusku jsme opustili loď. Bylo dohodnuto, že ji kapitán převezme peřejemi, zatímco my se dáme radši cestou po souši. Bylo nás celkem devět: Murád Násir, jeho sestra, já, čtyři služky, Ibn Níl a Selim. Protože loď hned zase pokračovala v cestě, museli jsme si obstarat ubytování. Nalezli jsme je v háně, ženy samozřejmě ve zvláštním křídle.

Byly to dny plné nudy. Potřebovali jsme velbloudy a neměli je. Beduíni nás nechávali úmyslně čekat, aby z nás vymámili co nejvyšší nájemné. Pro ukrácení chvíle jsem v řídkých palmových hájích - bylo jich tam poskrovnu - střílel holuby nebo lovil v nilském blátě ryby, což v tom vedru není nic příjemného. Večer jsme seděli, kouřili a těšili se ze svěžího vzduchu. Noci jsou tam tak chladné, že by člověk docela dobře snesl vlněný kabát.

Byl večer třetího dne, Murád Násir a já jsme zase besedovali, citoval jsem mu pasáže z bible. Pojednou se mě zeptal:

"Proč vy cizinci vlastně nesmíte mít několik manželek?"

"To je prosté. I Adamovi dal bůh jen jednu jedinou."

"Směl by ses oženit s muslimkou nebo pohankou?"

"Nesměl."

"Alláh! Co všechno je vám křesťanům zakázáno. My se svých žen po jejich víře neptáme, žena přece nemá duši. Co kdyby ses zamiloval do muslimky? Ani tehdy by ses s ní nemohl oženit?"

"Snad ano, ale musela by přestoupit na křesťanskou víru."

"To by ji ani nenapadlo. Spíš by chtěla, aby ses ty stal muslimem."

"To by zase nenapadlo mě."

"Ani kdyby byla velmi krásná a ještě k tomu velmi bohatá?"

"Ne."

"Ale vždyť ty jsi chudý!"

"Mýlíš se, jsem ve své víře bohatý a s nikým bych neměnil."

Chvilí beze slova hleděl před sebe, potom řekl:

"Už jsem ti prozradil, že jsem tě viděl a hodně o tobě slyšel dříve, než jsem tě poznal. Rád bych, abys mi byl blízký."

Dovol, abych ti něco ukázal."

Vytáhl náprsní tašku, otevřel ji a ukazoval mi velký svazek anglických bankovek vysoké hodnoty.

"Vidiš, představuje to celé jmění a přitom je to jen nepatrný zlomek mého majetku. Ukáži ti ještě něco, avšak musíš o tom, co uvidíš, pomlčet."

Přišla tedy rozhodná chvíle. Chtěl mě pro sebe získat, zatím mi však ještě nebylo jasné proč. Vedl mě k pokojům své sestry. Zaklepal podle místního zvyku konečky prstů. Černošce, která nám otevřela, něco pošeptal a byli jsme vpuštěni. Dovedl mě k dalším dveřím a řekl: "Vstup, já zde na tebe počkám."

Za slovem dveře si nesmíme představovat skutečné dveře - jde o palmové rohože, které může člověk odsunout do stran nebo zcela odstranit. Vstoupil jsem a užasl: na vysoké vrstvě koberců ležela asi dvacetiletá dívka. Levou paží si opírala hlavu, na sobě měla široké kalhoty ke kotníkům, na bosých nohou sametové pantoflíčky. Horní část těla byla zahalena do kabátku z rudé, bohatě zlatem vyšívané látky, od hrdla až k nohám jí splýval ještě lehýnký průhledný háv. V dlouhé copy spletené vlasy se leskly perlami a zlatými mincemi, na každém prstě měla nádherný prsten. Rasy a obočí měla natřené černou antimonovou šminkou a nehty obarvené narudo henou.

A tvář - ach bože, ta tvář! Mluví-li se u nás doma o kráskách Orientu, představujeme si nádherný, okouzlující zjev z Tisíce a jedné noci, Kleopatru nebo jinou z proslulých východních krasavic. A zde? Kdysi jsem viděl na výročním trhu svého rodného městečka děvčátko, které prodávalo plechové lžice a struhadla z Bayerfeldu v Rudohoří. Mělo podivný,

malý a jakoby zmačkaný obličejíček, nízké čelo, nosík jako sušenou švestku, úzké rty, myší ouška a očička tak malá, veselá a lstivá, jako - nu, právě jako myška. Nikdy jsem na tu tvářičku nezapomněl, a teď, tu ležela přede mnou, ta bayerfeldská myška, jenže v orientálním rouchu. Dívala se na mě, napůl stydlivě, napůl vyčkávavě a neříkala ani slovo. Musím přiznat, že jsem byl v rozpacích. Takové překvapení jsem neočekával, nevztloukl jsem se na víc, než na ne právě duchaplnou otázku: "Kdo jsi?"

"Jsem Kumru," odpověděla svým hlubokým altem.

"Věděla jsi, že přijdu?" vyptával jsem se dál.

"Bratr mi o tom řekl."

"Jsi zase nemocná? Potřebuješ nějaký lék?"

"Ne, vrátil jsi mi ozdoby mé hlavy, teď už mi nic neschází."

"Řekni mi, proč jsi mě přijala."

"Můj bratr si to přál."

"Podívej se na mne tedy, pořádně si mě prohlédni."

Přistoupil jsem k ní blíž a otočil se třikrát kolem vlastní osy. Rozzářila se v jasném úsměvu.

"Ach, efendi, já jsem tě přece viděla už mnohokrát. Šlo o to, abys uviděl ty mě, ne já tebe. Bratr ti vysvětlí proč."

Uklonil jsem se po orientálním způsobu a opustil místnost. Venku mě už čekal Murád Násir a zavedl mě zpět do svého pokoje. Zapálili jsme si dýmky a z jeho rtů splynula otázka:

"Tak co, viděl jsi ji v celé líbeznosti a kráse?"

Vzpomněl jsem si na bayerfeldskou myšku, ale ponechal jsem si své mínění pro sebe.

"Je báječná," zalhal jsem. "Je jako ranní červánky."

"Jako sluneční paprsek; ještě nikdy ji nespátřily nepovolané oči. Jsi jediný, komu se mimo ženicha, kterému byla určena, dostalo té milosti."

"Proč jsem ji měl spatřit?"

"Má sestru Karanfil - Karafíat. Je o rok mladší, ale své sestře podobná jako vejce vejci; má stejně rozkošný nosík, jiskrné oči, jsou opravdu k nerozeznání. Už chápeš?"

"Jsi dnes tak neskonale laskavý, že nechápu. Nerozumím ti."

"Vysvětlím ti všechno. Řekl jsem ti už, že tě chci k sobě připoutat úzkým svazkem. Že jsou mé sestry bohaté, to víš."

"Alláh byl k tobě milostivější než ke mně. Já bohaté sestry nemám."

"Však je také nepotřebuješ. Budeš mít bohatou ženu."

"To jsem netušil, příteli. Nepomyslel jsem ještě na ženění!"

"Bylo by to zbytečné, vždyť ti ženu daruji já."

"Ne ne, nehodlám tě oloupit."

"O nic mě neoloupíš, nenabízím ti jednu ze svých žen, dám ti za ženu svou mladší sestru Karanfil."

Můj ty bože, to jsem se dostal do pěkné šlamastyky! Jak z ní teď ven? Murád Násir jedná proti všem tradicím a zvykům - ať už z přátelství, nebo ze sobectví, to na věci nic nemění. Odmítnu-li, smrtelně ho urazím a budu jeho úhlavním nepřítelem. Proč jen přišel ten nešťastník na takovou myšlenku? Může svou mladší sestru, pro mne za mne i tu starší a všechny ostatní k tomu, darovat sultánovi k narozeninám. Jenom ne mně! Murád mě ani na okamžik nespouštěl z očí. Nakonec se mě zeptal: "Co o tom soudíš?"

"Myslím si, že by člověk o tak vážných věcech neměl žertovat."

"Kdo ti říká, že jde o žert? Myslím to vážně."

"Vždyť je to nemožné, jsem přece křesťan."

"Což právě dokazuje, jak si tě vážím. Dostaneš moji sestru za ženu, aniž bys změnil víru."

"Pak by se ale musela zřici své víry ona."

"Ani to není nutné. Pošleme pro kádiho, řekneš jí: Bu benim, kádí podepíše a Karanfil je tvá."

"To je pro křesťana nemožná věc. Mě může seždat s mou budoucí ženou jen kněz." Myslel jsem, že jsem mu unikl, ale on našel novou cestu.

"Dej se tedy s Karanfil oddat!"

"Ani to není možné, není křesťanka."

Svěsil hlavu a zarytě hleděl před sebe. Už jsem byl přesvědčen, že se své dobrodružné myšlenky vzdal, když náhle zase zvedl hlavu, zatleskal do dlaní a vzkřikl:

"Dobře tedy, ať se dá pokřtít, žena nemá duši, nepříjde ani do nebe, ani do pekla, takže je lhostejné, vyzývá-li Mohameda nebo Krista."

Bylo to až k nevíře, já jsem nic nežádal a on mi přinášel největší obět. Nejraději bych byl utekl. Už jsem otvíral ústa k další výmluvě, když se znovu ozval:

"Řekni upřímně, opravdu se ti Kumru líbila?"

"Považuješ za možné, že by někdo tvrdil opak?"

"To ne. Vždyť je koruna vši líbeznosti a vzor vši krásy. Ukázal jsem ti ji, aby sis dokázal představit její mladší sestru. Karanfil se ti bude líbit přinejmenším stejně. Vidíš, že jsem ti ve všem vyhověl, podej mi tedy ruku a jsme domluveni."

"Ne tak zhurta, musíme se ještě o mnohém dohodnout. Jsou tu další otázky. Mají tvé sestry ještě otce a matku?"

"Ne, jejich poručíkem jsem já, musí dělat, co jim nařídím."

"Dej tedy Karanfil vyučit křesťanské nauce. Musí ji přesně znát a podrobit se zkoušce. Jestliže neobstojí, zůstane muslimkou a nemůže se stát mou ženou. Konečnou odpověď ti tedy nemohu dát, dokud se Karanfil nepodrobí zkoušce."

Vztekle vyskočil a zamával čibukem:

"To by spíš ďábel dokázal být křesťanem než já! Je-li pro vás tak těžké se oženit, jak těžké musí být teprve dostat se do nebe! Ale já svůj plán provedu, uvidíš! Karanfil je chytré děvče, jistě při zkoušce obstojí. A protože o tom ani na okamžik nepochybuji, budu tě už od nynějška považovat za jejího manžela a zasvětim tě do svých obchodů, na nichž se budeš podílet."

Bouře tedy nebyla zažehnána, hromy ustaly, ale začalo se znovu blýskat. Tušil jsem, co mi chce navrhnout, znal jsem svou odpověď a věděl, že nás musí znepřátelit. Nemohl jsem se plavit dál pod falešnou vlajkou, nezbývalo než přiznat barvu. Nevadí, dříve nebo později k tomu přece muselo dojít.

Murád si sedl, chvíli uvažoval a pak se mne zeptal:

"Víš, který obchod přináší největší zisk?"

"Ano, obchod léky."

"Znám obchod, který se vyplácí ještě daleko víc. I lékárník musí zboží kupovat a platit za ně. Ale zboží, na které myslím, dostaneš zdarma."

"Máš tedy na mysli krádež, loupež?"

"Užíváš příliš tvrdých výrazů."

"Mýlíš se, ostatně je to nejtěžší obchod, který znám. Člověk nedostává zboží zdarma, platí za ně klidným svědomím a věčnou blažeností, což je přece víc než peníze!"

"Mluvíš jako křesťan, já však mluvím a uvažuji jako muslim, však také nejde o obyčejnou loupež a krádež."

"Já vím, máš na mysli obchod s otroky. Pamatuješ se však, co jsi mi o této věci řekl v Káhiře? Tvrdil jsi, že nemáš sebemenší úmysl lovit černochoy. Zdá se, že jsi změnil svůj názor."

"Svůj názor jsem nezměnil, dovol jen, abych k tomu, co jsem tvrdil, dodal několik slov: nemám v úmyslu černochoy lovit, ale jsem ochoten je kupovat."

"To je ovšem ještě horší. Proč myslíš, že je přechovávác trestán přísněji než sám zloděj? Protože zloděje k hříchu navádí. A tak je tomu i v našem případě; kdyby nebylo obchodníků s otroky, nebylo by ani lovců otroků."

"Zapomínáš, že otroctví je posvátná instituce. Už naši praotcové měli své otroky a my muslimové, kteří jsme zůstali věrni jejich víře a zvykům, bez otrokářství nemůžeme žít."

"O tom by se dalo diskutovat. Já otrokářství zavrhuji."

"Zavrhuji si je jak chceš. Až uslyšíš můj návrh, změníš názor."

"To určitě ne!"

"Znám tě už dlouho a považoval jsem tě vždy za odvážného a podnikavého člověka. To, co jsi zažil v posledních týdnech, je mi důkazem, že dokážeš čelit nebezpečí a najít východisko i z nejhorší situace. Proto ti věci, jež bych ti měl svěřit až později, říkám už teď: Známs proslulého lovce otroků..."

"Myslíš snad Ibn Asla el Džasúra?" přerušil jsem ho.

"Koho myslím, prozradím ti, jen budeš-li s mým návrhem souhlasit. Navázal jsem s oním mužem spojení. Jeho upřímnost a poctivost mám zaručenou, vždyť mu dávám za ženu svou nejstarší sestru. Zřídím si nad Chartúmem několik tajných stanovišť, víš sám, že je obchod s otroky trestný. Manžel mé sestry se vydá na lov a skryje svou kořist někde u Nilu, kde je plno nepřístupných ostrovů a zátok. Tam se vypravíš a otroky mi přivezeš. A za to dostaneš moji nejmladší sestru za manželku a třetinu zisku."

Čekal jsem sice něco podobného, ale jeho otevřená nestoudnost mě přece jen ohromila. Nebyl jsem schopen slova.

"Tak velkorysý návrh jsi nečekal," usmíval se Murád Násir. "Vím, že budeš souhlasit, máš přece rozum. Přesto ti dám do zítřka čas na rozmyšlenou."

"Nemám si co rozmýšlet," skočil jsem mu do řeči. "Máme tedy být ve spolku tři: lovec otroků, obchodník otroky a já?"

"Správně."

"Ty zřídíš tajné tábory, odkud budou otroci prodáváni nebo odesíláni dál. To není nebezpečné. Můžeš kdykoli svalit vinu na někoho jiného. Ani lovec nic neriskuje; bude-li tábor objeven nebo přepaden, on tam nebude. A mezi vámi dvěma se mám pohybovat já, převážet oběti z táborů a dodávat ti je. Musím projíždět nebezpečnými nebo nepřátelskými kraji a navíc se vyhýbat vládnímu vojsku, které na mě bude pořádat doslova hony."

"To vše je správné, proto jsem si zvolil muže, který je pro tak nebezpečné podnikání jako stvořený."

"Jsem rád, že mi přisuzuješ takovou odvalu, zároveň však mě děsí, že mě považuješ za schopného používat odvahy k takovým činům. Otrokářství je hanbou lidstva a lovy lidí do nebe volající zločin! Nikdy bych si tak hrozný čin nevzal na svědomí. Nechápu, jak se můžeš opovážit navrhnout křesťanovi něco tak strašného!"

"To myslíš vážně?" koktal zaražený a zklamaný Murád. "Jen si představ, co by ti to vyneslo!"

"Čisté svědomí je mi milejší."

"A co moje sestra, co Karanfil?"

"Dej ji komu chceš!"

"Ty jí pohrdeš?"

"Ne, tys mi děvče nabídl a zradil tím vaše obyčej. Měl bych na to být hrdý, jenže já si tento vzor krásy a líbeznosti nezasloužím. Chci jednat, jak mi to předpisuje má vlastní víra. Rozejděme se v pokoji."

Při těchto slovech jsem vstal. Také Murád Násir se vztyčil a vztekle odhodil svůj čibuk.

"Rozejdeme-li se teď, budeme nepřáteli na život a na smrt. Vyprávěl jsi mi, co jsi v poslední době zažil. Stal ses přítelem rajjise efendína, kterého hodláš v Chartúmu vyhledat. Dále chceš jít po stopách otrokáře Ibn Asla. Nemůžeš být přítelem mých nepřátel. Víš o mně příliš mnoho, a rozejdeme-li se, znamenáš pro mě velké nebezpečí. Dobře si rozmysli, co uděláš!"

"Nemám si co rozmýšlet."

"Dobře tedy, mezi námi je konec, lituji jen, že jsem tě zahrnoval dobrodiním."

Z jeho tváře vymizela upřímnost a bodrost a ustoupila výrazu hrozby a nenávisti.

"Dobrodiním?" zeptal jsem se klidně. "Spal a jedl jsem v tvém domě, protože jsi mě tak naléhavě zval a odmítnout by bylo neslušné. Tomu říkáš dobrodiní?"

"Zaplatil jsem za tebe jízdné a dal ti navíc ještě hotové peníze."

Ukázal se v nízkosti, tak příznačné pro otrokáře. Vytáhl jsem svůj měsíc, odpočítal částku, kterou za mě vydal, hodil mu ji k nohám na koberec a odcházel. Ještě ve dveřích jsem ho slyšel volat:

"Počkej, nechceš přece jen..."

Nevšímal jsem si ho, ale on za mnou vztekale řičel:

"Klid se, psí synu, ale měj se přede mnou na pozoru!"

O spánku nebylo ani řeči. Musel jsem překonat své rozčilení, minul jsem hánu i stráž a pustil se vesnicí směrem k poušti. Jak jsem byl neprozíravý, když jsem se v Káhiře dal nalákat na žvásty toho člověka! Teď tu sedím v daleké Núbii a nemám ani čím zaplatit cestu domů. Ještě horší však bylo poznání, s jakým člověkem jsem se zapletl.

Šel jsem jistě hodinu, když jsem zdáli uslyšel prazvláštní zvuky. Jako by vítr hrál na Aeolovu harfu. Zvuky se stále blížily, teď už jsem rozeznával hlasy žen a jakési nástroje. Pak se objevil velbloud s jezdcem, jehož kopí se lesklo ve světle úplňku. Zpozoroval mě a zdaleka se mi vyhnul. Následovalo dalších dvanáct velbloudů s nosítky pro ženy, z nichž se nesl zpěv, švitoření a ženský smích. Průvod uzavíralo několik ozbrojených mužů.

Hned jsem uhlídl, oč jde. Byl to transport mladých otrokyň, tajně dopravovaných do Egypta. Otrokáři je nutí cestou zpívat, smát se a žertovat, aby netruchlily, neboť tím ztrácejí na ceně. Průvod asi přicházel z Abú Hámidu a měl se mít na pozoru, aby ho v Kurusku nezadrželi.

Obrátil jsem se a šel spát, usnout jsem však nemohl. Netrápila mě ztráta Murádova přátelství ani strach z něho, musel jsem však uvažovat o jiných věcech, především o jeho poměru k Ibn Aslovi, lovcí otroků. Vypátrat, kde žije, znamenalo sledovat Muráda, a já jsem byl odhodlán ještě horlivěji pátrat po ztraceném bratru průvodce jeskyň z Ma'ábda.

Časně ráno jsem vstal a dal si kávu přinést před hánu. Pojednou jsem v dáli uviděl jezdce. Musel mít vynikající zvíře, protože se blížil, jako by vyrůstal ze země. Brzo jsem ho poznal - byl to Alí Fárid, poručík z lodi rajjise efendiná. Sotva mě spatřil, nechal velblouda pokleknout a spěchal ke mně.

"Kde se tu bereš?" divil jsem se. "Měl jsem za to, že je emír v Chartúmu."

"Ahmad Abd el Insáf tam skutečně byl. Kde je teď, se dozvím, až promluví se starostou vesnice."

"Je už vzhůru. Viděl jsem ho před chvílí, klečel před svým domem při ranní modlitbě."

Odspěchal a velblouda zanechal poblíž. Bylo to nádherné zvíře myší šedi, podle níž se pozná ušlechtilý jezdecký velbloud. Tato rasa dokáže urazit za den bez oddechu až sto kilometrů. Bylo vidět, že má dobrou drezúru, když jsem ho hladil, díval se na mě svými velikými očima, aniž upadl do nezpůsobů obyčejných velbloudů, kteří neznámého člověka rádi kopou, koušou nebo se snaží potřísnit slinou. Najednou se ve vratech hány objevil Selim a běžel ke mně.

"Co slyším za zlé noviny, efendi?! Prý ses nepohodl s Murádem Násirem. On sám mi to řekl a přísně mi nakázal, že s tebou nesmím mluvit."

"A ty, jeho věrný hofmistr, běžíš rovnou za mnou!"

"Ano, víš přece, že tě mám mnohem radši než jeho. Nechci už Murádu Násirovi sloužit. Není mi u něho zle, jenže on po celou cestu z Asijútu říká věci, které se mi nechťejí líbit."

"Co říká? Mluví o obchodu s otroky?"

"Ano, slyšel jsem, že už víš, s čím obchoduje. Žádné tajemství jsem tedy nevyzradil. Chce, abych u něho zůstal, já se však bojím, že nás přistihnou a pak se nebudu mít na čem těšit. Jsem největší hrdina všech Beduínů a jsem ochoten zemřít hrdinnou smrtí, ale nerad bych se dal pověsit jako otrokář."

"To je chvályhodná zásada."

"Ihned tedy Muráda Násira opustím. Ale co potom? Kdybych tě neměl tak rád, ani bych se neptal. Podívej se, efendi, vím, že rozumíš vědám a znáš mnohá tajemství. Jednu chybu však máš: schází ti sluha, jako jsem já. Lidé by si tě vážili stonásobně, kdyby viděli, koho máš po boku."

"Nemůžeš u mě zůstat, tvá udatnost by nás snadno mohla zahubit."

"Neboj se, nehrozí ti nebezpečí. Pustím-li se do boje, vybojuji ho sám. A jsem odhodlán dát za tebe život."

"Bude užitečnější, když si ho zachováš. Budu o tvém návrhu uvažovat."

"Není o čem uvažovat, efendi. Nikdo ti nemůže být tak prospěšný jako já."

"To je možné, jenže já už jednoho sluhu mám."

"Ibn Níl - co je ti platný? Kolik bitev už vybojoval, jakým vítězstvím se může honosit?"

"Je ještě mladý, může se z něho stát ještě větší hrdina než jsi ty; ty jsi starší a zkušenější, byl bych rád, kdyby ses ho ujal. Jdi za ním a řekni mu, že u mne chceš zůstat. Udělám, co mi poradí."

"Jakže? Ty, proslulý efendi, se chceš podříditi vůli sluhy?"

"Podříditi ne, chci jen slyšet jeho názor."

Uposlechl. Škoda že jsem nemohl být přítomen jeho rozmluvě s Ibn Nílem! Vyvinul se mezi nimi zvláštní poměr - měli se rádi, a přece se od rána do večera hašteřili. Selim byl při všech svých chybách dobrosrdečný, a kde nebylo třeba odvahy, byl vzorem pozornosti a spolehlivosti. Jen jeho touhu platit za hrdinu mu člověk musel promíjet. Ibn Níl byl vážný, tichý a přes své mládí měl důvtip a rozum. Bylo mi jasné, že prokáže, bude-li třeba, i udatnost.

Najednou jsem viděl, že poručík vychází ze starostovy chýše. Starosta vyběhl za ním a úřad neúřad utíkal k řece jako kluk. Důstojník došel až ke mně, vytáhl čibuk a posadil se.

"Máš krásné zvíře," řekl jsem. "Musí být opravdová slast letět na něm pouští."

"Však ji poznáš," odpověděl Alí Fárid, "emír je najal pro tebe. Neposílá ti však jen velblouda, mám ti tlumočit i jeho prosbu. Projel jsi už často pouští a znáš stopy zvířat i lidí. Emír se ptá, jestli..."

Zarazil se uprostřed věty. Poblíž skladišť se vynořila skupina Beduínů s velbloudy. Byli asi odněkud z okolí a rádi by se dali i se zvířaty najmout. Jakmile je Murád Násir zpozoroval, vyšel ze dvora, nás však neviděl, poněvadž jsme seděli za vraty u zdi; prošel kolem nás a dával Beduínům znamení, že by s nimi chtěl mluvit. Rajjisův poručík se zakabonil a pozoroval Turka ostrým pohledem.

Tloušťák se otočil a uviděl nás. Nedal nijak najevo, že důstojníka zná, ale poručík vstal a zastoupil mu cestu.

"Jaké překvapení! Neviděli jsme se už někde?"

"V životě jsem tě neviděl," řekl Turek pohrdlivě a zdálo se, že mluví pravdu.

"Možná že sis mě nevšímal, ale já tě znám."

"Mě zná mnoho lidí, ale co na tom? Uхни mi z cesty."

"Počkej chvíli, rád bych slyšel, jak se jmenuješ."

"Zeptej se někoho jiného, já ti odpovídat nehodlám."

"Zle činiš. Víš, kdo je rajjis efendiná?"

Tváří tloušťáka jako by přelétl stín. Zamyšleně se na důstojníka oblečeného do prostého nubijského šatu podíval.

"To vím, to přece ví každý," řekl pak už zdvořileji.

"Víš tedy také, že má pravomoc, která ho v mnohém staví nad nejednoho mudíra. Jsem poručík ze Šáhinu a zdáš se mi povědomý. Odmítáš stále ještě odpovědět?"

"Dříve mi dokáž, že jsi skutečně ten, za něhož se vydáváš."

"Trváš-li na tom, pojď se mnou k starostovi. Náš rozhovor tak dostane úřední charakter, zatímco dosud jsem s tebou mluvil čistě osobně a zdvořile. Ptám se tě znovu: jak se jmenuješ a odkud jsi?"

"Jmenuji se Murád Násir a jsem z Nifu u Izmiru."

"Čím se zabýváš?"

"Jsem obchodník."

"Hm, tedy obchodník...A čím obchoduješ?"

"Vším možným. Teď se chystám do Chartúmu kupovat henu, gumu a slonovinu."

"Nekupoval jsi už také jiné zboží?"

"Jistě, a často."

"Myslím živé zboží - otroky."

"To mi nikdy ani na mysl nepřipadlo. Jsem poslušný poddaný a nikdy bych nejednal proti zákonům a chedíovým nařízením."

"Dobře činiš, je-li to skutečně pravda. Znáš místo, které se jmenuje El Kaua, na Bahr al-Abjad?"

"Neznám."

"Obchodník jako ty že by je neznal? To je podezřelé. Před rokem byli po Nilu transportováni otroci z Karnaku do El Kaua. Tenkrát jsme výpravu přepadli a otroky osvobodili, jenže nám hlava výpravy unikla, a věř mi, že se ti ten člověk podobá jako vejce vejci. Ptal jsem se jednoho z pohaněčů na jméno vedoucího výpravy, znělo však docela jinak než tvé nynější."

"Což dokazuje, že nejsem ten, za koho mě máš."

"Nebo že používáš různá jména. Viděl jsem tě tehdy a nezapomněl jsem tvou tvář."

"Jsem poctivý obchodník, pane. To mi dokáže i tento efendi, zná mě a má v úmyslu jet se mnou do Chartúmu."

To byla opravdová drzost!

"Je to pravda, znáš ho?" zeptal se mě poručík. Vím jen, jak si říká a za koho se vydává."

"Nemluvil s tebou o lovech na otroky?"

"Ano, poprvé včera večer. Sliboval, že mi dá svou sestru za ženu, budu-li mu v jeho obchodech s otroky nápomocen."

Neměl jsem proč Turka šetřit, vše jsem poručíkovi podle pravdy vyličil. Murádův pohled nevěstil nic dobrého.

"Co k tomu máš co říci?" zeptal se důstojník, když jsem skončil.

"Kara ben Nemší efendi, který nic neumí, nic nemá a za nic nestojí, mě nutil, abych ho vzal na své útraty s sebou. Stál mě hodně peněz, předstíral jsem proto, že obchoduji s otroky. Pomohlo to, dostal strach a utekl."

"Před chvílí jsi tvrdil, že s tebou chtěl jet do Chartúmu."

"To jsem se jen přerekł."

"Jsi mi podezřelý! Můžeš mi dokázat, kdo skutečně jsi?"

"Ano, mám s sebou dva pasy, jeden byl vystaven v Turecku, druhý z příkazu chedíova. Půjdeš-li se mnou, ukáži ti je."

Poručík mu vyhověl a zanedlouho se vrátil.

"Pasy jsou v pořádku," prohlásil nevrle. "Murád Násir veze svoji sestru Kumru do Chartúmu. Přesto jsem přesvědčen, že je to onen otrokář. Nemohu na něho ovšem uhodit, alespoň ne dnes. Budeme ho však tajně sledovat. Můžeme teď pokračovat v naší rozmluvě."

"Tady nejsme nerušení, dej velblouda zavést do hány a pojď se projít k řece, kde nás nikdo neuslyší."

Alí Fárid uposlechl a předal velblouda hádžimu. U řeky jsme zpozorovali člun a v něm jediného veslaře, který se snažil dostat se co nejdále proti proudu.

"To je posel, kterého starosta na mé přání posílá do Derru. Odtud pak bude vyslán další posel do Abú Simbelu, třetí do Vádí Halfa, čtvrtý do Semny a tak dále, dokud nebude zburcované celé nilské údolí."

"Muselo se tedy přihodit něco zcela mimořádného."

"Stala se neslýchaná věc, únos otroků, jaký nikdo nepamatuje. Jsou-li přepadeni černoši, není to nic nezvyklého. Jsme dokonce nuceni přimhouřit oko při únosech Nubijských a nubijských žen. Jsou-li však do otroctví zavlékáni Arabové a ještě k tomu pravověrní muslimové, jde o prohřešek proti koránu."

"Kdo se toho odvážil?"

"Slyšel jsi už někdy o Bí'r es Serír, studni ležící na západ od Es Sáfi?"

"Ano, tato studna leží na jihovýchod od Džebelú Mudžáf a patří, nemýlím-li se, Arabům kmene Fazára."

"Zcela správně. Fazárové, kteří tam napájeli své velbloudy, slavili svátek. Muži odjeli k Džebelú Mudžáf, kde hodlali svátek oslavit tanci a zpěvy. Když se na druhý den vrátili domů, našli děti a staré ženy pobité na zemi, zatímco mladé dívky a ženy zmizely, byly odvečeny. Stáda se mezi tím rozutekla a na místě činu leželo přes čtyřicet mrtvých."

"Hrůza! Ženy a dívky kmene Fazára jsou proslulé svou krásou. A nenašly se žádné stopy?"

"Nenašly. Ráno druhého dne se rozpoutala bouře a stopy zavalila. Od té doby uplynulo dvacet dní. Víš, jak je to daleko, efendi, a nebudeš se divit, že jsme zprávu dostali teprve před třemi dny. Kam myslíš, že se zločinci uchýlili?"

"Ani na západ, ani na jih, tam by se jim nepodařilo ženy prodat. Obrátili se asi k Rudému moři a mají v úmyslu dopravit otrokyně do Egypta a do Turecka."

"To je i názor rajjise efendiná. Je však několik možností, jak se tam dostat."

"Vidím jen dvě. Musili by projít v blízkosti Vádí al Milk do pouště Bajúda a dostat se do Berberu, odtud pak rovnou do Suákinu. Druhá cesta by je mohla dovést přes Vádí al Milk a Vádí el Ghába do Dongoly, pak napříč núbijskou pouští k Rás Ra'úsí u Rudého moře."

"Také rajjis efendiná mluvil o těchto dvou možnostech a byl přesvědčen, že s ním budeš souhlasit. Tvé tvrzení je ovšem důležitější, než si myslíš. Obě cesty musí být totiž tajně přemístěny. Rajjis efendiná požádal proto v Chartúmu o vojenskou pomoc. Odveze vojáky na své lodi až k Berberu, aby přeložili cestu do Suákinu. Mě poslal s původní posádkou lodi sem; abych střežil druhou cestu."

"A kde máš ty vojáky?"

"Zanechal jsem oněch čtyřicet mužů v poušti, aby je zde nikdo neuviděl. Najali jsme si velbloudy, pro tebe a pro mne pravé hedžiny, abychom byli schopni překonat tak velké vzdálenosti. Rajjis efendiná si tě nesmírně váží. Předpokládá najisto; že jsi zde v Kurusku, a poslal mě za tebou s prosbou, aby ses k nám připojil. Splníš jeho přání?"

Byl jsem v podivné situaci. Vrátil se do Káhiry jsem pro nedostatek peněz nemohl. Jedině rajjis efendiná byl schopen mi pomoci, ostatně jsem mu stejně přislíbil, že ho v Chartúmu vyhledám. Nadto mě do Chartúmu volal slib daný průvodci z Ma'ábda. A důvěra rajjise efendiná mi skutečně lichotila.

"Jak bych mohl odmítnout," řekl jsem, "Ahmad Abd el Insáf byl ke mně tak laskav, že vítám příležitost být mu užitečný."

"Děkuji ti, efendi. Rajjis efendiná byl přesvědčen, že jeho přání splníš, já sám jsem byl opačného názoru - jde o podnik svrchovaně nebezpečný. Dovoliš, abych se od nynějška řídil tvými radami?"

"Nepočítej s mými radami, počítej raději s mými činy. Máš ještě další rozkazy?"

"Ne. Mám zjistit obchodníky s otroky a lovce otroků a předvést je i s jejich kořistí emírovi. V této chvíli musím pozornost soustředit především na uloupené ženy a dívky banú Fazára a mám - to přiznávám - rozkaz spoléhat se spíš na tebe než na sebe. Navíc ti Ahmad el Insáf posílá tento lístek."

Otevřel jsem složený lísteček a našel tam jen několik, zato důležitých slov:

"Ty jsi první, on druhý!"

Pomyslel jsem na pravomoc toho muže a byl jsem hrdý na jeho důvěru.

"Jsem přesvědčen, že únosce žen dopadneme, jestliže zvolili severní z obou cest."

"Uvaž však, jak rozlehlá je poušť, efendi! K Bí'r Murra budeme potřebovat čtyři dny cesty, což není ani polovina, celkem nám cesta zabere devět dní. A i kdybychom byli schopni kontrolovat celou délku trasy, existují vedlejší cesty, kterými nám lupiči, obzvláště v noci, mohou uniknout."

"Počítej s tím, že od Nilu k Rudému moři, kam pravděpodobně míří, jim cesta na velbloudech potrvá dvacet dní. Na tak dlouhou dobu se zásobit vodou rozhodně nemohou. Musí zastavovat u studní, kde je snadno najdeme."

"Na to příliš nespolehej. Slyšel jsi přece jistě o tajných studních v poušti."

"Ano, sám jsem na Sahaře několik takových studní objevil a pil jejich vodu."

Alí vrtěl hlavou: "Vím, že jsou Evropané v mnohem chytřejší než my. Ale obyvatelé pouště musí tyto končiny přece jen znát líp než člověk Západu, který je vidí poprvé v životě."

"Nebudu ti teď nic vysvětlovat, nech se přesvědčit činy."

"Jsi-li tedy opravdu rozhodnut jet se mnou, musím ti ještě něco odevzdat. Je vůle Alláhova, že člověk nemůže žít bez peněz, ani v poušti nelze předem odhadnout, jaké mohou vzniknout poutníkovi výdaje. Ahmad Abd el Insáf mi proto nařídil, abych ti předal tuto pokladnu, ze které máš čerpat podle vlastního uvážení. Zde v Kurusku si máš nakoupit vše, co potřebuješ."

Podal mi kožený vak, plný stříbrných egyptských tolarů a zlatých čtvrtlibrovek. Na několik týdnů to bohatě stačilo, zvláště když mi poručík řekl, že vojáci mají vše, co potřebují. Zastrčil jsem váček do kapsy a poznamenal: "Prozatím žádné peníze nepotřebuji a své výdaje emírovi dodatečně vyúčtuji. Kdy chceš vyrazit?"

"Kdykoli se ti zlíbí. Chci předtím jen napojit velblouda, nedostal už dva dny ani doušek vody."

"A další dva dny také nedostane. Musím objevit tajné studně."

Z Aliho pohledu jsem poznal, že mě nechápe.

"Nerozumím ti, efendi. Musíme se studnám vyhýbat a velbloudi budou žíznit. Teď na břehu řeky bys měl využít příležitosti a dát zvířeti řádně napít."

"Naopak, ať jen pořádně žízni!"

"Cožpak ti tvá křesťanská víra nenakazuje pečovat o zvířata?"

"V daleko větší míře než tvá vlastní. Ale je stále lepší, žízni-li velbloud, než trpí-li lidé. Jakmile se dopátráme, co Murád Násir zamýšlí, vydáme se na cestu. Jak se však dostaneme k tvým lidem s jedním jediným velbloudem?"

"Máme dva, jednoho jsem svázal a zanechal za vesnicí, aby nikdo nepoznal, že jsem přijel pro tebe."

"Nasedni tedy a jed', ale napoj jen své vlastní zvíře. Přijdu za tebou pěšky, půjdu v tvých stopách."

"Cožpak ty skutečně umíš tak ohromně číst stopy?"

"Jsou mi stejně jasné jako tvým očím slova koránu."

Alí Fárid uposlechl. Arabové, se kterými se prve Murád Násir domlouval, teď odcházeli k řece napojit svá zvířata, z čehož jsem soudil, že je najal a nehodlá s odjezdem otálet. Arabům se to asi příliš nehodilo, jsou zvyklí vyrazet na cestu odpoledne. Loudal jsem se zpátky k háně. Turek stál ve vratech a když jsem ho míjel, hrubě na mě vyjel:

"Pší synu, zrádče! Zůstaneš tady a satan tě pomalu utýrá hlady. Jestli tě ještě někdy uvidím živého, zabiji tě jako psa."

Šel jsem dál, jako bych ho neslyšel. Když jsem došel ke dveřím, kterými mě tenkrát vedl ke své sestře, slyšel jsem Kumru šeptat:

"Zůstaň stát, efendi, ale neohlížej se!"

"Co si přeješ?" ptal jsem se, otočen k ní zády, jako bych jen pozoroval okolí.

"Spěchám s tebou ještě jednou promluvit pár slov. Bratr mi řekl, že mou sestrou opovrhuješ."

"Neopovrhují tvou sestrou, jsem však křesťan a otrokáře nenávidím. To je důvod, proč tvého bratra musím opustit."

"Vrátil jsi mi okrasu mé hlavy, jsem ti zavázána díky a nikdy na tebe nezapomenu."

"I já si na tebe rád vzpomenu. Žij blaze, kvítku štěstí, líbezný obraze!"

V mém pokoji seděli Selim a Ibn Níl a opět jednou se přeli o dlouhánovu udatnost. Při pohledu na ně mi přišlo na mysl, že jsem se o nich poručíkovi opomněl zmínit. Sdílel jsem jim, co jsem pokládal za vhodné, a skutečnost, že s Turkem už nebudou mít nic společného, je viditelně potěšila. Já jsem byl ovšem na rozpacích, jak zařadit, abych je mohl vzít s sebou.

V mé tísni mi napadl starosta. Když jsem k němu vstoupil, oslovil mě rovnou jménem a byl hned ochoten pomoci.

"Jsem ti k službám, efendi, vím, že jsi emírov přítel. Chceš jezdecké velbloudy nebo jen nosiče břemen?"

"Jezdecké, rychlé a zdatné."

"Taková zvířata ovšem nejsou levná. Můžeš zaplatit?"

"Cenu dvou jezdeckých velbloudů u sebe v hotovosti nemám. Ani najmout je nemohu, musel bych vzít s sebou i jejich majitele a já nemohu potřebovat nikoho cizího."

"Nevadí, vždyť je najímáš za Ahmada Abd el Insáfa, zaručím se za něho a tím i za tebe. Nemusíš ani platit nájem předem. Předáte je šejkovi Abú Hámidovi, který mi je zašle, a až někdy zavítá emír do Kurusku, předložím mu účet."

"Souhlasím, ale je tak snadné získat jezdecké velbloudy? Vidím tu jen pár nosičů břemen, a ty si najal Turek, s kterým jsem přijel."

Starosta se lišácky usmál.

"Jsi sice cizinec, ale přesto jistě víš, co je mocnější než nejmocnější kníže."

"To vím - otevřená ruka, není-liž pravda?"

"Ano, ta dokáže všechno na světě."

Vytáhl jsem z kapsy několik egyptských tolarů. Rychle po nich sáhl.

"Jsi nejmoudřejší z mudrců a tvé srdce je milosrdenství samo, efendi. Majitelé velbloudů svá zvířata skrývají, aby docílili vyšší nájemné. Dáš-li jim však po tolaru, dostaneš velbloudy stejně rychle, jako je zvíře Alího Fárida. Promluvíme s nimi."

V háně právě dozíral Turek, jak nakládají zavazadla na jeho velbloudy. Na zádech jednoho z nich byla upevněná ženská nosítka pro Kumru. Další dva nesli vaky s vodou a zásoby jídla. Ještě další pak měl po stranách koše pro Kumřiny služby. Na šestém velbloudu měl jet Turek, na sedmém majitel zvířat a zároveň vůdce výpravy. Ve vratech se ke mně Turek znovu obrátil: "Odloudil jsi mi Selima, ty nejšpinavější z nečistých! Nezapomeň, co jsem ti řekl: dostanu-li tě do rukou živého, běda ti!"

Neodpověděl jsem mu, dobře jsem věděl, že nadejde moje chvíle. Za čtvrt hodinky se vrátil starosta s dvěma muži, z nichž každý vedl za uzdu krásného jízdního velblouda. Rajjis efendiná bude jistě muset platit vysoké nájemné!

"Tím se netrap," řekl starosta, "výši nájemného určí emír sám. Je místokrálov zmocněnec a nemusel by vlastně platit vůbec nic."

Dal jsem mu písemné potvrzení o převzetí zvířat a dva tolary jako bakšiš. Pak jsem se s ním i s oběma muži rozloučil. Selim a Ibn Níl nasedli a já jsem na rozdíl od svých sluhů, pyšně trůnících v sedle, opouštěl Kurusku pěšky.

Protože jsem předtím bedlivě sledoval, kudy se Alí Fárid ubírá, nebylo mi zatěžko najít jeho stopy. Vedly od řeky a vracely se k ní v určitém úhlu. Rázoval jsem, takže jsem za čtvrt hodinky došel k Nilu. Poručník seděl ve stínu keřů, zatímco jeho velbloud chroupal šťavnaté výhonky. Moje zvíře leželo se spoutanýma nohama dál od vody, k níž dychtivě natahovalo hlavu s rozšířenými nozdrami. Bylo mi ubožáka líto, věděl jsem však, jak je důležité nechat ho žít.

Alí Fárid se překvapeně zadíval na další dva účastníky výpravy, z mého vyprávění však vytušil, o koho jde.

"Čekám už dlouho a měl jsem strach, že jsi nenašel stopy. Tento mladík je zřejmě Ibn Níl a to je Selim, hrdina všech hrdinů."

"Ano, to jsem já, však uvidíš, až mě poznáš!" chvástal se Selim.

"Žasnu už teď, zatím jen, protože mi odpovídáš ty, ačkoli jsem se ptal efendiho. Ti dva pojedou s námi? Doufejme, že si ta krásná zvířata zaslouží, ale ty jsi první a já druhý. Naplníme si vaky vodou a vydejme se na cestu!"

Můj velbloud se zdráhal jít, toužil po vodě. Zkrotl teprve, když jsme měli řeku za zády, a brzo se ukázalo, oč je lepší a ušlechtilější než ostatní.

TAJNÁ STUDNA

14

Zabočili jsme nejprve na cestu karavan, která se táhla na jihozápad a pak se teprve obracela k jihu. Vedla podle chauru, jak tu říkají vyschlým řečištím, v nichž se najde voda jen v době dešťů. Projížděli jsme divokou a pustou scénérií. Po stranách cesty byly jen holé, nahé skály a velbloudi museli překračovat ostré naplavené valouny.

Zpočátku byla krajina hornatá, neboť vlastní písčité poušť začíná teprve druhý den, říká se jí bahr bilá majja, moře bez vody. Tak se označují i některá místa Sahary. Naše zvířata nepolevovala, dobrého velblouda nepředčí někdy ani arabský hřebec! Netrvalo proto ani celé dvě hodiny, když jsme v dálce před sebou uviděli karavanu Muráda Násira. Sotva nás uslyšel, ohlédl se a s úžasem zjistil, že jsem tu i já. Když jsem ho míjel, vykřikl jsem:

"Tak mě tedy vidíš znovu živého a můžeš mě zabít jako psa!"

Odpověděl mi nadávkou, načež se Selim zastavil a zvolal:

"Teď, když už nejsem tvým ochráncem, bídne zahyneš v poušti!"

"Jdi k čertu!" vyjel na něho jeho bývalý pán.

"Určitě bychom se tam spolu sešli!"

Když jsme Turka ztratili z dohledu, zabočili jsme z cesty doprava, kde měli poručíka očekávat jeho lidé. Nebyl dobrým znalcem pouště, přesto mu charakteristické skály skýtaly možnost orientace.

"Zde se člověk nemůže zmlít. Přesně jsem si zapamatoval skály, když jsem kolem nich projížděl. Jinak je tomu v písčité rovině, tam se nevyznám."

"Jak jsi tedy našel Kurusku? Museli jste přece projet písčitou částí pouště."

"Emír nám přidělil vynikajícího průvodce, starého onbasiho Mustafu, který už často bojoval v Súdánu a má zdejší poušť v malíčku. Vedl nás a pak mi ukázal, jak se dostanu do Kurusku. Sám poznáš, jak je užitečný."

Dojeli jsme k chauru, kde měli vojáci očekávat poručíkův návrat. Bylo jich tu však jen deset, velbloud ani jediný.

Starého desátníka - onbasiho - prý napadlo, že by mohli využít poručíkovy nepřítomnosti, napojit zvířata a naplnit vaky čerstvou vodou. Mustafaova svévolná akce Alího Fárida rozzlobila; když jsem ho chlácholil, zavrtěl hlavou: "Nezastávej se ho, efendi, nejsme obyčejní cestující, jsme vojáci a musíme dodržovat disciplínu. Bez mého svolení neměl Mustafa stanoviště opouštět."

"Bylo to v dobrém úmyslu."

"Z dobrého úmyslu už vzniklo mnoho hloupostí. Nikdo nás nesmí upozorovat a ten člověk si se třiceti muži a čtyřiceti velbloudy klidně jede k řece!"

"Říkal jsi sám, jak užitečný člen výpravy Mustafa je. Tvrdil jsi také, že se v poušti dobře vyzná, jistě tedy zvolí cestu, kde ho nikdo nepotká."

Utábořili jsme se u zavazadel. Zbýlých deset vojáků zůstalo sedět v uctivé vzdálenosti. Z jejich pohledů jsem poznal, že je moje přítomnost těší, znali mě přece už z lodí. Ibn Níl si skromně přisedl k nim, Selim by se byl rád uvelebil vedle poručíka a mne. Poručík si ho však změřil pohledem, který Selima donutil přidat se k vojákům.

"Znáte mě?" ptal se jich.

"Neznáme," odpověděl jeden z vojáků - nevěděli zřejmě, mají-li se na Selima dívat jako na nadřízeného nebo sobě rovného.

"Jak je to možné v zemi, kde každé dítě zná mé hrdinské činy? Jsem největší bojovník všech národů a má dobrodružství líčí tisíce knih."

Vojáci zřejmě nevěděli, co si o jeho slovech myslet. Viděli však, že se usmívám, zatímco Ibn Níl jen pokrčil rameny a poznamenal:

"Fumm el kebír" - mluvka, vychloubač. Jeden z mladších členů skupiny, zřejmě šprýmař, vstal, hluboce se uklonil a řekl s předstíranou úctou:

"O Selime všech Selimů, jak jsme šťastni, že nás ozařuje jas tvé přítomnosti!"

Rozhovor by byl v stejném duchu pokračoval, kdyby se v té chvíli neobjevila na obzoru skupina jezdců a velbloudů. Byl to starý onbasi a jeho askarijové. Velbloudi se dosyta napili, byli spokojení a silní. Starý desátník dal naplnit i vaky, měli jsme tedy s vodou na několik dní vystaráno. Doporučil jsem Alímu, aby se už na starého desátníka nezlobil, že jednal o své vlastní újmě. Mustafa mi za to vděčně stiskl ruku.

"Tvá dobrota oblažuje mé srdce, efendi. Nikdo nás neviděl a se žízňivými velbloudy bychom své úkoly nesplnili. Najdeš ve mně poslušného a věrného služebníka."

Bylo na čase prohlédnout zavazadla. Střeliva jsme měli víc než dost, také potravin dostatek. Každý z mužů měl svou nádobu, bylo tu několik mis a železný kotel na vaření. Rajjis efendinā nezapomněl ani na stan pro mě a poručíka, ani na řetězy a pouta pro případné zajatce.

Naši lidé měli hlad. Nechtěl jsem však ztrácet čas vařením, nasýtili se suchými datlemi. My, to jest poručík, desátník a já, jsme se zatím radili.

Neměli jsme před sebou lehký úkol. Měli jsme kontrolovat víc než tři sta kilometrů cesty, a to v poušti, kde byla jen jedna jediná studna, která i mimo období dešťů skýtala poměrně snesitelnou vodu - Bí'r Murra, o které jsem už mluvil. Ostatní studně na cestě karavan, jako například Bí'r Arak, nedávají za sucha ani kapičku vody. Ale právě tato okolnost mi byla po chuti.

Hodlají-li ti, které hledáme, skutečně projít Nubijskou pouští, potrvá jim cesta od Nilu až k cestě karavan, které se nemohou vyhnout, osm dní. Jsou tedy odkázáni na Bí'r Murra. Protože však velbloud nevydrží osm dní bez vody, musí znát tajné studně a počítat s nimi. Náš úkol se tedy v zásadě skládal ze dvou částí: museli jsme sžít Bí'r Murra, a to tak, aby nás nikdo neviděl, a za druhé objevit tajné studně a očekávat tam otrokáře. První část úkolu byla poměrně snadná, zato druhá obtížná, chtěl jsem proto tento úkol převzít sám.

Moji společníci souhlasili. Také onbasi byl přesvědčen, že v poušti existují tajné studny, obával se však, že bude těžké

je objevit.

"To nech na mně," řekl jsem.

"Jak však hodláš zjistit, je-li ve studni voda? Víš vůbec, jak taková studna vypadá?"

"Ano, vím. Člověk musí odhrabat písek, dokud se nedostane k vodě, pak položí přes vyhrabané místo několik kopií nebo prostě kusy dřeva a zakryje je kůží, rohoží nebo jakoukoli tkaninou. Pak na to všechno znovu navrství písek a zarovná místo s okolím, aby je kolemjdoucí nepostřehli."

"A jak je chceš tedy najít?"

"Já je nenajdu, zato můj velbloud ano."

"Velbloud? Copak má ostřejší zrak než ty?"

"To ne, ale jemnější čich. Zapomínáš, že tato místa, tyto studny objevili původně velbloudi. Žíznivý velbloud je nesmírně citlivý na blízkost vody. Běží k ní zdaleka, aby předními kopyty rozhrabal zem. Proto jsem svému zvířeti nedopřál, aby se napilo."

"Alláh je mocný, dal každému ze svých tvorů zvláštní dar. Doufám, že nehodláš jet sám! Kdo tě bude doprovázet?"

"To ještě nevím. Znáš opravdu zdejší krajinu tak dobře?"

"Zeptej se Alího Fárida. Zná ji stejně dobře jako kterýkoli zdejší vůdce karavan."

"A což step Bajúdu na druhém břehu Nilu a její četná údolí?"

"Znám je všechna - Vádí Mukaddam, Ušer, Amer, Abú Ru'ajj, Labbán a Argu."

"A co veliké údolí na západě, Vádí al Milk? Předpokládám, že lupiči zvolili severní větev cesty a budou se zdržovat poblíž tohoto údolí. Dostanou se tak u Abú Gasa zpět k Nilu. Myslíš, že tam chtějí přejít přes řeku?"

"To rozhodně ne. Abú Gasa leží naproti Staré Dongole, kde je příliš živo."

"Kam by se tedy mohli obrátit?"

"Více na sever. Přes Vádí al Ghába až do Turry a Mošo. Tam nebývá ani živáčka a ostrov Argo ulehčuje přechod přes řeku."

"Jsem téhož názoru a mluvil jsem o tom už i s Alím Fáridem. Vidím, že to zde dokonale znáš. Hlavní věc ovšem je, víš-li přesně, kde leží Bí'r Murra?"

"Vím, efendi. Byl jsem tam už několikrát a propátral celé okolí. Z Kurusku se přijde přes Údolí datlových palm do Údolí studny, obklopené vysokými a strmými skalami."

"Správně! Kolik času bys potřeboval na cestu odsud až tam?"

"Ne víc než tři dny, naše zvířata jsou odpočatá a napojená."

"A troufal by sis dovést své askaríje do blízkosti studny sám beze mne a bez poručíka? Jestliže ano, mohli bychom my, to jest poručík a já, pátrat po tajných studních, zatímco ty bys dovedl vojáky k Bí'r Murra. Museli byste ovšem zůstat v určité vzdálenosti, aby vás nikdo nespasil."

"A tam bychom vás očekávali?"

"Ano, není ovšem jisté, kdy se tam objevíme. Rozhodně se nepřibližujte až ke studni a vyhýbejte se jakémukoli setkání."

"Co kdybychom uviděli lupiče přicházet? Museli bychom je přece napadnout!"

"Naopak, musíte je nechat přejít, ale tak, aby vás neviděli. Spolehni se, že se za nimi vynořím já."

"Nerozumím ti sice, ale poslechnout tě musím. Jak však hodláš označit místo, kde vás máme očekávat? To je přec v poušti nemožné!"

"Je to možné. Sám jsi řekl, že lupiči asi překročí Nil mezi Turrou a Moše. Kterým směrem od Bí'r Murra leží tato místa?"

"Na jihozápad."

"To znamená, že by bylo dobře čekat asi půl dne cesty od Bí'r Murra na jihozápad, což přibližně odpovídá západní straně Džebel Mundar."

"Poslechnu tě, efendi, a jsem přesvědčen, že nás lehce najdeš. Jen jestli mi můj nejbližší představený, Alí Fárid, vojáky svěří."

Poručík až dosud mlčel, uznával, že je onbasi zkušenější než on. Byl asi v duchu rád, že odpovědnost nesu já. Ted' se ozval:

"Samozřejmě že schvaluji vše, co Kara ben Nemsí efendi uznává za dobré. Ale kam pojedeme my, cožpak víme, kde jsou tajné studny?"

"Když věc dobře uvážíme, uhodneme alespoň přibližně, kde by mohly být. Mám za to, že lupiči překročí řeku u ostrova Argo a zámíří k Bí'r Murra. Protože tam nemohou dojet bez vody, musíme tajné studny hledat tím směrem. Cesta tam nevede, přesto doufám, že nezabloudíme. Protože lovci otroků přijdou ze západu, budeme se držet v určité vzdálenosti na západ od cesty karavan, ale postupovat souběžně s ní směrem k jihu. I kdybychom lupiče minuli, uvidíme jejich stopy. Musím trvat na tom, aby Mustafa a jeho askaríjové nic nepodnikali, dokud se k nim nepřipojíme my."

To byl v zásadních liniích můj plán. Zbývalo už jen dohodnout podrobnosti, onbasimu jsme dali přesné instrukce, ale co dělat se Selimem a Ibn Nílem? První prohlašoval, že je mým sluhou a nesmí mě opustit, druhý tvrdil totéž. Selimovi se u vojáků moc nelíbilo, protože nechtěli věřit v jeho zázračné schopnosti. Mně nemohl být užitečný, tím méně však onbasimu; ve své hlouposti mohl celý plán zmařit. Mně si odporovat netroufá, proto jsem mu nakonec dovolil, aby jel se mnou a s Ibn Nílem.

Byli jsme tedy čtyři. Každý z nás naložil na svého velblouda vak s vodou a potraviny a vydali jsme se na cestu k jihu. Zprvu jeli i vojáci naším směrem, teprve později se měli dát doleva podél cesty karavan.

Z Kurusku k Bí'r Murra se počítá čtyři dny jízdy, já jsem však tu vzdálenost, to jest až k zeměpisné šířce studny, hodlal urazit za dva dny.

Naši velbloudi byli ve výborné kondici, nepřijemné bylo jen, že se dalo cestovat jedině za dne. Obvykle se karavana

vydává na cestu s východem slunce a pokračuje asi do jedenácti hodin. Za největšího vedra odpočívá, aby od dvou hodin až do večera pokračovala v cestě. Po západu slunce následuje asi hodinový odpočinek - doba večere - a pak za svitu měsíce a hvězd jede dál jako za dne. My jsme však chtěli nalézt stopy, které by křížily naši cestu, v noci jsme je sledovat nemohli, museli jsme tedy obětovat i úmorné polední hodiny.

Krajina kolem nás byla prozatím ještě hornatá. Naším očím se jevila jen prázdnota a beznaděj, nikde ani strom, ani keř, ani stébélko. Jen občas vnášel do pustiny trochu života sup nebo havran, jediní ptáci Nubijské pouště. Žije tam sup bělohlavý. Ani on, ani havran se neodvažují napadat živé tvory. Tak se nám často naskytl srdceryvný pohled. Když totiž některý z nákladních velbloudů nemůže dál, padne, a ani dobrá slova, ani násili ho nepřinutí vstát. Lidé ho prostě nechají ležet a rozdělí jeho náklad na ostatní zvířata. Ubožák tam někdy leží i mnoho dní, občas pohne nohou, občas na okamžik zvedne hlavu, a kolem dokola čekají supi a havrani, aby jej, až zdechne, roztrhali. Obyvatelé pouště tato zvířata lhotejně míjejí, ostatní velbloudi v nich ovšem vidí předobraz vlastního osudu a smutně hýkají. Já jsem utrpení těchto zvířat vždy ukracoval kulkou. Havrani a supi oklovovali maso a holé velbloudí kostry lemují cestu, kterou se karavany ubírají. Občas uvidíme na okraji cesty také haldu kamenů. Pod nimi jsou pohřbeny ostatky člověka, který zahynul žízni nebo přišel jinak o život.

Nesetkali jsme se cestou ani s jediným z těchto obrazů smrti, protože jsme se nedrželi cesty karavan. Já s Alím Fáridem jsme jeli první, za námi Selim a Ibn Níl. O směru cesty jsem neměl pochybnosti, nepotřeboval jsem kompas, stačil mi pohled na hodinky a na slunce. V noci slouží vůdcům karavan k orientaci hvězdy, především Jižní kříž. Protože však tyto hvězdy v oněch krajinách mizí záhy z obzoru, může se i zkušený vůdce někdy zmýlit.

Po západu slunce jsme dospěli přibližně na úroveň nilské vesnice Saras. Urazili jsme tedy za jediný den dva dny cesty obyčejných velbloudů. K večeri jsme měli jen datle a vodu, pro nedostatek paliva jsme si nemohli uvařit ani moučnou kaši. Karavany sbírají velbloudí trus a používají ho jako palivo, my jsme však nechtěli ztrácet drahocenný čas. Moji průvodci nebyli zvyklí na tak náročné tempo a na jízdu na velbloudech vůbec. Byli jako rozlámaní, Ibn Níl mlčel, zato Selim hlasitě bědoval.

Za svítání jsme vstali a pokračovali v cestě. Kopce poznenáhlu mizely a skály ustoupily písku, který se před námi rozprostíral jako nekonečné, nehybné žluté moře. Pobízel jsem svého velblouda a ostatní mě museli následovat, ačkoli jim včerejší únava ještě vězela v údech.

Slunce stoupalo na bezmračném nebi a rozpalovalo vzduch větším a větším žářem. Kolem poledne už jako bychom vdechovali oheň. Alí byl zamlklý, Ibn Níl také, tím hlasitěji fňukal Selim. Chvillemi prohlašoval, že sestoupí a lehne si. Marně jsem mu domlouval, nakonec jsem se musel dovolávat jeho ctižádosti:

"Myslel jsem, že pocházíš z kmene Fazára, zřejmě to však není pravda. Jsou to přece nejslavnější jezdci z kraje mezi Vádí al Milk a Nílem!"

"Máš pravdu," tvrdil, "a já jsem největší hrdina jejich kmene."

"Fňukáš jako kluk, cožpak se to pro hrdinu při tak malé projížďce sluší?"

"Jenže v této chvíli nejsem žádný hrdina, jsem zbitý a vysušený člověk, pohlcovaný sluncem. Musím si rozhodně odpočinout."

"Teď, kdy sebemenší zdržení může ohrozit náš plán? Nezapomeň, že chceme osvobodit uloupené ženy tvého vlastního kmene!"

"Co je mi po ženách a dcerách celého světa, mám-li kvůli nim zahynout?"

"Styď se, Selime. Chce-li člověk pomáhat svým bližním, musí přinášet oběti, a tady jde o svobodu a štěstí mnoha lidí!"

"To je sice pravda, ale mně je vlastní život milejší než stovky jiných. Jsem odvážný, nebojím se ani strašidel, což jsem ti ostatně už dokázal, ale nechat se upéct sluncem, to je i pro hrdinu přespříliš. Sestoupím."

"Jen to udělej, nemám nic proti tomu," prohlásil jsem zlostně.

"Děkuji ti, efendi, věděl jsem, že se dočkám uznání. Odpočineme si tedy."

"Jak to, my? Jedině snad ty! My budeme pokračovat v cestě, ty si tu zůstaň, máš-li chuť. Já se nezastavím, dokud nedojedeme ke svému dnešnímu cíli. Kdo nechce, ať zůstane a dá se sežrat supy. Jestli ti na ženách a dcerách vlastního kmene nezáleží, nezáleží ani mně na tobě."

Viděl, že to myslím vážně a že by zde zůstal sám. Ostatně by se asi jeho zvíře nedalo zastavit, když ostatní pokračovala v běhu. Spoléhaje se na tuto velbloudí vlastnost, držel jsem se stále vpředu. Už předchozího dne jsme dosáhli výšiny Abú Rakíb a po poledni jsme dojeli k Vádí Mirašša. Po celou tu dobu jsem se pečlivě rozhlížel, dosud však jsem žádné stopy neobjevil.

A jeli jsme dál, stále dál. Naši velbloudi natahovali dlouhé nohy před sebe. Byla to opravdu neobyčejná zvířata, jen kdyby i ti moji jezdci byli tak vytrvalí! O Selimovi ani nemluví, to byl slaboch v každém ohledu. Oba zbývající zase nebyli na poušť zvyklí a cesta je strašně vyčerpávala. Nestěžovali si však ani slovíčkem a věrně mě následovali.

Nemohl bych tvrdit, že mi cesta nečinila obtíže. I já jsem trpěl příšerným žářem, který mi spaloval tvář, jejíž kůže, stejně jako pokožka rukou, se v kusech odlupovala. Měli jsme však cíl před očima. Uvědomí-li si člověk jistou nutnost, musí nasadit veškeré své síly.

K večeru se před námi začal rýsovat řetěz nevysokých kopců. Byla to pahorkatina, táhnoucí se od Dár Sukkot napříč Nubijskou pouští. K ní patří i skály, v nichž leží Bí'r Murra. Byli jsme tedy na stejné šířce a musili jsme zbystrit pozornost: snažil jsem se objevit v písku stopy, což při našem spěchu nebylo nijak snadné, a přitom ještě pozorovat pahorky, jejichž tvar a poloha by slibovaly naleziště vody.

Pojednou se můj velbloud zastavil, rozšířenými nozdrami prudce nasál vzduch, pak se obrátil doprava a běžel, ba přímo letěl kupředu. Povolil jsem mu uzdu, bylo mi jasné, že zvíře ucítilo vodu.

Ostatní velbloudi ho stejným tempem následovali. Vpravo, vlevo i za námi se zvedala mračna písku. Proletěli jsme mezi dvěma pahorky, které vzadu uzavírala další vyvýšenina, takže před námi ležel malý, směrem k nám otevřený údolní

kotel. Můj velbloud se uprostřed údolíčka zastavil a chystal se odkopávat předními kopyty písek. Dříve však, než se mu podařilo kleknout, seskočil jsem, vzal zvíře za ohlávkou a strhl je zpět. Bránilo se, ryčelo, kopalo a kousalo - marně. Držel jsem je, omotal mu nohy provazy, takže se nemohlo ani hnout. Rozzuřeno odporem vrhlo se k zemi a zůstalo ležet jako mrtvé. Stejnou potíž museli se svými velbloudy zdolat i moji společníci, ačkoli jejich zvířata dostala včera vodu. Také je museli spoutat.

Mým společníkům se vrátila chuť k životu, uvědomili si, že cesta pro dnešek skončila. "Měl jsi pravdu, efendi," volal Alí Fárid radostně, "z chování zvířat soudím, že zde musí být voda."

"Určitě. Podívej se, jsou tu nepatrné zbytky velbloudího trusu. A jestli zde, tak daleko od obvyklé cesty karavan, byli lidé, je tu i voda. Dáme se do hledání. Ostatně jsem i bez velblouda, podle situace a tvaru údolíčka, čekal, že tu najdeme vodu."

Poklekli jsme a jali se odstraňovat písek. Byl sypký a už v hloubce jednoho metru vlhký. Pak jsme narazili na kryt z několika sešitých gazelích kůže. Pod nimi byla čirá voda.

"Budiž Alláhovi čest a sláva," zajásal Selim, "napijme se, načerpejme po vedru dne nových sil!" A už také rozvazoval šňůru, na které se mu na opasku houpal pohárek.

"Počkej," zadržel jsem ho, "nejdříve nálezc!"

"Nálezc? To jsi přece ty!"

"Ne, to je velbloud. Běžel čtyři dny bez vody a musí dostat odměnu."

"Ale člověk je přece přednější než zvíře."

"Ne vždycky. U nás je to obráceně. Já jsem pil, zatímco on žíznil, a ještě k tomu mě nesl na hřbetě."

"Vy křesťané jste podivní lidé. Má snad tvůj velbloud pít čerstvou vodu a my se spokojit zvětralým obsahem svých vaků?"

"Ne, dáme mu obsah dvou vaků, které pak znovu naplníme. Tyhle tajné studny nejsou tak vydatná zřídla jako Bí'r Murra. Nemůžeme naplnit víc než dva vaky, trvalo by celý den, než by se ve studni znovu nashromáždilo dost vody."

"Jak hodláš velblouda napojit? Vždyt nemáme z čeho."

"Podržíme cípy této kůže, tak vznikne korýtko."

Uposlechli a já jsem do vzniklého korýtko nalil obsah dvou vaků. Zvíře dychtivě vypilo všechnu vodu až do poslední kapky. Pak jsme naplnili vaky a prázdnou studnu jsme pečlivě zakryli, aby tam nemohl vnikat horký vzduch. My sami jsme se napili čerstvé vody, což nás velmi osvěžilo. Mezitím dosáhlo slunce obzoru a muslimové poklekli k modlitbě. Pak jsme zasedli k večeři, sestávající z datlí a sušeného masa. Velbloudi dostali čirok. Mí společníci se na noc uvelebili u studny, já jsem vystoupil na západní stranu pahorku, kde jsem uleh, abych byl ušetřen možných překvapení. Lovci otroků se přece mohli objevit i v noci! Všichni jsme brzo usnuli, já jsem si dopřával jen lehký, ostražitý spánek, z něhož mě probouzí i sebemenší šelest.

Za svítání jsem procitl. Východ už se odíval barvami, vzbudil jsem tedy své druhy k modlitbě, předepsané za ranních červánků. Zjistili jsme, že se za noc nahromadila ve studni voda postačující k naplnění dvou dalších vaků. Starou vodu vypili velbloudi. Pak jsme posnídali kaši z čirokové moučky, zředěné studenou vodou. Sebeubožejší německý žebrák by prohlásil, že to není k jídlu. Ale život v poušti se neohlíží na zhýčkané chuti člověka.

Až do té chvíle jsem o svých dalších úmyslech mlčel a moji společníci byli zřejmě přesvědčeni, že lovce lidí hodlám překvapit zde u studny, neboť Alí Fárid při snídani poznamenal:

"Tvůj úsudek byl správný, efendi, je jisté, že tato studna leží mezi Bí'r Murra a ostrovem Argo. Mají-li lupiči opravdu v plánu přebrodit se v těch místech, musí nám zde padnout do rukou. Budeme je pěkně v pohodlí očekávat, a až přijdou, tak...tak..."

"Tak co?" zeptal jsem se ho.

"Co hodláš učinit?"

"Ty bys zde opravdu chtěl vyčkávat pěkně v pohodlí? Je jich přece jistě hodně, a my jsme jen čtyři. Nebojím se, ale je lépe pro dobrou věc žít, než za ni umřít. Nesmíme tedy přijmout boj, musíme se nepozorovaně stáhnout a dostat se ke svým vojákům, kteří dnes dorazí k Džebelú Mundar. To je půl dne cesty. Ostatně se s nimi ještě nebudeme moci spojit, nejsme ještě u cíle. Musíme pokračovat v cestě na jih. Až dosud jsme se nesetkali s jedinou stopou. Je docela možné, že ti, které očekáváme, vkročili do pouště jižně odsud. My bychom si tu mohli pěkně sedět a dodatečně se dovědět, že lupiči mezitím dojeli k Džebelú Daráveb. Musíme tedy okamžitě vyrazit"

"Alláh! Musím se ti přiznat, že jízdu jako včera už nevydržím."

Selim horlivě přikyvoval, Ibn Níl mlčel. Bylo mi líto statečného chlapce, kterému jistě nebylo o nic líp než ostatním. Jízda, kterou jsem měl na dnešek v plánu, byla ještě namáhavější. Když jsem o tom uvažoval, nemohl jsem si neřici, že mi moji společníci budou jen na obtíž, a protože tu tak jako tak musím jednoho z nich zanechat na stráži, bude asi nejrozumnější, budu-li pokračovat v cestě sám.

Byli srozuměni, jen Ibn Níl měl pochybnosti. "Nebylo by přece jen lepší, kdybych jel s tebou, efendi? Lehce by ses mohl octnout v nebezpečí a já bych ti s pomocí Alláhovou rád stál po boku."

"Bude-li si to Alláh přát, překonám nebezpečí i sám. Vy všichni si potřebujete den odpočinout, bude líp, zůstanete-li spolu, protože jsem si bezmála jist, že lupiči tudy pojedou. Rád bych tu počkal s vámi, ale povinnost a ostražitost mi přikazují, abych počítal i s jinou možností. Kdybych se do zítřejšího poledne nevrátil, pospěšte k našim vojákům a jeďte stále na jih, kde narazíte na stopy lupičů. Nevrátím-li se, znamená to, že jsem se s nimi setkal a byl zajat."

"Alláh tě ochraňuj! Bojím se o tebe, efendi. Neměl bych přece jen jet s tebou?"

"Ne, jsem přesvědčen, že se mi nic nestane a že jsi zde prospěšnější. Musíte dávat bedlivý pozor. Tady u studny je stín, avšak jeden z vás musí neustále pozorovat jihovýchodní směr z pahorku, kde jsem strávil noc. Kdybyste viděli lupiče přijíždět, pospěšte k našim vojákům a nařídte jim, aby se skryli a nechali je projet. Nepřeji si, abyste útočili,

dokud se nevrátím. Nikam jinam než k Bi'r Murra stejně nepojedou, a tam je po mém návratu dostaneme."

"A co když tam dlouho nezůstanou?"

"Budeme je sledovat. Jsme rychlejší než karavana, která veze otroky, určitě je dohoníme. Nenajdu-li vás zde při návratu, budu vás hledat u našich askarijů. Nebude-li se nic dít, čekejte tu na mě do zítřejšího poledne."

Můj velbloud měl před sebou namáhavou cestu, dal jsem mu tedy dvojitou dávku čiroku a několik hrstí datlí, upevnil k sedlu vak s vodou a doporučil svým druhům znovu, aby byli ostražití.

Bylo osm hodin ráno, když jsem opouštěl studnu.

PRVNÍ UTKÁNÍ S OTROKÁŘI

15

Jel jsem tedy zase k jihu. Pahorkatina na severu brzo zmizela a přede mnou bylo jen žluté, pusté a jednotvárné moře bez vody. Je-li taková pustina děsivá i ve společnosti lidí, je pro člověka samotného ještě mnohem horší. Tváří v tvář nekonečnosti pouště se dostavuje pocit malosti a bezmocnosti, člověk si připadá v jednotvárné a neplodné, ale tak mohutné přírodě jako ubohý červíček. Také mne se zmocňoval pocit, jako by se co nevidět měla půda zvednout a nebesa snížit a rozdrtit mě mezi sebou. Protože jsem neviděl nic živého, měl jsem touhu alespoň něco slyšet - začal jsem si pískat jako bojácní chlapi ve tmě.

Velbloud nastražil uši a zrychlil krok. Pískání má na velblouda skutečně neuvěřitelný účinek. Koráb pouště může být sebevíc unavený, jakmile přiloží jeho pán ke rtům píšťalku, jako by do něho vléval novou sílu. Zvíře to považuje za výzvu k zrychlení běhu.

Za poslední dva dny jsem své průvodce musel šetřit. Ted' jsem však nemusel brát ohledy. Chtěl jsem se přesvědčit, jak rychle dokáže můj šedý velbloud běžet. Pobízel jsem ho voláním, něžnostmi i pískáním a zvíře doslova letělo vpřed. Tak jsme uháněli víc než hodinu, aniž se zpotilo nebo zadýchalo.

Ubíhala hodina za hodinou. Občas jsem projížděl prázdnými chóry, kde stál osamělý bezlistý keř, jakýsi druh mimózy, ubohý zbytek vegetace, která se v těchto korytech objevuje v době dešťů. Bylo poledne, pak odpoledne a neobjevil jsem jedinou stopu. Slunce se už sklánělo k obzoru a já jsem byl jistě v jedné linii s nilskou vesnicí Tandžara. Dále na jih už jsem neměl co hledat, zastavil jsem se tedy, abych svému dobrému zvířeti dopřál oddech, dal mu pár pohárků vody a hrst datlí.

Po západu slunce jsem se vydal na zpáteční cestu. Jaká krása! Sám, samojediný v poušti, a přece ne sám. Pode mnou jednotvárnost a smrt, nade mnou však život, planoucí hvězdy. Co člověka v hvězdné pouštní noci napadá, kdo by to dokázal popsat?

Zpáteční cesta neubíhala pochopitelně tak rychle. Musel jsem dávat bedlivý pozor, abych neztratil orientaci. Hvězdy mi, alespoň občas, pomáhaly nalézt vlastní stopy. Ty byly ještě zřetelné, v rychlém běhu zabírá velbloud kopyty hluboko do písku. Mé vynikající zvíře nebylo zřejmě stále ještě unavené, pískal jsem mu tedy odměnou všechny možné a nemožné melodie.

Když se na východě ukázal náznak nového dne, byl jsem sice tělesně unavený, duševně však stejně čilý jako při svém včerejším odjezdu od studny. Svým druhům jsem nařídil, aby na mě čekali do poledne, nemusel jsem tedy spěchat.

Nechal jsem velblouda jít krokem a radoval se, že jde přesně ve stopách svého včerejšího klusu.

Šlo na devátou hodinu, když jsem před sebou uviděl známou pahorkatinu. Zanedlouho jsem rozeznal i tři pahorky, za nimiž se skrývala tajná studna. Bezděky jsem zvíře pobídl k rychlejšímu běhu. Brzo jsem je však zarazil, a to tak prudce, že zůstalo stát jako přimražené. Muselo se tam něco stát, viděl jsem totiž zprava i zleva široké stopy, které mizely za třemi pahorky, objevovaly se znovu napravo od nich a pokračovaly k severovýchodu. Někdo tu tedy byl a zase odjel. Šlo zřejmě o několik jezdců.

Pobídl jsem zase velblouda, položil si kulovnici na sedlo a vzal k ruce jeden z revolverů. Objel jsem levý pahorek, seskočil a opatrně se doplížil až tam, odkud jsem mohl mezi oběma druhými pahorky dohlédnout ke studni. Na první pohled jsem zjistil, že je zasypaná a povrch zarovnaný s okolním terénem. Nikde ani živáčka.

Stopy pocházely od asi pěti mužů. Táhlly se ke studni. Podrobil jsem prohlídce i další stopy, pokračující k severovýchodu. Tam jsem spočítal stopy kopyt osmi velbloudů. To tedy souhlasí, nejdříve odjeli moji společníci a po nich pět cizinců. Po nich? Ach ne, ty stopy jsou všechny stejně staré! Všechny osm velbloudů muselo opustit studni najednou. Popadl mě strach. Jedině to, že soudě podle ostrých otisků kopyt nemohla uplynout víc než hodina, mě uklidňovalo. Přihodilo-li se něco, podaří se mi snad přispěchat přátelům včas na pomoc.

Došel jsem ke studni. Na úpatí levého pahorku jsem zpozoroval hromadu písku, která tu předtím nebyla. Byla asi dva metry dlouhá a metr široká a připomínala hrob. O kousek dál byla v písku rudá skvrna - tekla tu tedy krev! Začal jsem rychle rozhrabávat písek a brzo narazil na jednu a hned nato na druhou bosou nohu. Netrpělivě jsem uchopil obě nohy a vytáhl z písku celé tělo. Bohudík, nešlo o nikoho z mých druhů! Uviděl jsem cizího vousatého snědého muže. Měl hlubokou bodnou ránu v prsou.

Kdo to může být? Kdo toho člověka zabil? Všechno mě hnalo kupředu, abych neztratil stopy, řekl jsem si však, že nesmím nic opomenout. Dovedl jsem si představit, co se tu asi odehrálo. Přijelo pět jezdců, kteří mě druhy napadli. Ti se museli bránit, přitom jednoho z útočníků zabili, načež je ostatní spoutali a zajali. Zahladili všechny stopy, jen krvavá skvrna zůstala.

Bylo mi jasné, že moji druzi jsou ve velkém nebezpečí. Přesto jsem, dříve než jsem znovu nasedl na velblouda, vystoupil na pahorek, kde jsem strávil noc, a rozhlédl se. Odsud snad uvidím, co není vidět zdola. Nemýlil jsem se. Asi tisíc kroků od tří pahorků, které obklopovaly studnu, byla malá vyvýšenina, po níž se vlekl jakýsi strašně dlouhý a vychrtlý člověk v bílém háku a s ohromným bílým turbanem na hlavě. To je přece náš tlučhuba!

"Selime, Selime! Tady jsem," zvolal jsem, "pojď rychle, ničeho se neboj!"

"Tamám, tamám ketír, správně, správně!" volal. Pak se svýma dlouhýma, "hrdinskýma" nohama rozběhl tak, že za pět minut stál přede mnou. Mezitím jsem totiž seběhl dolů, kde ležel mrtvý.

"Dík a chvála Alláhovi, že ses vrátil, efendi," vítal mě Selim.

"Doufám, že mi pomůžeš zachránit Alího Fárida a Ibn Níla; kdybys však měl strach, udělám to sám."

"Přestaň se chlubit, jistě jsi byl zase jednou zbabělý, jinak bys tu nestál."

"Proč mi stále krivdiš, efendi? Zachránil jsem se jen, abych mohl zachránit své přátele."

"Kam se poděli? S kým odjeli?"

Ukázal směrem, kterým vedly stopy. "S kým? To nevím."

"Musíš přece vědět, kdo vás přepadl."

"Nebyl jsem tu, byl jsem tamhle za pahorkem, což neznamená, že jsem utekl, zaujal jsem jen pozici vhodnější k obraně. Bohužel nebyli ostatní dva dost chytří, aby následovali mého zářného příkladu."

"Výmluvy na mě naplatí. Cožpak jste těch pět lidí neviděli přijíždět? Nedrželi jste stráž?"

"Drželi. Na stráži jsem byl já, nemohl jsem však přichozí zpozorovat, efendi, bylo to ve chvíli ranní modlitby, já jsem tam nahoře klečel obrácen tváří k Mekce a oni přicházeli ze západu."

"Nelži, stopy jsou zcela nové. A kdybys nahoře klečel při ranní modlitbě, zdaleka by tě uviděli."

"Mluvím pravdu, efendi. Byl jsem pohroužen v modlitbách."

"Chceš snad říci ve spánku," řekl jsem ne právě přívětivě. "Usnul jsi na stráži! A co jsi viděl, když ses vzbudil?"

"Neviděl jsem nic. Slyšel jsem jen zdola hlasitý, hrozný křik. Srdnatě jsem popolezl ke kraji a podíval se dolů. Byl to příšerný obraz. Poručík ležel na zemi a bránil se dvěma útočníkům, tři další se vrhli na Ibn Níla, který jednoho z nich proklál nožem. Ostatní dva ho však přemohli. Já sám jsem musel uznat, že je příliš pozdě, než abych protivníky dokázal přemoci. Vzal jsem tedy rozum do hrsti a řekl si, že se musím uchovat naživu, abych svým druhům mohl později pomoci. Mimoto zde přece musel někdo zůstat a dát ti zprávu. Bleskurychle jsem tedy seběhl s pahorku a vyšplhal se na další, kde mě ti ukrutníci nemohli spatřit. Později jsem viděl, jak oba zajatce odvázejí s sebou."

"Byli spoutáni?"

"Pravděpodobně ano, ač jsem to z té vzdálenosti nemohl přesně zjistit. Když jsem tě spatřil, okamžitě jsem se k tobě rozběhl. Teď mi snad potvrdíš, že jsem se choval jako pravý muž."

Došla mi trpělivost: "Jako pravý muž? Jsi největší zbabělec a hňup, s jakým jsem se kdy setkal!"

Bylo to ode mne hrubé, ale ve srovnání se jmény, jimiž se častují Arabové, bylo slovo hňup přímo lichotkou. Přesto se Selim vzpřimil:

"Co to říkáš? Očekával jsem uznání a pochvalu..."

"Uznání? Uznávám jedině, že jsi budižkničemu, který vede nabubřelé řeči a zalekne se i myšky. Kdyby ses choval jako muž, byli by tu teď Alí Fárid a Ibn Níl s námi. Usnul jsi na stráži. Tví druzi, kteří byli určitě přepadeni ve spánku, se bránili přesile, Ibn Níl, ještě chlapec, proklál nepřítele nožem, zatímco ty nahoře na pahorku jsi ani nevystřelil, ačkoli máš zbraně stále ještě u sebe a mohl jsi svým druhům pomoci. Utekl jsi, přenechal je osudu, a teď by ses ještě vychloubal? Co s tebou mám udělat?"

Stál tu přede mnou se sklopenýma očima, zničený a smutný. Nakonec mě zlost přešla; cožpak za to může, že má v těle srdce zajíce? A ty jeho velkohubé řeči? Je to stará zkušenost, že se největší zbabělci vydávají za největší hrdiny! Mávl jsem tedy jen rukou a řekl:

"Musíme si teď ujasnit, jak Ibn Nílovi a Alímu Fáridovi pomoci. Jak dlouho už jsou pryč?"

"Něco přes hodinu."

"A jaké velbloudy měli útočníci?"

"Lehké, jezdecké."

"Nesmím ztrácet čas. Měl bych tě sice zahnat, ale smiluji se a dovolím ti, abys mě následoval."

"Vždyť nemám velblouda! Ti zločinci mi odvedli mé zvíře."

"Z toho soudím, že asi moc chytří nebudou. Zajali dva muže, ale našli tři jezdecké velbloudy, měli si tedy spočítat, že tu někde musí být ještě třetí muž, a jít tě hledat. Teď tě ovšem vzít s sebou nemohu, stejně bys všechno jen pokazil, vypravím se za únosci sám a ty přijdeš pěšky za mnou."

"To je nemožné, efendi. Jak bych tě mohl dohonit?"

"Nic snazšího. Odjeli před hodinou, za dvě hodiny je dohoním a pak na tebe počkám. Bude ti to trvat nejméně pět hodin a já je kvůli tvému kousku nemohu držet tři hodiny v šachu. Honosil ses vytrvalostí a rychlostí svých nohou, teď tedy dokaž, že si tu chválu zaslouží!"

Mezitím jsem se přiblížil ke svému velbloudovi. Selim mě se žalostným výrazem pozoroval:

"Opravdu chceš odjet a zanechat mě samotinkého v poušti?"

"Kdybys byl svého velblouda bránil, měl jsi ho dosud. Vím, že se bojiš, dávám ti však příležitost polepšit se."

"Nebojím se, opravdu ne, ale nevzal bys mě do sedla za sebe?"

"Pro mne za mne," usmál jsem se škodolibě, "víš však, že jedu mezi nepřátele a nebudu se vyhýbat boji, abych své druhy osvobodil. A nepřátelé také nebudou zahálet."

"To by mi tak navadilo," pravil Selim, "říkám si jen, že má-li tvůj velbloud nést i mě, nemůže běžet dost rychle a nepřátelé by ti mohli upláchnout. Jeď tady raději sám, přijdu za tebou."

"Jsi nepolepšitelný," smál jsem se. "Zabloudit nemůžeš, stopy jsou tak zřetelné, že by je nahmatl i slepec. Zbraň měj připravenou, jsou tu lvi a levharti."

"Lvi a levharti," křičel za mnou, "Alláh mi buď milostiv! Vezmi mě s sebou, efendi!"

Viděl jsem, že za mnou běží, až mu háik věje za zády jako prapor. Nechal jsem ho křičet a pobídl velblouda do cvalu.

Výkon mého velblouda, který byl přece od včerejšího rána na nohou, lze označit jedině za neuvěřitelný. Ovšem,

jezdečtí velbloudi jsou schopni ještě větších výkonů. Zato je potom v klidu majitelé šetří a hýčkají je jako vlastní děti. Zvíře běželo lehkým a jistým krokem, kolébal jsem se jako v lenošce, nerovnost terénu jsem ani nepocíťoval. Pláně pokryté písekem se střídaly s čím dál kamenitějšími kopci. Naštěstí byly stopy tak zřetelné, že jsem ani tam, kde končil písek, nemohl zabloudit.

Uplynulo půldruhé hodiny, projížděl jsem mezi dvěma malými kopci, když jsem před sebou na písčité pláni spatřil skupinu jezdců. Vytáhl jsem dalekohled. Pozorovat něco dalekohledem z běžící o velblouda vyžaduje jistou obratnost; viděl jsem, že dvě osoby jedou vpředu, dvě s volnými velbloudy uzavírají skupinu; uprostřed byli zajatci.

Šlo o všechno. Připravil jsem si oba revoly i nůž a vzal do ruky kulovnici. Od nepřátel mě dělilo tisíc, pak devět set, pak už jen osm set metrů. Jeden z jezdců se ohlédl a uviděl mě. Upozornil asi ostatní, teď už se ohlíželi všichni. Viděli, že jsem sám, že se tedy není čeho bát. Zastavili a opatrně sahalo po zbraních.

Měli dlouhé beduínské flinty, nebezpečné jen na malou vzdálenost. Ale mezi nimi a mnou bylo jistě ještě tři sta metrů, neboť i já jsem svého velblouda zarazil. Tak daleko jejich pušky nenesou, kdežto mé střely se jistě neminou cíle! Záleželo mnoho na chování zajatců. Kdyby jen slovem nebo znamením prozradili, kdo jsem a že je sleduji, velice by mi ztížili můj záměr.

Jeden ze čtyř jezdců mi pokývl, abych přijel blíž. Také já jsem na něho kývl. Řekl něco svým společníkům a blížil se ke mně. Asi sto kroků ode mne zůstal stát.

"Kdo jsi?" zvolal.

"Jsem savváh - cestovatel - z Káhiry."

"Přeješ si něco?"

"Mám jednu prosbu, a splníš-li mi ji, splním ti i já tvé přání."

"Já žádné přání nemám."

"Budeš je mít, jakmile splníš to mé. Pojď blíž."

"Ne. Přiblíž se i ty."

Chtěl-li jsem docílit svého, musel jsem mu vyhovět. Udělal jsem to zvláštním způsobem: přiměl jsem velblouda, aby poklekl, sestoupil jsem a pomalu jsem se k muži blížil pěšky. Obyčej mu - kázal, aby učinil totéž. Důstojným krokem došel až ke mně, pátravě si mě prohlížel a podával mi ruku.

"Es salám alék - mír s tebou! Buď mým přítelem!"

V alék es salám! Budu tvým přítelem, jakmile se ty staneš přítelem mým. Víš teď, kdo jsem a odkud přicházím. Mohu se zeptat já tebe, ke kterému kmeni náležíš a kam máš namířeno?"

Za opaskem měl nůž a dvě pistole. Sebejistě a beze strachu se opíral o svou flintu.

"Také my jsme pocestní a přicházíme z Dár Sukkot."

"Tvé srdce je studnicí blahosklonnosti a svou přízní jsi osvěžil mou duši."

Přitom jsem usedl, ovšem tak, abych jeho lidi neztrácel z očí. Musel si tedy také sednout, takže byl teď zády obrácen k zajatcům. Byl mými slovy zmaten.

"Smysl tvé řeči je mi nejasný," řekl. "Proč hovoříš o blahosklonnosti?"

"Protože se přetvařuješ, jako kdysi Hárún ar Rašíd, když převlečen za chudáka procházel ulicemi Bagdádu."

"Mýlíš se, nejsme ani sultán, ani emír."

"Vidím však, že s sebou vezeš zajatce. Musíš být tedy ve službách spravedlnosti. Jde o důležité zločince?"

"Nejsem ve službách spravedlnosti a ti psi, které jsem zajal a svázal, Káhiru už neuvidí. Sejdou rychlou smrtí, neboť jednoho z mých druhů zavraždili a okradli. Jsou to lupiči a zloději velbloudů. Ale to tě nemusí zajímat. Řekl jsi, že máš ke mně prosbu a že mi pak sám splníš přání. Prozrad' mi, o čem jde."

"Ano, přijel jsem jen proto, abych ti mohl svou prosbu přednést."

"Jak jsi věděl, že zde budu?"

"Prozradila mi to tvá stopa, procházela mým tábořištěm."

"Neprojížděli jsme žádným tábořištěm. Kde mělo být?"

"U tajné studny, kterou jsme otevřeli a kterou jste vy zase zahrabali."

Zdálo se, že se mu věc přestává líbit, svrástil obočí a pohrával si s nožem a pistolí v opasku.

"Ty jsi tam byl? Neviděl jsem tě."

"Projížděl jsem se pouští, chtěl jsem si zjistit, jak rychle dokáže můj velbloud běžet. Když jsem se vrátil, nenašel jsem tam už své sluhy, zato však hrob. Musel jsem se přesvědčit, kdo v něm leží. Jakmile jsem zjistil, že jde o neznámého člověka, nasedl jsem a jel po tvé stopě, abych ti přednesl své přání a mohl pak splnit tvou prosbu."

"Co si přeješ?"

"Vrat' mi mé sluhy!"

"A co bych si měl přát já?"

"Abych tě nechal beztravně odjet."

Jeho tvář se stáhla v posměšný úšklebek. Obdařil mě neskonale pohrdavým pohledem.

"A co uděláš, jestli tvou prosbu nesplním?"

"Odmítnu splnit tvé přání."

"Chceš nám znemožnit odjezd? Ujist' uji tě, že odejdu, kdy se mi zlíbí."

"Zkusit to můžeš, ale daleko nedojedeš."

"Zbláznil ses!" vyštěkl.

"Sám brzo poznáš, jestli jsem blázen, nebo člověk se zdravým rozumem."

"Nespoléhej na své zbraně, jsou to západní zbraně a nemají v tvých rukou žádnou cenu."

"Mýlíš se, jsem Evropan."

"Evropan? Z které země?"

"Z Almánije."

"Křesťan tedy. Buď proklet! Jak se můžeš d'aur opovážít chtít mi předepisovat, co mám dělat?!"

"Varuji tě, vyslovíš jen ještě jediné hanlivé slovo, a jsi synem smrti."

"Ty mi budeš vyhrožovat, ty..."

Přerušil se uprostřed věty a sahál po své pistoli, neboť já jsem mezitím už vytáhl revolver.

"Ruce pryč! Jakmile se zbraň v tvém opasku jen pohne, bude z tebe mrtvola."

Viděl, že na něho mřím, ale nevzdával se, i když přestal sahat po pistoli.

"Nic si nenamlouvej. Postačí, když zavolám své lidi, a jsi ztracen."

"Zkus je zavolat! Při prvním hlasitém, na dvacet kroků slyšitelném slovu budeš mít kulku v srdci. Chtěl jsem s tebou jednat přátelsky, ty mi však spíláš, vyhrožuješ, že na mě zavoláš své lidi! Porušuješ zákon pouště a musíš následky přičíst sám sobě."

"Nech mě tedy odejít."

"Teprve, až se s tebou dohodnu."

"Nechci nic slyšet."

"Jdi si tedy!"

"Chceš mě zastřelit, až k tobě budu obrácen zády?"

"To neudělám, nejsem zákeřný vrah. Říkám ti však, že chci své sluhy zpět. Dřív se z místa nehnete."

"Jak nás chceš donutit, abychom je vydali? Při sebemenším nepřátelském počínu je usmrtíme. Mluvíš, jako bys nám vládl, nás však nezadržíš."

"Mé střely vás budou držet v šachu déle, než si dovedeš představit. Každý, kdo své místo opustí dřív, než mi vrátíte mé sluhy, zde najde hrob."

"Ty sám se za chvíli změníš v mrtvolu!" Pomalu odcházel, vyhoupl se do sedla a vracel se ke svým druhům. Mému slovu zřejmě uvěřil, neboť se ani jedinkrát neohlédl.

Výsledkem svého jednání jsem se nemohl nijak pyšnit. Situace zajatců byla horší než předtím. Rozhodnou tedy nakonec zbraně. Můj protivník teď dojel k ostatním. Mě nemohl vidět, neboť jsem si mezitím udělal pořádný zákop z písku, za kterým jsem se skryl. Svou medvědobijku jsem měl po ruce, a hned jsem si také připravil několik nábojů.

Vyjednavací vyprávěl svým lidem o našem jednání. Hlasitě se mu začali chechtat, mým výhrůžkám nevěřili a mé zbraně posuzovali podle svých arabských flint. Uvažoval jsem. Několik velbloudů to musí zaplatit životem! Cizinci se pohnuli, hrozili mi pěstmi a hlasitě se smáli. První jel muž, se kterým jsem vyjednával, v patách za ním další, pak následovali zajatci a nakonec zbývající dva muži. Zamířil a vystřelil jsem na vedoucího velblouda. Klesl pod svým jezdcem a stejný osud stihl zvíře jeho souseda. Hlasité výkřiky a nadávky bylo slyšet až ke mně. V nastalém zmatku jsem znovu nabil a další dvě rány srazily k zemi velbloudy zadních jezdců. Zbýval už jen jeden cizí a naši tři velbloudi. Protivníci byli zstrašení a zmateni.

Vyplašení střelbou, pádem zvířat a křikem jezdců dali se zbývající velbloudi na útěk. Zpozoroval jsem, že pádí doleva. Cizinci se mezitím vyhrabali zpod svých velbloudů, něco si šeptali a chystali se zřejmě utéci. Namířil jsem na ně a zavolal:

"Stůjte, nebo střelím! Zahod'te ručnice! Kdo neuposlechne, bude zastřelen!"

Byl bych nechal bandity utéci, ale potupili mě, aniž jsem jim jejich urážku oplatil, museli mě tedy nejdříve odprosit. Stál jsem tam s těžkou medvědobijkou na rameni a revolverem v ruce. Mlčeli jako zařezaní.

"Dvakrát jste se mi posmívali," řekl jsem, "troufáte si pokračovat? Co myslíte, že s vámi udělám, vy udatní opěšalí jezdcí?"

Dívali se zavile do země a stále ještě mlčeli. Pokračoval jsem:

"Vidíte tuhle malou zbraň? Je v ní šest kulek. Víc než dost pro všechny z vás. Daruji vám svobodu, nemám se takových ubožáků co bát. Ale zanecháte mi tu své zbraně, abyste neublížili dalším nevinným. Ruce vzhůru a zahod'te zbraně!"

Tři uposlechli, jen vůdce sáhl do opasku a křičel:

"Při Prorokovi, to je přece jen..."

Dál se nedostal - za to, že sáhl po pistoli, utržil ránu do ruky.

"Ruce vzhůru!" křikl jsem na něho. "Nazval jsi mě d'aurem. Žádám, abys mě odprosil, a to hezky rychle!"

Mířil jsem mu na prsa. Polykal a polykal, slova mu nechtěla z hrdla, konečně se však přece jen přemohl, celý jako by ochraptěl a tvář měl zalitou potem.

"Hotovo," řekl jsem. "Nechci a nebudu pátrat, kdo vlastně jste. Ale varuji vás, podruhé byste z toho tak lacino nevyšli. Odejděte, ale pospěšte si. Hodlám zneškodnit vaše zbraně a mohli byste lehce přijít k úrazu."

Když jsem namířil hlaveň první ručnice k zemi a stiskl spoušť, bylo mi nápadné, jak se střela rozletěla - náboj se skládal z hřebíků a sekaného olova; stejně tomu bylo u všech ostatních pušek. Měl jsem tedy co dělat s bezcitnými a nebezpečnými lidmi a musel jsem být rád, že se mi podařilo vyváznout se zdravou kůží.

Můj velbloud klečel klidně, kde jsem jej zanechal. Odnosil jsem tam zbraně, svázal a připevnil si je k sedlu. Pak jsem nasedl a zamířil doleva, kam prchli splašení velbloudi s mými druhy.

Stopy prchajících zvířat byly jasně znatelné a už po pěti minutách jsem viděl, že zvířata zůstala stát. Oba zajatci mě radostně vítali, poručík volal už zdaleka:

"Budiž Alláhovi dík, že přicházíš! Poslední chvíle byly ze všeho nejtěžší, protože jsme nevěděli, zda se ti podaří nad nepřáteli zvítězit a najít nás. Bez tebe bychom bídne zahynuli."

"Jak vidíte, dobře to dopadlo, ale dříve ještě, než vám uvolním pouta, musíte mi prozradit, kde zůstaly vaše věci."

"V sedle a v kapsách sedla Selimova velblouda. Lupiči si chtěli kořist dělit až později."

"O nic nepřijdete, naopak ukořistili jsme zbraně, dobrého velblouda a kdovíco ještě. Musím co nejrychleji zpátky na místo boje, ti lumpové se možná budou vracet pro svůj majetek."

Velbloudi byli k sobě přivázáni za uzdy a zajatci seděli v sedlech omotáni provazy. Konečně jsme se však všichni svobodně vraceli k místu boje.

Zanedlouho jsem na obzoru objevil čtyři pohybující se body. Byli to otrokáři - správně jsem předpokládal, že se budou chtít vrátit. Když nás zpozorovali, obrátili se na útěk a běželi k severovýchodu, z čehož jsem usoudil, že se chtějí dostat k Bi'r Murra.

Jeden ze zasažených velbloudů ještě žil. Ukrátil jsem mu utrpení ranou z revolveru do oka. Pak jsme si prohlédli sedla a našli spoustu pro nás potřebných věcí. Cennou kořist jsem však objevil u vůdce skupiny: několik velkých archů papíru s pečlivě nakresleným územím súdánských kmenů, s řekami, osadami a vesnicemi, stezkami karavan i otroků atakdale.

Protože jsme museli čekat na Selima, měli jsme dost času pohovořit si o všem, co se událo. To slonbidlo skutečně nešťěstí zavinilo, když usnulo na stráži. Oba se bránili, ale jen Ibn Nílovi se podařilo chopit se nože a jednoho z protivníků probodnout. Lupiči se radili, mají-li se pomstít na místě a Ibn Níla zavraždit, vůdce však usoudil, že by měli popravu odložit a svůj triumf vychutnávat.

"Jak s vámi zacházeli?" zeptal jsem se.

"Nikdo s námi nepromluvil ani slovo."

"Neuhodli jste z jejich hovorů, kdo vlastně jsou a kam míří?"

"Ne, neoslovovali se ani jménem. Zeptali se nás jedině, jak jsme objevili tajnou studnu, na což jsme jim ovšem nedali odpověď a neřekli ani, žeš byl u studny i ty a Selim."

"To bylo prozřetelné. Dobré by bylo vědět, zda tajnou studnu znali nebo se do těch končin dostali jen náhodou."

"Studnu znali a měli vztek, že jsme spotřebovali tolik vody."

"Což potvrzuje, že šlo skutečně o otrokáře, které jsme čekali"

"To snad ne, efendi, vždyť s nimi nebyly otrokyně."

"Těch pět mužů byl jen předvoj. Měli se postarat o vodu a o vše, co vyžaduje bezpečnost výpravy."

"Je-li tomu tak, neměl jsi nechat předvoj uniknout, měl jsi ty muže zadržet a vyzpovídat."

"Byli by mi řekli všechno, jen ne pravdu, a protože bych jim nemohl dokázat, že lžou, bylo lepší je pustit. Vyslechnu si je později, u Bi'r Murra, kde budu dřív než oni. Je to půl dne jízdy, oni však nemají velbloudy a nemohou tam být před večerem."

"Museli by být slepí a hluchí, aby tě neobjevili, efendi!"

"S tím si hlavu nelam, dokážu se nepozorovaně proplížit"

"Kdyby tě však přece jen objevili, byl bys ztracen. Nebudou u studny sami. Táboří tam denně několik karavan a jsou to vesměs lidé, kteří proti otrokářům nic nemají a budou naopak proti tobě."

"To vím, jsem dokonce přesvědčen, že tam najdu svého nesmiřitelného nepřítele a dřívějšího spolucestovatele Muráda Násira."

"Varuji tě, nechod tam sám, Turek tam dnes určitě dorazí. Vezmi mě a několik našich vojáků s sebou."

"Zbytečně bych zvyšoval nebezpečí, přítomnost vojáků by byla nápadná a podezřelá."

"Mají tedy moji lidé zůstat u Džebelú Mundar?"

"Ne, pojedeme za nimi a zaujmeme spolu s nimi bezpečné postavení poblíž studny. Odtud podniknu svoji večerní pochůzku jen já sám."

Poručík chvíli přemýšlel, můj plán se mu asi zdál příliš nebezpečný, dokonce snad až zbytečný. Nakonec řekl:

"Bylo mi nakázáno, abych tě ve všem poslouchal, přesto mi dovol poznámku. Hledal jsi tajné studně, protože jsi byl přesvědčen, že u nich narazíme na lovce otroků. Studni jsme našli, proč ji tedy opouštět? Proč chceš vojáky vést k Bi'r Murra, když myslíš, že se mu otrokáři vyhnou?"

"Uvidíš, že nám sami padnou do rukou."

"Řekl jsi, že muži, z jejichž rukou jsi nás osvobodil, tvoří jen předvoj; ostatní tedy musí následovat, přijedou k tajné studni a my je můžeme zatknout. Proč nás chceš odsud odvést, a právě na místa, kam oni nepůjdou?"

"Vidíš jen před sebe, neohlížíš se ani doleva, ani doprava! Na Selima není spolehnouti, jsme tedy jen tři. A kolik je otrokářů? Co kdyby přijeli tak brzo, že bychom nestačili přivolat vojáky? Ano, jsem přesvědčen, že přijedou k tajné studni, protože však tam nenajdou vodu, rychle ji zase opustí, a možná že pošlou několik jezdců napřed, aby naplnili vaky v Bi'r Murra. U tajné studny na ně čekat nemůžeme, chtěl jsem jim jen přijít na stopu, a to se mi podařilo. Jsou dvě možnosti: buď je necháme projít a pojedeme za nimi, nebo pojedeme napřed, vybereme si místo vhodné k boji a tam na ně počkáme. Považuji druhou možnost za výhodnější."

"Musili bychom však vědět, odkud přijedou."

"To se dovím dnes večer, a možná že ještě leccos jiného. Vidím však, že se náš dlouhán blíží."

Na obzoru se totiž vynořil bílý bod. Brzo jsme poznali Selima, běžel s větrem o závod a jeho bílý burnus za ním jen vlál. Byl přešťasten, že se mu podařilo zajatce osvobodit. Bez meškání jsme se vydali na cestu.

Naši protivníci zvolili severovýchodní směr, mířili zřejmě k Bi'r Murra. Protože nesměli objevit, že máme stejný cíl, drželi jsme se trochu východněji, a teprve když jsme byli přesvědčeni, že jsme před nimi, obrátili jsme se rovnou k Džebelú Mundar.

Dorazili jsme k pahorku v době odpolední modlitby. Vojáky se starým onbasim v čele jsme bez obtíží našli. Trochu jsme si odpočali a rozdělili si kořist. Já jsem si ponechal mapy, na ostatním mi nezáleželo, prosadil jsem jen, aby Selim nedostal nic, což byl trest za nedostatek bdělosti a zbabělost. Bylo mi toho starého nemehla vlastně líto, ale to malé

poučení mu neuškodí! Po skončení odpoledních modliteb jsme nasedli a pokračovali spolu s vojáky v cestě k Bi'r Murra.

O poloze této studny už bylo mnohé řečeno. Chce-li se k ní někdo přiblížit ze severu, musí projet údolím s palmovým hájem. Po dlouhé pouti nehostinnou pouští se tu oko potěší. Tímto hájem musel - nebo ještě musí - projet i Murád Násir. Studna sama leží v údolíčku, obklopeném strmými skalními stěnami. Má tři otvory, jdoucí do hloubky asi tři metrů jílovité půdy. Voda chutná jako projímadlo, kterému se říká anglická sůl, a má i podobný účinek. Zdržuje se tu nastalo několik Beduinů, kteří z šejchova příkazu studnu hlídají a vybírají poplatky za odběr vody. Vypadají nezdravě a jsou na kost vyhublí, což lze přičítat zdejší vodě.

Cesta od Bi'r Murra na jih vede hodiny a hodiny skalnatým terénem, soutěskou plnou kamenné suti. V blízkosti této průrvy jsme se krátce před západem slunce zastavili. Je tu dostatek místa vhodného k úkrytu. Když se začalo stmívat, vydal jsem se na výzvědy, a sotva nastala tma, prošel jsem průrvu a pokračoval asi půl hodiny v chůzi. Protože mě nikdo nesměl zpozorovat, byl to úkol dost obtížný.

Alí Fárid mi můj úmysl marně rozmlouval. Teprve když jsem se z výzvěd vrátil, snědl jsem pár datlí a kus sušeného masa a zapil vodou z vaku. Byla úplná tma.

UBI'R MURRA

16

Marně mě Ibn Níl prosil, aby mě směl na další cestě doprovázet. Byl bych ho sice rád vzal s sebou, byl nejen odvážný, ale i chytrý a opatrný chlapec a čtyři oči a uši vidí a slyší víc než dvě. Ale terén byl příliš těžký a on neměl v plížení dost zkušeností. Jediná chyba nás mohla prozradit.

Trvalo mi asi půl hodiny, než jsem se dostal na dno průrvy. Hvězdy ještě nesvítily, byla to krkolomná cesta, musel jsem půdu ohmatat rukama, než jsem udělal krok. Nakonec mi pruh světla prozradil, že jsem blízko cíle.

Řekl jsem už, jak jsem si zničil svůj šedý oblek z Káhiry při návštěvě jeskyní v Ma'ábda a domnělých královských hrobů; musel jsem si v Asijútu koupit nový, stejné barvy. Svůj světlý háik jsem ponechal v táboře a vzal si s sebou kúfji, šátek, kterým si tu muži zakrývají tvář. Je to kus látky, velký asi čtvereční metr, nosí se složený do trojúhelníku a přivazuje šňůrou, které říkají ekál, k fezu. Cípy chrání šíji. Při velkých vedrech se pod fezem nosí ještě čepička proti potu. Chudí nosí kúfji z vlny nebo bavlny, bohatí z hedvábí - za ty se na trhu v Káhiře platí dvanáct marek i více. Tyto hedvábné kúfje se dovážejí ze Sýrie, z Iráku a Bejrútu, zlatý nebo bílý podklad je protkán modře nebo rudě. Moje kúfja byla tmavá. Ponechal jsem si jen nůž a revolvery, pušky by mi byly jen překážely: v nebezpečí budu muset sáhnout k noži, k revolveru jen v krajním případě.

Před sebou jsem viděl světlo ohně, udržovaného suchým velbloudím trusem, který jen doutnal. Zakryl jsem si šátkem tvář až po oči a plazil se opatrně dál.

Skalní stěny se teď rozestupovaly, takže se přede mnou ukázaly další dva ohně, jeden vlevo a jeden vpravo. Kudy se dát? Zdá se, že tu táboří tři výpravy. Přišel jsem, abych vyslechl, co si povídají lovci otroků, kteří tu zřejmě ještě nejsou, musí se však objevit co nevidět. Kde se asi utáboří? Jistě v blízkosti studny, po pěším putování pouští trpí určité velkou žízní. Především šlo o to zjistit, kdo už zde je. Skoro najisto jsem počítal s přítomností Muráda Násira.

Plížil jsem se nejdříve k levému ohni, odkud ke mně zazníval tón rabáby, houslí s jedinou strunou. Pak se k nim přidala kamandža, to jsou dvoustrunné housle, vyrobené z kokosových skořápek. K těmto nástrojům přibýly později ještě šammára a šabbába, primitivní píšťala a flétna.

Co tu hráli, by se podle našich pojmů hudbou nazvat nedalo. Každý si fídlal nebo pískal, co mu právě napadlo. Ty pazvuky sice urážely mé uši, byly mi však vítány, protože přehlušovaly všechno ostatní. Když jsem se doplazil blíž, uviděl jsem na zemi velbloudy a vedle složený náklad. Kolem ohně sedělo asi dvanáct mužů, čtyři provozovali hudbu, další dva připravovali moučnou kaši k večeři.

Tito lidé mě nezajímali. Odplížil jsem se tedy doprava a objevil několik stanů, ubikace strážných. Ani zde jsem neměl co pohledávat, odplázl jsem se po kolenou a dlaních k třetímu ohni. Stály tu dva stany a před jedním z nich se krčily dvě ženské postavy, rovněž zaujaté přípravou večeře. Jedna z žen se právě shýbla, aby rozdmýchala skomírající oheň. Spatřil jsem její tvář a poznal Fátimu, Kumřinu oblíbenou služku a kuchařku, jejíž vlasy jsem našel v rýži. Stany tedy patřily mému bývalému příteli Murádu Násirovi. Jeden byl zřejmě určen pro jeho sestru a služky, ve druhém bydlel on. Když jsem se přiblížil, uviděl jsem ho sedět před stanem s poháněcí velbloudů z Kurusku.

Ani sem mě nic netáhlo, mohlo mi být lhostejné, co si Turek povídá se svými průvodci. Kdybych jen věděl, jestli ti, které čekám, jsou u studny! Zdálo se mi, že bude nejrozměšší obrátit se tam. Už jsem se chystal uskutečnit svou myšlenku, když jsem zaslechl, že se blíží velbloud. Jezdec musel velmi dobře znát krajinu, jel značnou rychlostí. Byl jsem mu v cestě, a musel jsem se mu tedy vyhnout. Ale jak? Což se ukrýt u skály za stanem Muráda Násira? Bleskurychle jsem tam vklouzl a už se také ozval nově přichozí:

"Hej, stráží, pochodeň!"

Hlas mi připadal známý, nemohl jsem si však vzpomenout, kde jsem ho už slyšel. Krčil jsem se za Murádovým stanem, ale nic příjemného to nebylo, mezi stanem a skalní stěnou bylo totiž husté křoví, a když jsem se do něho nořil, poznal jsem, že jde o pichlavé mimózy. Volky nevolky jsem však musel zalézat stále hlouběji, trny mi pronikaly oblekem a šátkem a píchaly i do holých rukou. Bezpečné místo to právě nebylo, mohli tu být škorpioni, ba dokonce i af'á, nejedovatější had pouště, jehož uštknutí by za těchto okolností znamenalo jistou smrt. Konečně jsem ze svého úkrytu mohl pozorovat Muráda Násira. Na žádost nově přichozího přinesli strážci pochodeň z palmových vláken a pryskyřice. Ozařovala daleké okolí, moje mimózy zůstávaly našťastí ve stínu. Jezdec seskočil, strážci zkřížili ruce na prsou a hluboce se ukláněli. Musela to být velice vážená osoba, nápadné bylo jen, že muž jel v noci zcela sám. Sotva jej Murád Násir spatřil, zvolal:

"Abd el Asl! Jak jsem mohl tušit, že tě zde spatřím!?"

Muž se obrátil a já jsem uviděl Abd el Asla - "svatého fakíra" - který mě a Selima vylákal do studně a chtěl nás tam nechat zahynout. Měl jsem sto chutí vrhnout se na něho a zúctovat s ním! Proto se mi jeho hlas zdál tak povědomý! "El Ukáz," divil se stařec, "neklame mě zrak? Ty zde, u Bi'r Murra? Alláh sám tě sem přivedl, musím s tebou mluvit." "Ano, sám Alláh řídil naše kroky a má duše jása při pohledu na tvou tvář, jsi zde sám a já mám služebnictvo, posad' se k nám a buď mým hostem."

Fakír nařídil strážcům, aby jeho velblouda napojili a odsedlali, sám se posadil k Turkovi. Měl jsem dvoji důvod se divit. Při svitu pochodně jsem viděl, že má velblouda ještě drahocennějšího než já. Jak přišel tak chudý fakír k tak nádhernému zvířeti? A za druhé, proč říkal Murádu Násirovi El Ukáz? Ukáz znamená totiž berlu a užívá se toho slova i ve smyslu mrzák. Proč tak říká Turkovi, který má přece zdravé údy?

Murád zašel do stanu, aby fakírovi vlastnoručně donesl čibuk. Stařec mě v Asijútu ujišťoval, že nikdy nekouří, teď se však chopil dýmky a s chutí bafal. Teď už jsem si ze svého nepohodlného stanoviště v křoví nic nedělal, věděl jsem, že mi vynese zajímavé poznatky.

Nejdříve si vyměnili obvyklé zdvořilostní fráze. Pak se dali do jídla, poháněči velbloudů se stáhli zpět, fakír se pozorně rozhlédl a řekl:

"Co ti teď sdělím, není určeno cizím uším. Vezeš s sebou harém, nemohou nás ženy slyšet?"

"Stan obývá dcera mého otce, ta smí slyšet všechno, jsou s ní však i služky, bude tedy lépe, pohovoříme-li si ve stanu."

Zmizeli ve stanu, za kterým jsem ležel. Nastala tma, strážci zhasili pochodeň, ale hvězdy venku zářily stále jasněji. Příklad jsem se těsně za stan a naslouchal. Mluvili polohlasem, plachta stanu tlumila zvuky, ale chtěl a musel jsem slyšet, co si říkají. Pokusil jsem se proto plachtu mezi dvěma kůly trochu nadzvednout. Podařilo se to, takže jsem mohl prostrčit hlavu do stanu.

Přítomné jsem sice neviděl, ale rozeznával je po hlase. Mluvili právě o mně.

"Musím tě varovat před člověkem, který se spojil s rajjisem efendíná a je na cestě do Chartúmu," řekl fakír.

"Není to ten, kterého jsem poznal i já?" zeptal se Murád Násir.

"Chtěl jsem tě před ním také varovat. Je to d'aur z Almáníje."

"Alláh! To je on! Kde jsi se s ním seznámil?"

"Tentokrát jsem se s ním setkal v Káhiře, viděl jsem ho však již dříve v Alžírsku. O svém setkání s tebou se mi Kara ben Nemsí efendi v Asijútu sám zmínil. Čekal tam na mě, měli jsme spolu jet do Chartúmu a dál po Bahr al-Abjadu. Je to chytrý a nesmírně odvážný člověk, znamenal by pro nás cennou pomoc, proto jsem mu nabídl za ženu mladší dceru svého otce."

"Alláh kerím! Jak jsi to mohl udělat? Teď je ten d'aur tvůj švagr a já se mu nemohu pomstít!"

"Není nic jiného než můj úhlavní nepřítel: odmítl můj návrh."

"Takovou urážku lze smýt jedině krví!"

"Správně, a běda mu, dostane-li se mi do rukou. Musím ti však vyličit, proč jsem si ho původně vyhlédl."

Vyprávěl mi o všem, co se událo až do naší roztržky v Kurusku. Když líčil, co všechno mi sliboval, fakír zlostně vykřikl:

"Pomátl ses na rozum? Jak jsi mohl nevěřícímu slibovat svou sestru a poklady, které ti přece nepatří celé? Část tvého majetku patří mému synovi. Přivážíš mu starší dceru svého otce a mladší bys chtěl dát prašivému d'auru? Což smí takový pohan a psí syn vlastnit sestru ženy mého syna?"

"Kladl jsem si podmínku, že přestoupí na islám."

"To tomu paličákovi ani nenapadne. Sledoval jsem ho, aniž co tušil, už z Gízy. Kádírja ho dala mně a kejklři na starost. Tvůj přihlouplý hofmistr Selim byl, aniž to sám tušil, naším spojencem. Ten cizí pes měl zahynout už v Ma'ábda, byl však tam s ním pašův podkoní, musil jsem proto vyčkat jiné příležitosti. Selim příliš mnoho věděl a měl být také umlčen. Vylákal jsem je oba do staré studně a byl jsem stejně jako kejklř přesvědčen, že se už nikdy na světlo světa nedostanou. Jsou však asi spolčení s ďáblem a ten jim ukázal východ, který jsme ani my neznali. Nakonec jsem se před nimi musel spasit útekem. A protože konzulové těchto cizinců mají větší moc než sám chedív, odvážil jsem se teprve za čas pátrat po d'auru. Dověděl jsem se, že on i Selim odjeli po Nilu na sandalu Et Tajr."

"To je přece loď, kterou jsem si najal já!"

"To jsem nevěděl, ba netušil ani, že už jsi v Egyptě."

"A já jsem zase netušil, že jsi členem kádírje. Proto jsem byl rád, že se d'auru podařilo zbavit mě strašidel."

"To byl zásah do našich tajných plánů. Potom byla, také na jeho popud, zabavena naše dahabíja Es Samak; to vše měl Kara ben Nemsí zaplatit životem, podařilo se mu však uniknout. Vyzradí-li, co ví, zle se nám povede, a proto musí zmizet. Ještě ke všemu tě smrtelně urazil."

"Hrozil jsem mu smrtí, neměl pro mě však nic než výsměch."

"Jen ať se směje, však my ho dostaneme. Núbar ho sleduje po řece a já jsem si od přítele vypůjčil rychlého jezdeckého velblouda a spěchám do Abú Hámid, kde na něho počkám."

"Jak si můžeš myslet, že se Kara ben Nemsí stále ještě nachází na mé lodi? Urazil mě a jsme nepřáteli na život a na smrt. Nikdy bych mu nedovolil jet dál na mé lodi."

Fakír byl strašně zklamán: "Jakže? On už není na lodi? Jsme tedy na nesprávné stopě!"

"Ano, opět vám unikl. Je opravdu spolčen s ďáblem, netuším, kam se poděl. Vím jen, že bude v Abú Hámid dřív než ty, má-li vůbec v úmyslu tam jet. Zdálo se mi, že se z Kurusku chystá do Korty a odtamtud napříč stepí Bajúda do Chartúmu."

"Viděl jsi ho odjíždět?"

"Ne, odjížděl jsem dřív, on mě však brzo dohonil. Seděl s poručíkem rajjise efendíná před domem a potom..."

"S kým? Rajjis efendíná vyslal do Kurusku svého důstojníka?"

"Ano, a ten tvrdil, že mě zná. Zapřel jsem to sice, ale musel jsem okamžitě zmizet a vzít první velbloudy, kteří se naskytli. Ďaur a Alí Fárid nás brzo předhonili, měli nádherná zvířata a byl s nimi i Selim a Ibn Níl."

"Ibn Níl? Alláh, Alláh, znal jsem člověka toho jména, jenže ten už nežije."

"Myslíš snad lodníka z Gutabaru?"

"Jak jsi na to přišel?"

"Mluvím o člověku, jehož máš za mrtvého. Sám mi vyprávěl, žeš ho vylákal do staré studny, Ďaur ho však vysvobodil. Teď s ním cestuje jako jeho sluha."

"Alláh kerím! Jsou tedy všichni tři, kteří měli zemřít, pohromadě! Stále ještě se však nebojím, mám moc je zničit a přísahám při bradě Prorokově, že se před ničím nezastavím. Budu je pronásledovat, i kdybych měl jet až na Bahr al-Ghazal. Vyhledám svého syna, a kdybych na to nestačil sám, svěřím jejich osud do jeho rukou. Nevíš, kde bych je našel?"

"Ne, cestou karavan jeli jen krátký kus a podle stop odbočili doprava..."

"Musím si tedy pospíšet a dostat se co nejrychleji do Abú Mahhed. Nebudou-li tam, vyšlu posly do Berberu, do Korty a do Debby. Bohužel tedy nepojedeme spolu dál. Ty vezeš harém a musíš postupovat pomaleji, kdežto já nesmím se spěchat. Kdy opustili naši nepřátelé Kurusku?"

"V pondělí ráno."

"A dnes je čtvrtek. Říkáš, že měli dobré velbloudy, mají tedy náskok, který musím vyrovnat. Já..."

Dalším slovům jsem nerozuměl, protože se znovu ozval dusot kopyt. Někdo hlasitě volal:

"Vstávejte, strážci, ochránci studny! Zažehněte pochodeň, potřebujeme vodu!"

Vytáhl jsem hlavu zpod plachty a schoval se celý v houští. Hvězdy teď svítily ještě jasněji, takže jsem viděl, že přijelo několik jezdců. Nechali své velbloudy pokleknout a potom sestoupili. Pak se rozhořela pochodeň, v jejímž světle jsem napočítal sedm mužů a pět zvířat. To mi zprvu připadalo divné, brzo jsem však našel rozluštění: čtyři z nich byli lovci otroků, kterým jsem daroval svobodu. Ostatní tři byli hlavní skupinou otrokářů vysláni k Bí'r Murra, aby na pěti velbloudech dovezli zásobu vody. Cestou narazili na čtyři muže, které jsme předtím zahnali do pouště. Nemýlil jsem se tedy, povedený čtyřlístek patřil k hledaným únoscům žen! Karavana si skutečně zvolila severní cestu a musela nám padnout do rukou. To mě velmi potěšilo, zato mě však nijak neuspokojovala moje okamžitá situace. Seděl jsem za stanem a neměl možnost jednat. Lovci otroků se tu asi dlouho nezdrží, nepodaří se mi utkat se s nimi. Naštěstí se věci vyvíjely příznivěji, než jsem se odvažoval doufat.

Murád Násir totiž vyšel s fakírem ze stanu a překvapeně zvolal:

"Alláh, Alláh! Další zázrak! Mé oči vidí přítele!"

Abd el Asl mu přivukoval. "Ano, přítel, jehož přítomnosti zde jsme se nenadáli. Pojď, Malafe, vykuř si s námi dýmku na uvítanou!"

Malaf byl vůdce skupiny, která zajala mé lidi.

"Vida, El Ukáz a Abd el Asl, otec našeho pána a velitele," zvolal radostně, "Alláh nechť žehná každému vašemu kroku! Dovolte oddanému sluhovi, aby vás pozdravil." A hluboce se ukláněl.

"Co tě sem přivádí?" zajímal se fakír.

"Přijeli jsme pro vodu pro káfilat er rakík - karavanu otroků."

"Přikáž svým lidem, ať si naplní vaky vodou, a pojď s námi do stanu, chci se tě vyptat na svého syna."

Co slovo, to drahocenný dar - teď se dozvím víc, než jsem se kdy odvažoval doufat! Pochodeň ještě zářila. To mi mohlo být osudné, naštěstí bylo křoví husté, takže jsem v něm byl zcela bezpečný. Podařilo se mi znovu vsunout hlavu pod plachtu, aniž mě zvenčí někdo zpozoroval. Malaf dal svým lidem potřebné příkazy a vstoupil do stanu. Teď jsem je všechny tři dobře rozeznával, neboť rohoží u vchodu vnikalo světlo dovnitř. Když se usadili, řekl fakír:

"Myslel jsem, že jste někde na Horním Nilu. Cožpak bylo chytání tak snadné a předávání kořisti tak prosté, že už jste zde?"

"Nebyli jsme u Bahru al-Ghazal, jeli jsme západním směrem."

"Byli jste tedy v Kordofánu nebo ještě dále, v Dárfúru? Kdo by koupil otroky tam narozené?"

"Nebyli jsme ani v Kordofánu, ani v Dárfúru, ukořistili jsme arabské ženy a dívky."

"Alláh! Arabské Beduínky, to jsou přece vyznavačky pravé víry, ty nesmíme prodávat!"

"Jen se jich zeptej a uvidíš, že nemají o islám ani ponětí," smál se Malaf.

"Jste šikovní obchodníci. Strach z nich možná udělá pohanky. Kterému kmeni jste je unesli?"

"Kmeni, který slyne krásou svých žen: banú Fazára."

"Při bradě Prorokově, to bylo odvážné! Bojovníci Fazárů jsou udatní, únos jejich žen stál jistě život mnohého z vašich lidí."

"Nikdo nebyl zabit ani zraněn, bojovníci v ten den odjeli k Džbelu Mudžáf, kde pořádali velikou slavnost. Ženy, děti a starci zůstali bez ochránců. Obklíčili jsme jejich stany, vybrali asi šedesát nejkrásnějších žen a ostatní usmrtili, aby nás nikdo neprozradil."

"I cestou vám štěstí přálo?"

"Ano, měli jsme dobré zvědy a vyhnuli se každému střetnutí. Stejně příznivě se vyvíjela zpáteční cesta. Naše stopy zavála písečná bouře, takže nikdo neuhodne, kdo výpravu podnikal. Plán vymyslel náš pán, tvůj syn Ibn Asl el Džasúr."

"Jsem naň pyšný, je to nejslavnější lovec lidí! Ukradnout Beduínky je ovšem nejdůležitější ze všeho dosavadního podnikání. Objeví-li někdo pachatele, postaví se proti němu nejen soudcové světské, ale i učitelé náboženství."

"Nikdo ho neprozradí, naši lidé dostanou tak výhodný podíl, že jistě otce myšlenky nezradí. Náš odběratel z Cařihradu prosil o Arabky, napsal nám, černošky že jsou příliš ošklivé a Čerkesky vyšly z módy. Arabky ještě na trhu nebyly, a protože jsou dcery pouště tak vzácné, bude to jistě podnik opravdu výnosný."

"Do Cařihradu tedy. Kudy pojedete?"

"Přijeli jsme přes Vádí al Milk a Vádí el Ghába, u ostrova Argo jsme se přebrodili a chceme pokračovat k předhoří Ru'ajj naproti Džiddě. Loď našeho zákazníka tam převezme zboží."

Mé obavy se potvrdily. Šedesát arabských žen! A starý fakír nehnul brvou. Jak se mi v Ma'ábda a v Asijútu zdála jeho tvář ušlechtilá! Uctíván byl jako světec, ve skutečnosti však to byl netvor, ďábel v podobě svěťce.

"A teď k hlavní věci," pokračoval Abd el Asl. "Můj syn je přece s vámi?"

"Ano, pojede s námi až k Rás Ru'ajj, kde převezme peníze. Sem, k Bi'r Murra, nepojede, nechce být nikomu na očích. Víš, že je v poušti několik tajných studní, které nám usnadňují naše poslání. Ale šedesát otrokyň, padesát průvodců a přiměřený počet zvířat, to vyžaduje hodně vody. Přesto bychom sem nebyli jezdili, kdyby naši poslední tajnou studnu už neobjevil a nevyprázdnil někdo před námi. Sám šejtán musel být s tím křesťanským psem spolený."

Křesťanský pes? Setkal ses tedy v poušti s ďaurem?"

"Ano, s tím prokletým Evropanem a jeho průvodci. Ten šakal však nebyl zbabělý, naopak, smělý a útočný jako panter. Vzal nám nejen dva zajatce, ale i vše, co jsme měli."

Potom Malaf vyprávěl, co se jim přihodilo. Mluvil pravdu, nic nevynechal ani nepřikrašloval. Líčil mou neohroženost, ovšem jen z mazanosti: oč udatnějšího mě kreslil, tím méně mu mohli vyčítat. Ibn Asl el Džasúr přijel k tajné studni a nenalezl tam vodu, proto teď vysílá několik lidí k Bi'r Murra; a ti právě potkali cestou Malafa a jeho druhy.

Nikdo ho nepřerušoval, teprve teď se Murád Násir zeptal:

"Kolik mužů měl ďaur?"

"Dva, nemohl bych však říci, kdo byli a odkud přicházeli. Ti proklatici neodpověděli na mé otázky ani slovem."

"Nebyl to ten německý ďaur? Popiš mi je všechny!"

Malaf popsal nejdříve poručíka, potom Ibn Níla a mě.

"Je to on, je to on!" křičel fakír. "A ti jeho průvodci jsou Ibn Níl a důstojník rajjise efendiná. Kde však zůstal Selim?"

"To je prosté. Utekl a schoval se, je to zbabělec, který se stále jen honosí, jaký že je hrdina."

"To je možné, jeho velblouda jsme ukořistili. Němec tam však nebyl, ten se ke studni vrátil později a šel po našich stopách. Rád bych věděl, co hledá ten nevěřící uprostřed pouště u tajné studny."

"To ti povím. Kara ben Nemsí dobře ví, že mu usilujeme o život, proto nejede cestou karavan. S poručíkem se setkal náhodně a stejně se jen náhodou utábořili u tajné studně."

"Záhadou je mi, jak si mohl tak rychle opatřit dobré velbloudy pro sebe, Selima i Ibn Níla."

"Opatřit si je není těžké, jenže to stojí dost peněz a ty Kara ben Nemsí nemá. To, co mu daroval, ti přece musel vrátit."

"To je pravda. Nemá víc peněz než na cestu domů. A potom: kdo si najímá velbloudy, musí mít s sebou i majitele. S nimi však nejel nikdo, velbloudi tedy nejsou vypůjčeni, koupit je ovšem teprve nemohl! A že by je ukradl, tomu nevěřím. Je to čubčí syn, křesťan, ale zloděj není. Rozhodně si na něho musíme dát pozor a varovat tvého syna!"

"Cožpak si myslíš, že by si Němec troufal pustit se do křížku s proslulým Ibn Aslem? A i kdyby, nemůže mít ani ponětí, že se tu můj syn někde zdržuje."

"Nepodceňuj ho. Slyšel jsem o něm už v Alžírsku, je to člověk s postřehem supy a zrakem orla. Je rozvázný a chytrý a málem bych přísahal, že tu někde sedí a vysmívá se nám. Vypočítal si, kde může karavana s otroky být, a chystá se ji přepadnout."

"To je nemožné, myslíš, že by se toho odvážil?"

"Ten čubčí syn jedná zcela jinak, než my."

"Čtyři proti padesáti, to je přece směšné!"

"Není. Předpokládejme, že bude karavanu sledovat potají. Brzo zjistí, že míří k Rás Ru'ajj. Když si pospíší, dostane se do Džiddy, kde vyrozumí křesťanské konzuly; otrokyně tvému synovi vezmou a nakonec mu nezbude, než se spasit útekem."

"U všech šejtánů, máš pravdu! Musím tedy svého syna varovat, ten prokletý ďaur je toho schopen, už jen proto, aby se mi pomstil."

"Tobě? Proč by měl přitom myslet na tebe?"

"Kara ben Nemsí ví, že jsem otcem proslulého lovce lidí. Prořekl jsem se tenkrát na cestě ke studni, kde měl ďaur zahynout. Jistě zná i moje jméno, a Abd el Asl a Ibn Asl musí být otec a syn."

"Pak máš ovšem nejvyšší čas. Také já bych s tvým synem chtěl mluvit. Neví, že jsme tady a že je tu i jeho budoucí žena. Hodlá zítra záhy vyrazit, bylo by tedy třeba pohovořit s ním ještě dnešní noci, abych věděl, kam mám svoji sestru zavézt, a dohodl s ním další dodávku otroků. Kde táboří?"

"Na kraji palmového háje, nedaleko odsud," odpověděl Malaf, jemuž otázka platila.

"A co vy, máte příkaz zůstat zde do rána?"

"Do rozbřesku, pak pojedeme na jih, brzo se však stočíme na severovýchod, kde se na cestě k Vádí'l Bard máme s Ibn Aslem sejít. Tam máme počkat, je tam voda, o níž ovšem ví jen několik zasvěcených. Asi tak uprostřed vádí je ve skále otvor, v němž se dlouho po době dešťů udržuje voda. Zakryli jsme ho kamennou deskou a zaházeli sutí. Před léty si jeden z našich lidí povšiml, že kolem skály roste pár stromů, a usoudil z toho, že tam musí být voda. Stromy jsou tam dosud, jenže jejich větve a kůru okousali velbloudi, takže stromy uschly."

Slova, jež mohla tvořit základ mého bojového plánu! Kdyby ta povedená trojice tušila, že naslouchám!

"Začínám být neklidný," řekl fakír Malafovi, "zavedl bys nás teď hned k mému synovi?"

"To nemohu. Kdybychom teď všichni tři najednou opustili studnu, bylo by to nápadné. Od lidí, kteří zde táboří, se

sice nemáme čeho bát, ale bude lepší, nebude-li se o naši karavaně mluvit. Počkáme, až všechno usne, přijdu pro vás a odplížíme se potají."

"Než odejdeš, řekni nám ještě, jestli jsi neměl dojem, že vás Němec sleduje."

"Zdálky jsme viděli, jak se s oběma osvobozenými zajatci utábořil k odpočinku. Spěchali jsme k Bi'r Murra, protože jsme si byli jisti, že se tu setkáme s našimi nosiči vody. Němec o nás neměl zájem, jinak by nás nebyl pustil. Chlapík je to smělý, ale nám už nijak nebezpečný."

Malaf vyšel ze stanu. Venku někdo hlasitě vyprávěl nějaké zkazky.

"To je majitel mých velbloudů," vysvětloval Murád Násir, "jeden z nejlepších vyprávěčů pohádek, jaké znám. Pojdte, poslechneme si ho!"

Orientálci jsou neúnavní posluchači. Abd el Asl ochotně následoval svého společníka ke studni. Vysunul jsem hlavu zpod plachty a uvažoval, co dělat. Slyšel jsem toho dost, rád bych se však dověděl ještě víc. Čekat na Murádův a fákírův návrat nemělo smyslu. Teď si budou hodiny vyprávět pohádky, nějaký čas ještě bude trvat, než všechno usne, a pak mohou oba jmenovaní zůstat u Ibn Asla do svítání. Tak dlouho jsem nemohl v křovi ležet - bylo to nejen strašně nepohodlné, ale také nebezpečné. Vyprávěč pohádek mi bezděky pomohl dostat se nepozorovaně pryč. Všechno, co mělo oči a uši, sedělo v kruhu kolem něho. Ani ženy si nechtěly nechat vyprávění ujít. Podařilo se mi odplazit tak daleko, že jsem mohl pokračovat v cestě už vzpřímeně.

Brzo jsem nechal vádí za sebou a dostal se do průrvy. Pokračoval jsem stejně opatrně jako dosud, i když zde už nehrozilo nebezpečí. Na nebi se zatřpytily hvězdy, zde dole však byla úplná tma. Pojednou jsem nad sebou zaslechl lehký šramot. Naslouchal jsem; asi pět minut panovalo naprosté ticho, až najednou se ke mně shora skutálel kamínek, následovaly další, nakonec jako by se uvolnila celá lavina štěrku a někdo zaskřehotal: "Alláh kerim!"

Padalo stále více kamení. Musel jsem uskočit, dostal jsem se však z deště pod okap: něco těžkého - i když ne tvrdého - se na mě zřítilo a strhlo mě k zemi. Chtěl jsem vyskočit, ale nešlo to. Padající těleso mi zasáhlo hlavu a rameno a v lopatce jsem ucítil strašnou bolest. Ve snaze ohmatat to dlouhé "něco" jsem natáhl ruku a nahmatal nos. Člověk! Kdo je to? Je mrtev nebo jen v bezvědomí? Sálh jsem mu na hlavu a pokoušel se nahmatal hlavní tepnu. Muž zařval, vyskočil a utíkal, naštěstí ne ke studni, nýbrž opačným směrem. Běžel jsem za ním. Dlouhé skoky dělaly velmi "selimovský" dojem. Konečně muž zakopl o kámen a upadl. Vrh jsem se na něho a stiskl mu hrdlo, aby nemohl křičet. Nebránil se. Byl to skutečně on, uvolnil jsem tedy sevření a nařídil mu:

"Mluv tiše, Selime! Jsi raněn?"

"To jsi ty, efendi?" divil se, "nemusím už tedy dělat mrtvého?"

"Poděkuj Alláhovi, že jsi spadl na mě. Jsem jako rozbitý, ale nebýt mne, ležel bys teď se zlamanými údý nebo mrtvý. Co jsi tu pohledával?"

"Chtěl jsem slézt dolů do rokle a zachránit tě. Byl jsi tak dlouho pryč, že jsme o tebe dostali strach. Já, nejudatnější ze všech, jsem se nabídl, že tě půjdu hledat."

"Zase jeden z tvých nesmyslných kousků! Kdybych byl opravdu v nebezpečí, byl bys poslední, kdo by mě dokázal zachránit. Všem nám ještě způsobíš nenapravitelné škody. Ale teď není čas na hádky. Dokážeš vylézt do vrchu?"

"Ano, rozhodně líp než padat s vrchu."

Sám bych se byl dostal nahoru rychleji, ale náš běžec byl špatný horolezec. Táhl jsem ho za sebou, a než jsme došli nahoru, sotva jsem už dech popadal.

Zasluhoval řádný trest, přiváděl nás ustavičně do nebezpečí, ale slíbil jsem mu, že ho u sebe ponechám, a chtěl jsem dostat slovu. Mimoto se přece jen o mě tak obával, že se odvážil do rokle. Křivdil jsem mu, nebo si neuvědomoval následky svých ztřeštěných činů?

Když jsme došli do tábora, zjistili jsme, že se ostatní strachují už nejen o mě, ale i o Selima. Ten ovšem neměl nic lepšího na práci než honem vyprávět, že nespadl, že se s nevídanou odvahou vrhl do propasti, až se nepřátelé rozprchli na všechny strany.

Alí Fárid byl přesvědčen, že moje výzvědy vyšly naprázdno. Když jsem jemu a onbasimu vyprávěl, co všechno vím, navrhovali, abychom se sesedli a poradili se. Odmítl jsem jejich návrh a nařídil okamžitý odjezd do Vádí'l Bard, kde se musíme připravit na věci příští. Nakonec uznali, že mám pravdu.

Mustafa už jednou ve Vádí'l Bard byl a ujišťoval nás, že ani v té černé tmě neztratí cestu. Osedlali jsme velbloudy, nasedli a vydali se na pochod nocí.

ČEKÁNÍ NA KARAVANU OTROKŮ

17

Hned na počátku cesty se nám naskytla vážná překážka. Byla to rokle, na velbloudech i za dne skoro nesjízdná. Museli jsme tedy zvolit velkou objíždku. Jeli jsme k jihu až na konec rokle, teprve pak jsme zamířili na severovýchod. Můj velbloud byl velice znaven a kdoví, jaký výkon na něho ještě čekal, vzal jsem si proto jiného velblouda. Cesta nocí byla nesmírně obtížná. Projížděli jsme mezi dunami nebo pahorky, které se táhnou až k Džebel Šadžir, teprve za svítání jsme se ocitli v otevřené, rovné poušti. Teď už bylo všechno snadnější: za poledne jsme byli v úrovni Bi'r en Naba, čili měli jsme tři čtvrtiny cesty za sebou; asi ve čtyři hodiny odpoledne jsme spatřili nízký horský řetěz, táhnoucí se od severovýchodu k jihovýchodu. Starý Mustafa tvrdil, že za ním už leží Vádí'l Bard. Ukázalo se, že má pravdu, že své řemeslo skutečně ovládá.

Teď jsme museli být dvojnásob ostražití. I dosud jsme se drželi vpravo, tedy východněji, než pravděpodobně táhne karavana s otroky. Doufali jsme, že protivníci naše stopy nenajdou, protože se však obě cesty poblíž údolí spojovaly, seřadili jsme se do husího pochodu. Poslední velbloud ještě k tomu vlekl za sebou stanový dílec zatížený kůly. Klouzal po písku a smazával většinu našich stop.

Zmíněný horský řetěz se skládal z nízkých skalnatých kopců, které se zvedaly přímo z písku a chránily vádí před zavátím. Vádí je vlastně řečiště, obsahující v době dešťů více nebo méně vody, mimo toto období je to pouze suché údolí. Řečiště se svažovalo za horským řetězem hluboko dolů a na svém druhém konci bylo chráněno dalším řetězem hor. Nedalo se však všude stejně dobře sestupovat, chtěli-li jsme se dostat až dolů, museli jsme najít vhodné místo k sestupu. Údolí bylo plné sutí, písek, který sem v období dešťů zanesla voda, byl pokryt kamením, takže jsme nezanechávali žádné viditelné stopy.

Kde však tajnou studnu hledat - vpravo nebo vlevo? Alí Fárid a Mustafa hlasovali pro pravou stranu, já byl opačného názoru:

"Otrokáři nebudou chtít dělat okliku a pojedou přímo ke studni. Protože jsme teď od karavany vpravo, musíme se dát doleva!"

Už za půl hodinky se ukázalo, že jsem měl pravdu. Na skále, která se terasovitě zvedala do výše, jsem zpozoroval suché pahýly stromů, o nichž byla řeč v Murádově stanu. Zastavili jsme. Nejnížší stupeň byl vysoký asi čtyři metry, ostatní byly nižší a dost nepravidelné. Kdo se dostal na první stupeň, mohl se lehce vysoukat až nahoru, na druhou stranu. Zmiňuji se o tom proto, aby bylo to, co hodlám vyprávět, srozumitelnější. Dolní stupeň čněl do údolí tak, že člověka, který na něm ležel, nebylo od stromů vůbec vidět.

Stromy jsme tedy našli, ale kde je voda? Ve skále prý je otvor zasypaný sutí. Marně jsme zkoumali celé okolí, nikde ani zdání vlhkosti, ani stopa po zakrytém otvoru. Hledal jsem tedy znovu spásu u svého velblouda a přivedl ho; zvíře sklonilo hlavu, doširoka rozevřelo chřípí a jalo se rozhrabávat půdu těsně u stromů, poblíž skály. Tam jsme tedy začali kopat a už v hloubce jednoho metru narazili na kamennou desku. Byla veliká, trvalo dobrou čtvrt hodinu, než se nám ji podařilo zcela odkrýt. Když jsme ji odsunuli, měli jsme před sebou studnu až po okraj plnou čiré, chladné vody. Ochutnal jsem a zjistil, že je daleko lepší než voda z Bí'r Murra, protože neobsahuje hydroxid sodný. Vodu z vaků jsme určili velbloudům a čerstvou si ponechali pro sebe. Měli jsme několik prázdných vaků a stačili jich naplnit šest, než se ukázalo kalné dno.

"Co teď?" zeptal se Alí Fárid, "myslíš, že se tu lovci otroků objeví ještě dnes?"

"Zcela určitě," tvrdil jsem.

"A hodláš zde na ně počkat?"

"To ne, kdyby karavana dorazila na okraj rokle a uviděla nás zde dole, mohli by nás snadno postřílet a my bychom se nemohli ani bránit. Vyšplháme nahoru, necháme protivníky sestoupit a schováme se za pahorkem na severní straně. Především však musíme studnu zase řádně zamaskovat. Teprve až se lovci dole utáboří, napadneme je ze dvou stran najednou. Před nimi a za nimi budou skály, vpravo a vlevo budou mít nás - musí nám tedy padnout do rukou! Ale musíme si pospíšet, není vyloučeno, že nepřítel vyše opět několik jezdců jako předvoj. Zakryjte studnu, já zatím půjdu hledat místo, kudy se s vysokého svahu dostaneme lehce dolů, až bude čas zaútočit."

Naštěstí jsem našel dvě příznivá místa. Rozdělíme se hned teď večer na dvě skupiny a budeme dolů do rokle sjíždět ve dvou proudech, takže nám karavana nemůže uniknout, bude sevřena jako v kleštích. Vydali jsme se vzhůru, velbloudy jsme vedli za sebou. Nahoře jsme museli hledat dobrý úkryt, který by nás chránil před zraky nepřátel. Brzo jsem našel jakýsi val sahající až k okraji vádí. Měl tvar půlměsíce a skýtal ochranu nám i zvířatům. Zbývalo už jen postavit stráž, i když tu karavana nemohla být před večerem. Sotva jsme se však jakžtakž utábořili, hlásil mi strážný:

"Od jihu se blíží tři jezdci, efendi. Prozatím jsou to jen tři malé bílé body."

Z vyvýšeniny jsem ve svém dalekohledu skutečně uviděl tři jezdce, příjížděli z jihu a mířili k studni. To bylo na pováženou!

"Zdá se, že studnu znají."

"Patří tedy ke karavaně otrokářů," prohlásil strážný.

Také Alí Fárid se podíval dalekohledem a vrtěl hlavou:

"Jsou to jistě lidé z družiny Ibn Asla, jiný přece o studni neví."

"Vysvětlí se to, až sem dorazí. Zdá se, že tu nejsou poprvé."

Namířil jsem dalekohled znovu na tři postavy. Měly dobrá zvířata a rychle se blížily. Teď už jsem rozeznával i jejich tváře.

"U sta hromů," zvolal jsem bezděky, "ty lidi přece znám! První je Abd el Baraka, mukaddam kádírje, o němž jsem ti vyprávěl, druhý muza bir Núbar, který mě už tolikrát sledoval. Třetího neznám, je to asi nějaký šejk, kapuci burnusu má hrozenou dozadu a fez se střapcem na arabský způsob. Výpravu vede mukaddam, ten třetí tedy bude asi majitel velbloudů. Počkáme, až přijedou, a vyslechneme si je, což nebude těžké, zastaví-li se u studně."

"Kam jinam by jeli?"

"Není vyloučeno, že tuto studnu ani neznají a pojedou dál."

Teď došla trojice na druhý konec vádí a začala sestupovat dolů. Ze svého místa jsem dolů neviděl, protože se však neobjevili znovu, musel jsem předpokládat, že se dole utábořili. Dal jsem strážní příkaz, aby dále bedlivě sledovala, co se děje, a já jsem se s Alím Fáridem spouštěl k ostatním. Doplnil jsem se k místu, odkud se dalo sestoupit přímo nad studnu, a Alí Fárid zůstal u své skupiny. Pak jsem dal Ibn Nílovi znamení, aby mě následoval, a nařídil mu vyčkat, dokud neuslyší ostrý hvizd. Pak se musí bleskurychle spojit s ostatními a spustit se s několika ozbrojenými muži dolů ke studni.

"Už zas se vydáváš v nebezpečí sám, efendi. Vezmi mě raději s sebou," zaprosil mladík.

"Cítím se sám jistější, hlavně si pospěš, jakmile zapíská."

"Nebylo by líp, kdybych sem přivedl naše lidi hned teď a vyčkal tu s nimi?"

"Máš snad pravdu. Postarej se o to, ale ať jsou tiši jako myšky!"

Ibn Níl se tedy vrátil a já jsem sestupoval po skále dolů. Měl jsem u sebe jen revolver. Musel jsem být krajně opatrný,

byl bílý den a pod mýma nohama se nesměl uvolnit byt' jen jediný kamínek. První stupně skály byly tak nízké, že jsem se lehce dostával z jednoho na druhý. V půli cesty jsem pod sebou zaslechl hovor. Přicházel od studny, ti, kdo tu hovořili, mě tedy nemohli vidět. Tak jsem se nepozorovaně dostal až na nejnižší stupeň skály, vysoký, jak už jsem podotkl, asi čtyři metry. Zde jsem zalehl a opatrně nahlédl dolů. Velbloudi leželi se spoutanýma nohama opodál, zatímco naše trojice klečela a snažila se dostat k vodě.

"Víš určitě, že je tu studně?" zeptal se cizí Beduín, kterého jsem měl za šejka.

"Určitě, nejsem tu poprvé," tvrdil Abd el Baraka. "Z otvoru lze v tuto roční dobu naplnit sedm nebo osm vaků."

"Dejž to Alláh, vždyť už nemáme ani doušek!"

"Neboj se, napiješ se do sytosti a tvá zvířata také. I kdybychom tu vodu nenašli, je to odsud k Bi'r Murra jediný den cesty, žízni tedy nezemřeš."

"Zemřít žízni, nebo rukou nepřítel - mám na vybranou. Víš přece, že Bi'r Murra náleží Abábdům, a to jsou nepřátelé mého kmene. Máme spoustu nevyřízených účtů, takže by mě, šejka Monasírů, čekala jistá smrt."

Byl to tedy Menelik, náčelník Monasírů, kteří později ve válce mahdistů zabili Gordonova pobočníka plukovníka Stewarta. Monasírové jsou bojovníci se smyslem pro rytířskost a zachovali si dodnes svou nezávislost. Nenávidí-li někoho, dávají to otevřeně a poctivě najevo, a jsou mi proto milejší než kmény, které se otrocky podrobují nadvládě, ale za zády se vítězi záludně mstí.

Všichni tři pilně hrabali. Šlo to lehce, neboť jsme předtím půdu zkyplili už my.

Brzo se dostali na desku, odsunuli ji a vzápětí zazněl trojí výkřik zklamání:

"Alláh nám buď milostiv, to přece není voda, to je břěčka, kterou pohrdne i velbloud!"

"To je neštěstí!" přizvukoval muza'bir smutně.

"Milč!" vyštěkl Abd el Baraka. "O neštěstí nemůže být ještě řeč. Počkáme do rána a studna se zase naplní."

"Jenže se nesetkáme s Ibn Aslem, který už zde zřejmě byl."

"Podle mého sem ještě dojet nemohl."

"Ale vždyť mimo něj, jeho lidi a přátele o této studni nikdo neví. Bývá v té díře stále voda?"

"Bývá, i v období největšího sucha tu lze naplnit čtyři až pět vaků."

"Teď je ale studna prázdná, Ibn Asl tu tedy byl a zase odjel."

"Sám šejtán ti ta slova vnukl - byl-li tu už, jsou mu jeho pronásledovatelé na stopě, je ztracen!"

Menelikova tvář vyjadřovala stále větší úžas. "Nechápu vás," řekl potom, "myslíte Ibn Aslem proslulého lovce otroků Ibn Asla el Džasúra?"

"Ovšemže."

"Alláhu! Proč jste mi to neřekli dřív? Ibn Asl el Džasúr mému kmeni ukradl na jedné ze svých výprav nejlepší velbloudy!"

"Proto se nemusíš zlobit na nás, nic o tom nevíme a kdo ví, nejde-li o omyl."

"Ne, viděli ho, když zvířata odváděl."

"Máš tedy nejlepší příležitost se s ním vypořádat. Pohovoř si s ním a uvidíš, že ti velbloudy rád zaplatí."

"Zaplatí, zaplatí, ale kulkou nebo nožem! Ani ke mně nejste upřímní. Už cestou jste si stále něco šuškali, přesto jsem leccemu porozuměl. Mluvili jste o cizím efendim, který má zemřít."

"Špatně jsi nám rozuměl," tvrdil muza'bir.

"Ne, slyšel jsi správně," řekl Abd el Baraka, "a když už víš tolik, bude líp, dovíš-li se všechno. Jsi nepřitelem otroctví?"

"Co je mně po tom, jsem svobodný Monasír a pro černocho mě hlava nebolí."

"Nejsi tedy zásadní odpůrce Ibn Asla?"

"Je to odvážný muž a já si odvahy vážím. Ale velbloudy nám krást nesmí."

"Ibn Asl vám škodu nahradí, ale mluvmě teď o něčem jiném. Chedív obchod s otroky zakázal. Vyslal rajjise efendíná, aby lovcé otroků schytl a zabavil jim jejich lodi. A teď se k němu přidal ten křesťanský pes, který nevěří v Alláha a hanobí jeho Proroka. Ibn Asl vede otrokářskou karavanu a rajjis efendíná, který se s velkým počtem vojáků zdržuje v Berberu, se jich chce zmocnit. Karavana s otroky mohla ovšem zvolit i severní cestu, a proto vyslal rajjis jednoho ze svých důstojníků s tlupou vojáků do Kurusku k d'aurovi, aby Ibn Aslovým lidem zahradili cestu. Protože víme, že tudy Ibn Asl pojede, spěchali jsme ho varovat. Myslíš si snad, že je to hřích?"

"To ne, co je tomu křesťanskému psu, tomu cizinci, po naší zemi? Pro mne za mne ať ho pohltí peklo. Nemám nic proti vašim plánům a jsem ochoten smířit se i s Ibn Aslem, zaplatí-li ukradené velbloudy. Ale muza'bir přece tvrdil, že tu Ibn Asl musel být."

"To si Núbar jen myslí. Někdo vybral ze studně vodu, kdyby to ovšem byla karavana, musely by tu po ní zůstat nějaké stopy. Vím, že Ibn Asl vysílá vždy několik ze svých lidí jako předvoj, a ti asi vodu spotřebovali. Karavana sem teprve dorazí a do té doby se studna znovu naplní."

"Měli bychom tedy desku zasunout, aby se voda na slunci nevypařovala. Pak můžeme porazit strom a rozdělat si oheň."

"To nesmíme," odporoval mu Abd el Baraka. "Tyto tři stromy označují místo, kde se studna nachází. Chceš-li oheň, musíš si nasbírat suchý velbloudí trus."

Menelik vzal pušku a odcházel. Byl jsem přesvědčen, že v celém vádí nenajde ani kousek velbloudího trusu.

Mukaddam se zřejmě chtěl šejka na chvíli zbavit. Sotva Beduín zmizel, rozkřikl se keklíř na Abd el Baraku:

"Proč jsi tak neopatrně zasvěcoval šejka do našich plánů?!"

"Opovažuješ se mě obviňovat?" mručel Abd el Baraka, "jak si můžeš dovolit mluvit se mnou takovým tónem! Nesním našemu průvodci snad vyprávět, co se mi zlíbí?"

"Já proti tomu nic nemám, jiná věc je, jak to přijme Ibn Asl."

"Ten se zlobit nebude. Šejk nic neprozradí, protože se brzo odmlčí na věky. Teď, když zná tajemství této studny, musí zemřít. Jakmile by se o tajných studních vědělo, mohl by z nich čerpat kdekdo, Ibn Asl by neměl dostatek vody pro své karavany a musel by obchodu nechat. Přisahal smrt každému cizinci, který by studnu objevil. Proto šejka Monasíru pozdraví kulkou."

"Proč jsi ho sem tedy vodil, když jsi věděl, že ho to bude stát život?"

"Co mi zbývalo? Potřebovali jsme rychlé velbloudy a Menelik byl jediný, kdo je měl, byl však ochoten je pronajmout jedině, vezmeme-li ho s sebou. Nedůvěřoval nám, necht' tedy přičte následky sám sobě. Teď, když si myslí, že jsem k němu upřímný, jde tím jistěji smrti vstříc."

"Musíš přiznat, že někdy dost moudře nejednáš, jen si vzpomeň na onu noc v Káhiře, kdy tě d'aur chytil jako strašidlo."

"Nepřipomínej mi nejnešťastnější chvíli mého života! Nebudu mít klid, dokud mi za ni ten prokletý pes nezaplatí životem. Ty jsi ovšem poslední, kdo má právo mě kárat. Což jsi v Gíze nemusel utéci z lodi a neunikl vám d'aur i ze staré studny v Asijútu?"

"Ten pes má z pekla štěstí a maří všechny naše plány. Tentokrát je s ním velký počet vojáků."

"Těch se nebojím. On sám nám dá víc práce než všichni ostatní dohromady. A Ibn Asl s sebou veze tolik bojovníků, že si s těmi askariji budou vědět rady, a podaří-li se nám varovat ho včas, bude d'aur v pasti. Naštěstí jsem v Berberu objevil mezi vojáky toho rajjise efendína našeho Ben Malláha, který mě okamžitě poznal a všechno mi vyzradil."

Zmlkli, protože se vrátil šejk, samozřejmě bez úspěchu.

"Musíme se ohně zřici. Doufám jen, že vaše naděje zmocnit se nevěřícího nebude stejně planá jako mé hledání. Řekni mi, co proti němu máš, jsem přece váš vůdce a mohu vám být v lecčem nápomocen."

Opřel svou ručnici o ostatní a usedl. Abd el Baraka jeho přání plnil tak, že mi vstávaly vlasy na hlavě. Vyprávěl mu strašné historky, jichž jsem byl údajně hrdinou, a líčil mě jako výlupek všech nectností a neřestí.

"Vždyť? to ani není člověk," zvolal šejk. "Alláh stvořil Adama, šejtán se chtěl po něm opičit a stvořil bytost se vzhledem člověka, ale duší d'ábla. Jeho potomky jsou křesťané, kdežto muslimové pocházejí od Adama. Ochraňuj mě Alláh před takovým zlosynem! Nevěřím však, že se vám podaří ho chytit!"

"Tentokrát ano. Kéž bych ho měl v rukou už teď! Já bych..."

Núbar nedomluvil, neboť jsem se vztyčil, seskočil a zvolal:

"Zde mě máš, plním tvé přání!"

Vypočítal jsem si svůj skok tak, že jsem stanul mezi nimi a jejich zbraněmi. Zkameněli a civěli na mě jako na zjevení. Namířil jsem na ně revolver.

Mukaddam se vzpamatoval první. Vytáhl z opasku pistoli a zařval:

"Ty nejsi člověk, jsi satan, klid' se do pekel, odkud jsi přišel!"

S těmi slovy na mě namířil.

Vykopl jsem mu pistoli z ruky, a když se zvedal, strčil jsem do něho, až upadl a odkutálel se. V okamžiku se vztyčil kejkliř. Byl mrštnější a obratnější než Abd el Baraka, podařilo se mu vyskočit a vystřelit, a já jsem jen taktak stačil uhnout. Kulka proletěla kolem mne a má pěst zasáhla kejkliře do spánku tak prudce, že se zhroutil a ztratil vědomí.

Mezitím vyskočil Abd el Baraka na nohy, vytáhl nůž a chystal se mě probodnout. Vyrázil jsem mu ho z ruky a srazil jej k zemi. Stiskl jsem mu oběma rukama hrdlo, takže chvíli kolem sebe bil, pak však i on zůstal nehnutě ležet. Potom jsem pronikavě hvízdal na dva prsty a konečně zvedl své revolvery.

To vše se odehrálo rychleji, než lze vyličit, a přece jsem při všem nesměl spouštět oči z šejka. Seděl tam jako socha a tupě na mě zíral. Kdyby situace nebyla tak vážná, byl bych se musel smát.

"Alláh akbar - Bůh je mocný!" konečně ze sebe vypravil. "Kdo jsi a co ti ti lidé udělali, žeš je srazil pěstí jako Kaled své psy?"

"Kdo jsem? Vždyť jsem to řekl - muž, o kterém ti vyprávěli."

"Ty jsi tedy ten d'..., ten křesťan? Jak ses mohl odvážit srazit tyto muže v mé přítomnosti?" a sahal po zbraní.

"Neukvapuj se," přerušil jsem ho, "na tom, co se stalo a ještě stane, nemůžeš stejně nic změnit, tvoji zbraň si zatím ponechám v úschově."

Sáhl za opasek, který nosil pod burnusem. Stiskl jsem ho pažemi a vzkřikl na Ibn Níla, který právě spolu s osmi askariji přibíhal:

"Svažte nejdříve šejka, ale neublížujte mu, brzo bude naším přítelem!"

Svázali ho tak, aby nemohl hýbat rukama a chodit mohl jen drobnými krůčky. Zato jazyk mu neodmítal službu: svolával na naše hlavy všechny možné i nemožné druhy pomsty.

Zatímco jsme spoutávali mukaddama a kejkliře, ozvalo se z horního okraje vádí:

"Zabte je, pročeňte jim kulky hlavou, vražte jim nože do těla!" Křikloun byl samozřejmě opět Selim!

"Mlč," křikl ho Ibn Níl, "strach ti brání slézt k nám dolů, vid'?" Dlouhán pochopil, že už nehrozí nebezpečí, seskočil rovnýma nohama a začal jásat:

"Vítězství, sláva, sláva, bitva je vyhrána, nepřítel poražen!"

"Mlč, chvastoune," zlobil se Ibn Níl, "ty jsi první, když jde o jídlo, ale bojovat jsem tě ještě neviděl! Doved' šejka Menelika nahoru do našeho tábora!"

"Šejka? To mě ani nenapadne, musím se pomstít na muza'birovi, který mě chtěl nechat zahynout ve staré studni"

"Troufáš si, protože je v poutech!"

Muza'bir, stejně jako mukaddam, mezitím nabyli vědomí. Abychom je nemuseli nést, uvolnili jsme jim trochu pouta na nohou, Selim jim pomohl vstát a osopil se na kejkliře:

"Pojd', zlosyne, jsi v mé moci, zašlápnu tě jako slon červa!" Núbar, který mohl pohybovat jen nohama, skočil náhle na

Selima, srazil ho k zemi a chystal se mu prokousnout hrdlo. Vyváděl jako vzteklý pes, ale podařilo se mu způsobit svému protivníkovi jen malé oděrky. Zbabělý dlouhán bučel jako tele vedené na porážku. Chytil jsem muza'biru za límec a dal mu pár políček, až se mu spustila krev z nosu. Co naplat - i když to nebylo právě džentlenské, ten lump si to zasloužil! Selim zvedl, ohmatával si krk a bědoval, že z kejklířova kousnutí bude mít smrt. Zatvářil jsem se, jako by skutečně šlo o vážné zranění:

"Hrtan, játra a slezinu máš sice v pořádku, ale zuby vzteklého člověka jsou jedovaté - může dojít k otravě krve."

"Otravě krve? Alláh mi buď milostiv, efendi, co to je?"

"Rána oteče a otok se rozšíří až k srdci. Žaludek zbledne, plíce zezelenají, tvář zčerná, nohy a ruce odpadnou, tělo se oddělí od hlavy a ta po nějakém čase odumře!"

"Ach Mohamede, ach kalifové! Jsem ztracen, muza'bir mě zabil. Nedá se proti té hrozné nemoci nic dělat?"

"Je proti ní docela prostý lék, nevím však, jestli se pro tebe hodí."

"Jen mi pověz, co mám dělat, drahý, vážený, milý efendi! Udělám všechno na světě."

"Dobře tedy, pokusím se tě zachránit. Musím tě především pomazat svým rúh el umr - dechem života, a dýchat smíš jedině nosem. Nesmíš otvírat ústa, především ne mluvit!"

"A jak dlouho to bude trvat?"

"Dokud nebezpečí nepomine. Řeknu ti, až bude čas."

"Musím přece jíst a pít a sám Alláh ví, že to nejde nosem."

"Ano, sousta a doušky smíš polykat, ale mluvit ne."

"Já tě poslechnu, efendi, slibuji, že budu mlčet jako hrob, jen aby mě ta hrozná nemoc nesklála!"

Odvedli jsme zajatce a jejich velbloudy nahoru a pečlivě jsme zakryli všechny stopy po otevření studně. Pak jsem musel dát starému onbasimu a poručíkovi další pokyny. Byli jsme zajedno v názoru, že je nezbytné, abych se znovu spustil dolů a vyslechl, co si členové karavany budou povídat; poručík a Mustafa budou tedy velet oběma oddílům. Namazal jsem Selimovi krk čpavkem a dohodl se, kudy budou naši lidé sestupovat do údolí. Všechno ostatní musí vyplynout ze situace. Zkoušel jsem několikrát sestoupit a opět vylézt nahoru, dobře se seznámit se stupni skály, abych pak ve tmě neudělal chybný krok.

Co si však počneme s našimi zajatci, ptal jsem se sám sebe, a ptal se mě na to i poručík a Mustafa. Spoutání leželi o kus dál, aby nemohli vyslechnout, co si říkáme. Hlíдали je dva muži. V pozici, které Arab říká ráhat el ka'da, to je s nohama zkříženými pod sebou, seděl Selim s Ibn Nílem, který dlouhánovi nepřestával domlouvat. Uhodl jsem, oč jde: chtěl Selima přimět k mluvení! Ale Selim se "nedal" a hrdinsky setrval v mlčení, které jsem mu tak lstivě nařídil.

"Je to prazvláštní, efendi, ale tvá rozhodnutí jsou vždy korunována úspěchem," uvažoval poručík nahlas. "Sám víš, že jsem byl často jiného názoru než ty, nakonec však musím uznat, že je rozumné řídit se podle tvých rad. Zajali jsme oba ty zločince a jistě se nám podaří vzít Ibn Aslovi uloupené ženy!"

"Tím se nehodlám spokojit," odpověděl jsem. "Chci mu nejen vzít uloupené ženy, musím chytit jak jeho, tak jeho lidi, a odevzdat je rajjisovi efendině k potrestání"

"To by stovkám a stovkám černochů zachránilo život a zaručilo svobodu! Neobejde se to ovšem bez krveprolití."

"To není tak jisté...Člověk nesmí přijímat poměry, jak jsou dány, musí se pokusit podřídit si je a měnit k svému i obecnému prospěchu."

"Podle dané situace by měl Ibn Asl přijet a utábořit se u studny. Přepadneme jeho bojovníky, co nejvíc jich pobijeme, ostatní zajmeme. Jak jinak bys to chtěl udělat? Jak porazit padesát mužů bez boje a bez krveprolití?"

"To ještě sám nevím, mám však lidský život za nejcennější statek na světě a musím ho šetřit! Možná že se nám podaří dosáhnout cíle Istí. Prozatím se musíme držet nejjednoduššího plánu. Slezu na skalní výběžek a budu naslouchat, zatímco vy se spustíte dolů a budete ve tmě vyčkávat znamení k útoku. Slyšel jsi už někdy krákat ze spaní supa? Budu ho napodobovat."

"Nemůžeme ovšem odejít všichni, musí tu zůstat stráž, aby hlídaly zajatce a střežily velbloudy."

"Postačí dva tři muži. Zajatcům - s výjimkou šejka - neuvolníme pouta. Šejk nám nic neudělal, není naším nepřítelem a nevíme, neprokáže-li nám nakonec on i jeho kmen dobré služby."

"Souhlasím, co však hodláš udělat s mukaddamem a muza'birem?"

"Předám je rajjisovi efendině, jsou spolčení s lovci otroků!"

"Ty sám se jim nebudeš mstít? Usilovali ti přece o život!"

"Moje víra mi pomstu zakazuje."

Ibn Níl má slova zaslechl a pravil:

"Já však nejsem křesťan, efendi. Núbar je spojencem svatého fakíra a také Abd el Baraka je s nimi spolčen. Vylákali mě do studny, kde jsem měl bídně zahynout. Kdyby ses neobjevi ty, byl bych dávno mrtev. Oba tedy patří po právu mně!"

"A ty je chceš zabít?" zeptal jsem se ho.

"Ne," odvětil mladík hrdě, "od chvíle, kdy jsem tě poznal, přijal jsem tvé zásady. Nezabil bych bezbranného, ani kdyby to byl největší nepřítel. Budu s nimi čestně bojovat. Vrátiš jim zbraně a pak ať nás rozsoudí Alláh!"

"To si ještě rozmyslím."

Chtěl jsem ho jen uklidnit, neměl jsem naprosto v úmyslu vyhovět mu. Ten chrabří chlapec mi byl příliš milý, než abych ho vystavoval nebezpečí, které by nemohl zdotat.

Dal jsem si přivést šejka Monasirů. "Co jsem vám udělal, že se mnou zacházíte jako s nepřítelem?" vyjel.

"Jsi tu s našimi nepřáteli, což je už samo o sobě dostatečným důvodem k zajetí. Slyšel jsi však, že jsem nařídil, aby s tebou zacházeli méně přísně než s ostatními!"

"Přesto jste mi dali pouta. Tvá slova jsou přívětivá, ale jednáš jako pravý věrolomný křesťan."

"Dej si radit: urážlivými řeči nic nezměníš! Přijel jsi s našimi nepřáteli, usilovali mi o život a zákon pouště mi dovoluje okamžitě zabít je i tebe. Z rozhovoru, který jsem vyslechl, však vím, žeš jim jen pronajal velbloudy a jinak s nimi nemáš nic společného. Splníš-li podmínku, kterou uslyšíš, budeš volný."

Jeho tvář byla stále zřejmě zachmuřená. Byl nesmlouvavý odpůrce každého, kdo vyznával jinou víru, nadto věřil lžím, které mu Abd el Baraka namluvil. V krátkosti jsem mu tedy pověděl, co se vlastně událo, a dodal jsem:

"Teď snad uznáš, že nejsem žádný satan. Víím, že vy Monasírové jste chabí bojovníci a že nikdy neporušíte dané slovo. Slib mi při bradě Prorokově, že odsud neodejdeš bez mého výslovného svolení. Slíbíš-li, zbavíme tě pout, ba vrátíme ti zbraně a budeme tě po dobu svého pobytu zde považovat za svého hosta."

"Je to lest, nebo pravda?"

"Já nikdy nelžu."

"Přisáhám tedy při bradě Prorokově, že udělám, co ode mne žádáš."

Bylo vidět, že svůj slib myslí vážně, sňal jsem mu proto pouta a vrátil zbraně.

"Napříště budeš sedět s námi, jsi naším hostem. Poděkuj Alláhovi, že jsem křesťan a že ses dostal právě mezi nás. Beze mne už bys zítra nebyl naživu."

Úkosem se na mě podíval: "Jak to? Kdo by mě chtěl připravit o život? Snad jedině ty sám."

"Já ze všech nejméně! Moji přátelé zde ti potvrdí, že se snažím šetřit i životy svých nejhorsších nepřátel. Víš však, proč tě tvoji společníci poslali pryč, když spolu hovořili?"

"Pro velbloudí trus, abychom si mohli rozdělat oheň."

"Máš příliš důvěřivé srdce! Kde by se ve Vádí'l Bard vzal velbloudí trus? Kolik karavan sem za celý rok zavítá? O studni přece vědí jen lidé Ibn Asla a ti se tu objeví tak dvakrát třikrát do roka. A karavany nenechávají trus povalovat, je to drahocenné palivo, sbírají a odvázejí si je. Abd el Baraka tedy dobře věděl, že budeš hledat marně, a poslal tě pryč jen proto, aby se mohl s muza'birem proti tobě dohodnout. Slyšel jsem každické slovo - šlo ti o život!"

"Alláhu! Dokaž mi, že je tvé obvinění pravdivé!"

"Ibn Asl může posílat karavany na cestu pouští, jen dokud nebudou tajné studny objeveny. Jakmile by o nich věděli i jiní, bylo by po zisku. Ptám se tě tedy - co je Ibn Aslovi dražší: život člověka, který o studnách ví, nebo halda peněz, která mu z obchodu plyne?"

"Máš asi pravdu. Ale já jsem se jim nevtíral - vzali mě prostě s sebou."

"V tom není rozdíl - tajemství je prozrazeno, má-li být zachováno, musíš umřít."

"To že, řekl Abd el Baraka? Jak podle mě tam vylákali! Nedůvěřoval jsem jim a pronajal svá zvířata jen s podmínkou, že mě vezmou s sebou. Mluvíš tedy pravdu a já musím uznat, že mě na nebezpečí, jemuž se vystavuji, nemohli upozornit. Jsem teď však už pod tvou ochranou a nemám se čeho bát, odpouštím jim tedy."

Slunce mezitím zašlo a rozhostila se tma. Muslimové odříkali své modlitby a nadešel čas k večeři. Náhle mi vnikl do nosu ostrý pach kouře. Otočil jsem se a viděl, jak jeden z vojáků rozdmýchává malý, doutnající ohýnek.

"Co tě to napadlo?" vzkřikl jsem a ohýnek udupal. "Kdo ti to dovolil?" plísnil jsem muže.

"Vždyť to byl jen docela malý ohniček, efendi!" omlouval se dětinsky.

"Copak nevíš, jak je to nebezpečné? I kdyby nebylo oheň vidět, cítit je ho na míle! Kdyby teď Ibn Asl přijel, mohl by nás pach ohně lehce prozradit."

Leželi jsme v úkrytu i s oběma zajatci. Na vyvýšenině stál strážný a pozorně sledoval jihozápad - možný příjezd k vádí. Byl jsem zvyklý spoléhat víc na sebe, než na ostatní, vystoupil jsem proto nahoru k strážnému a zanedlouho mě následoval i Mustafa.

Později vyšel měsíc a ozářil skalní stěny na protější straně. Bylo teď rozeznat tmavé prolákliny od světlejších skalisek. Mohlo být asi deset hodin, když jsem zpozoroval, že se tam něco děje - na tmavém pozadí se hned objevují, hned zase mizí světlé postavy. Byli to lovci otroků ve svých bílých hákách. Sestoupil jsem zpět do našeho úkrytu, ohlásil poručíkovi, že očekávání dorazili, a nařídil naprosté ticho. Pak jsem dal oběma zajatcům zacpat ústa, aby nemohli karavanu varovat hlasitým voláním, a začal slézat skalní stupně ve snaze být na místě dřív, než se Ibn Asl utáboří. Z protějšího svahu jako by ke mně doléhalo švitoření vlaštovek, s nímž se chvílemi mísily hlubší tóny. Byly to jasné hlásky otrokyň a hluboký bas vůdce, povely, kudy slézat skalnatý sráz.

Hlasy se blížily, karavana už dorazila do samého středu údolí a mířila ke studni. Viděl jsem, jak se vzdouvají bílé háiky jezdců a plachty ženských nosítek. Všechno ostatní bylo zahaleno tmou. Nakonec se ozval hlas vůdcův:

"Stůjte! A poděkujte Alláhovi, že nás šťastně zavedl k prameni osvěžení!"

Najednou jako by mu odpovídaly stovky hlasů, muži křičeli, volali nebo kleli, ženy štěbetaly, velbloudi bručeli a chroptěli. Pak se rohořely pochodně, v jejichž svitu jsem měl možnost pozorovat celou tu vřavu.

Byla to opravdu početná výprava. V září pochodní z palmových vláken jsem napočítal patnáct velbloudů s nosítky nejrozmanitějších tvarů, na něž byl ve svitu pochodní fantastický pohled. Pak tu byli další velbloudi, kteří nesli vaky na vodu, zásoby a stany. Počet jezdeckých velbloudů se nedal přesně odhadnout, mohlo jich být snad padesát. Zmatek trval už čtvrt hodiny. Potom si otrokyně samy začaly stavět stany, zatímco muži snímali velbloudům břemena a další se začali dobývat k vodě.

Bylo mi podivně - znám Orient dobře, ale tak zvláštní obraz jsem dosud neviděl. A nejvíc mě tížilo vědomí, že se ten klidný obraz má zanedlouho změnit v krvavé bojiště.

Napravo od studny rozprostírali muži své deky a šátky, po levé straně se tyčily stany žen, za kterými pokrývala zem jezdecká sedla, vaky a žoky se zásobami. Vzadu v kamenné suti ležela zvířata. To všechno odporovalo tomu, co jsem dosud o proslulém - nechvalně proslulém - Ibn Aslovi slyšel. Vždyť byl tábor uspořádán lehkomyšlněji než vrabčí hnízdo! Vůdce karavany byl zřejmě přesvědčen, že mimo ně není široko daleko živá duše.

Pode mnou rozhrabovali muži písek. Pracovali holýma rukama a nad nimi postával vysoký, snědý muž s černým

vousem. Přihlížel a občas vyštěkl hlasitý, strohý povel. To byl tedy vůdce celé karavany, otrokář Ibn Asl! Svému otci, "svatému a ctihodnému" Abd el Aslovi, se nepodobal ani za mák.

Ted' už muži odkryli kamennou desku, nazvedli ji a vůdce se při svitu pochodně vkleče přesvědčil o stavu vody. Zaklel a zklamaně zabručel:

"Vždyť je tu sotva dvě stopy vody! Šejtán odvedl déšť jiným směrem, nemůžeme si ani naplnit vaky, voda postačí jen pro otrokyně, ty musí zůstat zdravé a svěží, Alláh aby je zardousil!"

"Však se voda v studni zase nashromáždí," podotkl jeden z mužů.

"To vím i bez tebe, vy výlupku moudrosti. Jenže tu nemůžeme trčet několik dní!"

"Odpusť mi! Musíme tu ale přece stejně čekat na ostatní!"

"Ti přijedou zítra a pak nesmíme ztrácet další čas."

"Přivezou vodu z Bi'r Murra."

"Tu si chlastej sám, když ti chutná! Já jsem se na vodu, kterou dnes ráno dovezl Malaf, ani nepodíval. Přiveďte ženy, ať si načerpají, dohlédnu na ně, aby nepřišla nazmar ani kapka!"

Ženy si rychle nabraly vodu a zmizely beze slova ve svých stanech, zřejmě se vůdce bály tak, že se neodvažovaly v jeho blízkosti ani promluvit. Když byla studna vyprázdněná, usedl vůdce na zem, podepřel si bradu rukou a pozoroval hemžení v táboře.

Také já jsem zbystřil zrak. Bylo mi divné, že nikdo z těch lidí nemá ani pušku, ani pistoli; měli jedině nože za opaskem. Teprve později jsem zjistil, že střelné zbraně složili k ostatním zavazadlům za stany žen.

Ted' mi vnikl do nosu ostrý pach doutnajícího velbloudího trusu. Ženy připravovaly večeři. Muži donesli vaky s vodou a několik pytlů datlí a jali se pojídat svou skromnou večeři. Byla to pestrá směsice lidí - s pletí od nejtemnější černí až po světlou hněd'. Tiše si povídali, zřejmě si ani oni netroufali v blízkosti vůdce příliš pozvednout hlas. Ve stanech švitořily ženy, nerozuměl jsem ani slovu, zato mi ty, které jsem u studny spatřil, jen potvrdily pověst o kráse žen kmene Fazára. Byly nezahalené a měly půvabné tváře s pravidelnými rysy.

Ted' se k vůdci posadil jeden z mužů, zdánlivě ještě mladý, ale asi už zkušený v boji - tvář měl zbrázděnou jizvami jako od sekáčku. Mlčky žvýkal kus sušeného masa a promluvil teprve, když dojedl.

"Jak to bude dnes? Poslechně konečně, nebo ne?" Hlas měl krákoravý a drsný, stejně odporný jako tvář.

"Marbo!" zavolal vůdce místo odpovědi. Oči všech se obrátily k jednomu ze stanů, ta, kterou volal, se však neobjevila.

"Marbo!" opakoval vůdce, ale se stejným neúspěchem. Pokynul dvěma mužům. Zmizeli v jednom ze stanů a přivlekli odtud mladou dívku. Byla asi šestnáctiletá a velice krásná. V její tváři nebylo ani stopy po ostrých rysech, příznačných pro tváře starších Beduínek. Byla bosa, na sobě měla jakýsi tmavý kaftan a vlasy spletené do dvou dlouhých, tlustých copů. Ve tváři se jí nepohnul ani sval, tmavé oči upírala na vůdce, jako by ostatní neviděla. Vůdce ukázal na ohyzdného chlapa vedle sebe a řekl děvčeti:

Urazila jsi ho a musíš to odčinit. Polib ho!"

Dívka jako by neslyšela, stála nehybně, ani řasy se jí nezachvěly.

"Polib ho," křičel ted' už vůdce, "neuposlechněš-li..."

Zvedl se a vytáhl z opasku bič. Marba stála jako mramorová socha a dívala se mu upřeně do očí. Přetáhl ji bičem a opakoval rozkaz. Přijímala bez hlesu, bez hnutí i další bolestivé šlehy.

"Bij, dokud nepadne!" křičel ohyzda.

"To smí jedině Ibn Asl. Počkej do zítřka, až přijde on. Zatím ať alespoň pocítí, že jsem tu pro dnešek pánem já!"

Ještě několikrát dívku šlehl, potom si sedl a ošklivec následoval jeho příkladu. Dívka se obrátila a kráčela pomalu zpět, odkud přišla.

Jak rád bych byl seskočil a dal tomu člověku pocítit svůj vlastní bič! Bohužel jsem si to prozatím musel odepřít, předsevzal jsem si ale, že ty lidi zasloužený trest nemine.

VNEPŘÁTELSKÉM LEŽENÍ

18

Vůdce karavany řekl ošklivci, že se Ibn Asl objeví až zítra. Přítomný byl tedy jen jeho zástupce! Kde však potom vězí hlavní otrokář sám? Předtím říkali, že ostatní dorazí zítra a přivezou vodu z Bi'r Murra. Je mezi těmi "ostatními" i on?

Měl jsem se brzo dočkat odpovědi na otázku, která mě trápila. Ošklivec pokračoval:

"Kdyby Ibn Asl tu šejkovu dceru nechránil v přesvědčení, že za ni dostane spoustu peněz, zřekl bych se svého podílu, vyžádal si ji a bičoval tu nestoudnici, dokud by nepadla mrtvá k zemi. Nazvat mě prokletým šejtánem a naplít mi do tváře! Kdyby to byla černoška nebo hnědá Núbijka, ani bych se Ibn Asla neptal a podřizl ji hrdlo. Škoda že tentokrát vede karavanu sama a nesvědčí nám, jako to dělává. Měl jet domů a nevydávat se v nebezpečí, že ho dopadne ten nevěřící cizinec."

"Nedělej si starosti. Nebezpečí už se jistě obrátilo proti tomu d'aurovi a chťán pekel ho pohltí."

"Tím si nejsem tak jist. Také Abd el Asl a Turek Murád Násir z něho mají obavy. Byl jsem přítom, když o něm mluvili. V Chartúmu se o přepadení fazárských žen dobře ví a rajjis efendinā na nás číhá u řeky. Proto také vyslal svého poručíka, který asi nebude sám, má s sebou jistě askarije. Protože se s tím cizincem setkal v Kurusku, soudím z toho, že po nás také jdou. Ale běda tomu křesťanskému psu, odváží-li se na Ibn Asla! Náš pán mi prozradil, co s ním hodlá udělat"

"Dá ho umřskat?"

"Něco horšího. Chytí ho, vyřízne mu jazyk, aby nemohl nic prozradit, a prodá ho do otroctví černému kmeni na Bahr al-Ghazal."

"To bude zasloužená pomsta! Ať si Evropané zůstanou, kde jsou, a nemíchají se do našich věcí. Jakým právem nám

chtějí zakazovat obchod s otroky? Doufejme, že Ibn Asl toho d'aura opravdu dopadne."

"Nepochybuji o tom, ponechal si u sebe Malafa a ostatní, kteří d'aura viděli, když jim odebíral zajatce. Ibn Asla velice rozzlobilo, že se dali přemoci jediným člověkem!"

"A přiveze si pán zítra už svou nevěstu?"

"Ne, musel by ji přece vláčet s sebou do Rás Ru'ajj. Ten Turek, její bratr, ji dnes ráno odvezl od Bi'r Murra a dopraví ji ve společnosti Ibn Asla do Fašody."

To mi stačilo. Hlavní lovec otroků byl tedy u Bi'r Murra! Tam jsem se mu měl dostat do rukou..

Sestavil jsem si v duchu plán a chtěl ho také hned provést: proniknu veřejně do ležení karavany, vystřihám se však, pokud to jen půjde, prolévání krve! Vyšplhal jsem nahoru ke svým lidem a sdělil své úmysly onbasimu a poručíkovi. Nesouhlasili se mnou.

"To nemohu připustit, efendi!" varoval mě Alí Fárid. "Dáváš svůj život všanc a sebemenší chyba stačí k tvému odhalení."

"Nepůjdu-li na to hloupě, nemůže se mi nic stát"

"A co když tě přece jen poznají?"

"Mám hlavu, která mě ještě nezklamala, mám ruce a mám své zbraně."

"Padesát mužů proti jednomu, to je přece jen příliš!"

"Lépe riskuje-li jednotlivec, než aby bylo zabito bůhvíkolik lidí."

"Když ale na tom jednotlivci všechno závisí, měl by od svého záměru přece jen upustit."

"To je sice pravda, ale já jsem měl dosud vždy štěstí, které mě jak doufám - ani tentokrát neopustí."

Ibn Níl a Selim stále ještě seděli spolu. Dlouhán byl mým plánem unesen. "Musíš dnes, efendi..."

"Proboha, mlč, nešťastníku, chceš snad umřít na otravu krve? Nezakázal jsem ti mluvit?"

Selim se celý shrbil, zakrýval si ústa a naznačoval, že už ani nemukne.

"Stane-li se něco, jak to zodpovím před rajjsem efendiná, efendi?" řekl Fárid.

"Řekneš mu, že to byl kismet."

"Dělej, jak nejlíp rozumíš, efendi. Za koho se vlastně chceš vydávat?"

"Za člověka, kterého vysílá mukaddam, aby karavanu varoval před cizím efendim. Je přece mým úkolem, nahnat ti karavanu do sítí. Dávej dobrý pozor: až uslyšíš krákání ospalého supy, dáte se na pochod do údolí. Dole zůstanete tiše stát a nehnete se, dokud pro vás nepřijdu."

"A co jestli tě zajmou a ty nebudeš moci zavolat?"

"Nedám-li vám znamení dřív, než zmizí z oblohy Jižní kříž, znamená to, že jsem padl do zajetí. Pak se musíte snažit osvobodit mě. Bedlivě a pilně střežte oba zajatce! Nechám tu své pušky, jsou ze Západu a mohly by mě prozradit, zato si s sebou vezmu jednu dlouhou arabskou flintu."

Ibn Níl začal žadonit: "Vezmi si Selimovu, efendi, já svoji potřebuji, abych tě mohl bránit. Půjdu s tebou, snad ti má pomoc přece jen přijde vhod."

"Stačím si sám a nechci nikoho přivádět do nebezpečí."

"Zachránil jsi mi život a mé srdce překypuje vděčností. Jestli mě nevezmeš s sebou, poběžím za tebou, a vzbudím-li podezření, musíš vinu připsat sám sobě."

Byl bych měl přesto odmítnout, ale Ibn Níl jednal z tak čisté oddanosti a vděčnosti, že jsem neměl srdce ho urazit.

"Pojď tedy se mnou, můj plán to sice trochu mění, ale snad se nám přece jen vydaří!"

Pak jsem se zeptal šejka Monasírů, má-li doma syna.

"Mám jich několik," řekl.

"Je některý z nich starší asi jako tento mladík, a když ano, jak se jmenuje?"

"Nese mé jméno - Ibn Menelik."

"Zná tě Ibn Asl nebo znáš ty někoho z jeho lidí?"

"Neznáme se, ale proč se ptáš, efendi?"

"Vysvětlím ti to později."

Od vojáka, který se prve snažil rozdělat oheň, jsem si vyžádal trochu velbloudího trusu, osedlal svého velblouda, stejně tak Ibn Níl. Chtěl-li jsem si hrát na muslima, musel jsem si vzít i modlák a všechno, čeho je třeba k cestě pouští. To pro případ, že by nám nevěřili a prohledávali naše zvířata. Ostatní, co by mě mohlo prozradit - papír, tužku a tak dále, jsem svěřil Alimu Fáridovi. Revolvery jsem si vzal, dodávaly mi pocitu jistoty a dalo se lehce vysvětlit, proč je nosím. Cestou jsem Ibn Nílovi vysvětloval, jak jednat: nazývat mě bude Sádik el Bajjá, to jest Sádik obchodník, tvrdit, že jsem z Dimjátu, a neřikat mi efendi, nýbrž sidi. Poručíka jsem před odchodem upozornil, že se nesmí dát zmást, kdyby uslyšel ránu nebo několik ran z ručnice.

Už předem jsem zjistil, že je asi tisíc kroků od našeho ležení místo, kudy se dá lehce sestoupit do údolí. Kráčeli jsme obezřetně, zvířatům jsme zavázali tlamy, aby nás neprozradila hýkáním, až ucítí blízkost svých druhů.

Dole jsme se dali doleva a ušli také asi tisíc kroků. Pak jsme se zastavili, sňali velbloudům sedla a poručili jim, aby ulehli. Vystřelil jsem a vzápětí znovu nabil. Ze tří kamenů jsme si udělali malé ohniště. Po desíti minutách jsem vystřelil znovu.

Otrokáři museli rány slyšet. Určitě vyšlou někoho ze svých lidí, aby zjistil, co se děje! Zapálil jsem na ohništi velbloudí trus, který jsem přinesl. Nalil jsem do hrnce vodu, zasypal moukou a postavil kaši na oheň. Pak jsem si zapálil dýmku, opřel se o skálu a klidně čekal, co bude dál.

Zakrátko mi sluch prozradil, že se špehové blíží. Podle všeho to byli tři muži. Místo, kde jsme se usadili, zaléval svit měsíce - zvolil jsem je úmyslně, přál jsem si, aby nás snadno objevili. Ve stínu skal se k nám plížily tři postavy, přikrčily se a čekaly. Hlupáci, měli světlé háiky, takže se pěkně odráželi od tmavých skal!

Dal jsem se s Ibn Nílem do řeči, a to tak hlasitě, aby nás určitě slyšeli. Musí se přesvědčit, že se cítíme v bezpečí a že o karavaně v údolí nemáme ani potuchy. Oslovovali jsme se domluvenými jmény. Po několika minutách se zvědové stáhli a zmizeli v záhybu vádí.

"Plán se nevydařil, jsou titam," bědoval Ibn Níl.

"Přišli jen na výzvědy," uklidňoval jsem ho, "teď podají ostatním zprávu a teprve potom přijdou a budou si s námi chtít promluvit."

Čekali jsme asi deset minut, než jsme se po orientálním způsobu dali do jídla: rukama jsme si z hrnce nabírali lepkavou kaši a rozmazávali si ji rozkošnický prsty na jazyku. Pěkně do chřipava upečené kuřátko a dobrý dortíček na závěr večere by mi byly podstatně milejší, ale musel jsem se podřídít místním zvykům!

Přicházeli znovu, teď ještě s větším lomozem. Bylo jich deset a byli ozbrojeni. Zastavili se a muž, který je vedl, řekl hlubokým, mně už známým hlasem:

"Masá il chér - dobrý večer."

Byl to chlap, který předtím bičoval šejkovu dceru Marbu! Předstíral jsem překvapení.

"Také já ti přeji dobrý večer. To jsem se lekl! Kdo jste a co si přejete?"

I Ibn Níl vyskočil, tiskl si miskou s kaší k hrudi, jako by se bál o drahocenný poklad, a cpal si kaši do úst, takže jeho pozdravu nebylo rozumět. Hrál svou roli opravdu znamenitě.

"Neboj se, my ti večeri nesníme," smál se vůdce skupiny. Pak se mě zeptal, jmenuji-li se Sádik el Bajjá.

"Ano, jmenuji - jak to víš?" divil jsem se naoko.

"A tvůj průvodce se jmenuje Ibn Menelik?"

"Ano, ale odkud to všechno víš, vždyť tě vůbec neznám!"

"Mně neujde nic, co se v poušti děje," prohlásil pyšně. "Co tu pohledáváte?"

"My? Jíme, nebo - nebo vlastně: jedli jsme," koktal jsem.

"To vidím, chtěl bych ale slyšet, co vás sem, do tohoto údolí přivádí."

"Alláh to dobře ví." Překvapeného jsem dělat musel, rozhodně jsem však neměl v úmyslu jevit se jako bázlivec. Proto jsem dal tak vyhybavou odpověď.

"Ptát se na to boha je těžké, vyptávat se tebe snadné. Odpověz!"

"Kdo mě k tomu může donutit, chci-li raději mlčet?"

"Já!"

"A kdo jsi?"

"Po tom ti nic není."

"Pak ti tedy také není nic po tom, kdo jsem já. Jdi, odkud jsi přišel!"

Vzal jsem Ibn Nílovi miskou z rukou, usedl a klidně, jako by se nic nestalo, pokračoval ve vylizování lepkavé kaše.

"Při jménu Prorokově, takového něco jsem ještě neviděl. Copak si neuvědomuješ, že tvůj život visí na vlásku?"

"Kismet! Nemohu pro něj nebo proti němu nic dělat. Alláh je mi svědkem."

"Jestli pořádně neodpovíš, budeš zastřelen!"

"Je-li to předznamenáno v Knize, zastřelím já tebe, ne ty mě!"

"Jak bys to chtěl dokázat? Deset proti jednomu muži a mladému chlapci?"

Postavil ručnici pažbou na zem a opřel se o hlavěň. Jeho druzi zaujali stejně malebnou pózu. Ibn Níl jednal přesně podle toho, co jsme si umluvili, pozornost vetřelců byla soustředěna na mě, takže se mu podařilo zacouvat do skalní spáry, kam nevnikalo světlo měsíce. Stál tam s ručnicí namířenou na příchozí.

"Nesměj se, myslím to zcela vážně," řekl jsem. "Pokusí-li se jen jediný z vás zvednout pušku, bude z tebe ve mžiku mrtvola, kulka udatného Ibn Menelika ti provrtá srdce."

Obrátil se k němu.

"Alláh! Já toho kluka..."

"Dost už," skočil jsem mu do řeči, neboť zvedal ručnici; vyskočil jsem, sáhl po zbrani a namířil mu na prsa. "Ani se nehni! Dvě kulky jsou ti jisté, zemřít v dnešní den si asi žádá tvůj a ne můj kismet. Odhod' zbraň a nakaž svým lidem, aby udělali totéž. Neuposlechněš-li, než napočítám do tří, najde šejtán tvou duši v pekle. Myslím to smrtelně vážně: jedna - dva..."

Hlavně našich pušek a můj tón ho zřejmě nenechaly na pochybách. Stačilo, abych pohnul ukazováčkem - krátce a dobře, vůdcova zbraň padla na zem a s ní i zbraně jeho společníků.

Tak! A teď couvněte o deset kroků."

Poslechli a já jsem udělal několik kroků kupředu, takže jsem stál mezi nimi a jejich zbraněmi. S puškou stále namířenou jsem pokračoval: "Jste v údolí sami?"

"Ne," přiznal bez váhání. Myslel snad, že mi tou odpovědí nažene strach.

"Kde jsou ostatní?"

"Nedaleko odsud."

"Je tu někde místo, kde stojí tři uschlé stromy? Odpověz rychle, nebo střelím!"

"Ano, v našem táboře jsou tři uschlé stromy."

"Já nasíb, já agab, jaké řízení osudu, jaký zázrak!" divil jsem se naoko. "Přišli jste přes řeku od Bi'r Murra?"

"Ano."

Sklonil jsem zbraň, přikázal Ibn Nílovi, aby učinil totéž, pak jsem přistoupil k vůdci skupiny a nabízel mu ruku:

"Málem bych tě byl zastřelil! Dík Prorokovi k tomu nedošlo - byl bych si tvou smrt vyčítal do konce svých dní. Jste ti, které hledám."

Nepřijal nabízenou ruku a tvářil se stejně zarputile.

"Ty že nás hledáš? To je lež! Nikdo přece neví, že jsme zde."

"Nazval jsi mě lhářem, a já tě přesto netrestám. Budiž ti to důkazem, že tě považuji za svého přítele. Patříte přece k lidem Ibn Asla el Džasúr - nebo ne?"

"Odpověď neočekávej, neznáme tě."

"Neodmítneš mi odpovědět, když ti prozradím, že jsem vás přišel varovat před poručíkem rajjise efendiná a nevěřícím efendim, kterého byste nejraději viděli v pekle."

"Alláh! Odkud to všechno víš?"

"Od těch, kteří mě sem vyslali - od Abd el Baraky, hlavy kádírje, a jeho průvodce muza' bira Núbara."

"Jsou to sice naši přátelé, nemohou však vědět, že jsme zde. Kde ses s nimi setkal a jak tě mohli poslat do Vádí' l Bard?"

"Brzo to pochopíš. Vezměte si své zbraně a posad'te se na chvíli. Můžeme si navzájem důvěřovat, jistě z nás zakrátko budou přátelé."

Usedl jsem k improvizovanému ohni - který ostatně mezitím už vyhasl - a Ibn Níl se uvelebil vedle mne. Pocit - že jediný muž vlastně zvítězil nad desíti, dodával jejich pohybům zvláštní nejistoty. Posbírali své zbraně a jeden po druhém si přisedli k nám. Vůdce se ozval první:

"Tvá slova jsou nám záhadou. Známe tvé jméno a víme, že jsi obchodník, nevíme však, odkud pocházíš a kde bydlíš."

"Jsem z Dimjátu. Než budu pokračovat, chtěl bych rád slyšet, odkud vlastně znáte naše jména."

"Slyšeli jsme střelbu, vyslal jsem proto své muže na výzvědy. Slyšeli, co si povídáte. Oslovovali jste se jménem a mluvili o ceně černých, hnědých a čerkeských otrokyň."

"To je pravda. U skály se objevilo jakési zvíře, vystřelil jsem po něm, ale dalo se na útěk a musel jsem za ním poslat daší kulkou. Ale teď k věci. Znáte muže jménem Murád Násir? Také on je obchodník, pochází z Nifu na Nilu a je to můj přítel. Vám snad smím prozradit, že i já potají obchoduji s otroky, a budeme doufám úspěšně spolupracovat. Murád Násir přijel do Egypta za obchodem a vyhledal mě v Dimjátu, zatímco jsem byl na cestách. Jel jsem za ním do Káhiry, tam jsem ho však už nezastal. Následoval jsem ho do Asijátu, ale ani tam už nebyl, odjel prý lodí do Kurusku."

"To je pravda, najal si sandal. Sám mi to večer vyprávěl. Setkali jsme se s ním u Bí' r Murra a dověděli se o jeho podivných zážitcích."

"Měli jste tedy víc štěstí než já. Potřeboval jsem otroky a chtěl jsem se s ním za každou cenu setkat, v Kurusku mi však bylo řečeno, že sandal už odplul. Sledoval jsem loď, v Chandaku ji dohonil, ale kapitán mi s politováním sdělil, že Murád Násir v Kurusku vystoupil a pokračoval v cestě po souši. Já sám jsem jel po řece až do Dugaitu, kde jsem si najal jezdeckého velblouda, abych mohl Muráda Násira očekávat v Berberu."

Tvář mého společníka byla teď už daleko přívětivější, také jeho lidé se na nás přestávali kabonit. Mé líčení mělo bohužel malou trhlínu, na níž se však nedalo nic měnit. Kdyby byl Murád Násir v Kurusku zvolil krátkou cestu pouští do Abú Hámidu a kdybych já po jeho odjezdu musel ujet ještě velký kus cesty po Nilu, nemohl bych být v Berberu dřív než on a po dlouhé cestě pouští se už dnes objevit zde, ve Vádí' l Bard. Byla tu mezera celého týdne, což však moji hosté našťěstí nepostřehli. Rychle - dřív než si to stačili uvědomit - jsem přešel k dalšímu bodu.

"V Berberu jsem měl štěstí, setkal jsem se tam s jedním ze svých přátel. Jsem členem kádírje a zašel jsem si do kavárny, kterou mi doporučili. Setkal jsem se tam s mukaddamem a muza' birem. Měli radost, že mě vidí, už proto, že mi mohli vyprávět o vaší výpravě k duáru Fazárů. Ukořistili jste..."

"Odkud o naší výpravě věděli?" přerušil mě.

"Nech mě domluvit! Váš nájezd vzbudil velkou pozornost a rajjis efendiná se snažil vás polapit. Vyslal do Kurusku důstojníka se skupinou askarjů k cizímu křesťanskému efendimu, který je jeho spojencem. On sám na vás čekal v Berberu, kam si dal poslat další vojáky z Chartúmu. Naštěstí byl mezi nimi i jeden z členů kádírje, jménem Ben Malláh, kierý..."

"To souhlasí, to je správné," zvolal vůdce. "Ben Malláha si platíme a často už nám prokázal dobré služby. Vidím, že ti smíme důvěřovat a považovat tě za svého přítele, buď nám vítán!"

Podal mi ruku, načež jsem podle místního zvyku musel potřást rukou i všem ostatním. Nebylo tak snadné slepit historku z kusých vědomostí a získat si důvěru těch záluďných a opatrnických mužů! Pokračoval jsem:

"Abd el Baraka zná tajnou cestu pouští, chtěl vás varovat, nestačil to však udělat, protože se musel včas dostat do Chartúmu. Podle všeho, co jsem slyšel, musí ten cizí efendi být opravdu nebezpečný člověk. Mukaddam ví, že hledám další otroky, a poradil mi, abych napříště nenakupoval u Muráda Násira, nýbrž přímo u vás, u Ibn Asla. Mám prý ho vyhledat a varovat před tím d'aurem upozornit ho, že tu na něho někde v poušti číhá. Popsal mi místo s třemi suchými stromy, kde vás prý jistě najdu. Protože se však v poušti nevyznám, najal jsem si od šejka Monasírů Menelika..."

"O něm jsem už slyšel," vpadl mi zase do řeči, "je to nábožný muž, muslim a nepřítel křesťanských psů, a obchod s otroky schvaluje."

"To rád slyším, neboť můj průvodce Ibn Menelik je jeho syn. Protože sám neměl čas mě doprovázet, svěřil mě synovi, který s ním už častěji projížděl tímto údolím."

"I to je tedy v pořádku. Je-li tento mladík synem hlavy udatných Monasírů, nemusíme se bát zrady. Chceme s jeho kmenem uzavřít přátelství a vítáme ho stejně upřímně jako tebe, Sádiku el Bajjá."

Teď musel Ibn Níl tisknout všem po řadě ruku, což činil s vážností mladého Beduína, jehož otec je náčelníkem velkého, proslulého kmene.

Dokončil jsem své vyprávění slovy:

"Udělalí jsme si patřičné zásoby a namířili si to ke studni Nadžm a Džebel Šadžir. Sem jsme dojeli už za tmy, nemohli jsme tedy dojet až k místu, kde stojí suché stromy, a museli se utábořit na noc zde. Nemám, co bych ještě dodal, jsem šťasten, že jsem vás potkal, nescházelo mnoho a byla by tekla krev, Prorok to však nepřipustil. Budiž mu za to dík a

sláva."

Moje pohádka se jim zřejmě zdála věrohodná, měl jsem dojem, že nenarazím na úskalí, budu-li - jak jsem to měl v plánu - hledět prorazit Isti. Nic přesného jsem si prozatím nedokázal představit, všechno záleželo na protivnících. Zatímco jsem sedlal svého velblouda, pošeptal mi Ibn Níl do ucha:

"Teď už věřím, že se opravdu nemáš čeho obávat, efendi. Tvá moudrost předčí i tvou udatnost!"

Spolu s otrokáři jsme se vydali na cestu ke studni. Tábor byl pohroužen v tmě, náš příchod však byl důvodem k zapálení pochodní. Teď záleželo hodně na vůdci karavany: přivítá-li nás jako své hosty, nemáme se čeho obávat. Podle zvyku pouště nám musí nabídnout něco k jídlu a sám s námi pojít. I kdyby se Beduín se svým hostem podělil o jednu jedinou datli, nesmí ho pak už zradit. Vůdce nařídil, aby naše velbloudy zavedli k ostatním zvířatům a pokynul mi, abych usedl vedle něho. Že však zároveň nepozval i Ibn Níla, to ve mně vzbudilo jisté obavy o chlapcovu bezpečnost.

"A co Ibn Menelik, můj průvodce, kam ten se má posadit?" zeptal jsem se.

"K mým lidem," zněla hrdá odpověď.

"Nerad bych to viděl, byl mi celou cestu spíš přítelem než sluhou, dovol, aby se posadil k nám."

"Není to možné, jsem kolagasi, kapitán této karavany, tedy důstojník, a nesmím sedět s někým, kdo má nižší hodnost než já."

"Uvaž však, že jde o syna hlavy velkého a proslulého kmene."

"Co z toho plyne? Mně se stejně nevyrovná, i tak se snižuji, když tebe, obchodníka, zvu k sobě. Sedni si a neodmouvej mi."

Měl jsem sto chutí vysolit mu pořádný políček, nesměl jsem však dát na sobě znát, co si myslím. Znepřítelil si toho muže znamenalo ohrozit nejen plán, ale i vlastní život. Především jsem se teď musel vynasnažit vymámit z něho důkaz přátelství. Budu-li prozatím mlčet, podaří se mi snad odvrátit od Ibn Níla nebezpečí, které mu bezpochyby hrozí. Beze slova jsem si tedy sedl vedle ohyzdy, jehož slova jsem předtím ze skály slyšel. Vůdce si nabral do hrsti datle, rozdělil je mezi mne a sebe, naplnil malou dýni vodou, párkrát si lokl a podával mi jak nádobu s vodou, tak svou ruku.

"Vítám tě, jez a pij, jsi mým hostem!"

Rychle jsem polkl doušek vody, vstřčil si do úst datli a pokynul Ibn Nílovi, který nás zpovzdálí bedlivě pozoroval. Ve mžiku pochopil, přistoupil k nám a napil se z nádoby, kterou jsem mu podával, vsunul si i datli do úst a obrácen k vůdci pravil:

"Jím a piji, cos mi daroval. Chrání mě tvá křídla, tvoji přátelé i nepřátelé jsou i mými přáteli a nepřáteli."

Odehrálo se to tak bleskurychle, že tomu vůdce nestačil zabránit. Vztekla na mne vyjel:

"Proč jsi mé dary dával dál? Což jsem ti to nařídil?"

Protože jsem teď už byl jeho hostem a neměl se od něho čeho obávat, nemusel jsem si ukládat zdrženlivost jako předtím.

"Sdílím tvé dary s Ibn Menelikiem, patří ke mně a je proto tvým hostem stejně jako já. Nenařizoval jsi mi to, protože ti něco takového moudrost a rozum zakazují."

"Můj rozum? Jak to myslíš?"

"Jsi zde vůdcem a velitelem, ale ne naším. Šejkovu synu nemá nikdo co poroučet a já sice tentokrát cestuji jako obchodník, v Dimjátu však zastávám funkci ra'íse el beled, tedy vlastně starosty. Proto jsi to ty, kdo se může pyšnit, že s námi smí posedět! Pojď, Ibn Meneliku, posad' se, věrný a obratný průvodce, svobodný bojovníku velkého kmene!"

Na otrokáře sice udělal "starosta z Dimjátu" jistý dojem, přesto se znovu pokoušel dodat si vážnosti:

"Až uslyšíš, kdo jsem já, budeš méně sebejistý. Jsem Ibn Kasva, kolagasi našeho pána."

Ibn Kasva znamená Syn ukrutnosti, a nositel jména se na mě významně zadíval v očekávání, že se polekám. Musel jsem ho prostě usadit:

"Mne zase v Dimjátu nazývají Abú'l Chóf, Otec hrůzy, z čehož je patrné, že sice hrůzu šířím, sám ji však nepociťuji. Důkaz jsi přece zažil na vlastní kůži. Přeješ si, abych o tom zpravil tvé přátele a tvého pána - nebo mám o tom pomlčet?" Zahnal jsem ho do úzkých.

"Co je za námi, je za námi," mávl rukou, "lépe bude, zůstanou-li tvé rty zamčeny. Ibn Aslovi zítra ohlásím, že jsem se s vámi setkal, o bližších okolnostech nemusí vědět. Lehněme si teď, přeji ti pokojnou noc."

"I já ti přeji pozeňnaný spánek."

"Jsme už opravdu ospalí, ať tě písečné blechy neruší ze spánku", řekl Ibn Níl. Přes povážlivou situaci, ve které se octl, neodpustil si malé čtvrtáctví. V poušti se člověk toho hmyzu opravdu má co bát. Je nepříjemný, často až nebezpečný, samička se totiž zavrtává pod nehet prstů na nohou, kam klade vajíčka. Ta narůstají do velikosti broků a působí ošklivé záněty, které se po vylihnutí červů ještě zhoršují. Není jiná pomoc, než vyškrábat vajíčka zpod nehtů nožem. Přání, aby člověk zůstal toho trápení ušetřen, je tedy zcela na místě, ale jako pozdrav na dobrou noc jsem je slyšel poprvé.

Noc byla tichá. Znavení velbloudi spali, lidé - až na několik výjimek - rovněž. Čtyři muži byli i po půlhodině ještě svěží: já, Ibn Níl, Ibn Kasva a ohyzda.

Měl jsem odůvodněné podezření, že proti mému chráněnci něco chystají, že ho nepovažují za svého hosta. Já, jejich dajf - host jsem neměl tušit, co mají za lubem. Musel jsem tedy zůstat vzhůru.

Předstírali, že pevně spí, leželi bez hnutí. I já jsem oddychoval zhluboka a pravidelně, Ibn Níl dokonce pochrupával, věděl jsem však, že se jen přetvařuje. Leželi jsme tak blízko ostatních, že jsme si ani šeptat netroufali, dorozumívat se pohledem zase nebylo ve tmě možné. Ale oba otrokáři se přece musí nějak domlouvat, jistě se za chvíli zvednou a poodejdou stranou! Pro jistotu jsem se tedy obrátil na bok, abych je mohl pozorovat. Tichounce jsem se připlazil až k Ibn Nílovi a zašeptal mu do ucha: "Lež a nehýbej se!" Neodpověděl, dotkl se však prsty mé paže, čímž mi naznačil, že je vzhůru a že mi rozumí. Pak jsem nepozorovaně oklikou přešel kolem otrokářů na druhou stranu, ke skalní průrvě, která mi poskytla pohodlnou skrýš. Po chvíli ticha jsem uslyšel tiché zvuky.

Někdo se pohnul, pak mě mýjeli, kutáleli se po zemi, aby se dostali co nejdále, aniž bychom uslyšeli kroky. Plazil jsem se za nimi. Po chvíli se vzpřímili, kráčeli dál a nakonec si sedli mimo kruh spáčů.

Bylo mi nápadné, že poodešli tak daleko, zřejmě neměli ani jejich lidé tušit, co zamýšlejí. Mluvili tiše, musel jsem se tedy dostat až před ně, což nebezpečnost mého podnikání ještě zvyšovalo. Značná část jejich rozhovoru mi ušla, přesto jsem z jejich slov dokázal vyvodit souvislý smysl. Mluvili zprvu o mně. Syn ukrutnosti řekl:

"Musíme být velmi opatrní. Co tomu Sádikovi el Bajjá říkáš?"

"Není to jen tak obyčejný člověk," odpověděl ohyzda. "Starostou jmenují v Dimjátu jistě jen osobu, která se něčím vyznamená. Říkají mu Otec hrůzy, je tedy na své lidi asi pěkně přísný!"

"Takoví jsou, k lidem přísní a tvrdí a k zákonům lhostejní! Starosta - a obchoduje s otroky! Vždyť je to zakázané! Myslím si, že než se stal starostou, býval důstojníkem, už podle toho, jak se nám ubránil."

"Máš pravdu, překvapit se nedal, spíš jsme mu padli do tenat my. Ještě štěstí, že hledal zrovna nás, jinak by nás byl postřílel, proti evropskému revolveru jsou naše ručnice s jednou hlavní bezmocné. Je to duchapřítomný a odvážný chlap, což nám může být jen vhod, když je naším spojencem. Musíme se smířit i s tím, že ví o tajné studni, ale ten chlapec, co je s ním, by o ní vědět neměl."

"O tom jsem chtěl s tebou právě mluvit. Ten šejkův syn doma prozradí, že je tu studna, budou zde tábořit a místo, bez něhož se nemůžeme obejít, pro nás ztratí všechnu cenu. Tomu je nutno předejít."

"Myslíš, že bychom ho měli donutit přísahat, že nic neprozradí?"

"To nestačí. I kdyby mlčel, používal by studny pro sebe a k tomu nesmí dojít. Mimoto by ho někdo mohl při tom spatřit. Přísaha je zámek na ústech, jenže žádný zámek není dost spolehlivý, spoléhat lze jen na rty, které mlčí navěky."

"Ale Ibn Menelik je naším hostem, pil a jedl s námi!"

"Ale nedostal jídlo a pití z mých rukou. Dar na uvítanou platí jen tomu, komu jej člověk sám podá."

"To je pravda, chlapec musí mlčet, a bezpečně dokáže mlčet jen mrtvý. Musí zemřít!"

"Musíme to ovšem provést sami, mezi našimi lidmi by se přece jen našel mnohý, kdo by hochu bránil, protože byl uvítán jako host, i když nepřímo."

"Jsem připraven. Nechceš však přece jen počkat, až přijde náš pán?"

"Darmo by se zlobil, že jsme tak váhaví. Kdo rychle jedná, správně jedná!"

"Nebude ovšem lehké oddělat ho, aby to nikdo nepostřehl. A co řekne Sádik el Bajjá, až se doví, že byl jeho průvodce zavražděn?"

"Nesmíme použít nože, nikdo nesmí tušit, že byl zavražděn. Uštkne ho nejjedovatější had pouště af'á! Vzpomínáš si na otrávený šíp, který mi daroval šejk Takilú? Nepatrné škrábnutí hrotem postačí. Ty jsi mladší a zručnější, dám ti šíp, ty se k chlapci připlížíš a bodneš ho do ruky."

"Ale když bude křičet a nařikat?"

"Stačí jen nepatrné píchnutí, bude myslet, že ho kousla písečná blecha. Zakrátko ztratí vědomí, celý oteče, a až ho ráno jeho pán najde mrtvého, budou všechny příznaky svědčit na uštknutí hadem. Na nás nepadne ani stín podezření a Otec hrůzy bude rád, že se had nestačil doplazit až k němu."

"Dones šíp, splním tvůj příkaz!"

"Jdi tedy zpět a lehní si na své místo. Co nevidět se vrátím s šípem."

K tomu nesmělo dojít. Kdyby se Ibn Kasva dostal ke svému sedlu, vrátil by se s otráveným šípem, zbraní, která by nás mohla v pěstním zápase vážně ohrozit!

VÍTĚZSTVÍ BEZ RÁNY MEČEM

19

Ležel jsem tak, že mě museli mýjet. Ibn Kasva šel první. Chtěl jsem ho nechat projít, pak se k němu přiblížit zezadu a mít u ruky i toho ošklivce. Ibn Kasva však upíral oči pozorně k zemi. Už po dvou krocích se zastavil a řekl:

"Tady na zemi něco leží! Co to může být? Člověk? Snad nás někdo nešpehoval!"

Shýbl se, aby lépe viděl, což mi náramně vyhovovalo. Utržil takovou ránu do spánku, že se složil. V okamžiku jsem vyskočil a chytil jeho kumpána za hrdlo. Ani on nestačil vydat jediný výkřik. Krátce, křečovitě zatřepal rukama a nohama a složil se v bezvědomí vedle vůdce. Přiložil jsem dlaně k ústům a polohlasem, ale přece jen slyšitelně jsem zakrákoral: "Krrr!" Jako když sup zaskřehotá ze sna - znamení, domluvené s poručíkem a onbasim. Pak jsem se postaral o oba zajatce, nacpal jim cípy jejich šátků do úst jako roubík a svázal jim ruce za zády. Vzápětí jsem uslyšel šustit písek. Předpokládal jsem sice, že je to Ibn Níl, ale jistý jsem si být nemohl, vrhl jsem se tedy na postavu na zemi, zacpal jí levicí ústa a ohmatával její oblečení...Byl to opravdu Ibn Níl. Pustil jsem ho, ale vyčetl jsem mu, že za mnou neměl chodit, měl vyčkat na místě, až ho zavolám!

"Slyšel jsem smluvené znamení!"

"Podruhé jednej podle mých příkazů, svévolný postup by mohl mít osudné následky. Jsi dost silný, abys unesl člověka?"

"Pokud to není zrovna nějaký obr, pak jistě."

"Zvedni toho muže a odnes ho, a především: na nic se nevyptávej, teď není čas na vysvětlování."

Naložil jsem si na rameno Ibn Kasva a Ibn Níl mě následoval s ošklivcem. Tak jsme opatrně došli až k místu, kde se měl objevit Ali Fárid a jeho lidé. Položili jsme oba zajatce na zem a čekali. Teď jsem Ibn Nílovi vyprávěl, co se mi podařilo vyslechnout.

"Znovu jsi mi tedy zachránil život," řekl, když jsem domluvil, jsem ti víc a víc zavázán díky. Pořád ještě chceš nepřítele zdolat Istí? Neměli bychom je raději přepadnout, postřílet a pobít? Skoncovali bychom to dřív, než by se vzmohli na odpor!"

"To je sice možné, ale já nejsem vrah. I dosud šlo všechno hladce a teď, když jsme přemohli vůdce karavany, padnou nám do rukou ostatní bez krveprolití."

Vtom jsem uslyšel, že se shora blíží kroky, a pohled směrem k hvězdné obloze mi dosvědčil, že jsou to naši vojáci, kteří se jeden po druhém spouštějí do údolí. Vyčkal jsem, až byli na doslech, a zavolal na ně, aby byli zticha, že jsme tu my. Vedli si velmi opatrně, v ležení otrokářů jistě nebylo nic slyšet, i když se sestup bez nějakého šramotu neobešel.

"Přispěchali jsme, jakmile jsme uslyšeli tvé znamení, efendi," řekl Alí Fárid. "Mám za to, že se ti lest, kterou jsi měl za lubem, nezdařila, a že nám dovolíš na nepřítele zaútočit."

"Mýlíš se, moje lest se povedla a dosáhneme doufám svého cíle bez boje. Můj plán by se zhatil, jen kdybyste nebyli dost opatrní. Mám tu dva zajatce, Ibn Kasvu, zástupce Ibn Asla, a dalšího z jeho lidí. Ibn Asl sem dorazí zítra."

"Jakže? Tobě se podařilo chytit Ibn Kasvu, aniž mu jeho druzi přispěchali na pomoc?"

"Vidíš, povedlo se to lsti, které jsi nechtěl důvěřovat. Teď však je třeba jednat. Onbasi Mustafa je zde s vámi?"

"Vyrázili jsme ve stejnou chvíli, jistě už na druhé straně tábora očekává tvé příkazy."

"Kdo zůstal nahoře?"

"Tvůj Selim a dva strážci velbloudů."

"Můj ty bože, co jste to provedli? O velbloudy nejde, ti by neutekli, ani kdyby je nikdo nestřežil, mám strach o zajatce!"

"Ty jsem zanechal v Selimově péči. Protože vím, že rád dělá hlouposti, nechtěl jsem ho mít s sebou."

"Vyloučil jsi ho z výpravy a přitom mu svěřil tak důležité zajatce! Myslíš, že to bylo moudré? Teď už se na tom nedá nic měnit, nesmíme ztrácet čas. Pojďte sem, vysvětlím vám, co je třeba dělat."

Shlukli se kolem mne a já jsem pokračoval:

"Oba zajatci jsou svázáni provazy a umlčení roubíkem. Jeden z vás tu zůstane a bude je hlídat, přijdou brzo k sobě. Dávám jejich strážci pravomoc probodnout je, jakmile by se jen hnuli. Ostatní půjdou se mnou k táboru nepřátel, kteří opominuli rozestavět stráž. Tábor je vzdálen asi pět set kroků. Nejdříve půjdeme kolem studně, kde však teď nikdo není. O kousek dál leží ručnice otrokářů - tato jejich neprozřetelnost nám přijde vhod! O něco víc doprava směrem ke středu vádí leží muži a spí v kruhu kolem stanů žen. Za nimi odpočívají velbloudi. Musíme se rozhodně zmocnit jejich zbraní, což nebude nijak lehké. Pak je obklíčíme a ani jejich nože, ani pistole nás neohroží. Své vlastní zbraně zde nechte ležet, daro by vám překážely. Já půjdu první, následuje Ibn Níl, za ním ať jde poručík, pak teprve ostatní, vždy ve vzdálenosti dvou kroků od sebe. Až zalehnu a začnu se plížit, uděláte totéž, přičemž se musíte vyvarovat všeho hluku. Dosáhnou-li zbraně první, budu vám je po jedné podávat, vy zas každou podáte sousedovi za sebou a neustanete, dokud nebude mít každý z vás dva nebo tři kusy. Dám vám včas znamení k návratu, vy se jeden po druhém odplížíte zpátky a ostatní se dovíte potom."

Bylo to všem jasné. Než jsme se vydali na cestu, určil jsem jednoho z našich lidí, aby střežil zbraně askarijů, stejně jako oba zajatce.

Tajný husí pochod k nepřátelskému ležení byl mužům víc po chuti než otevřené přepadení. Snažili se přesně plnit mé příkazy a skutečně jsem sotva zaslechl chvílemi zcela nepatrné šustění písku. Asi padesát metrů od tábora jsem zalehl a pokračoval v cestě plížením. Ostatní následovali mého příkladu. Držel jsem se těsně vlevo, od skály. Když jsme minuli studnu, museli jsme zvýšit opatrnost, neboť po naší pravici už leželi první spáči. Konečně jsem se octl v blízkosti zbraní. Bral jsem jednu po druhé a podával je Ibn Nílovi, který je dával dál. Když jsme měli v rukou všechny do jedné, zašeptal jsem:

"Rychle zpět! Řekni to ostatním. Přijdu za vámi."

"Ty s námi nepůjdeš, efendi? Kam míříš?"

"Musím za onbasim, dát mu příkazy."

"To je nebezpečné, budeš musit projít středem nepřátel. Smím jít s tebou?"

"Ne, nemohu tě potřebovat, jen bychom nebezpečí znásobili. Postarej se raději o to, aby ostatní neudělali nějakou hloupost"

Ten milý chlapec se o mne strchoval! Moji lidé udělali čelem vzad a vraceli se s ukořistěnými zbraněmi. Mě ovšem ani nenapadlo procházet středem, vrátil jsem se o kus zpátky a pokračoval v cestě druhou stranou. I zde bylo údolí ohraničeno skalnatým srázem a otrokáři - jak jsem správně předpokládal - neleželi až u skály, takže jsem měl dost místa a mohl kolem nich proklouznout. Pokračoval jsem s táborem v zádech a teprve po dalších čtyřech stech krocích jsem dal smluvené znamení, aby starý Mustafa poznal, kdo se blíží. Skutečně mi šel rovnou v ústřety.

"Jsi to ty, efendi? Jaká je situace? Můžeme přejít do útoku?"

Dal jsem mu patřičné informace, zavedl jej i jeho lidi asi na sto kroků od tábora a rozestavěl je do čtvrtkruhu, takže muž na levém křídle stál těsně u skály a ostatní od něho doleva. Podobně jsem hodlal rozmístit i poručíkovy muže. První tak bude v bezprostředním sousedství posledního muže Mustafova. Kolem tábora se utvoří půlkruh a naproti němu bude neschůdná skála se studnou na úpatí. Nikdo z otrokářů nám nemůže uniknout. Poručil jsem, aby na každého, kdo by se pokusil o útěk, rovnou vystřelili.

Byl bych se měl vlastně hned vrátit k poručíkovi, pomyslel jsem však na otrokyně a na jejich zděšení, kdyby náhle uslyšely střelbu. Daly by se pravděpodobně na útěk a způsobily mým lidem velké obtíže. Považoval jsem proto za nutné vysvětlit jim, co se chystá, a plazil se táborem ke stanu, v němž spala šejkova dcera Marba. Podařilo se mi šťastně projít ležením otrokářů až ke stanu.

Kupodivu ženy nikdo nehlídal. Rohož tvořící dveře byla spuštěna. Malinko jsem ji nadzvedl a naslouchal. Slyšel jsem ženy ve spánku oddychovat. Jen jedna se neklidně převracela a tiše vzdychala. Uhodl jsem, že je to šejkova dcera, která nemůže bolet po bičování spát.

"Marbo!" zašeptal jsem, ale teprve když jsem své tiché volání opakoval, odpověděla mi dívka šeptem:

"Kdo mě to volá?"

"Ten, kdo vám přináší svobodu. Pojd' blíž, musím s tebou mluvit."

"Svobodu? Ó Alláhu! Kdo jsi?"

"Bud' bez obav, nepatřím k lovcům otroků, jsem cizinec a příkradl jsem se sem, jen abych ti řekl, že vás za svítání přijdeme osvobodit."

"Lžeš! V tomto vádí jsou jedině naši trýznitelé, nikdo jiný se mezi ně neodvází."

"Mluvím pravdu, sama se o tom přesvědčíš."

"Mám-li ti věřit, musíš přísahat při bradě Prorokově!"

"To nemohu, jsem křesťan."

"Křesťan? Ó Alláhu! Nejsi ten cizí efendi, který u Bír Murra samojediný zvítězil nad Malafem a jeho druhy a vzal jim jejich zajatce?"

"Ano, jsem to já."

"Věřím ti tedy, počkej okamžik, hned přijdu."

Ve stanu bylo najednou rušno, ozýval se tichý hlas: Marba probouzela své přítelkyně.

"Mohl by někdo jít okolo a zpozorovat mě, dovoďte, abych vstoupil do stanu k vám, bude to bezpečnější," řekl jsem, podlehl rohož a usadil se hned u vchodu.

"Proboha, nedělej to," prosila Marba, "žádný muž nesmí vstoupit do stanu žen."

"Musíme ten zákon na chvíli porušit. Kdyby mě někdo uviděl a zaječel, nedočkal byste se osvobození."

"To je pravda, a protože jsi křesťan, smíme tě zde strpět. Hodláš nás opravdu vysvobodit?"

"Ano. Přišli jsme Ibn Aslovi na stopu a tábor je obklíčen našimi vojáky. Čekáme, až se rozední a spáči procitnou."

"Vyslal vás můj otec?"

"Ne, přišli jsme z příkazu chedivova, který obchod otroky zakázal. Nazvala si mě cizím efendim - cožpak se o mně někdo před tebou zmínil?"

Marba teď seděla vedle mne. Poznal jsem to ve tmě, neboť její hlas zněl zblízka.

"Mluvili o tobě," řekla, "nevěděli ovšem, že je slyším. Včera přišli do tábora další lidé, mezi nimi jakýsi turecký obchodník a jakýsi fakiř. Tábořili jsme v palmovém háji u Bír Murra, byla jsem opřena o kmen palmy a slyšela je vyprávět, že muž, jehož nazývali rajjís efendiná, k tobě vyslal svého poručíka, nechápala jsem proč, ale zdálo se mi, že se ho všichni bojí. Oba nově přichozí vyprávěli o tobě hrozné věci."

"Myslíš si tedy, že jsem zlosyn?"

"Ne, efendi, říkají-li zločinci o někom ošklivé věci, je mu to jen ke cti, a bojí-li se ho, je ještě mnohem lepší!"

"Ale já jsem přece křesťan, můžeš mě vůbec považovat za dobrého člověka?"

"Proč ne? Fazárové nejsou tak zarytí muslimové, jak myslíš, doma nás často navštěvují Evropané a jsou to moudří a dobří lidé. Ti, kdo nás uloupili, jsou muslimové - které náboženství je tedy lepší?"

"Křesťanské, věř mi. Křesťan nezná otroctví, vyznačuje se trpělivostí, vlídností a milosrdenstvím. A vás nejen uloupili, ale ještě k tomu bili."

Mlčela, ale skřípění zubů mi prozradilo, jaké struny jsem se dotkl.

"Já Ibn Kasvu a jeho kumpány potrestám, to mi věř," řekl jsem.

"Neujdou nám, a také Ibn Asl nám padne do rukou."

"Počkej na něho zde, on sám na tebe číhá u Bír Murra, kde tě chce podle zavraždit."

"Bylo mi řečeno, že sem dnes dojde. Uvítám ho jaksepatří."

"Měj se na pozoru před Labbánem!"

"Kdo je to?"

"Bývalý askarij, který žil dlouho v Súdánu a naučil se tam zacházet s lukem a šípů. Před časem dostali otrokáři darem od šejka Takilú otrávené šípů. Ibn Kasva si svůj ponechal, ostatní má Labbán, neboť je nejlepší lukostřelec. Doprovází Ibn Asla a má příkaz zastřelit tě otráveným šípem. Ibn Asl řekl, že by tě kulka mohla třeba jen zranit, kdežto otrávený šíp je zárukou jisté smrti."

"To je správný názor a já mu zaň patřičně poděkuji."

"To udělej, efendi. Po všem, co jsem o tobě slyšela, vím, že jsi schopen nás pomstít. Neumíš si představit, co jsme musely vytrpět. Škoda jen, že je tma, ráda bych spatřila tvou tvář. Podaří-li se ti navrátit nás našim otcům a bratrům, bude tvé jméno u banú Fazára vyslovováno s úctou, nikdy nezapomenou na muže, který ušetřil jejich dcery a sestry potupného údělu otrokyň. Ach, efendi, vid', že vydáš vrahy do rukou našich bojovníků?"

"Na to ti prozatím nemohu odpovědět, jejich osud není jen v mých rukou. Ted' však musím odejít, přišel jsem vás jen uklidnit, abyste nepropadly panice, až dojde k boji. Zůstaňte ve svých stanech, ulehčíte mým lidem práci!"

"Díky Alláhovi, že nás ti lupiči už nebudou trýznit, že se jejich důtky nedotknou ani nás, ani koho jiného."

Marba to řekla s takovým důrazem a odhodláním, jako by zlosynové už skutečně byli v její moci. Zeptal jsem se jí, kde přechovávají otrokáři pochodně, načež mi rychle dvě tři - které našla ve stanu - podala. Podařilo se mi nepozorovaně projít mezi spáči a dostat se k Alímu Fáridovi.

Sotva jsem mu vysvětlil, co má dělat, odpěchal se svým oddílem do určených pozic. Já sám jsem zůstal s Ibn Nílem a askarijem, který hlídal oba zajatce; byli jsme před pohledem z tábora chráněni zákrutem, takže odtud nemohli vidět ani oheň, který bych zažehl.

Zapálil jsem jednu z pochodní, abych si mohl prohlédnout oba zajatce. Rozkázal jsem zbavit je roubíků a pohrozil jim, že je při prvním hlasitém slovu probodnu. "Mluvit můžete, ale jen šeptem!" řekl jsem.

Civěli na mě udiveně - nevěděli do té chvíle, kdo je to srazil k zemi.

"To jsi ty?" vyštěkl Ibn Kasva, "jak ses mohl opovážít zacházet tak se svými hostiteli?"

"Je-li někdo mým přítelem, musí být také přítelem mého druha!"

"To přece jsme."

"Nejste, chtěli jste ho zabít. Slyšel jsem, když jste se radili, že ho umlčíte, a mysleli jste, že nerozeznám bodnutí otráveným šípem od ušknutí hada! Úkladní vrazi nemohou být mými přáteli. Alláh spravedlivě odpálí, také vy budete souzeni za své činy."

"Nechť je nám tedy soudcem Alláh, ne ty. Pusť nás na svobodu, až přijde Ibn Asl, bude se velice zlobit."

"To je možné, ale jeho zloba bude patřit víc vám než mně. Nebude chtít věřit, že by se muži jako vy dali tak lehce zajmout."

"Chceš s námi přece obchodovat, chceš brát od Ibn Asla otroky!"

"Brát je chci, ale platit za ně nehodlám. Vezmu otroky a výměnou za ně dám kulky z pušek."

"Přestaň žertovat a rozvaž nám pouta, jinak se ti zle povede!"

"Nebojím se vašeho vůdce o nic víc než vás. Znáám Ibn Asla i jeho úmysly. Schoval se u Bi'r Murra, kde mě má Labbán obšťastnit otráveným šípem."

"Co víš o Labbánovi, o kterém jsem se přece ani slovem nezmiňoval? Šíp ostatně není určen tobě, má postihnout cizího efendiho, toho prašivého psa!"

"Tedy přece jen mě!"

Ibn Kasva i jeho ohyzný společník na mě zírali. v němém údivu. Teprve za chvíli se Ibn Kasvovi podařilo ze sebe vypravit: "Jakže...ty že jsi...ten cizí efendi?"

"Ano, jsem to já - a ty jsi neuvěřitelný hlupák. Slyšel jsi o mě a mohl sis snadno vypočítat, kdo vás všech deset drží v šachu. Rajjis efendinā mi nakázal, abych vás pochytil a odebral vám uloupené ženy. Teď na mne proslulý Ibn Asl číhá u Bi'r Murra a já tu mezitím zajmu celou jeho karavanu."

"To se ti tak lehce nepodaří, moji lidé se ubrání."

"Vždyť všichni spí...Zavedl jsem své askarije ke studni, aby sebrali pušky, které jste tam tak hloupě nechali povalovat. Podívej se!"

Pušky ležely nedaleko, posvítíl jsem mu na ně.

"U Alláha, u Proroka, u všech kalifů!" skřípal zuby, "vždyť to jsou opravdu naše zbraně!"

"Moji vojáci obklíčili tábor a čekají jen, až jim dám znamení, aby ho přepadli. Je jich víc než dost. Také Marbē a jejím družkám jsme už sdělili, že budou osvobozeni. Spolehni se, že vám - svým nepřátelům - obranu neulehčí."

"Nechť nás Alláh ochrání před ďáblem a jeho pomocníky, sprostě jsi nás oklamal."

"Mlč, nebo ucítíš na kůži bič! Přelstil jsem vás, to je všechno. Lovci otroků jsou podlejší než nejukrutnější šelmy. Zvíře loupí, jen aby se uživilo, člověk však má žít podle božího obrazu - obrazu věčné lásky. Jenže vy ani nejste lidé a je povinností každého slušného člověka hubit vás, kde může. Jako lovci otroků podléháte jinému soudci, já však mám s vámi další účty. Chtěli jste mi otrávit přítele. Zákon pouště a snaha o bezpečnost nám dává právo k zabíjení. Udělám s vámi krátký proces."

"Jak si to chceš zodpovědět? My jsme chedívovi poddaní a ty jen cizinec!"

"Jednáte proti chedívovým zákonům, neuznáváte ho za svého pána a velitele, platí na vás tedy jedině zákon pouště. Budete rozdraceni jako obtížný hmyz pod kopyty velbloudů!"

"Jednáš z pověření rajjise efendinā, jemu nás musíš předat."

Syn ukrutnosti měl tedy strach, že ho zabijí. Obávaný rajjis efendinā se mu teď zdál být jedinou záchranou, což jsem rád slyšel, nemusel jsem mu aspoň slibovat možné a nemožné, aby své lidi přesvědčil, že se nemají bránit. Doufal jsem, že nedojde ke krveprolití, brzo jsem však uviděl, že to byla klamná naděje. Z vrcholku se náhle ozval pronikavý, skřípavý hlas:

"Stůj, stůj, nikam neutíkej!"

To byl Selim! Okamžitě jsem věděl, o koho jde. Jeden ze zajatců - a kdoví, ne-li oba dva - zřejmě uprchl. Takový hluk musel otrokáře zburcovat ze spánku. Selim řval jako lev:

"Efendi, efendi, Abd el Baraka a Núbar utekli!"

Ach, nešťastník! Dostal jsem strašný vztek. Jak teď ve tmě uprchlíky hledat, pronásledovat a znovu chytit? To je nemožné, nezbyvá, než je nechat běžet. Jinak to však znamená okamžitě jednat. Prikázal jsem stráž:

"Zůstaneš tu a ručíš mi za Ibn Kasvu svou hlavou. Kdyby tudy běžel někdo z uprchlíků, okamžitě ho zastřelíš!"

Pak jsem se obrátil k ohyzdovi a pokračoval:

"Tebe teď provedu liniemi askarijů, řekneš svým lidem, že jsou obklíčeni a že každý, kdo by se pokusil o útěk, bude ihned zastřelen. Varuj je mým jménem a sděl jim, že budu shovívavý, uposlechnou-li."

Uvolnil jsem mu pouta, chytil ho za límec a strkal ho před sebou. Ibn Níl nás doprovázel. U našich linií jsem ho pustil a nechal ho běžet. Teď jsme museli vyčkat, jak se otrokáři rozhodnou. Askarijové se vrhli k zemi, aby vleže, s očima zvednutými k obloze, snadněji poznali, kdyby se někdo blížil. Požádal jsem Ibn Níla, aby podržel mou pušku, a plazil jsem se k táboru, až k prvnímu stanu. Opočál stáli lovci otroků, shlukli se kolem ošklivce, který jim opravdu domlouval. Rozuměl jsem sice jen jednotlivým slovům a útržkám slov, přesto jsem tušil jejich záměry. Zatímco měl jistý počet mužů zůstat u stanů, chtěli ostatní prorazit liniemi, za nimiž byl Ibn Kasva, a osvobodit ho. Kdyby se to zdařilo, měl bych v rukou o trumf méně.

Byla tu samozřejmě i tato možnost: nechat nepřátele projít a zmocnit se tábora. Mně však šlo především o otrokáře samé. Rozhodl jsem se nepustit je. Varování byli, začnou-li přesto útočit, musí přičíst následky sami sobě.

Rychle jsem se tedy vrátil a shromáždil polovinu svých lidí do míst, kudy chtěli lupiči prorazit. Askarijové poklekli s puškami namířenými, muž vedle muže. A už jsme také viděli, jak se k nám nepřátelé obezřetně plazí po bříše. Hlavně našich pušek se sklony, krátký povel - a třasky výstřely. Od skal se odrážela ozvěna, mísila se s výkřiky raněných i

prchajících.

Ano, prchali, ustupovali, ztratili hlavu. Soudil jsem, že jejich ztráty nemohou být nepatrné. Askarijové se stáhli do svých původních pozic, aby půlkruh kolem tábora zůstal nedotčený.

Slyšel jsem, že zezadu kdosi přibíhá, a už se také ozval křik:

"Kde jsi, efendi? Hledám tě, efendi!"

Byl to ten halama Selim! Ten musí vždycky všechno pokazit.

"Zavři klapáčku," uvítal jsem ho, "co mi tu křičíš? Slyší tě přece i nepřítel!"

"Což nijak nevádí, neboť se před mým hlasem třese jako osika."

"Nech toho plácání. Málem jsi tím svým skřehotáním všechno pokazil. A za prolitou krev jsi tak jako tak zodpovědný ty."

"Alláh kerím! Slyšel jsem ozvěnu. Jsou naši askarijové mrtvi?"

"Ano, všichni, do posledního. Zůstal jsem naživu jen já"

"Pojď, utečeme, rychle odsud, efendi, pryč!"

"Zadrž, zbaběle, to my jsme střileli a nepřátelé se rozutekli."

"Hamdu li'lláh! Věděl jsem, že se zaleknou hlasu nejudatnějšího bojovníka kmene Fazára!"

"Hlasu největšího osla, jakého jsem kdy viděl - a před oslem neuteče ani myš. Popros Alláha, aby ti jen jednou daroval myšlenku, která by měla hlavu a patu. Zajatci jsou pryč?"

"Šejk Monasíru je pustil. Všechno ti vysvětlím, abys viděl, že jsem nevinný. Hlídal jsem a šejk tam seděl s námi.

Uvažoval jsem, co by měl udatný válečník udělat, kdyby se dole rozpoutal boj a moji zajatci by se chtěli pokusit o útěk. Pro všechny případy jsem nabíl pistolí dvěma kulkami a pušku třemi."

"A dal tam dvojitou dávku prachu, co?"

"Dokonce trojitou - čím víc kulek, tím víc prachu."

"Blázne! Ta tvá ubohá roura by se při výstřelu rozlítla a přizabila i tebe!"

"Šejk tvrdil totéž, ale to není pravda!"

"A kdy to tvrdil?"

"Když jsem chtěl na uprchlíky střilet"

"Byli přece spoutáni..."

"Ano, a já jsem jejich pouta čas od času zkoumal. Ale oni se jen smáli a bavili se s šejkem."

"Nechci už ani slyšet, jak ses choval. Chci však vědět, jak došlo k útěku."

"Prostě - šejk vytáhl nůž, přefézal jim provazy, a oba vyskočili a byli titam."

"Jak to mohl udělat? Utekli s nimi?"

"Ne, sedí tam jako předtím."

"Řekl ti Menelik, proč to udělal?"

"Ne, ale tobě to jistě poví. Když ti darebáci utíkali, zalícil jsem, že je provrtám kulemi. Ale šejk mi vzal pušku a tvrdil, že to hlaveň nemůže vydržet. Protože byla asi opravdu nějak vadná a já jsem si byl jist, že budeš potřebovat moji ochranu, spokojil jsem se tím, že jsem ti shora hlásil, co se stalo."

"Kam běželi?"

"Kdo to má v té tmě vědět? To ví sám Alláh a jeho Prorok. Kdyby jim šejk nepřefézal provazy, seděli by tam dosud ve stínu mého ostřížního zraku. Teď mi řekni, co dál: mám na otrokáře uhodit a přemoci je?"

"Nejlepší bude, když budeš zticha. Vyšplhej se nahoru k velbloudům. Rád bych jen věděl, které nešťastné znamení stálo na nebi v den tvého narození!"

"Jsem narozen ve znamení lva."

"Spíš asi ve znamení raka! Říkám ti znovu: utíkej a hled' se dostat co nejrychleji nahoru k velbloudům. Doufejme, že nepřineseš neštěstí i jim."

Chtěl mi odporovat, nechal jsem ho však stát.

Musel jsem rychle poslat tři muže z naší skupiny za ním. Bylo pravděpodobné, že se uprchlíci potulují ještě někde nablízku a hledí si opatřit velbloudy. Musel jsem tedy zesílit stráž. Teprve pak jsem mohl vyhledat Aliho Fárida. Byl útekem mukaddama a muza'bira rozhořčen stejně jako já, na pronásledování však ne bylo prozatím ani pomyšlení. Byla noc, mimoto jsme své lidi naléhavě potřebovali a nemohli už nikoho postrádat.

Noc uplynula, aniž se obklíčení pokusili prorazit. Když začala tma ustupovat rodícímu se dni, poznali jsme, že se zdržují v blízkosti stanů.

Kdekomu muselo být jasno, že jsme ve výhodě. Nepřátelé byli sice lépe chráněni skalami, neměli však pušky. Poslal jsem pro Ibn Kasvu. Tvářil se posupně a nenávisťně.

"Co myslíš, kdo prohraje, vy nebo my?" zeptal jsem se ho. Rozhlédl se nejdříve po mých lidech a jejich výstroji, potom pátravě po celém údolí.

"Koho hledají tvé oči? Ibn Asla? Ten tu ještě nemůže být. Nebo snad Abd el Baraku a jeho kejklře? Ti vám také nemohou pomoci, nemají ani zbraně, ani velbloudy a moji lidé je brzo dohoní!"

"Alláhu, Alláhu! Kdo zmůže něco proti kismetu!" zabědoval.

"Nikdo," ujistil jsem ho, "a tvůj kismet zní: smrt!"

"Kdy musím umřít? Budu zastřelen?"

"Ne, kulka by pro tebe znamenala příliš čestnou smrt. Čeká tě provaz kolem krku a velbloud, který tě usmýká."

"Ach Mohamede, ach Abú Bakře! Cožpak to jde, aby věřící sešel se světa tak potupnou smrtí?"

"Nereptej, dostaneš jen, co ti náleží!"

"Každý z nás jde cestou, která mu byla předepsána, a nezmůže nic proti svému určení. Proto jsme všichni bez viny."

"Ta laciná útěcha ti smyčku neulehčí: Bylo-li ti kismetem určeno, aby ses těšil z radostí a příjmů otrokáře, pak ti stejný kismet určuje i smutný konec takových ničemů. Zbývá ti deset minut života."

"Neukvapuj se! Daruj mi život a já ti daruji otrokyně."

"Nemáš co rozdávat, člověk je majetkem božím."

"Vezmi si tedy naše velbloudy!"

"Ti jsou stejně moji, stačí jen natáhnout ruku."

"Ale já chci žít, žít, žít! Daruj mi život, udělám, cokoli si budeš přát," sténal v smrtelné úzkosti. Abych celou tu odpornou scénu co nejvíce zkrátil, zeptal jsem se ho, je-li schopen dodržet slovo.

"Přisahám při všem, co je ti drahé," ujišťoval mě.

"Dobře tedy, chci být milosrdnější, než zasluhuješ. Předám tě, jak sis to přál, rajjisovi efendině, uděláš-li ovšem, co ti poručím. Nepřeji si další prolévání krve. Vzdejte se dobrovolně a já vás ušetřím a vydám do rukou rajjise efendině."

Jeho tvář se rozjasnila. Dobře věděl, jak v Egyptě, zvláště v této jeho části, vypadají soudy. Být vydán na soud znamenalo vždy možnost se vykoupit. V přesvědčení, že je rajjis efendině podobně prodejný, byl okamžitě rozhodnut udělat, co si budu přát.

"Máš na své lidi tolik vlivu, že tě bez odmlouvání poslechnou?"

"Mám, sebemenší neposlušnost znamená smrt. Bez takové přísnosti by nemohl otrokář žít."

"Jak jim však hodláš rozkaz tlumočit? K nim tě rozhodně nepustím."

"Dovol mi tedy zavolat někoho, s kým se mohu dohodnout zde."

"S podmínkou, že budu při tom."

"Bylo zde již řečeno, že měli askarijové s sebou řetězy, jimiž se svazují otroci. Poslal jsem jednoho ze svých lidí, aby nám je přinesl. Ibn Kasva zavolal na své lidi a vzápětí přišel člověk, jemuž vůdce sdělil, na čem a proč se se mnou dohodl. Muž se na mě pochmurně zadíval a řekl:

"Vzal jsi nám zbraně, efendi, můžeš nás klidně postřelit. To je nám jasné, a proto se musíme vzdát. Dodrž své slovo a vydej nás spravedlnosti, jenom si nemysli, že nás stihne trest smrti. Tu radost egyptský soudce křesťanovi neudělá. Možná že se ještě někdy v životě setkáme - a pak to budeš ty, kdo prohraje!"

Sotva odešel, objevil se askarij s velbloudem, naloženým řetězy. Těmito řetězy spoutaný člověk nemůže uprchnout, už i proto, že by v poušti určitě zahynul žízni.

Řetězy byly připraveny a čekaly na otrokáře.

KDO ZLÉ STROJÍ, NECHŤ SE ZLÉHO BOJÍ

20

Obklíčení se shlukli kolem Ibn Kasvova posla. Důrazně jim domlouval a oni s ním živě debatovali. Zdálo se, že jim jeho návrh není zrovna po chuti, nakonec se mu ale asi přece jen podařilo je přesvědčit, uklidnili se a muž se vrátil se vzkazem, že jsou ochotni se vzdát.

"Ty řetězy zde jsou určeny pro nás?" zeptal se však váhavě, s tím se rozhodně smířit nemůžeme."

"Budete asi muset!"

"Vždyť jsi říkal, že jsme stejně ve vaší moci, k čemu tedy řetězy a pouta?"

"Pro klid mého srdce. I vy vozíte otroky - alespoň pokud jde o muže - v řetězech, ačkoli víte, že vám v poušti nemohou utéci. Neuškodí, poznáte-li na vlastní kůži, co znamená vléci se v poutech. Nezasloužíte si milost života a nemáte právo stěžovat si na cokoli!"

"Moji lidé se budou proti řetězům bránit."

"To mohou. Kdo se bude zpěčovat, dostane kulku. Zaříd', aby se tvoji lidé dostavovali jeden po druhém a bez zbraní. U koho se najde zbraň, bude oběšen."

Vyjednávač nahlédl, že by bylo bláhové dále odporovat, a vrátil se ke svým lidem. Zanedlouho se objevil znovu a dal se spoutat první. Potom vyvolával jména ostatních. Přicházeli po jednom a dali si navléci řetězy. Mlčeli, ale pohledy, jimiž mě probodávali, byly dost výmluvné. Bůh uchovej, abych někdy později padl některému z nich do rukou!

Ošklivec přišel s posledním mužem, neodpustil si však při pohledu na mě procedit skrz zuby: "Dnes ty mně, zítra já tobě! Však my spolu ještě zůčtujeme!"

"Drobné ti vrátím," odvětil jsem.

Pro raněné jsme museli dojít sami. Stany se otevřely a otrokyně nám vyběhly vstříc. Scénu, která následovala, lze jen stěží vylicit. Tvrdí se, že má - pokud jde o jazyk - krásné pohlaví nad muži silnou převahu. Souhlasím-li s tímto názorem, je vedlejší, v těch chvílích však musel i nejzatvrzejší pochybovač přiznat, že se alespoň na ženy kmene Fazára náramně hodí. Byli jsme doslova zahrnuti lavinou chvály a díků, nezbývalo, než trpět přívalem slov mlčky a bez odporu. Ženy se kolem mě shlukly, blahořečily mi a jedna přes druhou ke mně vztahovaly ruce. Volaly, mluvily, švitořily, pištěly jako flétny a klarinety. Musel jsem se nohama pevně zapít do země a stát jako skála v moři, cloumaly mnou, že bych se jinak sotva udržel na nohou.

Jen jediná činila výjimku: šejkova dcera. Stála opodál, nepodílela se na vřavě, teprve když uviděla, že dostávám strach, krátce vykřikla, načež krasavice zmklý a postavily se do řady za ni. Marba ke mně přistoupila, podala mi ruku a pohlédla na mě svými velkýma, vážnýma očima.

"To jsi tedy ty, takhle tedy vypadáš, efendi. Pozorovaly jsme tě, viděly tě lámat odpor našich trýznitelů. Děkujeme ti a prosíme tě, abys nám dovolil předvést ti na počest svého osvobození fantazii."

Beduín náruživě miluje fantazie a nevynechá příležitost je předvádět. Bylo ode mne kruté, že jsem jim tu radost musel odepřít, ale nebyl teď vskutku vhodný čas přihlížet takové slavnosti. Fantazie je obřad, který trvá mnoho hodin, ba i několik dnů. A což teprve, jde-li o fantazii žen. Dámám by zabralo nejméně půl dne, než by se pořádně vyparádily, pak

teprve by začal taneční rej, mumraj a donekonečna se opakující "lululululu". Ne, to ne! Našel jsem východisko:

"Budeme s radostí přihlížet vaší fantazii, jakmile bude vaše osvobození dokonáno. Dosud jsme však Ibn Asla nedopadli a nemůžeme oslavovat, dokud je na svobodě. Mimoto nám utekli dva významní zajatci, které musíme dostat zpátky. Musím se vydat za nimi. Dopřejte mi čas!"

"Máš pravdu, efendi. Ale až bude všechno vyřízeno, musíš nám dovolit, abychom ti svou úctu a dík vyjádřily zpěvem a tancem."

"Samozřejmě, teď mi však dovolte, abych se podíval na raněné."

Divka mě zadržela:

"Počkej okamžik. Ti lidé si nezasluhují, aby ses o ně staral, a jestli zemřou, je to jen spravedlivý trest za jejich zločiny."

"Vždyť jsou to také lidé!"

"Ne, jsou to lité šelmy, a než tě pustím, musíš mi říci, co s nimi a s námi zamýšlíš."

"Vás zavezeme do Berberu a odevzdáme rajjisovi efendině, který vás bezpečně dopraví domů."

"Musíš jet s námi, aby ti naši otcové a bratři mohli patřičně poděkovat. Jak hodláš naložit s lupiči?"

"Ty předám rajjisovi efendině k potrestání."

"Kdo o nich má rozhodovat?"

"Soudci chedívovi."

"Spravedlivost těchto lidí je dostatečně známa," řekla Marba a opovržlivě mávla rukou, "Ibn Asl oloupil náš kmen, ne soud, jedině muži našeho kmene mají tedy právo o něm rozhodovat. Žádám, aby ti zlosynové byli dopraveni k nám, tam, kde bydlí naši blízcí."

"Rád bych ti vyhověl, kdybych směl! Ani rajjis efendině nebude smět tvoji žádost splnit, zakazují mu to zákony."

"Dobře tedy, děkuji ti."

Při těch slovech se jí oči výhružně zaleskly. Poodstoupila a já jsem se obrátil k raněným. Nedávali svou bolest najevo, neuznávali ani mě, ani Ibn Níla za hodna pohledu. Na místě, kde jsme v noci odráželi jejich výpad, leželo pět mrtvých a opodál několik těžce raněných, kterým už obvázali rány jejich druzi.

Zčistajasna zazněl řev. Obrátil jsem se a spatřil Selima; šaty za ním vlály, mával rukama a křičel:

"Sláva, sláva našemu vítězství, jsou rozdrceni! Poplivejte ty psí syny, naplijte jim do tváře!"

Doběhl k raněným a řval:

"Konečně vás tedy máme, ničemníci! Síla mých paží vás srazila na kolena, odlesk mé slávy vás uvrhl v řetězy.

Zvedněte oči a chvějte se při pohledu na hrdinu všech hrdinů, největšího a nejslavnějšího bojovníka kmene Fazára!"

Jeho slova měla nečekaný účinek. Ženy ho totiž poznaly a překvapená Marba zvolala:

"Selim, el hárib, el džabán - Selim, ten uprchlík, zbabělec! Kde se tu bereš? Co pohledáváš u těchto udatných mužů?"

Pohrdlivě si ji změřil.

"Mlč, dcero nactiuthačství! Stojí před tebou Selim, vítěz mnoha bitev, světlý příklad hrdinů všech národů, kmenů a vesnic." Odpovědí mu byl výbuch smíchu všech přítomných žen.

"Vy se smějete," zvolal rozhořčeně, "víte, že vás za to mohu ztrestat? Zde jsou mé ruce, kterým děkujete za svobodu, dovolím vám je tisknout a líbat! Řekni těm pomlouvačným ženským, koho mají před sebou, efendi, poruč jim, aby mě obklopily náležitou úctou!"

"Patří ten člověk skutečně k tobě, efendi?" ptala se Marba, "těší se nezasloužené cti přebývat v tvém stínu?"

"Je to můj sluha," řekl jsem.

"Sluha, přítel a ochránce," opravil mě ješitný vychloubač.

"Jak divná věc - ty a ten člověk, který byl pro zbabělost vyobcován z kmene!"

"Mlč, ty hlásná troubo pomluv," bránil se. "Nebyl jsem vyobcován, šel jsem vykonávat hrdinské činy, k nimž mi u vás chyběla příležitost. Vracím se ozářen sluncem cti a vím, že mi budou stavět pomníky, aby se má světlá památka zachovala budoucím!"

Odvrátil se a hrdě odcházel. Hotový Cid nebo Bayard!

Byl tedy vyloučen z vlastního kmene...Litoval jsem ho, neměli mu to snad vrhat přímo do tváře, ale proč nedokázal krotit svůj jazyk?!

Teď bylo především třeba pronásledovat mukaddama a muza'бира. To jsem nemohl svěřit nikomu jinému. Alí Fárid však byl rozladěn:

"Musím ti otevřeně říci, že bych byl radši, kdybys zde zůstal, efendi. Odvést všechny zajatce a udržovat pořádek mezi šedesáti ženskými - to je víc, než zmožu!"

"Vždyť zajatci mají pouta a ženy tě budou následovat s největší radostí, čeho se obáváš?"

"Udržet na uzdě jedinou ženskou už je umění, a já jich tu mám hned celou kopu. Mimoto ani nevím, kam s nimi jet."

"K Bi'r Murra, kam určitě míří i naši uprchlíci. Vědí, že tam přijede Ibn Asl a spěchají mu naproti - jediná možnost, jak se zachránit před smrtí žízni. Pro všechny případy se přesvědčím, kam míří stopy uprchlíků."

Náš tábor byl na severní straně vádí, přesto jsem vystupoval jižně, směrem, jímž ležel Bi'r Murra. V poušti jsem se pak dal doprava a pátral po stopách. Netrvalo dlouho a skutečně jsem objevil v písku otisky nohou, vedoucí od okraje vádí na jih. Když jsem se vracel dolů, měl jsem dojem, že v ležení panuje nezvyklé rozčilení, jehož příčinu jsem si nedovedl vysvětlit. Do obvyklého hrdelního štěbetání žen se mísilo zlostné hřmání poručíkova hlasu. Co se mohlo stát? Spěchal jsem dolů. Sotva mě Alí Fárid spatřil, volal na mě, celý zničený:

"Já za to opravdu nemohu, efendi, nemám na tom vinu, nemohl jsem tomu zabránit, šlo to rychle. Proč jen jsi zde nezůstal?"

"Co se stalo? Tak přece mluv!"

Místo odpovědi stále jen bědoval: "A s těmi ženskými teď jet pouští! To je jen jedna, co si počnu, jestli začnou zuřit i

ostatní?!"

"Mluv už, Alí, chci vědět, co se stalo!"

"Vražda, efendi, dvojí vražda! Pojď a uvidíš sám."

Táhl mě za ruku ke kruhu askariů a žen, který se utvořil kolem zajatců. Když se kruh rozevřel, uviděl jsem uprostřed ležet Ibn Kasvu a ošklivce v tratišti krve. Byli mrtvi, měli bodné rány v srdci. Nikdo nemluvil, zraky všech se upínaly ke mně. Okamžitě jsem uhodl, co se stalo! Očima jsem hledal Marbu. Stála tam, ještě se zakrváceným nožem v ruce, zpuště se na mě dívala a volala:

"Potrestej mě, efendi! Nemohla jsem jinak. Zbičovali mě a mé rány nemohla smýt než krev. Odmítli jste je vydat mému kmeni, sama jsem je tedy soudila a odsoudila. Všechny ostatní ti daruji, ale tito dva patřili jen a jen mně. Potrestej mě!"

Přistoupila až ke mně a podávala mi nůž.

"Či je ten nůž?" zeptal jsem se.

"Můj," odpověděl Ibn Níl.

"Marba ti ho vyrvala?"

"Ne, efendi, požádala mě o něj a já jsem ji ho dal. Nemohl jsem její prosbu odmítnout, ctím zákon pouště a ti zlosynové si svou smrt tisíckrát zasloužili. Soudce by podplatili, aby je nechal běžet. Snad by ten nebo onen dostal baštonádu, některé z nich asi na nějaký čas zavrou, ale to je vše. Nechá-li však představitel spravedlnosti vrahy naživu, má postižený právo potrestat je vlastníma rukama. Chceš-li Marbu trestat, potrestej i mne, i já nesu na jejich smrti vinu." Co jsem měl dělat? Vždyť mi po tom vlastně nic není, říkal jsem si v duchu, osud zavražděných může být ostatním jen výstrahou. Vrátil jsem Ibn Nílovi nůž.

"Nechť o vaší vině rozhodne sám Alláh, ať vás soudí on, já k tomu nemám právo."

Ženy hlasitě zajasaly, což poručíka připravilo o zbytek odvahy doprovázet je domů. Obával se, že budou požadovat smrt ostatních zajatců, cítil, že na ty "čertice," jak jim říkal, a na jejich zlobu nestačí. Jen stěží se mi podařilo ho uklidnit. Poručil jsem Ibn Nílovi, aby osedlal naše velbloudy, kteří leželi mezi zvířaty otrokářů. Selim chtěl jet s námi, což jsem odmítl. Nechal jsem si předchozí den dalekohled v našem ležení nahoře, musel jsem se tedy pro něj vypravit. Když jsem došel na místo, zvedl se se země muž. Byl to šejk Monasírů, na kterého jsem ve víru událostí už skoro zapomněl. Přivítal mě zachmuřeně, se strnulou tváří.

Řekl jsem mu ne právě přívětivě:

"Nechal jsi zajatce uprchnout, tak plniš přísahu, danou při Prorokově bradě?"

V Menelikově tváři se nepohnul ani sval.

"Nezradil jsem svou přísahu, dohodli jsme se jen na tom, že bez tvého svolení toto místo neopustím - a to jsem dodržel."

"Bylo přece samozřejmé, že zajatcům nesmíš snímat pouta!"

"Držel jsem se přesně své přísahy, k ničemu jinému jsem se nezavázal."

Hm, musel jsem mu vlastně dát za pravdu. Měl jsem být prozíravější!

"A proč jsi ty lidi osvobodil? To ti tak přirostli k srdci?"

"Ne, prozradil jsi mi přece, že mi usilovali o život."

"Tak vidíš!"

"Budu mluvit otevřeně, efendi. Vážím si tě osobně, ale tvé náboženství rád nemám a tvé přísné názory také nesdílím. Proto jsem to udělal."

"Ale u těch dvou šlo přece ještě o něco jiného, k pronásledování mukaddama a muza'bira mě vedly jiné důvody. Už se však stalo a na věci se nedá nic měnit."

Šejk se na mě pátravě podíval.

"Co zamýšlíš udělat se mnou?" zeptal se.

"S tebou? Nic! Jsi volný, můžeš jít, kam se ti zlíbí."

"A co rajjis efendíná? Nebude mě volat k zodpovědnosti?"

"Slibuji ti, že se od něho nemáš čeho obávat."

"Nebude vám vadit, že vím o tajné studni?"

"Naopak, budeme jen rádi, bude-li o ní vědět co nejvíce lidí. Znamená to pro lovce otroků ztrátu důležitého opěrného bodu, a to jim ze srdce přeji."

Ted' konečně se jeho tváří mihl lehýnký úsměv.

"Děkuji ti, efendi. Způsobil jsem ti svým jednáním potíže, lituji toho a oceňuji, že mě za to nenecháš pykat."

"Poděkuj Alláhovi, že jsem křesťan a ne stoupenec Prorokův. Ten by tě určitě nepropustil beztrestně. Bud' sbohem!" S tím jsem nechal Menelika stát. Nemělo smysl se s ním dále přit; že mi ten zarytý muslim řekl slova díky, bylo skoro víc, než mohl d'aur očekávat.

Vzal jsem dalekohled z kapsy sedla svého velblouda a bezděčně se zadíval směrem, kam prchl Abd el Baraka s Núbarem. Na jihozápadě jako by se něco zalesklo. Bílý bod v slunci, snad vysušený solný močál. Nevěnoval jsem mu mnoho pozornosti a sestoupil do údolí.

Přede mnou leželo vádí otevřené až k ohbí, za něj jsem včera s Ibn Nílem vylákal lovce otroků. Jakoby náhodou jsem zachytil očima jakýsi pohyb a uviděl ke svému největšímu překvapení dva jezdce na velbloudech; sotva však spatřili tábor, skryli se za skálou. Zastavil jsem se a zaostřil v ta místa dalekohled. Za okamžik se tentokrát už ne v sedle - objevil muž a tiskl se ke skále, aby sám nepozorován, mohl obhlédnout tábor. I kdybych se nedíval dalekohledem, byl bych ho okamžitě poznal podle bohatého, zlatem vyšívaného šatu: jaké překvapení - byl to rajjis efendíná!

Ahmad Abd el Insáf byl ode mne asi na tisíc kroků, volat na něho by nemělo smysl. Spěchal jsem dolů, jak nejvíc jsem mohl. Spatřil a poznal mě a vystoupil ze svého úkrytu.

"Ach jak jsem rád, efendi!" zvolal. "Už jsem myslel, že jsou tu lovci otroků."
"Také že jsou," odvětil jsem a podával mu ruku. "Schytali jsme je."
"A co otrokyně?" "Jsou zde a volné."
"Alláhu, Alláhu, já žasnu, efendi! Jak jsi to dokázal? Kde tě Alí Fárid našel?"
"Setkali jsme se v Kurusku."
"Doufám, že tě tam zastihne, proto jsem ho tam poslal. A jak jsi lupiče vystopoval?"
"Všechno ti povím. Jistě však nejsi sám, kde máš své lidi?"
"Zde za skálou, jel jsem napřed, byl jsem přesvědčen, že je to ležení otrokářů. Seskočil jsem a chystal se tajně vyzpozorovat, co se tu děje. Vzápětí jsi přiběhl ty."
"Poznal jsem tě dalekohledem. Jak to, že jsi zde? Byl jsem pevně přesvědčen, že jsi v Berberu."
"Povím ti později, proč jsem odjel, teď pojďme do tábora."
Zavolal svůj doprovod, přes čtyřicet ozbrojených askariů na štíhlých velbloudech. Kráčeli jsme jim v čele.
V táboře vzbudilo mé počínání velký rozruch. Viděli mě utíkat s kopce - a teď se najednou vracím s tolika lidmi! Sotva však naši vojáci poznali, koho vedu, nebral jást konce.
Pak si vzájemně vyprávěli o svých zážitcích. Rajjis efendinā se prozatím nezajímal ani o zajatce, ani o osvobozené ženy. Sesedli jsme se s Alím Fáridem a Mustafou a Ahmad chtěl slyšet, co se dělo. Vyprávění jsem přenechal oběma přátelům, musel jsem je však často přerušovat, přespříliš překypovali chválou mé osoby. Vyprávěli s důkladností orientálců, pro které nemá čas cenu, беседа trvala tedy bezmála hodinu. Když vyslechl vše do nejmenších a nejnedůležitějších podrobností, řekl rajjis efendinā:
"Myslel jsem, že tě skutečně dobře znám, efendi, ale neznal jsem tě ani zdaleka. Byl jsem přesvědčen, že v tobě budou mít naši lidé dobrého rádce, ale že jsi tak chytrý a všestranně obratný - to jsem nevěděl. Co slyším, je nadevšechno očekávání. Myslel jsem, že budu muset s lupiči bojovat, a zatím se vše skončilo bez boje."
"Kdo ti řekl, kde lupiče najdeš?"
"Mezi mými lidmi se našel zrádce, přívrženec kádirtje, který..."
"Myslíš Ben Malláha?"
"Ano, jak to víš?"
"To on vyzradil mukaddamovi tvůj plán."
"Dostal, co mu patřilo. Poděklal se před jedním ze svých druhů, ten však náleží k mým věrným a všechno mi řekl. Tak jsem se dověděl, že je mukaddam a muza'bir na cestě sem a že se zde mají setkat s Ibn Aslem. Neprodleně jsem si obstaral velbloudy a vydal se na cestu, dříve však jsem dal zrádci vyplatit takovou baštonádu, že už slavné kádírjji nebude moc platný! Jeli jsme celou noc a od dnešního rána hledáme studnu, u níž jsme se konečně s tebou setkali."
"Budiž vzdán Alláhovi dík," povzdechl si poručík. "Když jsi zde ty, odpadá mi starost o ženy. Budu raději čelit stovce nepřátel než hlídat šedesát takových čertic. Ta Marba kolem sebe bodá jako divoký Súdánec. Je ze všech nejmladší a nejkrásnější, jak divoké musí být ty ostatní. Nemohl jsem při nejlepší vůli vraždě zabránit."
"Ani já bych děvčeti nebyl zbraňoval. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí!" opakoval rajjis efendinā své heslo. "Teď, když vím, co se tu zběhlo, prohlédnu si tábor a lidi."
Šel s námi ke stanům, před nimiž seděly ženy. Věděly už, že přijel, byly zvědavé, jak se k nim zachová, a nevěděly, jak se bude dívat na Marbin čin. Vstaly. Ahmad si je vážně, ale s vlídným úsměvem prohlížel. Pak se Marby zeptal: "Ty jsi probodla ty dva muže?"
"Odpusť mi, emíre, také efendi mí odpustil."
"Nemám ti co odpouštět, jednala jsi správně. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí! Vrátime vám vše, co vám zločinci uloupili, a dvacet askariů vás doprovodí. A protože vás osvobodil efendi, povede osobně karavanu až k vám domů."
Pak se obrátil k zajatcům. Také oni už věděli, kdo to přijel, a věděli, že jim běží o život. Rajjis efendinā byl vybaven mimořádnou pravomocí, byl jsem zvědav, jak rozhodne. Dal si zavolat vyjednavče a řekl mu ostrým tónem:
"Odpovídáš jménem vás všech. Je Ibn Asl váš vůdce?"
"Ano."
"Uloupili a odvlékli jste dcery kmene Fazára?"
"Ano."
Mluvil nejistě, zjev rajjise efendinā nevzbuzoval mnoho naděje a vylučoval dlouhé obhajoby.
"Přišlo přitom o život hodně lidí?" zněla třetí otázka.
"Bohužel, nešlo to jinak," pravil ze sebe muž neochotně.
"Vyhrožovali jste Karovi ben Nemsímu efendimu?"
"Ano."
"Podle kterého zákona chcete být souzeni: podle zákona pouště, nebo mého vlastního?"
"Podle tvého vlastního."
"Uslyšíte, jak zní můj rozsudek, který dám ihned vykonat. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí!"
Pak si mě zavolal stranou a zeptal se mne:
"Jak bys je potrestal ty, efendi?"
"Předal bych je soudu."
"Soud jsem já - mám právo rozsudky vynášet i vykonávat. Chci však slyšet tvůj názor: zaslouží si tito lidé smrt?"
"Ano, nezapomínej však, že bůh je milostivý."
"Alláh je milostivý, v tom máš pravdu. Jsi křesťan a rád vzhlížíš vzhůru k prameni věčného milosrdenství. Já však musím jednat především spravedlivě."

"Počkej okamžik," přerušil jsem ho, "tamhle nahoře vidím člověka."

Při slovech "rád vzhlížíš vzhůru" zvedl Ahmad totiž ruku k nebi a já jsem jeho pohyb bezděky sledoval očima. Přitom jsem zpozoroval, že se jakási tvář naklání přes, okraj skály. Vzápětí ovšem zase zmizela.

"Člověka?" zeptal se, "kdo by to mohl být? Snad muza'bir nebo mukaddam?"

"Ne, ti by se sem neodvážili. Ale krátce před tvým příjezdem jsem zahlédl v poušti bílý bod, který jsem měl za odlesk vyschlé kaluže soli. Mohl to ovšem být člověk v bílém burnusu."

"Pospěš tedy nahoru a podívej se, kdo to je. Ibn Níl ať jde s tebou, je to chytrý a odvážný chlapec a lze se na něho spolehnout."

Zavolal jsem Ibn Níla, vzal obě své pušky a pustil se vzhůru. V duchu jsem si říkal, že nás náš tajemný špeh asi shora vidí a uteče. Poslal jsem proto rychle Ibn Níla pro naše hedžíny a šplhal zatím sám. Dospěl jsem nahoru právě včas; abych zahlédl neznámého sedat na velblouda a uhánět pryč. Byl zahalen do bílého burnusu, také jeho velboud byl bílý. Chtěl jsem zvíře zastřelit a zmocnit se jezdce, v poslední chvíli jsem si to však rozmyslel. Viděl jsem, že jde o neobyčejně krásné, ušlechtilé zvíře, které by nevyvážilo ani deset velbloudů, jako byl můj. Než jsem se ze svého obdivu vzpamatoval, uběhlo hravě takový kus cesty, že by je kulka už nedostihla. Jezdec se obrátil v sedle a výsměšně mi zamával puškou.

Zdálo se mi, jako by uběhla celá hodina, než se dostavil Ibn Níl s našimi velbloudy. Nasedli jsme a pádili za neznámým.

Měli jsme výborná zvířata a švihali je kolem uší metrekem tenkou hůlkou, již jezdci své velbloudy řídí. Běželi, jak nejlépe mohli, ale marně. Už po desíti minutách jsem si musel přiznat, že bílého jezdce nedohoním. Jeho náskok rostl, postava se zmenšovala, až z něho zbyl nakonec bod jako lískový oříšek. Zabrzdil jsem a obrátil. Ibn Níl mě rozmrzele následoval. Kdybychom byli věděli, o koho jde, byli bychom rozmrzení ještě daleko víc!

Když jsme se blížili k táboru, uslyšeli jsme dunivé rány. Zněly jako rachot hromu, byly jen jasnější a méně hřmotné. Sjeli jsme až do údolí a mně ztuhla krev v žilách: lovci otroků - s výjimkou jediného - leželi u skály na zemi mrtví. Proti nim stála ještě četa askarijů, která rozsudek nad nimi vykonala.

"Zde je máš," řekl Sluha spravedlnosti, když mě uviděl, "nechtěli být souzeni podle zákona pouště, chtěli, abych je soudil sám. Jsem však povinen sloužit spravedlnosti, a ne poskytovat stonásobným vrahům možnost vykoupit se zlatem a stříbrem!"

"Ale proč všechny?" zeptal jsem se zděšeně, "měl jsi potrestat svůdce a být shovívavý k svedeným."

"Cožpak si opravdu myslíš, že tu jde o svůdce a svedené? Neznáš tedy poměry a máš jako křesťan sklon k slabošskému milosrdenství. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí! Podle toho se musím řídit, ničit lovce lidí mečem, nožem, střelou. Alláh mi odpustí, že volím rychlou metodu, jak se zbavit zla, jemuž by shovívavost dovolila přetrvat věky. Nemám pravdu?"

"Snad ano, také křesťanství zná nejen lásku, ale i trest. I my zločince trestáme, dáváme jim však příležitost se polepšit."

"Takový Ibn Asl se nikdy nezmění. Dal jsem rozsudek vykonat úmyslně v době tvé nepřítomnosti. Jen nejmladšího z mužů jsem nechal naživu, chci, aby Ibn Asla vyhledal a vyprávěl mu, co se stalo. Tak se zpráva o mé neúprosnosti rozšíří mezi lovci otroků a strach přede mnou bude působit i v mé nepřítomnosti."

"Proč máme někoho posílat za Ibn Aslem, kterého stejně brzo dopadneme?"

"Jsi si tím opravdu tak jist?"

"To snad nebude tak těžké, i když se Ibn Asl jistě brzo doví o konci svých lidí."

Pak jsem Ahmadovi vyprávěl o bílém jezdci, což ho okamžitě zaujalo.

"Víš určitě, že měl bílého hedžína?" zeptal se mne. "Nebyl jen světle šedý?"

"Ne, byl bílý jako kobylinky z Džebelú Tumtumu el Kukkeni"

"A jezdec měl bílý háik?"

"Ano, s kapucí přes hlavu. Zahalovala mu však jen čelo, viděl jsem mu do tváře, byl ovšem daleko, takže jsem rysy přesně rozeznat nemohl. Vím však, že měl hustý černý plnovous."

"A jaké byl postavy?" "Nevysoké, ale byl ramenatý."

"Ibn Asl! Tvůj popis se na něho přesně hodí a jeho velbloud je proslulý bílý hedžín z Džebelú Gerfa, žádné jiné zvíře se mu nevyrovná. Je rychlý jako šíp a vytrvalý jako vláha v době dešťů"

"Můj bože, měl jsem ho tedy na dosah a nechtyl ho! Odvahu mu však nelze upřít."

"Jak tě znám, měl bys stejnou odvahu i ty. Vždyť nese přízvisko el Džasúr - odvážný. Potkal cestou sem mukaddama a muza'biru, kteří mu řekli, že jste přepadli karavanu; poslal je tedy se svým doprovodem dál a sám pokračoval v cestě k vádí, aby se na vlastní oči přesvědčil, co se stalo. Usoudil asi, že jsou otrokyně pro něho ztraceny, a jistě už kuje nové pikle!"

"Ty mu však překazíme, byt' měl zvíře seberychlejší. Nemohou mít přece všichni, kdo jedou s ním, tak vynikající velbloudy. Protože museli cestou naložit i pěší uprchlíky, nesou někteří z velbloudů hned dva jezdce; Ibn Asl nebude tedy moci pokračovat stále v tak rychlém tempu a já si troufám ho dohonit."

"Jsem přesvědčen, že bys to dokázal, ale je to zbytečné. Teď musíš dopravit ženy domů."

"Pusť se za ním tedy ty."

"To mě ani nenapadne. Musím do Chartúmu, ale polapím ho tam nebo někde nablízku."

"Dnes by asi byla nejlepší příležitost, co se stalo, mu bude sloužit za výstrahu."

"Zapomínáš na Muráda Násira. Veze Ibn Aslovi nevěstu, a bude se s ním chtít setkat. Nepustím-li Turka z očí, nemůže mi ani hlavní osoba uniknout. Jeď klidně s ženami k banú Fazára, kde budou tvé činy po zásluze odměněny. Až se v Chartúmu setkáme, uvidíš, že jsem neudělal chybu. Mě najdeš na lodi, a kdybych tam nebyl, doviš se od velitele přístavu, kde mě hledat."

To bylo radosti, když jsem poručil, aby ženy balily své věci! Ibn Níl mě doprovázel, nerad bych ho byl postrádal.

Selima jsem však potřebovat nemohl. Měl se připojit k rajjisovi efendiná. Když jsem ho, samozřejmě jen žertem, vybidl, aby si balil své věci a jel se mnou, odpověděl:

"Dovol, efendi, abych jel rovnou do Chartúmu a počkal tam na tebe! Fazárové, ke kterým se chystáš, si nezaslouží ve svém středu uvítat nejudatnějšího z hrdinů. Škoda že tě nemohu chránit, budu ti jistě velice scházet, pomodlím se však, aby tě Prorok ochránil a šťastně dovedl ke mně zpět. O to větší bude tvá radost, až se znovu setkáme!"

May Karel

Tento příběh se odehrává
v sedmdesátých letech minulého století
m 1952 Karl-May-Verlag, Bamberg
Translation m Magda Reinerová, 1976
Illustrations m Gustav Krum, 1976